

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

CİLT : 19

63'üncü Birleşim
21 Şubat 2024 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	8
II.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	12,14,16
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>12:13,14:15,16:18</i>
1.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, Kayseri'nin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	12:13
2.- Elâzığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Elâzığ'ın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	14:15
3.- Gaziantep Milletvekili Mesut Bozatlı'nın, 6 Şubat asrın felaketi sonrasında Gaziantep'e yapılan yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması	16:18
III.- AÇIKLAMALAR	13,15,18,22,27,43,45,49, 56,76,77,78,93,97,103, 106,115,125,130
1.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Gaziantep'teki sağlık sorunlarına ilişkin açıklaması	13

2.- Ankara Milletvekili Semra Dinçer'in, Atatürk Orman Çiftliği içindeki 3 dönümlük bir alanın Adıyaman Samsat Belediyesine kiralanmasına ilişkin açıklaması	14
3.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, CHP Mersin eski Milletvekili İstemihan Talay'ın yaptığı açıklamaya ilişkin açıklaması	14
4.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, kamu mühendislerinin haklarının teslim edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması	15:16
5.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Gaziantep Milletvekili Mesut Bozatalı'nın yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	18:19
6.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, Diyarbakır'ın Bağlar ilçesi Oğlaklı Mahallesi'nde 1.423 konutun kura çekimiyle depremzedelere teslim edildiğine ilişkin açıklaması	19
7.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, engelli bireylerin eğitim hayatından mahrum kaldığına ilişkin açıklaması	19
8.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, vatandaşları sevindirecek taleplere ilişkin açıklaması	19
9.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız'ın, bugün ilk uçuşunu gerçekleştiren Türkiye'nin millî muharip uçağı KAAN'a ilişkin açıklaması	19:20
10.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, Düzce Kaynaşlı Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifinin ve benzer kooperatiflerin mağduriyetine ilişkin açıklaması	20
11.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, bu topraklarda hüküm süren efe ruhunun AKP'nin tehdidine boyun eğmeyeceğine ilişkin açıklaması	20
12.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, seçimlerden önce verilen 3600 ek gösterge vaadine ilişkin açıklaması	20
13.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, Erzincan'ın İliç ilçesinde yaşananların tazmin edilmesi yükümlülüğünün Kanadalı şirkette olduğuna ilişkin açıklaması	21
14.- Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı'nın, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının Kütahya'daki kentsel dönüşüm projelerine ilişkin açıklaması	21
15.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü'ne ilişkin açıklaması	21
16.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü'ne ilişkin açıklaması	22:23
17.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Oturum Başkanı TBMM Başkanı Vekili Celal Adan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	23
18.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, kamu işçilerinin ve taşeron işçilerin sorunlarına ilişkin açıklaması	23
19.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, sağlık yönetimi ve sağlık kurumları işletmeciliği bölümleri mezunlarının mağduriyetlerine ilişkin açıklaması	24
20.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye Devlet Hastanesinde sözleşmeli uzman hekim kadrosundaki yetersizliğe ilişkin açıklaması	24
21.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'da denizin içine doğru inşa edilecek depolama alanına ilişkin açıklaması	24

22.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, Orman İşletme Müdürlüklerinin orman köylüsünün ödemelerini geciktirdiğine ilişkin açıklaması	25
23.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, özel okul fiyatlarına ilişkin açıklaması	25
24.- Kastamonu Milletvekili Fatma Serap Ekmekci'nin, kadınların Türkiye Yüzyılı'nın sancaktarları olacağına ilişkin açıklaması	25
25.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya Gazipaşa Devlet Hastanesindeki sorunlara ilişkin açıklaması	25:26
26.- Bayburt Milletvekili Orhan Ateş'in, Bayburt'un düşman işgalinden kurtuluşunun 106'ncı yılına ilişkin açıklaması	26
27.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkanı Vekili Celal Adan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü'ne ilişkin açıklaması	27
28.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, bugün ilk uçuşunu gerçekleştiren Türkiye'nin millî muharip uçağı KAA'N'a, emekli bayram ikramiyelerindeki yüzde 50'lik artışa ve en düşük emekli maaşına, Cumhurbaşkanının seçim meydanlarındaki sözlerine, mülakata ve en son yapılan hâkim ve savcılar sınavına ilişkin açıklaması	27:28
29.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Cumhurbaşkanının Hatay'daki ve Ordu'daki söylemlerine, Adalet Komisyonunda görüşülen teklifte yer alan emekli bayram ikramiyelerindeki artışa, Gazze'nin güney bölgesindeki Refah kentine İsrail tarafından yeni bir saldırı planlandığına ve millî savunma sanayisi alanında atılmış adımları takdirle karşıladıklarına ilişkin açıklaması	28:29
30.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, ilk uçuşunu başarıyla gerçekleştiren Türkiye'nin millî muharip uçağı KAA'N'a, İsrail'in 7 Ekimden itibaren Filistin'e yönelik başlattığı insanlık dışı saldırılara, konuyla ilgili Birleşmiş Milletler yetkililerinin yaptığı açıklamalara, İsrail hakkında Uluslararası Adalet Divanında açılmış olan davaya ve ABD ve diğer başka ülkelerin İsrail'in suçlarına ortak olacak nitelikteki karar ve faaliyetlerine ilişkin açıklaması	30:31
31.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, bir AKP milletvekilinin seçim bölgesinde şu anda Kürtçe konuştuğuna, halklarını Kürtçe selamlayabileceklerine ve milletvekillerinin söz haklarının gasbedilemeyeceğine, 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü'ne, hasta tutsaklara, Abdullah Öcalan'ın sağlık durumu hakkında kamuoyuna ne zaman açıklama yapılacağına, sağlıkta erişim hakkına ve hayatını kaybeden Çınar Özkayaşır'a, hasta tutsaklardan Soydan Akay'a, Berfo ananın ölüm yıl dönümüne, Cumartesi Annelerinin mücadelesinin devam ettiğine, DEM PARTİ'nin Esenyurt'taki ilçe binasına düzenlenen baskına, Anadolu Ajansı'nın İsrail ekonomisine yönelik açıklamasına ve bu Meclisin savaş uçaklarıyla değil barışın diliyle yan yana gelmesi gerektiğine ilişkin açıklaması	31:34
32.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, belediyelerde ve KİT'lerde çalışan taşeron işçilere verilen sözlerin yerine getirilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması	34

- 33.- İzmir Milletvekili Gökçe Gökçen'in, Cumartesi Annelerinin yargılandığına ilişkin açıklaması 34
- 34.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Erzincan İliç'e bugün giden Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Mehmet Özhaseki'nin "Sağlık sebeplerinden dolayı gidemedim." açıklamasına, Adalet Komisyonunda görüşülen yargı paketinde Türkiye'nin yargıyla ilgili sorunlarından başka her şeyin olduğuna ve Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminden sonra iktidarın ekonomiyi getirdiği duruma ilişkin açıklaması 34:37
- 35.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü'ne, Kürtçeye düşman olmadıklarına ve AK PARTİ iktidarının vatandaşların ana dillerini kullanmalarına yönelik yaptığı değişikliklere, Cumhurbaşkanının Hatay'daki konuşmasına, CHP Hatay Büyükşehir Belediye Başkanı adayı Lütfü Savaş'ın seçim çalışmalarında söylediklerine ve bugün ilk uçuşunu gerçekleştiren Türkiye'nin millî muharip uçağı KAA'na ilişkin açıklaması 37:39
- 36.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 39:40
- 37.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 40:41
- 38.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ile Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 41
- 39.- Nevşehir Milletvekili Emre Çalışkan'ın, fizyoterapistlerin taleplerine ve bazı sağlık meslek mensupları için serbest çalışma yönetmeliğinin çıkarılması gerektiğine ilişkin açıklaması 43
- 40.- İstanbul Milletvekili Türkan Elçi'nin, Ana Dili Günü'ne ilişkin açıklaması 45
- 41.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, burada "DEM PARTİ Kürtçe taraftarı, bunun dışındaki partiler bunun düşmanı." gibi göstermenin bu millete karşı yapılan çok büyük bir provokasyon olduğuna ilişkin açıklaması 49
- 42.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ve Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 49:50
- 43.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 50:53
- 44.- Aydın Milletvekili Seda Sarıbaş'ın, Türkiye'nin millî muharip uçağı KAA'na ilişkin açıklaması 56
- 45.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, Mersin'in Turunçlu, Değirmençay ve Hamzabeyli Mahallelerine yapılacak 4 ayrı taş ocağına ilişkin açıklaması 76
- 46.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, Kayseri'nin Melikgazi ilçesinin bazı mahallelerinde yoksul vatandaşların yıllar önce yapı ruhsatı alarak yaptırdıkları konutlara ilişkin açıklaması 77:78

47.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, ehliyet affi beklentisine ilişkin açıklaması	78
48.- Bartın Milletvekili Yusuf Ziya Aldatmaz'ın, Bartın'a ilişkin açıklaması	78
49.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	79
50.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, Türkiye'nin millî muharip uçağı KAAN'a ilişkin açıklaması	93:94
51.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Mersin Limanı'nı genişletmek için yapılanlara ilişkin açıklaması	97
52.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, Ankara-İstanbul Süper Hızlı Tren Projesi'ne Bolu ve Düzce kent merkezlerinin dâhil edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması	103
53.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in 107 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	106:107
54.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	107
55.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, Türkiye'nin millî muharip uçağı KAAN'a, en sıcak gündem maddeleri olan Erzincan İliç'e ve Muğla'nın birçok yerinin maden şirketlerinin kuşatması altında olduğuna ilişkin açıklaması	115:116
56.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, 107 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne, İzmir Milletvekili Burcuğül Çubuk'un 107 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 27'nci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve milletin kürsüsünden Türkçe konuşmaktan kimsenin çekinmemesi gerektiğine ilişkin açıklaması	125:127
57.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	130:131
58.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, 107 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ve Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	131
59.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	131:132
60.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	132:133
61.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, 107 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne "ret" oyu kullanacaklarına ilişkin açıklaması	
IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI	22,26
1.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Vekili Celal Adan'ın, Anayasa'nın 3'üncü maddesine göre Türk devletinin dilinin Türkçe olması nedeniyle konuşmaların Türkçe yapılması gerektiğine, aksi durumda İç Tüzük'ün 66'ncı maddesi uyarınca mikrofonun kapatılacağına ilişkin konuşması	22

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Vekili Celal Adan'ın, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin konuşması

26:27

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

41,59

A) TEZKERELER

41

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye-Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonunda Kocaeli Milletvekili Hasan Bitmez'in vefatı dolayısıyla boşalan üyeliğe Saadet Partisi Grubu Başkanlığınca bildirilen Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın üyeliğinin Başkanlık Divanında yapılan incelemede uygun bulunduğuna ilişkin tezkeresi (3/846)

41

B) ÇEŞİTLİ İŞLER

59

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu teşrif eden ASEAN Grubu büyükelçilerine "Hoş geldiniz." denilmesi

59

VI.- ÖNERİLER

41,44,45,53,57,60,77

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

41:43,44:45,45:49,53:56,
57:59,60:76,77

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin tarafından, kamuda israf düzeninin ortaya çıkardığı maliyetin araştırılması ve kamuda tasarruf uygulamasının hayata geçirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 21/2/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 21 Şubat 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

41:43,44:45,45:49,53:56

2.- İYİ Parti Grubunun, İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir ve 19 milletvekili tarafından, su kaynaklarının korunmasında karşılaşılan sorunların tespit edilerek çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla 18/1/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 21 Şubat 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

56,57:59,60:61

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, ana dilinin önündeki engellerin araştırılması amacıyla 21/2/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 21 Şubat 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

62:71

4.- CHP Grubunun, Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve arkadaşları tarafından, çırak veya stajyer öğrenci olarak çalışanların sorunlarının araştırılması amacıyla 21/2/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 21 Şubat 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

71:76

5.- AK PARTİ Grubunun, gündemdeki sıralama ile Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerinin yeniden düzenlenmesine ilişkin önerisi

77

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER **78,79,94,98,103,107, 116,127,133,140**

A) KANUN TEKLİFLERİ

78,79:93,94:97,98:103,
103:106,107:115,116:125,
127:130,133:139,140:153

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Uşak Milletvekili İsmail Güneş ve Bayburt Milletvekili Orhan Ateş ile 106 Milletvekilinin Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1980) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 107)

78,79:93,94:97,98:103,
103:106,107:115,116:125,
127:130,140:153

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında "Tercihli Ticaret Anlaşması"nı Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1765) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 98)

134:135,140:153

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1836) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 99)

135:139,140:153

VIII.- OYLAMALAR

140

1.- (S. Sayısı: 107) Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin açık oylaması

140:153

2.- (S. Sayısı: 98) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında "Tercihli Ticaret Anlaşması"nı Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

140:153

3.- (S. Sayısı: 99) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

140:153

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

154

1.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, daha önceki soru önergelerine verilen cevaplara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/8783)

154:156

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.03'te açılarak beş oturum yaptı.

Bolu Milletvekili İsmail Akgül, Bolu iline,

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez, 24 Şubat Trabzon'un düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümüne,

İstanbul Milletvekili Halit Yerebakan, Dünya Sosyal Adalet Günü'ne,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Konya Milletvekili Ünal Karaman, Fırat Yılmaz Çakıroğlu'nun şehadetinin 9'uncu yılına,

Osmaniye Milletvekili Asu Kaya, Hatay başta olmak üzere deprem bölgesindeki sağlık personeli ihtiyacına ve hekimlerin sorunlarına,

İstanbul Milletvekili Nilhan Ayan, Hocalı katliamına,

Muş Milletvekili Sümeyye Boz, eş başkanlık ilkesinden asla taviz vermeyeceklerine,

Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı, Şanlıurfa'da geçen yıl yaşanan deprem ve sel felaketlerinde zarar gören Arkeoloji ve Haleplibahçe Mozaik Müzelerindeki bakım onarım ve tadilat çalışmalarının tamamlandığına,

Konya Milletvekili Meryem Göka, 19 Şubat 2020'de Almanya'nın Hanau kentinde gerçekleştirilen ırkçı saldırıya,

Batman Milletvekili Zeynep Oduncu, Rojvelat Kızmaz'ın ölümüne,

İzmir Milletvekili Şebnem Bursalı, AK PARTİ'nin 31 Martta İzmir için yerelde iş başına geçeceğini,

Adana Milletvekili Ayhan Barut, AKP iktidarının hep enkaz, göçük altında kaldığına,

Uşak Milletvekili Ali Karaoba, AKP'nin Uşak Banaz Belediyesi başkanı adayının açıklamasına,

Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen, Manisa Turgutlu Halil Kale Fen Lisesinde yaşanan fiziki sorunlara,

Amasya Milletvekili Reşat Karagöz, Toplum Yararına Programlar kapsamında çalışan yurttaşların taleplerine,

Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan, Kosova'nın bağımsızlığının 16'ncı yılına,

Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar, eski Rize Milletvekili ve Belediye Başkanı Şevki Yılmaz'ın medyaya düşen konuşmasına,

Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul, Zonguldak'ta yardım kömürü skandalları yaşandığına,

Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir, İstanbul Milletvekili Halit Yerebakan'ın yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve 6 Şubattan beri Antep'te binlerce işçinin iş bıraktığına,

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, iktidarın depremedelere söz verdiği eşya yardımı ödemelerini yapmadığına,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, Niğde merkez, Çiftlik, Çamardı, Altunhisar ve Bor ilçelerindeki esnafın sorunlarına,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, Adana Kürkçüler Cezaevinden gelen mektupların ceza ve ıslahevlerinin durumunu bir kez daha ortaya çıkardığına,

Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak, geçen hafta katıldıkları İslam İşbirliği Teşkilatı Parlamentosunun İcra Komitesi toplantısına,

Kayseri Milletvekili Sayın Bayar Özsoy, Kayseri'ye kazandırılanlar için şükranlarını sunduğuna,

İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya, Kastamonu'nun Hanönü ilçesinde bulunan bakır madeni sahasındaki atık barajına,

İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin, Erzincan İliç'te yaşanan toprak kayması felaketinde kaybolan işçilere hâlâ ulaşamadığına ve bu olayın madencilik sektöründeki denetimin önemini bir kere daha ortaya koyduğuna, eski bir milletvekilinin cumhuriyetin kurucu iradesini kastederek kullandığı ifadelerle, şeriatla ilgili yapılan açıklamaya, Cumhurbaşkanının Mısır ziyaretine, Filistin gündeminin normalleşmesini büyük bir sorun olarak gördüklerine, Yalova Devlet Hastanesinin önündeki yolun çöktüğüne, Danıştayın 489 hâkim için verdiği göreve iade kararıyla ilgili tartışmalara, Rize'de iktidar partisi il başkanının polisler sarf ettiği sözlerle,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, Fırat Yılmaz Çakıroğlu'nun şahadetinin 9'uncu yıl dönümüne, Erzincan İliç'teki siyanürlü maden faciasına ve İYİ Parti olarak toprakların zehirlenmesine sessiz kalmayacaklarına, Osmanlı hanedanı mensubu bir şahsiyetin düğününde edilen duaya ve 20'nci Dönem Rize Milletvekili Şevki Yılmaz'ın Atatürk'e yönelik ifadelerine,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Fırat Yılmaz Çakıroğlu'nun şahadetinin seneidevriyesine ve Sadri Maksudi Arsal'ın vefatının seneidevriyesine,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, bugün bir Türkiye partisi olarak grup toplantılarını çok dilli olarak gerçekleştirmenin gururunu yaşadıklarına, Kürtçe dili üzerindeki yasaklılığın inanılmaz boyutlarda olduğuna, Esenyurt ilçe binalarının polisler tarafından basıldığına ve İlçe Eş Başkanlarının evlerinden gözaltına alındığına, İliç maden faciasına, cezaevlerindeki açlık grevlerinin 86'ncı gününe ve Erzurum Dumlulu 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Cezaevindeki Nurettin Kaya'nın yüz yirmi üç gündür ölüm orucunda olduğuna, imamlara yönelik saldırılara ve cezalara, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı adaylı Galip Ensarioğlu'nun konuşmasına ve Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın cevabına,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, geçen hafta İliç'te yaşanan faciada toprak altında kalan 9 işçiye bugüne kadar ulaşamadığına ve ÇED raporunu veren Murat Kurum'un İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına aday olmasına, İliç'teki madeni işleten Kanadalı şirkete, geçen hafta ertelenen maden yasasının bu hafta tekrar Genel Kurul gündemine geleceğine, halkın borç batağında olduğuna ve emekli ikramiyelerine yapılan bin liralık artışa, Şevki Yılmaz'ın Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e hakaret ettiğine,

Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent, neredeyse her hafta bir faciaya uyandıklarına,

Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever, Türkiye'nin çok uluslu maden şirketleri için âdeta bir yolgeçen hanına döndüğüne ve Erzincan'da 9 işçinin hala toprak altında olduğuna,

İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt, Şevki Yılmaz'ın Mustafa Kemal Atatürk'e yaptığı hakareti şiddetle kınadığına,

Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Erzincan'ın İliç ilçesindeki altın madeninde meydana gelen felakete, yabancı sermayeli şirketlerin sahip olduğu ruhsat sayısına, yabancı şirketlerin madenlerle ilgili verdikleri vergilere ve madenlerden elde edilen gelire, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ile Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine, İsrail'in Gazze Şeridi'ne yönelik saldırılarının ramazan ayı boyunca bitirilmesini temenni ettiklerine ve Filistinlilere her zaman

sahip çıktıklarına ve sahip çıkmaya devam edeceklerine, Yüksek Seçim Kurulunun kuruluşunun 74'üncü yıl dönümüne,

Muş Milletvekili Sezai Temelli,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır;

Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Muş Milletvekili Sezai Temelli ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklaması sırasında şahsına satışması nedeniyle bir konuşma yaptı.

Başkanlıkça, İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın Çevre Komisyonu üyeliğinden istifasına dair yazısının 16/2/2024 tarihinde Başkanlığa ulaştırıldığına ilişkin bir duyuruda bulunuldu.

Saadet Partisi Grubunun, 20/2/2024 tarihinde Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin tarafından, mülakat uygulamasına devam edilmesinin ve öğretmen atamalarının yapılmamasının sebeplerinin ve ortaya çıkardığı zararların araştırılması, bu konuda gerekli önlemlerin alınması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 20/11/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Ersin Beyaz ve 19 milletvekili tarafından, öğretmenlerin başta ücret ve çalışma koşulları olmak üzere karşılaştıkları sorunların araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 20/2/2024 tarihinde Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyigit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, kayyum belediyelerinin olağanüstü borçlanmasının nedenlerinin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 20/2/2024 tarihinde Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve arkadaşları tarafından, emeklilerin yaşadıkları sorunların ve çözüm yollarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 20 Şubat 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız, mülakat kalkıncaya, atanamayan öğretmen kalmayıncaya kadar mücadelelerinin devam edeceğine,

İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin, Konya Milletvekili Orhan Erdem'in Saadet Partisi grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mustafa Demir,

Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta;

Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ile Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Kayseri Milletvekili Aşkın Genç, vatandaşların kredi kartı kullanımının vahim bir duruma geldiğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, (2/1714) esas numaralı 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

CHP Grubuna ait olup boş bulunan Çevre Komisyonu üyeliğine Ankara Milletvekili Semra Dinçer seçildi.

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Uşak Milletvekili İsmail Güneş ve Bayburt Milletvekili Orhan Ateş ile 106 Milletvekilinin Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1980) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 107) görüşmelerine devam edilerek 18'inci maddesine kadar kabul edildi, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Alınan karar gereğince, 21 Şubat 2024 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere 21.35'te birleşime son verildi.

Celal ADAN

Başkan Vekili

Elvan IŞIK GEZMİŞ

Giresun

Kâtip Üye

Sibel SUIÇMEZ

Trabzon

Kâtip Üye

Adil BİÇER

Kütahya

Kâtip Üye

Asu KAYA

Osmaniye

Kâtip Üye

21 Şubat 2024 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Sibel SUİÇMEZ (Trabzon), Adil BİÇER (Kütahya)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 63’üncü Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Kayseri’nin sorunları hakkında söz isteyen Kayseri Milletvekili Dursun Ataş’a aittir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

II.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş’ın, Kayseri’nin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

DURDUN ATAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kadim şehrim Kayseri’nin sorunları hakkında söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, Kayseri, tarih boyunca Anadolu’nun önemli bir şehri olmasına rağmen AKP iktidarıyla, son otuz yılda aynı isimlerin şehri yönetmesi sonucu birçok sorunla karşı karşıya kalmıştır. Genel olarak bilinen refah seviyesi yüksek, işsizliği az, sanayi ve ticaret şehri olma kimliğini gün geçtikçe kaybetmiştir. AKP iktidarı döneminde kamu yatırımlarını alamayan Kayseri, bugün hak ettiği yerin çok daha gerisindedir. Nitekim AKP iktidarı döneminde 81 il içerisinde bütçe gelirlerine katkıda hep ilk 15 içerisinde olan Kayseri, kamu yatırımlarında 77’nci sıraya kadar gerilemiştir.

(Uğultular)

DURDUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkanım, çok uğultu var salonda.

BAŞKAN – Bir dakika Dursun Bey, bir dakika; baştan söz vereceğim size.

Değerli milletvekilleri, hatibin konuşmasını dinlemiyoruz.

Buyurun Sayın Ataş.

DURDUN ATAŞ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, Anadolu’nun tam ortasındaki Kayseri, tarihten bu yana hep ticaret yollarının üstünde olmasına rağmen hızlı trenden, otobandan, uçak seferlerinden, limanlara kolay ulaşımdan mahrum kalmış, Sanayi Teknoloji Bakanlığının gelişmişlik sıralamasında erişilebilirlikte 40’ıncı sıralara kadar düşmüştür. Aynı rapora göre, Kayseri, yaşam kalitesi ve istihdamda da 30’uncu sıraya kadar gerilemiştir. Nitekim en pahalı suyu içen, en pahalı ulaşımı kullanan, ilçelerinde uzman doktoru, öğretmeni olmayan, rantı dayalı depreme dayanıksız kentleşmeye izin veren yöneticileri olan, merkezî yönetimden hak ettiği yatırımları dahi istemeyen siyasetçileri olan Kayseri’de yaşam kalitesi hızla düşmektedir. Nitekim 100 binin üzerinde sığınmacı tarafından işgal edilmiş mahalleleri olan, 30 binin üzerinde sığınmacı öğrencisi bulunan, bugün hâlâ okul ve derslik eksikliğinden dolayı Sayın Cumhurbaşkanının çocukluğunda olduğu gibi 50-60 kişilik sınıflarda ikili eğitim yapan Kayseri’de eğitim kalitesi de huzur da hızla düşmektedir. Kayseri âdeti alarm vermektedir. Gelişmişlik endeksine göre 16 ilçesinden 6’sı, 5’inci kademeye gerilemiştir. Sanayi Bakanlığı ilçe raporlarına göre, Türkiye’nin 922 ilçesi arasında, Akkışla 846’ncı, Tomarza 767’nci, Sarız 765’inci, Sarioğlan 727’nci, Felahiye 672’nci sıraya kadar düşmüştür. Türkiye’nin en büyük 6’ncı tarım arazisine sahip Kayseri’de birinci sınıf toprak yapısına sahip olan tarım arazilerinin bile yaklaşık yarısı sulanamamaktadır. Yıllar oldu Develi 2’nci Merhale, Bahçecik ve Yamula Barajlarının sulama projeleri hâlâ bitirilemedi. Meralar yok ediliyor, talana, rantı kurban ediliyor; kırsal destekler, tarımsal yatırımlar yetersiz seviyede. Merkez ilçeler dışındaki ilçelerin

hepsinde hastanelerde pek çok branşta poliklinik yok, en kritik hayati ekipmanları bile olmayan ilçe hastaneleri var, doktor ve diğer sağlık personeli yetersiz sayıda. Okullarda öğretmen sayıları yetersiz, öğretmen başına düşen öğrenci sayıları da Türkiye ortalamasının çok üstündedir. İlçelerden şehir merkezine ulaşım yıllardır zor ve pahalıyken Büyükşehir Belediyesi asli görevini dahi yapmayıp Kayserili hemşhriyelerimin bu sorunlarını çözmekten âciz kalmıştır. Yıllardır doğal gaz bekleyen ilçelerimiz bulunmaktadır. “Biz varsak doğal gaz var, biz yoksak doğal gaz yok.” diyen Sayın Erdoğan’a da MHP’li belediyeler olan Pınarbaşı ve Sarız’a hâlâ doğal gaz götürülmediğini umarım Kayseri’nin Cumhuriyet İttifakı milletvekilleri hatırlatacaktır. İşte, tüm bu nedenlerle de Kayseri’de kırsal ilçeler sürekli nüfus kaybetmektedir. Sürekli artan kırsaldan kente göç, sayıları yüz binleri geçen sığınmacılar, yatırımların, destek ve teşviklerin eksikliği, söz verilen yeni sanayi bölgelerinin açılmaması, sanayici ve iş adamlarının şehri terk etmesi sonucu Kayseri’de sadece İŞKUR’a kayıtlı işsiz sayısı 50 binin üzerine çıkmıştır. TÜİK 2023 Yılı Yaşam Koşulları Araştırması’na göre Kayseri’nin yüzde 15,3’ü yoksuldur. Türkiye genelinde yoksulluk bir önceki yıla göre çok değişmezken Kayseri’de yüzde 4 artmıştır. Bakınız, bugün Kayseri’de yoksul sayısı 250 bini aşmış durumdadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN ATAŞ (Devamla) – Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

DURSUN ATAŞ (Devamla) – 2023 yılında, Kayseri’de en düşük gelirli yüzde 20’lik grubun aldığı pay, bir önceki yıla göre yine Türkiye ortalamasından daha fazla artarak yüzde 6,1’e gerilemiş durumdadır. Yani AKP iktidarı ve Kayseri’yi 30 yıldır yöneten zihniyet el ele verip Kayseri’de yoksulluğu gün geçtikçe derinleştirmiştir. Tam da bunu gizlemek için “Ekmek kuyrukları görünmesin.” diye Kayseri’de vatandaşın ucuz ekmek aldığı belediye büfelerini saklamışlardır. Tam da bunu unutturmak için otuz yıldır şehri kendileri yönetmiyormuş da otuz yılda yapamadıklarını beş yılda yapacaklarmış gibi sayısı yüzleri geçen yapamadıkları vaatleri tekrar sıralamaktadırlar. Tam da hatırlatmamak için belediyelerin devletin tüm imkânlarıyla, araçlarıyla, personeliyle yani Kayseri’nin parasını sokağa savurarak, başka hiçbir partiye bir yer bırakmadan meydanları, caddeleri, sokakları sanki kendileri değil de Sayın Cumhurbaşkanı adaymış gibi onun afişleriyle doldurmaktadırlar diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Öztürkmen...

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen’in, Gaziantep’teki sağlık sorunlarına ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Gaziantep’te sağlık sorunları bir türlü bitmek bilmiyor. Geçtiğimiz günlerde şehrimize Cumhurbaşkanımızın gelişi nedeniyle Gaziantep Şehir Hastanesinde çok yetersiz sayıda doktor ve hemşireyle çalışan servisler kapatılarak olmayan çocuk yoğun bakıma personel aktarılıyor. Hastalar mağdur -taburcu olmaları veya- diğer servislere geçirmeye çalışıyorlar. Hiçbir üst yazı gelmeden, yoğun bakım tecrübesi olmayan hemşireleri yoğun bakıma doldurup, çocuk yoğun bakım hastası doldurularak gösteriş yapma peşindeler. “Lütfen sesimizi duyurun: Gösteriş yapmak için altyapısı olmayan yere yoğun bakım açıp hasta dolu servisleri hemşiresiz bırakıyorlar. Biz hekimler artık çıldırma noktasındayız.” diye Gaziantep Şehir Hastanesinde görevlendirilen doktorların gönderdiği bu mesaj Gaziantep’teki sağlık sorununun ne noktaya geldiğinin açık bir göstergesi.

Şehir hastanesi şehrin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Semra Dinçer...

2.- Ankara Milletvekili Semra Dinçer'in, Atatürk Orman Çiftliği içindeki 3 dönümlük bir alanın Adıyaman Samsat Belediyesine kiralanmasına ilişkin açıklaması

SEMRA DİNÇER (Ankara) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Atatürk Orman Çiftliği içindeki 3 dönümlük bir alanın Adıyaman Samsat Belediyesine 6.500 lira bedel karşılığında kiralandığı yönünde haberler basında yer almaktadır. Ankara'ya 870 kilometre uzaklıktaki bir belediyeye Atatürk Orman Çiftliği içinde bir arazinin kiralanmasının gerekçesini anlamak mümkün değildir. Buradan Tarım ve Orman Bakanına sormak isterim: Bu arazinin Samsat Belediyesine kiralandığı haberleri doğru mudur? Samsat Belediyesi bu araziye hangi amaçla kullanacaktır? Bu alanın daha sonra bir tarikata tahsis edileceği iddiaları doğru mudur? Bu arazi kaç yıllığına kiralanmıştır? Bu alanın kiralanması için herhangi bir ihale yapılmış mıdır? 6.500 Türk lirası kira bedeli neye göre belirlenmiştir? Ata'mızın mirasının parça parça rant ve talana açılmasına, tarikatlara peşkeş çekilmesine izin vermeyeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Baykan, buyurun.

3.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, CHP Mersin eski Milletvekili İstemihan Talay'ın yaptığı açıklamaya ilişkin açıklaması

MEHMET BAYKAN (Konya) – Sayın Başkanım, daha önceki dönemlerde Kültür ve Turizm Bakanlığı, Cumhuriyet Halk Partisi Mersin Milletvekiliği yapan İstemihan Talay'ın açıklamalarından bir kısmını yorumsuz aktarıyorum: “Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki en büyük ve en stratejik limanı Mersin ili, Akdeniz ilçemizde bulunmaktadır. Bu liman aynı zamanda Orta Doğu'nun da giriş ve çıkış kapısı durumundadır. Akdeniz'e komşu diğer ilçe ise Toroslar ilçemizdir. HADEP'in devamı olan DEM PARTİ'nin CHP'yle uzlaşmak için yüzlerce ilçe arasından Akdeniz ve Toroslar ilçelerini şart koşmaları basit bir seçim stratejisi değildir, Mersin'de emperyalist hayallerin kaldığı yerden devam ettirildiğinin açık bir göstergesidir.” Büyük Atatürk Mersinlilere hitaben “Mersinliler Mersin'e sahip çıkınız.” demiştir. İnaniyorum ki Mersinliler, CHP yöneticilerinin 31 Mart seçimlerinde DEM'i destekleme dayatmasını reddedecek ve emperyalist hayalleri sandıkta yok edecektir. Nerelerde, ne pazarlıklar dönüyor biliyor, görüyor, duyuyoruz. Tavsiyemiz, bir gün utanılacak, mahcup olunacak işlere imza atılmamasıdır diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

II.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

2.- Elâzığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Elâzığ'ın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, Elâzığ'ın sorunları hakkında söz isteyen Elâzığ Milletvekili Sayın Gürsel Erol'un.

Buyurun Sayın Erol. (CHP sıralarından alkışlar)

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; hepinizi ilim adına sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, size de teşekkür ederim, Elâzığ sorunlarını gündeme getirmekle ilgili gündem dışı verdiğiniz sözle ilgili.

Ben yaklaşık olarak altı yıldır Elâzığ Milletvekili olarak görev yapıyorum ama bu altı yıl içerisinde zaman zaman -bu kürsüde gündeme getirdiğim en önemli konulardan biri- İliç'teki riski sürekli Meclisin gündemine getirdim, bununla ilgili soru önergeleri verdim. Araştırma komisyonu kurulmasıyla ilgili önergeler verdik ama bugüne kadar bir sonuç alamadık. Ben yine de olası bir heyelan riskine, bir doğa faciasına karşı Meclisi bilgilendirmek istiyorum. Ayrıca, İliç'te kurulan bir araştırma komisyonu var. Bu İliç'te kurulan araştırma komisyonu yalnızca İliç'teki çevre afetini araştırmaya yönelik değil, aynı riskleri teşkil eden bölgelerde de aynı sorunu yaratabilecek riskli bölgelerde de bir araştırma yapılmasıyla ilgili,

Elâzığ'ın da İliç'le ilgili kurulan araştırma komisyonunun gündemine dâhil edilmesiyle ilgili bir talebi sizin bilginize sunacağım.

Değerli milletvekilleri, Elâzığ Maden ilçemiz cumhuriyet tarihimizin en köklü ve en eski ilçelerinden biri. 1880'li yıllarda belediyesi kurulmuş. Orada, Elâzığ Bakır İşletmesi ilin ve ilçenin ekonomik gelirini, sosyal hayatını düzenleyen bir hâlde olmuş. Elâzığ Bakır İşletmesi kamu mülkiyetinde çalışırken, yaklaşık 6 bin personel çalışırken ve bu 6 bin personel o ilçeye ve şehre de ekonomik değer katarak istihdam alanı oluştururken özelleştirildikten sonra burası 150-200 personelin çalıştığı ve ara ara da çalışmalarına ara verdiği bir tesis hâline geldi. Esas sorun istihdamın engellenmesi, istihdamın daralmasıyla ilgili değil, orada ciddi bir esas sorun var. Biz CHP grubundan milletvekili arkadaşlarımızla da yerinde incelemeler yapmıştık. Maden'de, Maden Bakır İşletmesi, çıkardığı madeni ayrıştırmasından sonraki pasayı yani anlayabileceğimiz dille molozu, hafriyatı ilçe yerleşim merkezinin üstüne dökmektedir. Bu resimden de gayet iyi anlayacaksınız. Altta yerleşim olarak Maden ilçesinin “Camiikebir” denilen mahallesi var ve üstünde Maden Bakır İşletmesinin ayrıştırdığı malzeme sonrası pasası ve molozu buraya dökülmüş durumda. Şimdi risk şu: Bu mahalle Cumhurbaşkanlığı kararıyla riskli alan ilan edildi. Yani burada bir heyelan riski var ve yaşanan bir heyelan var. Alttaki köprü, bizim orada bir tarihî köprümüz var ve köprüde de patlamalar oldu. İlçenin girişiyle ilgili de yeni bir planlama yapıldı. Şimdi, burayla ilgili eğer tedbir alınmazsa hem bu mahallenin, orada yaşayan insanların yaşam riskleri var hem de... Ayrıca buranın özelliği daha var: Burası Diyarbakır-Elâzığ ana arter kara yolu üzerinde olan bir bölge ve bu mahallenin altından geçen bir dere var ve derenin üstünde de Diyarbakır kara yolu ve demir yolu ağı var. Yani bu moloz buradan göçtüğü zaman... Fotoğraftan tam anlaşılmayabilir ama burada on binlerce ton moloz var ve zemine inanılmaz baskı yapıyor. Buradaki bu molozun bir heyelan oluşturması durumunda hem bir mahalle gidecek hem de Elâzığ-Diyarbakır yolu belki de aylarca açılmayacak hâle gelecek.

Esas önemli konu şu: Ben, bu konuyla ilgili 2022 yılında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına soru önergesi vermiştim ve burayla ilgili “Burası olası bir heyelan riski taşıyor. Cumhurbaşkanlığı kararıyla bu bölge riskli alan ilan edilmiş, heyelan alanı ilan edilmiş ve heyelan alanı ilan edilen bölgeye nasıl olur da bu pasa, bu moloz dökülür?” diye soru sormuştum ve buranın kaldırılmasıyla ilgili de öneri getirmiştik. Bakanlık ne cevap vermiş? Bakanlık diyor ki: “Evet, talebinizde haklısınız, altı ay içerisinde bu pasanın buradan kaldırılması lazım.” İlgili kurumlara yazdım, ilgili kurumlar da cevap veriyor, diyorlar ki: “Bu pasanın buradan kaldırılması teknik olarak mümkün değil.” Ya, İstanbul Boğazi'nde Avrasya Tüneli yapılırken, Karadeniz'den doğal gaz kilometrelerce öteden getirilirken yani Maden'deki pasanın kaldırılması mı teknik olarak mümkün değil? Niye? Oradaki işletmenin sahiplerinin siyasi bağlantılarından kaynaklı yönetilen bir süreç var. Ben Genel Kuruldan, Sayın Başkanım sizden de rica ediyorum, özellikle İliç'le ilgili kurulan araştırma komisyonunun Maden'in anlattığım bu sorununun, bu hafriyat alanının yaşatacağı risklerini de incelemek üzere burada da görevlendirilmesini talep ediyorum.

Hepinize saygılar sunarım.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Şevkin...

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

4.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, kamu mühendislerinin haklarının teslim edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kamu mühendisleri Meclise sunulan kanun tekliflerinde gerekli desteği görememektedir. Kamuda çalışan yirmi beş yıllık mühendis yoksulluk sınırında maaş almaktadır. Ek ders, döner sermaye, teşvik ödemesi, taban ödeme, vekâlet ücreti gibi maaşları dışında ek ödemeleri de bulunmamaktadır. Bu durum,

gelir eşitsizliğine ve büyük bir adaletsizliğe sebep olmaktadır. Kamu mühendislerinin mağduriyetlerinin giderilmesi ve mesleki gelişiminin teşvik edilmesi için kamuda çalışan tüm mühendisler “teknik sorumluluk tazminatı” adı altında yeni bir ödeme kalemi oluşturulması, kamuda çalışan tüm mühendislerin ek ödemelerinin artırılması, mühendislik meslek kanunu çıkarılarak meslek gelişiminin teşvik edilmesi, tüm gelirlerinin emekliliğe katkı sağlaması ve emekli mühendisler için ilave ödeneğin verilmesi gibi bir düzenleme yapılması gerekmektedir. Ülkenin en önemli projelerini yürüten, kontrol eden, hak ediş düzenleyen kamu mühendislerinin hakları teslim edilmelidir.

II.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

3.- Gaziantep Milletvekili Mesut Bozatlı'nın, 6 Şubat asrın felaketi sonrasında Gaziantep'e yapılan yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, 6 Şubat asrın felaketi sonrasında Gaziantep'e yapılan yatırımlar hakkında söz isteyen Gaziantep Milletvekili Mesut Bozatlı'ya aittir.

Buyurun Sayın Bozatlı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MESUT BOZATLI (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 6 Şubat asrın felaketinin üzerinden geçen bir yılda depremden etkilenen Gaziantep'imizin ihyası, inşası ve yapılan yatırımlar hakkında söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Gazi Meclisimizi, aziz milletimizi ve Gaziantep'li hemşehrilerimi saygıyla selamlıyorum.

Çok Kıymetli Başkan, değerli milletvekilleri; ayrıca, bugün mutluyuz ve bugün gururluyuz. Bugün, yerli ve millî ilk muharip uçağımız KAAAN da ilk uçuşunu gerçekleştirdi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Biz algı siyaseti değil eser siyaseti üretiyoruz; bu da buradan biline.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – O, eserleri yok eder; eser üretmez o, eserleri yok eder.

MESUT BOZATLI (Devamla) – Öncelikle, 6 Şubat depreminde kaybettiğimiz vatandaşlarımıza Rabb'imden rahmet ve yakınlarına sabır diliyorum; yaralı depremzedelerimize de acil şifalar diliyorum. Allah, ülkemizi ve milletimizi her türlü afetlerden muhafaza eylesin.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gazi şehrimizde deprem sonrası normalleşme çalışmaları kapsamında 29.315 konut, 12.607 köy evi ve 17.600 ticari alan olmak üzere toplamda 59.522 bağımsız bölüm inşa edeceğiz. Bu kapsamda, depremden hemen sonra yapılmaya başlanan 24.997 konut vardır. Bu 24.997 konutun ilk etabı olan 10.090'ı il ve ilçe merkezlerinde, 608'i kırsalda olmak üzere 10.698 konutumuzun kurasını 4 Şubatta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın teşrifleriyle çektik. Yuvalarına kavuşan tüm hemşehrilerimize yeni evlerinin hayırlı, bereketli ve huzurlu olmasını temenni ediyorum. Gaziantep'te yaklaşık 14 bin konutumuzun yapımı da hızla devam ediyor; bunları da söz verdiğimiz şekilde tamamlayarak hak sahibi vatandaşlarımıza peyderpey teslim edeceğiz. Burada, İslâhiye'de yapmış olduğumuz, biten ve devam eden 4.531 afet konutu; burada, Nurdağı'nda biten ve devam eden 2.909 afet konutu bulunmaktadır. Ayrıca, Hükümetimiz farklı proje ve çalışmalarla bu süreci kolaylaştırmanın ve hızlandırmanın gayretindedir; Yerde Dönüşüm Projemiz bunlardan biridir. Gaziantep'te Yerde Dönüşüm için başvuru sayısı 1.068'dir. Bu projemizde konutlar ve köy evleri için 750 bin lira hibe, 750 bin lira çok uygun şartlarda kredi veriyoruz. Ahırlı köy evleri için hibe miktarı 750 bin lira, kredi tutarı ise 1 milyon liradır. Krediler iki yıl ödemesiz olmak üzere on yıl vadeli ve faizsizdir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; güçlü bir şekilde ak belediyelerimiz ve teşkilatlarımızla birlikte hem Nurdağı'nda hem de İslâhiye'de deprem sonrası sıkıntıları gidermek için büyük bir özveriyle çalışıyoruz. Asrın felaketine karşı yürütülen mücadelenin kahramanlarından birinin de ak belediyeler olduğunu unutmayalım.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Nurdağı Belediye Başkanı hapiste!

MESUT BOZATLI (Devamla) - Bu kapsamda Gaziantep Büyükşehir Belediyemiz, Şahinbey ve Şehitkamil Belediyelerimiz tarafından afet riski altında bulunan ve ayrıca sosyal konut niteliğinde de yapılan toplamda 15 bini aşkın bağımsız bölümün dönüşümü gerçekleştirilmiştir.

Peki, gazi şehir olarak biz bunları yaparken İstanbul, Ankara, İzmir, Eskişehir gibi CHP zihniyetiyle yönetilen belediyeler ne yaptı? Hemen bir örnekle açıklayayım: Yirmi beş yıldır CHP yönetimindeki Eskişehir Büyükşehir Belediyesi yalnızca 24 daireyi kentsel dönüşüm kapsamında dönüştürmüştür. CHP zihniyetindeki diğer belediyelerin durumu da bundan farklı değildir.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Belediye, belediye! Hükümet değil, belediye!

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Eskişehir Belediye Başkanı bozkırın içinde bir vaha yarattı. Senin Nurdağı Belediye Başkanın prosedürden cezaevinde!

MESUT BOZATLI (Devamla) - Bu durum, iktidar ve muhalefetin kentsel dönüşümüne bakışını da âdeta gösterir nitelikte olup kentsel dönüşüm sürecinde AK PARTİ ve CHP belediyeciliği farkını açıkça göstermektedir.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Sen Nurdağı Belediye Başkanından bahset! Sen bırak Eskişehir’i, kendi partinin Belediye Başkanından bahset sen!

MESUT BOZATLI (Devamla) - Ülkemizin deprem bölgelerini ayağa kaldırmadaki hızını, etkinliğini ve pratikliğini sağduyulu her kesim, her zihin kabul eder.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Sen o gri pasaportları veren belediye başkanlarından bahset! İnsan kaçaklığı yapanlardan bahset sen! Bırak, sen Antep Milletvekilisin! Antep’in sorunlarını anlatmak için çıkmışsın, Eskişehir’dekini ne yapacaksın sen! Sen o gri pasaportlarla insan kaçakçılığı yapan belediye başkanlarını anlat!

MESUT BOZATLI (Devamla) - Dile kolay, 11 ilimizin, 14 milyon vatandaşımızın doğrudan, 85 milyon nüfusumuzun dolaylı olarak etkilendiği...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Kayyum belediye başkanlarını, kayyum yolsuzluklarını anlat! Sen ne yapacaksın Eskişehir Belediye Başkanını!

MESUT BOZATLI (Devamla) - ...24 milyar dolar maliyetin ortaya çıktığı bu felaketin üstesinden depremedelerin oy tercihlerini hor gören zihniyet değil milletin derdiyle dertlenen, ümmetin lideri Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve onun ehil ak kadroları gelir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Sen kayyumlarda milyar dolarlar götüren belediye başkanlarını, kayyum vekillerini bir anlat, hangi kayyum belediyesinin bir başarısı varmış, bir anlat!

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bozatl.

MESUT BOZATLI (Devamla) – Nitekim şu an yapılan çalışmalar ve milletimizin teveccühü de tezimizi doğrular niteliktedir.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Bak güneydoğu vekilisin, güneydoğudaki kayyumları bir anlat. Eskişehir’i anlatıyorsun; Eskişehir, Türkiye’nin yüz akı bir belediye.

MESUT BOZATLI (Devamla) – AK PARTİ hükümetleri döneminde, ülkemizde olduğu gibi gazi şehrimizde de âdeta reform niteliğinde dev yatırımlar hayata geçirilmiştir. Bunun en önemli örneği, geçtiğimiz günlerde gazi şehrimizi teşrif eden Cumhurbaşkanımız tarafından açılışının yapıldığı Gaziantep Şehir Hastanesidir.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Hatay’da ölen yurttaşlarımız için “Zaten bize oy vermeyenler öldü.” dediniz!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Evet, sadece belediyeler sizdeyse hizmet götürdünüz, şimdi de bu hizmetle tehdit ediyorsunuz!

MESUT BOZATLI (Devamla) – Gaziantep’e desteklerini esirgemeyen başta Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere ilgili bakanlıklarımıza, kamu kurum ve kuruluşlarımıza, belediyelerimize ve STK’lerimize teşekkür ediyorum.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Gaziantep’teki işsizlikten bahset sen!

MESUT BOZATLI (Devamla) – Bu mücadelemizde aziz milletimizin bizi hiçbir zaman yalnız bırakmadığını ve bırakmayacağını biliyoruz. Algi ve heykel siyaseti değil yine eser ve hizmet siyasetinden yana halkımızın inşallah oyunu kullanacağına inanıyorum. Rabb’im yolumuzu ve bahtımızı açık eylesin.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Şehir hastanelerinin doktorlarının yazdığını okudum, yazdığını; ezber değil.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başarır.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

5.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır’ın, Gaziantep Milletvekili Mesut Bozatlî’nin yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Şimdi, ben konuşmayı biraz takip ettim. CHP zihniyeti ve CHP belediyelerine laf ediyor arkadaş.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Etmesin mi?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Etmesin.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Niye?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Niye olduğunu şöyle söyleyeyim: Maalesef ki iktidarın her türlü engellemelerine rağmen...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Neyi engelledik?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Neyi mi engellediniz? Mesela, yıllarca Mersin metrosunun onayı bekledi; mesela, kredi sicili en yüksek belediye olmasına rağmen Muğla Belediyesinin en düşük faizle bulduğu krediyi Cumhurbaşkanı onaylamadı. Mesela “Hatay’da bana oy vermediğiniz için ben de size hizmet vermedim.” diyen bir Cumhurbaşkanı var. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Hiç kusura bakmayın, öyle bir şey yok!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – CHP zihniyetiymiş...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Yok öyle bir şey!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – CHP zihniyetiymiş! Aslında sorun AKP zihniyetinde. Senden, benden, sizden, bizden... Böyle bir anlayış var mı?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Sayın Başkanım, böyle bir usul mü var ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Deprem bölgesinde bu kadar kirli bir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) – Yalan! Olur mu böyle bir şey! Cumhurbaşkanı da aynı şekilde... Nereden çıkarıyorsun bunu!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Kürsüdeki bir konuşmacıya cevap vermek diye bir usul mü var Başkanım ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bitireceğim.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Açıkça söyleyeyim...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Bir konuşmaya bile müsaade etmediniz!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Geçen dönem aslında bir anlamda benim de başımı belaya sokan bir olay var, Yalova Belediyesi. İsyân ettik, adamı zimmetten yargıladınız ve o suçtan beraat etti, hâlâ görevde değil. Ya, neyi konuşuyorsunuz siz? Bu ülkenin Cumhurbaşkanı aynen de bu dili kullandı.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Kullanmadı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – “Oy vermezseniz hizmet yok.” dedi.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Yok öyle bir şey!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sonra “CHP zihniyeti...” Kirli olan, yanlış olan, çirkin olan AKP zihniyeti burada. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Evet, sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Buyurun Sayın Yaz.

6.- *Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, Diyarbakır'ın Bağlar ilçesi Oğlaklı Mahallesi'nde 1.423 konutun kura çekimiyle depremzedelere teslim edildiğine ilişkin açıklaması*

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Dün, İçişleri Bakanımız Sayın Ali Yerlikaya'nın şehrimizi ziyaretinde Diyarbakır vekilleri olarak kendilerine iştirak ettik. Bağlar ilçesinin Oğlaklı Mahallesi'nde TOKİ'nin depremzedeler için gerçekleştireceği toplam 23 bin konutun birinci etabı olan 6.888 konuttan yapımı tamamlanan 1.423 tanesinin kura çekimiyle sahiplerine anahtar teslimatını gerçekleştirdik. Asrın felaketinin hemen ardından, kısa süre zarfında inşa edilip sahiplerine teslim edilen bu modern konutların yapımında yaz kış demeden talimatlarıyla yapımına hız veren, başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a, Çevre ve Şehircilik Bakanlarımıza, İçişleri Bakanımıza, AFAD'a ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Allah, ülkemizi görünür ve görünmez, semavi ve “aradi” bütün musibetlerden muhafaza eylesin.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Barut...

7.- *Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, engelli bireylerin eğitim hayatından mahrum kaldığına ilişkin açıklaması*

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, toplumsal yaşamımızda engelli yurttaşlarımız büyük sorunlar yaşıyor; bunlardan biri de eğitimle ilgili. Maalesef, büyük oranda toplumsal dışlanmaya maruz kalan engelli yurttaşlarımız ve öğrencilerimizin çoğu, günlük işlerin dahi üstesinden gelemeyeceğini düşündüğünden ikinci bir kişinin yardım ve desteğine bağımlı bir hayat sürüyor. Bu sorunun boyutu oldukça büyüktür ve acil çözüm bulunması zorunludur.

Türkiye'de fiziki şartlar engelliler için büyük sorunlar teşkil ediyor. Mevcut okul ve sınıflar da engelli öğrencilerin gereksinimlerini karşılamıyor. Bu sebeple, engelli bireyler eğitim hayatından mahrum kalıyor. Eğitimin bugün ve geleceğimiz için önemi ortadayken sorunların çözümü konusunda adım atılmaması kabul edilemez. Bakanlık ve iktidarı, engelli bireylerimizin sorunlarına etkin çözüm üretmeye çağırıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Akgül...

8.- *Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, vatandaşları sevindirecek taleplere ilişkin açıklaması*

İSMAİL AKGÜL (Bolu) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; emeklilik sisteminin kademeli olarak düzenlenmesi, kamu personelinin ek göstergelerinin 3600'e yükseltilmesi, taşeron işçilerimize kadro tahsis, BAĞ-KUR'lu vatandaşlarımızın prim gün sayısının 7200'e düşürülerek esnafımıza destek olunması, infaz ve koruma memurlarımızın ve sağlık çalışanlarımızın özlük haklarının düzenlenmesi, FETÖ döneminde memurlarımıza verilen disiplin ceza affının gerçekleştirilmesi ve emekli maaşlarımızın yeniden güncellenmesi tüm vatandaşlarımızı sevindirecek talepler arasındadır.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Sayın Yıldız...

9.- *Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız'ın, bugün ilk uçuşunu gerçekleştiren Türkiye'nin millî muharip uçağı KAA'na ilişkin açıklaması*

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Bugün 21 Şubat 2024; millî muharip uçağımız KAA ilk uçuşunu Kahramankazan'da gerçekleştirdi. Bugün, Türkiye takımına güvenen herkes için çok mutlu bir gün.

Bugün KAAN’la, gençlerin ve ülkemizin yarınları için emek veren herkesin Türkiye’ye olan inancı tekrar pekişti. KAAN “Yapılamaz.” diyenlere, milletimizin evlatlarını küçümseyenlere, “Siz mi yapacaksınız?” diyenlere, başarıyı ve bilimi hep başka diyarlarda arayanlara net bir cevap oldu.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde başlayan Millî Teknoloji Hamlesi’nin ne kadar doğru ve güçlü bir vizyon olduğunu iliklerimize kadar hissediyor ve hep birlikte gurur duyuyoruz.

Tam bağımsız Türkiye idealimizi gök vatana yazdıranları Gazi Meclisimizden hürmetle selamlıyor; havacılık, uzay ve savunma sanayisi alanında başarılarımızın artacağına inancımızın tam olduğunu bir kere de buradan kararlılıkla ifade etmek istiyorum.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Özcan...

10.- Düzce Milletvekili Talih Özcan’ın, Düzce Kaynaşlı Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifinin ve benzer kooperatiflerin mağduriyetine ilişkin açıklaması

TALİH ÖZCAN (Düzce) – Teşekkürler Sayın Başkan.

18 Ocak 2024 tarihinde Resmî Gazete’de yayınlanan 49 numaralı KDV Tebliği’ne göre, uluslararası taşımacılık yapanların KDV istisnasından faydalanması için kendi adına düzenlenmiş yetki belgesi alması zorunludur. Ancak, yetki belgeli motorlu taşıyıcılar kooperatifine bağlı olsalar bile bir veya iki aracı olan ortaklar KDV istisnasından yararlanamıyor, aynı araç iki ayrı yetki belgesine yazılamıyor, yetki belgesi alınsa bile üç yıl boyunca sadece yurt içi taşımacılığı yapabiliyor. Taşımacılık yapanlar uluslararası faturaları nedeniyle zarar ediyor.

Hazine ve Maliye Bakanlığına çağrıda bulunuyorum: Düzce Kaynaşlı Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi ve benzer kooperatiflerin mağduriyeti giderilmelidir.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Karakoz...

11.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz’un, bu topraklarda hüküm süren efe ruhunun AKP’nin tehdidinde boyun eğmeyeceğine ilişkin açıklaması

EVİRİM KARAKOZ (Aydın) – AKP’li Cumhurbaşkanı Erdoğan kendilerine oy vermeyen şehirlere hizmet götürmediklerini itiraf ederek vatandaşlarımızın analarının ak sütü gibi hakları olan hizmetleri vermemekle tehdit etmiştir. Bakın, Aydın’da 2 ilçe belediye başkanı bu siyasete boyun eğerek AKP’ye geçmişti; ne oldu? Hani Nazilli il olacaktı, yatırımlar, hizmetler, yağmur gibi yağacaktı; damla bile düşmedi. İncirliova’ya hizmet gelecekti, gele gele 3-5 tane çöp konteyneri geldi. İşte, AKP’ye inananların sonu hüsrandır. Bunlar “Yatırım gelecek.” derler, sonra belediyelere ne var ne yok sattırırlar. Yirmi iki yıldır iktidardalar, Aydın’a ne verdiler? Şimdi vatandaş tehdit ederek seçim kazanacaklarını düşünüyorlar. Bilmiyorlar ki bu topraklarda hüküm süren efe ruhu hiçbir tehdide boyun eğmeyecektir, AKP’nin tehdidinde de boyun eğmeyecektir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Altaca Kayışoğlu...

12.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu’nun, seçimlerden önce verilen 3600 ek gösterge vaadine ilişkin açıklaması

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Seçimlerden önce, 1 Mayıs 2023’te Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin birinci dereceye gelmiş bütün memurlara 3600 ek gösterge verilmesi için kanun hazırlığı yapıldığını söylemişti. Aynı şekilde Cumhurbaşkanı Erdoğan da seçim vaadi olarak birinci derecedeki bütün memurlara 3600 ek gösterge verileceğini söylemişti fakat seçimlerin üzerinden tam dokuz ay geçti, hiçbir adım atılmadı. Bu sözünüzü yerine getirmek için hâlâ ne bekliyorsunuz, yeni bir seçim mi bekliyorsunuz diyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Aksakal...

13.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, Erzincan'ın İliç ilçesinde yaşananların tazmin edilmesi yükümlülüğünün Kanadalı şirkette olduğuna ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Erzincan ilimizin İliç ilçesinde faaliyet gösteren ve Kanadalı bir şirkete ait olan altın madeninde yaşanan atık yığını çökmesi sonucunda toprak altında kalan insanlarımıza henüz ulaşılabilmiş değil. Elbette “Allah’tan umut kesilmez.” şeklinde bir inancımız var ama artık ailelerinin bile ümitlerini yitirdiği bir durumda tek tesellimiz, işçilerimizin cansız bedenlerine ulaşılarak onların da bir kabirlerinin olmasını sağlamak olacaktır.

Kayıp işçilerimizin yakınlarına sabır ve metanet dilemekten başka da bizim elimizden bir şey gelmiyor ancak bu yaşananların tümünün birinci derecede sorumlusu Kanadalı maden şirketidir. Devletimizin bütün kurumları günlerdir maddi, manevi büyük bir gayretle çalışmalarını sürdürmektedir. Yaşanan bu maddi ve manevi kayıpların tazmin edilmesi yükümlülüğü de elbette Kanadalı şirketin sorumluluğundadır. Meclis araştırma komisyonumuz bu konuda da bir çalışma yapmalı, bunun gereğinin yerine getirilmesini sağlamalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bayırcı...

14.- Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı'nın, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının Kütahya'daki kentsel dönüşüm projelerine ilişkin açıklaması

İSMAİL ÇAĞLAR BAYIRCI (Kütahya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımız kentsel dönüşüm projeleri ile altyapı imalatları, otopark alanları, yeşil alanlar, yürüyüş yolları gibi sosyal donatılar yaparak mahalle kültürümüze uygun, yaşanabilir yaşam alanları oluşturmaktadır. Vefa Mahallemizde yaklaşık 105 dönüm hazine arazisi üzerine 495 konut, 10 ticari birim ve 1 adet cami inşaatının yapım projesi yüzde 80 seviyesindedir. Osmangazi Mahallemizde yaklaşık 95 dönüm hazine arazisi üzerine 495 konut, 5 ticari birim ve 1 adet cami inşaatının yapım projesi yüzde 80 seviyesindedir. Paşam Sultan, Maruf, Börekçiler Mahallelerimizin sınırları içerisindeki riskli alanların dönüşümünde ise Parmakören Mahallemizdeki rezerv alan olan 18 dönümlük arsada 166 daire ve 4 ticari ünitenin yapım projesi yüzde 45 seviyesindedir. Pazarlar ilçemizde 14 dönümlük arsa üzerinde 245 adet konut, 58 adet iş yeri ve cami inşaatının yapım projesi yüzde 45 seviyesindedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Boz...

15.- Muş Milletvekili SümeYYe Boz'un, 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü'ne ilişkin açıklaması

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Bir halkın temel değeri olan ana dili, o halkın siyasal, sosyal ve kültürel tüm haklarının kaynağını oluşturuyor. Özellikle sömürge halkların ana dili gibi haklarının baskı ve yasak altına alınması, egemen ulus devlet anlayışının dünya üzerindeki zenginliklere yönelik saldırılarının başında geliyor. Ülkemizde de Kürtçe “yasaklı” ve “bilinmeyen dil” olarak tanımlanmış ve bir halkın varlığının inkârı noktasına kadar getirilmiştir. Bugün bu konuşmayı yaptığım Meclis çatısı altında dahi ana dilimizle konuşurken tutanaklara geçen “bilinmeyen dil” ibaresi yeryüzündeki 10 milyonlarca Kürt’ün varlığının ifade biçimidir.

21 Şubat Dünya Ana Dili Günü vesilesiyle bir kez daha hatırlatmak isteriz ki dilimiz 10 milyonlarca Kürt’ün varlık gerekçesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜMEYYE BOZ (Muş) – “...”(*) (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Güneş Altın...

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

16.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü'ne ilişkin açıklaması
BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Merhaba yedi kıta, yedi iklim; merhaba dünyanın tüm halkları ve ana dilleri. “...”(*)

(Mikrofon kapandı)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Neden böyle oldu?

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Savaşta bahsetseydin kapatmazdı.

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Ya, bir dile bile tahammülünüz yok. Siz savaş çocuklarısunuz, savaş çocukları!

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Vekili Celal Adan'ın, Anayasa'nın 3'üncü maddesine göre Türk devletinin dilinin Türkçe olması nedeniyle konuşmaların Türkçe yapılması gerektiğine, aksi durumda İç Tüzük'ün 66'ncı maddesi uyarınca mikrofonun kapatılacağına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Anayasa'mızın 3'üncü maddesine göre Türk Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür, dili Türkçedir.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Evet, Arapça konuşursa Anayasa'nız yok ortalıkta.

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Anayasa mı kaldı? O gün Anayasa'yı ayaklar altına aldınız ya.

BAŞKAN – Konuşmaların Türkçe yapılması gerekmektedir, aksi durumda İç Tüzük'ün 66'ncı maddesi uyarınca mikrofon kapanıyor.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Geçen hafta Arapça konuşuldu, böyle mi yapıldı!

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Bahsettiğimiz şey tam da bu işte, tam da bu!

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Seçim çalışması yapan AKP'liler Kürtçe konuşuyor.

BAŞKAN – Genel Kurulda konuşma yapan hatiplerin bu hususlara dikkat etmeleri gerekmektedir. (MHP sıralarından alkışlar; DEM PARTİ sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Propaganda yasağını biz kaldırdık ya... (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Ya, ne propagandası ya!

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Ne propagandası ya!

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

16.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü'ne ilişkin açıklaması (Devam)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Siz Dünya Ana Dili Günü'nün kutlanmasını propaganda olarak mı sayıyorsunuz? O zaman, gidin, AK PARTİ'li belediye başkan adaylarınıza söyleyin; Mardin'de, Diyarbakır'da, Urfa'da gelip Kürtçe propaganda yapmasınlar; ikiyüzlülüğünüzü bu şekilde ortaya çıkarmayın.

BAŞKAN – Sonuçta söz vereceğim.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Şu an bir kafa karışıklığı var, bir dakikalık konuşmamı mı tamamlayayım yoksa...

BAŞKAN – Buyurun, ben size yeniden bir dakika süre veriyorum.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Tamam, lütfen sözümü kesmezseniz sevinirim.

BAŞKAN – Ama Türkçe hitap ederseniz sevinirim.

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Ya, bu dile niye bu kadar düşmansınız ya! Utanın ya, utanın ya!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Bir cümleyle bu ülkede yaşayan halkların dilinden Ana Dili Günü'nü kutlayacağım ve rica ediyorum sözümü kesmeyin.

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

BAŞKAN – Sistem kesiyor zaten, onu söyleyeyim.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Sistem kesmiyor, az önce arkadaşım da Kürtçe konuştu ve kesmedi.

BAŞKAN – Kesildi, kesildi; siz farkına varmadınız.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Ben sözümü tamamlamak istiyorum müsaadenizle.

BAŞKAN – Türkçe hitap ederseniz sevinirim.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Ben dünya halklarının dilinde, Kürtçe kutlayacağım.

Merhaba 7 kıta, yedi iklim; merhaba dünyanın tüm halkları ve ana dilleri. "...”(*)

(Mikrofon kapandı)

(DEM PARTİ sıralarından sürekli sıra kapaklarına vurmalar)

BAŞKAN – Sezai Bey, size söz vereyim.

Buyurun.

17.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Oturum Başkanı TBMM Başkanı Vekili Celal Adan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Uluslararası Ana Dili Günü ve bunun kutlamasını burada doğal olarak herkes kendi ana dilinde yapar, yapmalıdır da. Bu tahammülsüzlüğü anlamak mümkün değil. Kaldı ki bu kutlama, Anayasa'nın değil 3'üncü maddesine hiçbir maddesine aykırı değildir; tam tersine, Anayasa 10'uncu maddeyi savunmaktır. Dolayısıyla, burada kendi ana dillerimizde tabii ki kutlamaları yapacağız, bu şekilde de kutlamaya devam edeceğiz.

Biz de biliyoruz Türkiye'de resmî dilin Türkçe olduğunu ve Meclisin çalışmalarını Türkçe yürütmesi gerektiğini. Evet, bu, yasalardan kaynaklanan bir zorunluluk ama bu, ana dilimizi kullanmayacağımız, bu tür kutlamalarda bu dili dile getirmeyeceğimiz anlamına gelmiyor. Lütfen buna saygı gösterin ve gerekli tahammül sınırları çerçevesinde bu ilişkiyi saygın bir şekilde yürütelim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Karaoba...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Konuşmacımız bitirmedi konuşmasını Sayın Başkan.

BERİTAN ALTIN GÜNEŞ (Mardin) – Ama ben süremi tamamlamadım.

18.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, kamu işçilerinin ve taşeron işçilerin sorunlarına ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Kamu işçilerimizin, Sağlık Bakanlığı bünyesindeki taşeron işçilerimizin ve tüm taşeron işçilerimizin sorunları bitmiyor, her geçen gün büyüyor. Çalışma Bakanı ve Cumhurbaşkanı seçim öncesi taşeron işçilerimize kadro, kamu işçilerine özlük hakları, atama bekleyen mezunlara da birçok müjde verdi. Peki, sonuç ne oldu? Emekçilerimiz yok sayıldı ve talepleri görmezden gelindi. Eğitimden sağlığa, tarımdan enerjiye, yerel yönetimlerden Karayollarına her alanda emekçilerimiz ihtiyaçlarını karşılayamadı.

Tekrarlıyorum: Kamu işçilerimize, taşeron işçilerimize verdiğiniz sözleri tutun, özlük haklarındaki düzeltmeleri ve iyileştirmeleri bir an önce yapın, kurumlarımızı ve emekçilerimizi daha fazla yıpratmayın. Tüm emekçilerimiz haklarını alacak.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Sayın Başkan "...”(**)

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Kürtçe sadece "x"den ibaret değildir.

BAŞKAN – Sayın Karagöz...

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

(**) Bu bölümde Muş Milletvekili Sümeyye Boz tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

19.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, sağlık yönetimi ve sağlık kurumları işletmeciliği bölümleri mezunlarının mağduriyetlerine ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sağlık Bakanlığı ve bağlı kuruluşlara hizmet vermek üzere gerekli eğitim alan, altmış yıllık geçmişe sahip olan, 150 binden fazla mezunuyla sağlık yönetimi ve sağlık kurumları işletmeciliği bölümleri mezunlarının hâlen meslek tanımlama çalışmaları tamamlanamamış, ünvanları belirlenememiş ve dolayısıyla ünvanlarıyla hiçbir atama yapılmamıştır. Altmış yıl içerisinde görmezden gelinen ve meslek onurları zedelenen vatandaşlarımızın mağduriyetleri giderilmelidir. Sağlık yönetimi alanında kaliteyi artırmak için profesyonel idareci ihtiyacını karşılamak amacıyla atanacak sağlık idarecisi kadrolarına bu bölümden mezun liyakat sahipleri atanmalıdır. Sağlık Bakanlığı mevzuatında gerekli düzenlemeler yapılarak hem bölüm mezunları arkadaşlarımız işlerine kavuşmalı hem de sağlık alanında daha iyi bir yönetim anlayışıyla kaliteyi artıracak adımlar atılmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Kürtçeye tahammülsüzlüğünüz ne kadar sürecek Sayın Başkan? Arkadaşımız hâlâ söz hakkını bekliyor.

BAŞKAN – Sayın Kaya...

20.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye Devlet Hastanesinde sözleşmeli uzman hekim kadrosundaki yetersizliğe ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Depremde yıkıma uğramış şehirlerin merkez ve ilçelerinde uzman hekimlere verilmiş olan sözleşmeli kadro hakkının hâlâ Osmaniye merkezi için tanınmadığını hatırlatmak istiyorum. Bu konuyu daha önce Sağlık Bakanlığına sordum. Bundan üç ay önce, iktidarınızın Osmaniye Vekili sözleşmeli uzman hekim kadrosunun il merkezi için de açılması talebini Sağlık Bakanlığına ilettiğini kamuoyuyla paylaştı, gördük; gördük görmesine ama söz var, icraat yok. Sözleşme hakkını bekleyen Osmaniye Devlet Hastanesi hekimleri “Olduğumuz yerde sayıyoruz.” diyorlar.

Sağlık Bakanı Koca'ya soruyorum: Osmaniye Devlet Hastanesinde uzman hekim kadrolarını yeterli hâle getirmek için, vatandaşın randevu çilesine son vermek için sözleşmeli kadro tahsisi yapacak mısınız? İşte, size bir seçim vaadi önerisi; öneri sunmak bizden, yapmak, icraat sizden olsun; niyet, vatandaşın hastane çilesini, kuyruk çilesini sona erdirmek olsun.

BAŞKAN – Sayın Çan...

21.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'da denizin içine doğru inşa edilecek depolama alanına ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

İliç'te meydana gelen katliamın bugün 9'uncu günü. Canlarımız hâlâ toprak altında. Özhasseki bugün gidebildi. Çevreyi korumanın, insan canını korumanın bu iktidar için hiçbir değer ve önem taşımadığı, bu felaketle bir kez daha su yüzüne çıktı.

Erzincan İliç'te yaşanan felaketle aynı gün, seçim bölgem Samsun'da da aynı sorumsuzluğu gördük. 5'li çeteden birinin sahip olduğu şirket, bir maden işletmesi ilave depolama alanı inşa etmek için harekete geçti. Denizin içine doğru tam 25 futbol sahası büyüklüğünde dolgu yapılarak depolama sahası inşa edilecek. Bu dolgu alanında neler depolanacak? Sülfürik asit, silis, fosforik asit, fosfat, hurda; cinayete tam teşebbüs.

Sorumsuzlara sesleniyorum: Bu yanıştan derhâl ama derhâl dönülmelidir.

BAŞKAN – Sayın Kaya...

22.- *İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, Orman İşletme Müdürlüklerinin orman köylüsünün ödemelerini geciktirdiğine ilişkin açıklaması*

MUSTAFA KAYA (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Muğla Seydikemer ilçesi ve benzeri bölgelerdeki insanlarımız Orman İşletmeye ağaç kesme, sürütme, nakliye, yükleme işi yaparak gelir elde ederler. Bu işleri yapmak için kullanılan ağaç kesim motoru, paletli-paletsiz kepçe, kamyon, traktör ve benzeri araç gereçler çok pahalı ve tamirleri yüksek masraf gerektirmektedir. Son bir yıldır Orman İşletme Müdürlükleri orman köylüsüne ödemeleri on beş yirmi gün geciktirerek yapmaktaydı. Dilene dilene işletmelerden para alabilen köylü son üç aydır ağaç kesimi yaptığı hâlde ödeme alamamaktadır. Bu durum, sadece Seydikemer’de değil, diğer ilçelerde olduğu gibi Türkiye’de de yaşanan bir sorundur. Yapılan bu işlere yılbaşında yüzde 20 zam kararı alındı, ödeme yapılmadığı için yapılan zammın hükmü de kalmadı; arka arkaya gelen yakıt ve yedek parça zamları da insanlarımızın belini iyice bükte. Orman İşletmelerinde iş yapan insanlarımız gerçekten çok zor durumdalar; sorunların bir an önce çözülmesi gerekiyor.

BAŞKAN – Sayın Kış...

23.- *Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, özel okul fiyatlarına ilişkin açıklaması*

GÜLCAN KIŞ (Mersin) – Türkiye’de yaklaşık 14 bin özel okulda 1,5 milyon öğrenci eğitim görmektedir. Özel okulların 2024-2025 eğitim öğretim yılı için talep ettiği ücretler velilerimizi isyan ettirmiştir. Mersin başta olmak üzere birçok bölgede velilerimiz bu konuyla ilgili Millî Eğitim Bakanlığından çözüm beklemektedirler. Özel okulların mevcut yönetmeliğin üzerinde fiyat artışına gitmesi ülkedeki ekonomik krizin ne kadar kötüye gittiğinin göstergelerinden biri olmuştur. Ekonomik kriz koşullarında özel okullar tarafından ilan edilen artış oranları ülke gerçekleriyle bağdaşmamaktadır. Haksız ve dayanaksız fiyat artışları eğitim kurumlarını kâr amacı güden ticarethanelere çevirmektedir, ne yasalar ne de mevzuat dikkate alınmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı velilerin haklı isyanına kulak vermeli ve özel okul fiyatlarının denetlenmesi konusunda bir çözüm yolu bulmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Ekmekci...

24.- *Kastamonu Milletvekili Fatma Serap Ekmekci'nin, kadınların Türkiye Yüzyılı'nın sancaktarları olacağına ilişkin açıklaması*

FATMA SERAPEKMEKÇİ (Kastamonu) – Kadınların toplumsal hayatta aldıkları rolün her geçen gün daha da yükseldiğini ve perçinlendiğini saha çalışmalarımızda bizzat görüyoruz. 21’inci yüzyıla birlikte sosyal hayatın her alanındaki ağırlıklarını katbekat artıran kadınlarımız günümüzde toplumun belkemiği olmanın ötesinde âdeta akıl direği olarak da emek vermekteler. Fabrikada, tarlada, üniversitede, ticarete, ev ekonomisinde aldıkları görev ve sorumlulukları vicdanen en yüksek ölçüde yerine getiren kadınlarımız, Türkiye Yüzyılı’nın da hiç şüphesiz sancaktarları olacaklardır. Kısa zamanda aldıkları emsalsiz yolla, hukuksal alandaki haklarıyla, Anadolu mayasını karan ırfanlarıyla başta Kastamonulu kadınlarımız olmak üzere tüm kadınlarımızı hikmet ve ilimlerinden dolayı Gazi Meclis çatımız altında bir kez daha saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Kaya...

25.- *Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya Gazipaşa Devlet Hastanesindeki sorunlara ilişkin açıklaması*

AYKUT KAYA (Antalya) – Gazipaşalı hemşhailerimiz Gazipaşa Devlet Hastanesinden aldıkları sağlık hizmetler konusunda bazı problemler yaşamaktadır. Vatandaşlarımız için toplu ulaşım hizmeti sağlanmamakta olup özel araç haricinde hastaneye erişim mümkün değildir. Özellikle yaz aylarında acil

servis yetersiz kalmaktadır. Tıbbi ekipman ve sağlık personelinin yetersizliğinden dolayı hastaların 45 kilometre mesafedeki Alanya ilçemize yönlendirildiği bilinmektedir. Ayrıca, vatandaşlarımız radyolojik tıbbi görüntüleme randevularını da yaklaşık bir ay sonraya alabilmektedirler. Erken tanı ve teşhis için önemli olan bu sorun acilen çözüme kavuşturulmalıdır. Ayrıca, çocuk acil servisi ve dermatoloji (cildiye) bölümlerinin açılması ve hizmet vermesi talep edilmektedir.

Diğer yandan, hastanede görev yapan sağlık çalışanlarının ve diğer personelin daha verimli çalışabilmesi için aldıkları yiyecek hizmetlerinin kalitesinde artış kaydedilmesi elzemdir.

BAŞKAN – Sayın Ateş...

26.- Bayburt Milletvekili Orhan Ateş'in, Bayburt'un düşman işgalinden kurtuluşunun 106'ncı yılına ilişkin açıklaması

ORHAN ATEŞ (Bayburt) – “Söyleyim Bayburt’un vasfı hâlini

Ülkede bulunmaz bir eşin Bayburt

Bülbüller çekerler ahuzarını

Seherde ötüşür kuşların Bayburt

Kahramanlar eli Bayburt Otağı

Şehitler yurdudur bizde Kop Dağı

Bizim elin vardır bahçesi bağı

İçinde sallansın sunalar Bayburt.”

21 Şubat 1918 inancın, kararlılığın, azmin, birlik olmanın, yeniden doğmanın tarihidir; vatan için siper edilen göğüslerin, kadınıyla erkeğiyle çocuğuyla birleşmiş yüreklerin ve bağımsızlık yolunda kenetlenmiş ellerin tarihidir. Kop Dağı’nı düşmana dar ederek adını o dağa al kaniyla yazan şehitlerin yurdudur Bayburt; kutlu bir direnişten muhteşem bir diriliş inşa edenlerin şehridir Bayburt.

Bayburt’umuzun düşman işgalinden kurtuluşunun 106’ncı yılını kutluyor, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere tüm kahraman şehitlerimizi ve gazilerimizi saygıyla anıyorum.

BAŞKAN – Şimdi söz talep eden Grup Başkan Vekillerine...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sezai Bey, buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Lütfen, arkadaşımızın bir dakikalık hakkına saygı gösterip bir dakikasını vermenizi rica ediyorum.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Vekili Celal Adan'ın, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Ne kullandınız, “saygı” ifadesini kullandınız; onu geri almanızı istiyorum. Sebebi şu: Bütün arkadaşlarınız şahit, buradaki her bir milletvekiline saygı duyuyorum bir kere, neticede Türkiye’ye hizmet etmek için gelen seçilmiş milletvekilleri; devletimize, milletimize yakışır bir şekilde yönetmemiz gerekiyor, orada bir tereddüt yok ancak Tüzük’e göre, Türkçe konuşmak kaydıyla ben bunu uyguluyorum. Demin Sayın Milletvekili buraya geldi...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, bir dakikayı talep ediyoruz, lütfen.

BAŞKAN – Bir dakika bir şey söyleyeceğim.

Sayın Milletvekili buraya geldi, listeye ismi geçmemiş olma ihtimalini göz önünde bulundurarak ben size söz vereyim dedim değil mi Sayın Milletvekilim?

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Biz yer değiştirmiştik.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Ben şu söz hakkımı alabilir miyim? Ben söz hakkımı kullanmadım.

BAŞKAN – Yani listeye gerek yok dedim, buraya geldiğiniz için size söz vereyim dedim.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Biz yer değiştirdik.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Biz ekstra söz hakkı istemiyoruz.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – İstirham ediyorum.

BAŞKAN – Dolayısıyla bu Tüzük önümüzde, bu dikkatle söz vereyim; konuşsunlar.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Peki.

BAŞKAN – Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

27.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkanı Vekili Celal Adan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü'ne ilişkin açıklaması

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Şu an yerimden almış olduğum bu söz hakkını, bir dakikalık konuşmamın gasbedilmesi sebebiyle devam ettirmeyeceğim. Fakat bunu açık ifade etmem gerekiyor ki yetkinizde olmayan bir şekilde söz hakkımı gasbediyorsunuz tıpkı yüz yıldır Kürt halkının ve diğer halkların sözünü gasbettiğiniz gibi. Bugün burada, 21 Şubatta, Dünya Ana Dili Günü'nde yine Kürtçenin üzerindeki baskıları hepinizin ve bütün halkların, bütün dünyanın gözü önünde bir kez daha yaşadık. AKP ve MHP iktidarı, seçim zamanında Kürt dilini bir araç olarak kullanarak oy istemeyi biliyor ama bu iyi bilinsin ki ne Kürtçe konuşmaktan ne Kürtçeyi savunmaktan ne diğer dillerin özgürlüklerini savunmaktan asla vazgeçemeyeceğiz. “...” (*) (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon kapandı)

BAŞKAN – Sayın Şahin, buyurun.

28.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, bugün ilk uçuşunu gerçekleştiren Türkiye'nin millî muharip uçağı KAAN'a, emekli bayram ikramiyelerindeki yüzde 50'lik artışa ve en düşük emekli maaşına, Cumhurbaşkanının seçim meydanlarındaki sözlerine, mülakata ve en son yapılan hâkim ve savcılar sınavına ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün ülkemizin savunma sanayisinde önemli bir adım atıldı, millî muharip savaş uçağımız KAAN bugün ilk uçuşunu gerçekleştirdi. Savunma sanayimizde son yıllardaki başarıyı takdirle karşılıyoruz. Bir ülkenin savunma sanayisinde adım atmış olması, savaş uçağı geliştirmiş olması savaş yapacağı anlamına gelmez ama bir ülkenin millî savunması için bunlar bir zorunluluktur. Bu anlamda bu adım için de bu alanda bütün adımlar için de bu adımları atanları, emeği geçen herkesi tebrik ediyor ve ülkemiz adına teşekkür ediyoruz.

Evet, emeklilerimizle ilgili, geçtiğimiz günlerde emekli bayram ikramiyelerinde yüzde 50'lik bir artış gerçekleştirildi. Arkadaşlar, ilk ikramiye verildiğindeki meblağ 1.000 liraydı, asgari ücret 1.600 liraydı. Yani ona oranla baktığımızda esasında yıllar geçti o 1.000 lira değişmedi; asgari ücret değişti, emekli maaşı değişti ama iktidarın bayram ikramiyesi bir türlü değişmedi. Şu anda yüzde 50'lik artışı çok büyük bir adımımış gibi lanse etti ilgili Bakanlık. Bu anlamda, bu artışların da değişen asgari ücret oranında, değişen emekli maaşı oranında artırılmasının hakkaniyetli olacağını ifade etmek istiyoruz. Bu anlamda, ilk oranlara bakıldığında şu anda bayram ikramiyesinin 10 bin liranın altında olmaması gerekiyor arkadaşlar, bunu özellikle kayıtlara geçirmek istiyorum.

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Yine, emeklilerimizin yaşadığı sıkıntıdan hareketle en düşük emekli maaşının 10 bin lira olmasını asla kabul etmediğimiz, 10 bin lira maaşla özellikle büyükşehirlerdeki emeklilerimizin asla geçinemeyeceğinin altını bir kere daha çiziyoruz. En düşük emekli maaşının asgari ücret seviyesinin altında olmaması gerektiğini bir kere daha iktidar partisine hatırlatmak istiyoruz.

Evet, değerli milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanımızın seçim meydanlarındaki sözleri tartışmaya açılıyor. En son “Biz olmazsak doğal gaz gelmez.” gibi bir ifade kullandı. Biz bunu siyasi bir tehdit olarak algılarız, AK PARTİ’deki arkadaşlar “Hayır efendim, başarılı yerel yönetimlerin gereğini ifade ediyor.” gibi söyleyebilirler. Ben başka bir şey söyleyeceğim: Bir ülkenin Cumhurbaşkanının yerel seçimlerde bir parti tarafı olması ne kadar acı, değil mi? Bakın, Sayın Cumhurbaşkanının şahsından bağımsız olarak konuşuyorum, bir sistem eleştirisi ortaya koymaya çalışıyorum. Yerel seçimlerde Sayın Cumhurbaşkanının il il gezip kendi partisine oy toplaması ve karşısına kitleleri alması ve oradan bir kutuplaşma, ayrışma oluşması gerçekten kabul edilebilir bir şey değil. Bu anlamda, çok net söylüyorum; partisiz Cumhurbaşkanı, tarafsız Cumhurbaşkanı adını Türkiye’nin atması gerektiğinin bir kere daha altını çizmek istiyorum.

Mülakat konusunu dün burada da işledik; ben sık sık işliyorum, işlemeye devam edeceğim; AK PARTİ’li arkadaşlarımız sözünü tutana kadar bu sözü onlara hatırlatacağız arkadaşlar. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 8 bin personel alıyor, güzel ve mülakatsız alıyor, en güzel tarafı burası arkadaşlar. Demek ki yapınca oluyormuş arkadaşlar. Dün, burada AK PARTİ adına konuşan Değerli Orhan Erdem “Arkadaşlar, KPSS puanı neyse mülakat puanı da o yazılıyor.” gibi çok garip bir açıklama yaptı. Ya, şimdi soruyorum: Eğer KPSS puanını veriyorsanız gençlere, kaldırın bu mülakat sistemini; gençlerimizin üzerinde gelecek umudunu karartan bir zillet olarak durmasını, biz de bu eleştirileri bırakalım arkadaşlar.

Bu anlamda, bunu özellikle paylaşıyorum, dün hâkim ve savcıların kura töreni vardı. Bir de geçtiğimiz günlerde, en son yapılan hâkim ve savcı sınavı açıklandı; hani, şu, hatırlarsınız ya, ilgili Bakan Yardımcısının telefonuna notlar giden sınavdan bahsediyoruz arkadaşlar. Bu sınava şüphe düşmüştür, şaibe düşmüştür. En azından, geçici de olsa bu sınav için mülakat uygulamasını yapmayın, hâkim ve savcı adaylarımızın aldığı puana göre, arkadaşlar, atamasını yapın diyoruz. Eğer bunu yapmayacaksınız, bu şaibeyle mülakata devam ederseniz, o zaman o ilgili Bakan Yardımcısı arkadaşımızın telefonunu bütün adaylarla paylaşmanızı sizlerden istirham ediyorum.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Dervişoğlu...

29.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu’nun, Cumhurbaşkanının Hatay’daki ve Ordu’daki söylemlerine, Adalet Komisyonunda görüşülen teklifte yer alan emekli bayram ikramiyelerindeki artışa, Gazze’nin güney bölgesindeki Refah kentine İsrail tarafından yeni bir saldırı planlandığına ve millî savunma sanayisi alanında atılmış adımları takdirle karşıladıklarına ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Cumhurbaşkanı Hatay’da ve Ordu’da halkı hizmetten mahrum bırakma tehdidiyle kadim Türk devlet yönetimi anlayışımızın aksi istikametinde söylemlerde bulunmuştur. Anlaşılan odur ki gücü kaybetme korkusu, iktidar grubunun psikolojisini oldukça bozmuş bir vaziyettir. Milletimizin ve devletimizin varlığını tek bir şahsın iradesine borçlu olduğunu zannetmek, kibir göstergesi olmaktan öteye gitmez. Siyasetin temelinde insanların derdine çözüm bulacak mekanizmaları harekete geçirmek de vardır; AK PARTİ, bir iktidar partisinden zaten yapması gerekli olan görevleri yaptığı için de takdir beklemektedir. İktidar yetkililerinin en büyük talihsizliği ve yanılgısı, Türk milletine hak bağışladıklarını ve Türk milletinin kendilerine muhtaç olduğunu düşünmeleri ve varsayımları hâlidir. Bu anlamsız ön kabul sebebiyledir ki AK PARTİ, tahakküm ve muhtaçlaştırma siyasetini bir politikaya dönüştürülmüştür.

Kendi değişim ve dönüşüm arzularını her alanda acımasızca milletimize dayatmak isteyen bu zihniyet Türk milletinin töresine, Türk milletinin örfüne ziyadesiyle yabancıdır. Bilinmelidir ki Türk devletinin tam ve kâmil olarak idare, anlayış ve usulü “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” düsturunda vücut bulmuştur; dolayısıyla Türk milleti hiç kimsenin lütfuna muhtaç değildir.

Saygıdeğer milletvekilleri, iktidarın akıl dışı politikalarının neticesi tüm olumsuz yönleriyle milletimiz tarafından hissedilmektedir. Bu duruma en güzel misal Adalet Komisyonunda, henüz yeni getirdiğiniz teklifin içeriğinde yer almaktadır. Adalet Komisyonunda görüşülen teklifte yer alan maddeyle Ramazan ve Kurban Bayramlarında 2.000 lira olarak ödenen bayram ikramiyesi tutarının 3.000 liraya artırılması planlanmıştır.

Bugün Meclise sunduğunuz bu teklifle ilgili kısa bir mukayesede bulunacağım. Bugün Sayın Genel Başkanımız Meral Akşener Hanımefendi de ifade ettiler, ben tekrar söylüyorum: 2018 yılında 1.000 lira olarak ödenmeye başlanan ilk bayram ikramiyesi 217 dolara karşılık gelirken teklifte yer alan 3.000 lira günümüzde sadece 97 dolara denk gelmektedir. Yine, aynı şekilde, 2018 yılında ödenen 1.000 liralık bayram ikramiyesiyle 25 kilo kıyma alınırken teklif edilen 3.000 liralık tutarla ancak 7,5 kilogram kıyma alınabilmektedir. Kısacası dolar olarak azalan bayram ikramiyesinin Türk lirası bazında da alım gücü düşmüştür. Bu itibarla ilgili Komisyonunda teklif edilen rakam çok yetersiz kalmaktadır. Görünen ve anlaşılan odur ki emekli ikramiyesi artmamış, tam tersine azaltılmıştır. Bu durumda 2024 yılı emeklilerin refaha kavuşacağı değil, emeklilerimizin yokluğa mahkûm edildiği bir yıl olarak tarihe geçecektir.

İYİ Parti olarak biz, milyonlarca emeklimizin emeğini çökülmesine asla sessiz ve seyirci kalmayacağız. Bu sebeptendir ki emeklilerimize 7.000 lira bayram ikramiyesi verilmesi gerektiği yolundaki çağrılarımızı tekrarlıyoruz.

Sayın milletvekilleri, malum olduğu üzere, İsrail’in saldırıları sonucunda Gazze’de büyük bir insanlık dramı yaşanmaya devam etmektedir. Saldırıları sebebiyle yüz binlerce Filistinli Gazze’nin güney bölgesindeki Refah kentine sığınmıştır. Göçler sebebiyle Refah kentinin bugünkü nüfusu 1,5 milyona ulaşmıştır.

Netanyahu’nun yeni yaptığı açıklamalardan anlaşılabileceği üzere, bu kez de Refah’a İsrail tarafından yeni bir saldırı planlanmaktadır. Bilinmelidir ki Netanyahu’nun yaptığı ve yapacağı insanlık dışı tüm saldırılar zalimliklidir, cinayettir, bunun da ötesinde soykırımdır.

Uluslararası camiaya bir kez daha sesleniyoruz: Yapılan bu insanlık dışı soykırımın derhâl durdurulması için somut adımların ivedilikle harekete geçirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, şu anda Genel Kurulda millî muharip uçağımız KAA’N’la ilgili pankartları görüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - Yaşadığımız coğrafya fevkalade stratejik ve jeopolitik önemi haiz bir coğrafyadır. Bu coğrafyada yirmi beş bin yıldan beri medeniyet vardır ama bin yıl bu coğrafyada tutunabilmek her millete nasip olan bir durum değildir. Dolayısıyla bu coğrafyada bin yıl tutunmuş Türk milletinin ileriye dönük varlığını da sürdürebilmesi için mutlaka güçlü ve millî bir savunma sanayisine ihtiyaç vardır. Bu alanda yapılan iş ve işlemleri destekliyoruz, millî savunma sanayisi alanında atılmış adımları da takdirle karşılıyoruz ama her seçimin öncesinde havada bir şeyler uçurmayı ya da karada bir şeyleri yürütmeyi de siyaseten yerinde ve anlamlı bulmadığımızı ifade ediyorum. Emeği geçenlere teşekkür edip Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Bülül, buyurun.

30.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'ün, ilk uçuşunu başarıyla gerçekleştiren Türkiye'nin millî muharip uçağı KAAN'a, İsrail'in 7 Ekimden itibaren Filistin'e yönelik başlattığı insanlık dışı saldırılara, konuyla ilgili Birleşmiş Milletler yetkililerinin yaptığı açıklamalara, İsrail hakkında Uluslararası Adalet Divanında açılmış olan davaya ve ABD ve diğer başka ülkelerin İsrail'in suçlarına ortak olacak nitelikteki karar ve faaliyetlerine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin millî ve yerli savunma sanayisinin güçlenmesi için son yıllarda atılan başarılı adımlar neticesinde bu alanda millilik ve yerlilik oranı yüzde 80 seviyesinin üzerine çıkmış, ülkemizin dostla güven, düşmana korku veren caydırıcı kapasitesi giderek artmıştır. Bölgemizde ve dünyada rekabet gücümüzün arttığı, ihracat potansiyelimizin yükseldiği ve her türlü yaptırıma rağmen kendi kendine yetebilen bir ülke olarak savunma sanayisi alanında yapılan büyük işleri kararlılıkla destekliyor ve bunlarla gurur duyuyoruz.

İsmi bizler açısından ayrı bir hoşnutluk ve bahtiyarlık vesilesi olan ülkemizin ilk yerli ve millî muharip uçağı olma özelliğine sahip olan KAAN, bugün sabah saatlerinde ülkemizin semalarıyla buluşmuş ve ilk uçuşunu başarıyla gerçekleştirmiştir. Cumhuriyet'in ortaya koymuş olduğu siyasi iradeyle beraber bu başarının da neticelenmiş olmasından, ortaya çıkmış olmasından ve bu tarihi ana şahitlik etmekten büyük bir gurur duyuyoruz. Ülkemiz üstün kabiliyetlere sahip olan millî muharip uçağımız KAAN'la birlikte 5'inci nesil bir muharip uçağı üretebilecek altyapıya ve teknolojiye sahip olan sınırlı sayıdaki ülkeler arasına girmiştir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün "İstikbal göklerdedir." ifadesini şiar edinerek mavi göklerde Türk'ün imzasını atan idari, askerî ve teknik personelimizi ve tüm kahramanlarımızı kutluyoruz. millî muharip uçağımız KAAN'ın üretiminden uçuş aşamasına kadar başta Türk Havacılık ve Uzay Sanayii (TUSAŞ) olmak üzere emeği geçen bütün paydaşları, bütün kurumları ayrı ayrı tebrik ediyoruz.

Sayın Başkan, İsrail'in 7 Ekimden itibaren Filistin'e yönelik başlattığı insanlık dışı saldırılar neticesinde şimdiye kadar 29 bini aşkın Filistinli kardeşimiz katledilmiş, 69 binden fazla kişi de yaralanmıştır. İsrail'in hukuk, ahlak ve insani değerleri ayaklar altına alan saldırılarının yanı sıra Filistinlilerin temel insani ihtiyaçlara erişimi dahi engellenmektedir. Birleşmiş Milletler tarafından İsrail'in saldırılarının ardından 2 milyona yakın Filistinlinin yerinden edildiği ifade edilmiştir. İsrail tarafından Gazze'ye uygulanan abluka ve ambargo sebebiyle Birleşmiş Milletler yetkilileri tarafından çocuk-yaşlı demeden bölgedeki tüm Filistinlilerin açlık ve kıtlık durumuyla karşı karşıya oldukları rapor edilmiştir. Yine, Birleşmiş Milletler raportörleri tarafından geçtiğimiz günlerde bir yazılı açıklama yapılmış ve İsrail güçlerinin Filistinli kadınlara, kızlara, çocuklara yönelik keyfi gözaltılarında rapor edilen tecavüz vakalarından ve cinsel saldırı tehditlerinden ciddi endişe duydukları ifade edilmiştir.

Daha önce Uluslararası Af Örgütü tarafından, İsrail'in Gazze'de sivillere karşı uluslararası hukuka göre suç teşkil eden beyaz fosforlu bomba kullandığına dair kanıtlar yayınlanmıştı. Dünyanın gözü önünde İsrail'in birden fazla insanlık suçunu bir arada işlediği gerekçesi ve bu suçun bir an evvel sona erdirilmesi maksadıyla Uluslararası Adalet Divanında İsrail hakkında açılmış olan dava 26 Ocak 2024 tarihinde görülmüş ve ara kararı verilmiş, İsrail'e bu hususta raporunu sunmak üzere bir aylık süre verilmiştir. Uluslararası Adalet Divanı, İsrail'in Gazze'deki sivilleri öldürme, saldırı ve yıkımla ilgili her türlü eylemden kaçınması ve soykırımı önlemek için tüm tedbirleri almasına da hükmetmiştir. Yine, mahkeme, Birleşmiş Milletler Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nde yer alan yükümlülüklerin bazılarının ihlal edildiğine ilişkin iddiaların makul seviyede ispatlandığına hükmetmiş ve yargılamaya esastan devam edilmesine karar vermiştir. Türkiye, Uluslararası Adalet Divanında devam eden bu yargılamalar kapsamında 26 Şubat 2024 tarihinde mahkeme huzurunda İsrail'in işlediği suçlar hakkında beyanda bulunacaktır.

Yaşanan bu somut ve hukuki gelişmelere rağmen Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin Filistin-İsrail savaşıyla ilgili karar taslağı ABD tarafından geçtiğimiz gün bir defa daha veto edilmiş, ABD bir kere daha acil insani ateşkes talebini engelleyerek İsrail'in insanlık dışı saldırılarının durdurulmasına engel olmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bitiriyorum.

ABD ve diğer başka ülkelerin İsrail'in insanlık dışı suçlarına, soykırım suçlarına ortak olacak nitelikteki karar ve faaliyetleri şüpheş tarih ve insanlığın hafızasında yerini almış ve lanetlenmiştir. Zulmün karşısında tarafımız mazlumdan yanadır. Tarih, zalimlerin ilanihaye kahrolduğu gerçeklerle doludur. İnsanlığın vicdanında hüküm giyen zalim İsrail ve iş birlikçileri adaletin karşısında hesap vermektan kaçamayacaklardır diyor, saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Temelli, buyurun.

31.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, bir AKP milletvekilinin seçim bölgesinde şu anda Kürtçe konuştuğuna, halklarını Kürtçe selamlayabileceklerine ve milletvekillerinin söz haklarının gasbedilemeyeceğine, 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü'ne, hasta tutsaklara, Abdullah Öcalan'ın sağlık durumu hakkında kamuoyuna ne zaman açıklama yapılacağına, sağlıkta erişim hakkına ve hayatını kaybeden Çınar Özkayaşır'a, hasta tutsaklardan Soydan Akay'a, Berfo ananın ölüm yıl dönümüne, Cumartesi Annelerinin mücadelesinin devam ettiğine, DEM PARTİ'nin Esenyurt'taki ilçe binasına düzenlenen baskına, Anadolu Ajansının İsrail ekonomisine yönelik açıklamasına ve bu Meclisin savaş uçaklarıyla değil barışın diliyle yan yana gelmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; "...”(*)

(Mikrofon kapandı)

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Selamlıyorum yani bu, artık, gerçekten kabul edilebilir bir şey değil.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Şu anda Şırnak'ta vekiliniz Kürtçe konuşuyor, belediye başkan adayınız Kürtçe konuşuyor.

BAŞKAN – Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Bu samimiyetsizliği anlamak mümkün değil.

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Onun önünü biz açtık zaten ya! Neye itiraz ediyorsunuz?

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Ya, bu dil size ne etti? Niye bu kadar düşmansınız bu dile ya! Ayıp ya! Ayıp ya! Utanın be!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Düşman değiliz.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Şimdi, bir AKP milletvekili -hatta şu anda canlı izliyoruz- Kürtçe konuşuyor, şu anda halkı selamlıyor.

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Kürtçe propagandanın önünü biz açtık.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Hadi ya!

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Bu, ne o zaman? Bu, nedir yani?

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Burası başka bir yer, buranın kuralları ayrı. Bunu anlamak zor mu yani?

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Burası bir sömürge mi? Sömürgeyse tamam deyin, bu dili konuşamazsınız.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Sırrı Bey, bize sormayın, muhatabınız biz değiliz.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Temelli, Türkçe...

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Merak etmeyin, tabii ki buranın çalışma dili Türkçe, biz de çalışmalarımızı Türkçe yapıyoruz ama halkımızı Kürtçe selamlayabiliriz. Bakın, burası kapalı devre değil, televizyon canlı veriyor, Türkiye halkları bizi seyrediyor; hem Kürtçesiyle, Lazcasıyla, Çerkezcesiyle bizi seyrediyor. Bir selamlamayı bile bu halka hak olarak görmeyen bir zihniyet zaten siyaset yapamaz. Çalışma dili Türkçe. Buna itiraz eden var mı? Yok. Resmî dil Türkçe. Bu yasaların değişmesini de istiyoruz çünkü tek bir resmî dille çalışma yapmak zaten büyük bir eksiklik. Bu eksikliği giderememenin utancıyla aslında kendinizi eleştireceğinize bize saldırıyorsunuz.

Biz ana dilimizde selamlama yapacağız. Buna yönelik bu mikrofon kapatma, bir kere, bir söz hakkının gasbıdır, asla hiçbir mecliste tevessül edilecek bir şey değildir. Bu uygulamayı şiddetle kınıyoruz, bunun tekrarlanmasını da istemiyoruz çünkü eğer siz Mecliste milletvekillerinin söz hakkını gasbederseniz, artık, zaten, Anayasa'yı açıktan ihlal ettiğiniz, bizim Can Atalay davasında dile getirdiğimiz o ihlali burada artık rutin bir işleme çevirmiş olursunuz. Anayasa 83 ortadadır, milletvekillerinin söz hakkı gasbedilemez; siz bunu bizzat Meclisin orta yerinde yapıyorsunuz. Bu, mümkün mü? Bu, mümkün değil. Bunu nasıl içinize sindiriyorsunuz, biz de bunu anlayamıyoruz. Siz milletvekili değil misiniz? Siz halkın oylarıyla seçilip gelmediniz mi? Siz bir şeyi temsil etmiyor musunuz? Siz burada neyin taşeronluğunu yapıyorsunuz? (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Milletvekili gibi davranmak zorundayız.

AYHAN SALMAN (Bursa) – Siz neyin taşeronluğunu yapıyorsunuz?

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Halkı temsil ediyoruz, halkın dilleriyle siyaset yapmak zorundayız. Bu dilleri yok saymak demek, temsiliyet hakkını da yok saymak demektir.

Evet, bugün ana dili günü, bugün 21 Şubat Uluslararası Ana Dili Günü. Keşke bugün AKP sıralarındaki Kürt milletvekilleri de kendi dilleriyle halkını selamlayabilseydi, keşke o seçildikleri yere uygun davranabilselelerdi. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Keşke Muş Vekili gelseydi, Muş sokaklarında konuştuğu gibi burada Kürtçe konuşabilseydi; keşke oradan -temsili ettiği halkın- oranın adıyla, oranın diliyle “Burada ben de varım.” diyebilseydi ama diyemiyorsunuz. Evet, dilinizi de siyasetinizi de ipoteklemiş durumdasınız. Dolayısıyla bu tahammülsüzlüğünüzün nedeni aslında yaşadığınız utançtır. Evet, Ana Dili Günü’nü kutluyorum.

Şimdi, bir başka önemli konu daha var: Hasta tutsaklar ve tutsaklar konusu. Bugün Türkiye cezaevlerinde dilini kullandığı için her türlü kötü muameleye maruz kalan Kürt siyasi tutsaklar var. Bunun dışında, sağlığa erişim haklarının da gasbedildiğini görüyoruz ama sağlık demişken önce Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'ya buradan bir kez daha soruyorum: Abdullah Öcalan'ın sağlık durumu hakkında kamuoyuna ne zaman bir açıklama yapacaksınız? Bunu duymazdan gelerek orada da oturma hakkınız yok çünkü siz Sağlık Bakanısınız. Bu ülkenin bir vatandaşı hakkında size soru soruyorum.

Bakın, sağlığa erişim hakkı konusunda size bir öykü, çok hazin bir öykü: Çınar Özkayaşır Digor'da hastalanıyor, Digor Devlet Hastanesine gönderiliyor “Biz burada müdahale edemeyiz çünkü yetersiziz, Kars'a gitsin.” diyorlar. Kars'a sevk ediliyor, Kars Hastanesine gidiyor, Kars Harakani Devlet Hastanesi “Biz yetersiziz, Elâzığ'a gitsin.” diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Elâzığ'a giderken Çat Devlet Hastanesine uğruyorlar, kırk dakika tedavi görüyor “Yetersiziz...” Elâzığ'a devam ediyor, Elâzığ'a geliyor. Elâzığ Devlet Hastanesi “Yerimiz yok.” diyor, özel hastaneye yolluyor ve 15 Şubatta yola çıkan Çınar, 17 Şubat Cumartesi sabaha karşı hayatını kaybediyor.

Sağlıkta erişim hakkıymış! Sağlıkta şu kadar hizmet yapılmış da işte, sağlıkta şu kadar hastane yapılmış ama insanlar Kars'tan yola çıkıyor Elâzığ'da ölüyor, Muş'tan yola çıkıyor Malatya'da ölüyor

çünkü ne Kars'ta ne Muş'ta hastane yok; olan hastanelerin de sağlık hizmeti konusundaki yetersizlikleri ortada çünkü iktidar sağlık hizmetlerine sermayenin gözünden bakıyor, ticari bir gözle bakıyor, oysa bir sağlık hizmetinin kamusal hizmet olduğu asla unutulmamalı.

Hasta tutsaklardan Soydan Akay, otuz yıldır cezaevinde, idare ve gözlem kurulunun keyfi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Temelli.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Evet, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bunlar önemli konular. Bakın, tekil vaka olarak burada dile getiriyoruz ama çok yaygın uygulamalardan söz ediyoruz.

Soydan Akay idare ve gözlem kurulu kararıyla otuz yıl sonra altı ay disiplin cezası alıyor; keyfi bir uygulamayla. Neden? İstihbari rapor varmış; cezaevinin içinde istihbari raporla altı ay. Altı ayı doluyor, altı ay sonra bir altı daha ceza veriyorlar aynı gerekçeyle; gerekçenin sadece cümlelerinin yeri değişmiş, aynı uygulamaya devam ediyorlar. Biz sorduk, Adalet Bakanlığına soru önergesi verdik, verdiğimiz tarih 15 Ağustos 2023, bugün 21 Şubat 2024, Adalet Bakanı hâlâ yanıtı yazıyor. MİHİK'e yani Meclis İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna sorduk, 7 sayfa cevap verdi. Sandık ki meseleyle ilgilenmiş bize yanıt veriyor, yanıt diye gönderdiği şey mevzuat; kopyalamış, yapıştırmış, bize bunu yanıt diye gönderiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Toparlıyorum.

Bugün Berfo ananın da ölüm yıl dönümü. Berfo anayı hatırlayacaksınız, oğlu Cemil Kırbayır'ın sadece kemiklerine ulaşabilmek için otuz bir yıl direndi, otuz bir yıl sonra maalesef vefat etti. Cumartesi Annelerindendi, Cumartesi Anneleriyle beraber... Ki Cumartesi Annelerinin mücadelesi devam ediyor, bu kayıp yakınlarının mücadelesi devam ediyor. Ama bir anıyı size hatırlatmak istiyorum: 2011 yılında Cumartesi Anneleri ile dönemin Başbakanı bir araya gelmiş -Berfo ana, Berfo ananın yanında oturanları tanıyorlarsınız- ve o buluşmadan sonra dönemin Başbakanı geliyor, grupta toplantı yapıyor, grup toplantısında “Kayıpların bulunması için çaba göstereceğiz.” diyor, hep birlikte ağlıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Tamamlıyorum.

Evet, anlıyoruz ki timsah göz yaşlarıymış, 2011 yılından bugüne kadar bu konuda da atılmış tek bir adım söz konusu değil.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün de bahsettik, Esenyurt ilçe binamıza bir baskın düzenlendi ve ilçe eş başkanlarımız gözaltına alındı, sonra da tutuklandılar. Peki, neden tutuklandılar? Bir “tweet” atmışlar, “tweet”te hiçbir şey yok. Bahaneye bakın, bu “tweet” üzerinden gözaltı ve tutuklama ama bunun AKP'nin seçim dönemlerinde bir kampanya çalışması olduğu artık aşikârdır. Her seçim döneminde aynı ilçeden, aynı gerekçeyle eş başkanlarımız gözaltına alınıyor, tutuklanıyor ve sonrasında da geniş bir gözaltı, tutuklama furçası. Hayali seçmen, gözaltılar, tutuklamalar, hesaplara bloke koymalar yani AKP'nin seçim kampanyasının odağında DEM PARTİ'ye yönelik bu hukuksuzluk, bu saldırılar var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Evet, son olarak Sayın Başkan...

BAŞKAN – Epey süreyi aştık.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Tamamlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Son olarak, Anadolu Ajansı çok duyarlı bir ajans hâline gelmiş, Filistin'e yönelik saldırılar İsrail ekonomisini zayıflatıyormuş. 2022'de fazla veren İsrail bütçesinin 2023'te açık

verdiğini anlatıyor, çok duyarlı bu konuda Anadolu Ajansı. Bu duyarlılığını Türkiye ekonomisi için de göstermesini talep ediyoruz. Kürt sorununu çözümsüz bırakan iktidarın ekonomiyi ne hâle sürüklediği ortada. Ekonomiyi ne hâle sürüklediğinin fotoğrafları da şu anda önünüzde duruyor. Uçak üreterek, silah üreterek, Kürt meselesini demokratik çözüm yoluyla çözmeyerek bir ekonomiyi, bir toplumu, bir ülkeyi nereye sürüklediğiniz ortada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEZÂİ TEMELLÎ (Muş) – Bundan ders çıkarmak yerine bu uçak fotoğraflarını getirmişsiniz, hâlâ burada bununla övünmeye devam ediyorsunuz. Unutmayın, 15 Temmuzda bu Meclisi bir savaş uçağı bombaladı; bu Meclis savaşa karşı çıkmalı, savaş uçaklarıyla değil, barışın diliyle yan yana gelmeli.

Ana dilini bir kez daha kutluyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Tahtasız...

32.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, belediyelerde ve KİT'lerde çalışan taşeron işçilere verilen sözlerin yerine getirilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ankara'yı parsel parsel satanları “metal yorgunu” diye görevden alan zihniyet çamur atmasın, halkçı belediyelerimizi örnek alsın. Tarih 5 Aralık 2017, yine bir seçim öncesi, yine “Mülakat kalkacak.” sözünüz gibi boşa çıkan bir müjde; Cumhurbaşkanı Erdoğan taşeron olarak çalışan 900 bin işçiye müjde verdi, “Kamudaki 450 bin işçimiz, belediyeler ve il özel idarelerindeki 400 bin işçimiz çalıştıkları yerlerdeki belediye iktisadi teşekküllerinde istihdam edilecekler, taşeronlar tamamen ortadan kalkıyor.” dedi. Üzerinden yedi yıl geçti, belediyelerdeki ve KİT'lerdeki işçilerin sorunları çözülmedi. 1 milyona yakın kişi belediyelerde ve KİT'lerde taşeron olarak çalışıyor. Çalışıyorlar ama kamu çerçeve protokolünden yararlanamıyorlar, kadro güvenceleri yok, ikramiye yok, tediye yok, sosyal hakları yok. Peki, ne var? Yedi yıl önce Cumhurbaşkanı tarafından verilen ama yerine getirilmeyen bir söz var. Siz her seçim öncesi söz verip tutmamayı alışkanlık hâline getirdiniz ama bu sefer hem bizleri hem de işçilerimizi şaşırtın ve yerel seçimler öncesinde bu sözünüzü yerine getirin.

BAŞKAN - Sayın Gökçen...

33.- İzmir Milletvekili Gökçe Gökçen'in, Cumartesi Annelerinin yargılandığına ilişkin açıklaması

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gözaltı işleminin ardından devlet gözetiminde kaybedilenlerin yakınları dokuz yüz seksen altı haftadır adalet arıyorlar. Cumartesi Anneleri yakınlarının akıbetini bilmek ve sorumluların cezalandırıldığını görmek istiyor. Yakınlarının bir mezarı bile olmadığı için anma yeri olarak gördükleri Galatasaray Meydanı uzun bir süre yasaklandı. Cumartesi insanları her hafta gözaltına alındılar. Yasağın kalkmasının ardından bile yalnızca dar bir gruba sınırlı bir izin veriliyor. Şimdi ise sorumlular yerine Cumartesi Anneleri yargılanıyor. Aralarında kayıp yakınları ve insan hakları savunucularının bulunduğu 20 kişi hakkında Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefetten dava açıldı. Buradan tekrarlıyoruz: Barışçıl toplantı anayasal haktır, izne bağlanamaz. Kayıp yakınları değil, bu insanları gözaltında zorla kaybedenler yargılanmalı, kayıpların akıbeti araştırılmalıdır.

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Ali Mahir Başarır.

Buyurun Sayın Başarır.

34.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Erzincan İliç'e bugün giden Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Mehmet Özhaskeki'nin “Sağlık sebeplerinden dolayı gidemedim.” açıklamasına, Adalet Komisyonunda görüşülen yargı paketinde Türkiye'nin yargıyla ilgili sorunlarından başka her şeyin olduğuna ve Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden sonra iktidarın ekonomiyi getirdiği duruma ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İliç'te yaşanan facianın üzerinden sekiz gün geçti. İşçilerimiz, emekçilerimiz hâlâ toprağın altında ve bugün Çevre, Şehircilik ve

İklim Değişikliği Bakanı Mehmet Özhaskeki nihayet İliç'e vaziyet etti ve özür mahiyetinde şunu söyledi: "Sağlık sebeplerim vardı, 13 Şubatta -hatta iki saatlik- bir operasyon geçirdim, ameliyat oldum." Eğer öyleyse geçmiş olsun. Ama...

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) – Öyle.

YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Bartın) – Öyle.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Öyle... Peki, öyleyse güzel.

Bakın, Mehmet Özhaskeki ameliyat olmuş, İliç'te 9 işçi toprak altındayken 14 Şubatta neredeymiş? İstanbul Ticaret Odası Yönetim Kuruluyla Kentsel Dönüşüm İstişare Toplantısı yapmış, bakın. Öyle, öyle, ben göstereyim size, "Öyle." diyen arkadaşta.

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) – Neyse, kayağa gitmemiş en azından!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Geliyorum, bu Beyefendi, bakın 19 Şubatta neredeymiş?

ASU KAYA (Osmaniye) – Osmaniye'de.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Evet, Osmaniye Vekilimiz söylüyor, Osmaniye'de Deprem Konutları Kura ve Anahtar Teslim Töreni'ndeymiş.

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) – Kayağa gitmemiş, kayak yapmaya gitmemiş!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Öyle, öyle!

Şimdi, ben Murat Kurum'un da bu Bakanın da çevreye ilişkin talanlarını biliyorum, talanlarına da bu ülke alışkın ama bir Bakan yalan söyler mi? Yani "13 Şubatta ameliyat oldum." diyor. Türkiye'de infial yaratan, İliç'te, bir facia meydana geliyor, 9 işçimiz hâlâ o toprağın altında, çıkıp çıkmayacağı belli değil, bugün gidiyor "Ameliyat oldum." diyor. Peki, ameliyatlı bir şekilde İstanbul'da, Osmaniye'de oluyorsun da sekiz gün sonra İliç'e gitmeye utanmıyor musun? Ve bir milletvekili arkadaşımız da "Öyle." diyor. Eğer öyleyse geçmiş olsun ama olmaz arkadaşlar, bakın, Bakan yalan söylemez.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – Yalan söylemiyor ki.

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) – Niye yalan söylesin?

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Gözünden ameliyat oldu adam. Gözünden ameliyat oldu, niye yalan söylesin adam?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakan yalan söylüyor! Bakın, 14 Şubatta İstanbul'da, 19 Şubatta Osmaniye'de, 21 Şubat olmuş, bugün gidiyor "Sağlık sebeplerinden dolayı gidemedim." diyor. Yalan değil mi? Yalan değil mi?

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – Herkesi kendiniz gibi sanmayın!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Ya, ben niye tartışıyorum ki? Tabii ki siz yalanı, bu adamı savunacaksınız.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – Hayır. "Ameliyat oldu." deniyor, duymuyor musunuz?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Ama işte burada. Bakın, verebilirim bunu, buyurun, buyurun; işte burada. Ya, televizyonlar, gazeteler, her şey yalan mı söylüyor? Bari savunmayın, bir kez olsun özür dileyin. Bu ülkedeki Çevre, Şehircilik Bakanı bu faciadan sonra oraya gidemiyorsa ve buralardaysa "Sağlık sebeplerinden dolayı sekiz gün gitmedim." diyorsa neyi savunuyorsunuz arkadaşlar? Bunları ben çıkarmadım, bunları ben de yapmadım. Gülüyorsunuz ama o 9 işçinin aileleri senin gibi gülmüyor, sırıtmıyor, bir umutla bekliyor ama gülüyorsunuz. Ne kadar komik değil mi, ne kadar komik! Yapmayın arkadaşlar, yapmayın!

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) – Komik olan sensin, ondan gülüyorsunuz.

ASU KAYA (Osmaniye) – Hâlâ gülümsüyorsunuz, hâlâ gülümsüyorsunuz!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Gerçekten, şurada bu konuyu anlatırken "Eğer Bakan böyle bir şey yapmışsa ayıp etmiş." demeni beklerken gülüyorsunuz, ne diyeyim!

İkinci konu; Adalet Komisyonu dünden beri yargı paketini konuşuyor. Arkadaşlarımı dinledim, tutanaklara baktım, gerçekten Türkiye'nin yargıyla ilgili sorunlarından başka her şey gelmiş.

Değerli arkadaşlar, Cumhurbaşkanı çıkıyor, hâkimlerin, savcılarının yemin töreninde, kura töreninde “Yeni bir Anayasa...” diyor. Yahu bu Anayasa'yı uygulayamıyoruz ki. Eğer bu ülkede, burada olması gereken bir milletvekili hâlâ cezaevindeyse, Anayasa Mahkemesi kararları uygulanmıyorsa, Yargıtay, anlamsız, garip, hukuksuz, çirkin bir şekilde bu karara direniyorsa, iktidarın 2 büyük partisi, ortağı Danıştayı eleştirip, Anayasa'yı eleştirip kararlarını yerden yere vuruyorsa hatta “Kapatılsın.” deme noktasına geliyorsa neyi konuşuyoruz biz? Adalet Komisyonu burada toplanıyor; bu krizi çözecek bir hüküm, madde, öneri getirmiş mi? Hayır. Peki, adalet? Hâkimlere konuşuyor, adaletten bahsediyor bu ülkenin Cumhurbaşkanı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkan.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Değerli arkadaşlar, bakın, bugün bu ülkede 80 yaşının üstünde generaller 28 Şubat davasından dolayı cezaevinde, Adli Tıpın “Cezaevinde kalamaz.” raporu var, tahliye kararı verilmiyor ve hâkimlere bu ülkenin Cumhurbaşkanı yeni bir anayasa ve adalet dersi veriyor. O pırıl pırıl gençlere en son akıl verecek kişi saraydaki Cumhurbaşkanı Erdoğan'dır. Şu on üç yıllık bir adalet karnemize bakalım arkadaşlar: Bu ülkede milletvekilleri, gazeteciler, sanatçılar, gençler, öğrenciler tutuklandı ve hâlâ bir milletvekili cezaevinde. Anayasa'yı zaten biz uygulayamıyoruz ki yeni bir anayasayı konuşuyoruz. Bence Sayın Cumhurbaşkanı da ne dediğinin farkında değil: “Yeni bir anayasa, yeni bir anayasa...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bu Anayasa'daki gösteri ve toplanma hakkını mı, çevre hakkını mı, düşünce özgürlüğünü mü; neyi kullanabiliyoruz? Ettiğimiz yemine sadık kalamıyor birçok milletvekili ve Cumhurbaşkanı ve “Yeni bir anayasa...” Şimdi, burada bir şey söylemek isterim: Ben 2018'de milletvekili oldum. Bakın, Adalet Komisyonu bugün toplanmış, yargı paketi getiriyor ve bu altı yıllık süreçte 6 kez ofisime gitmişim ama iş davalarını ve iş kazalarını merak ettim, bu davalar ne oldu dedim -2015'te açıldı, ben milletvekili oldum, çalışanlara devrettim dosyaları- yahu gözü çıkmış, kolu kesilmiş, ayağı kopmuş işçilerimiz, iş kazasından dolayı dava açmış, dokuz yıldır dosya Yargıtayda. E, buna bir çözüm var mı? Yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başkan, buyurun, toparlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – İş davaları on yıl sürecek, iş kazasından dolayı çalışamayacak işçi on yıl boyunca tazminatını bekleyecek, Adalet Komisyonu bununla ilgili bir şey söylemeyecek. Milletvekili cezaevinde; Yargıtay, Anayasa Mahkemesi burun buruna gelmiş, birbirini yiyor; bununla ilgili bir düzenleme yok. Adaletle ilgili, uzun süren tutuklamalarla ilgili işte, paşaların durumu ortada; Hizbullah hükümlüleri Cumhurbaşkanı tarafından tahliye edilirken bu askerlerin, ömrünü bu vatana vermiş askerlerin durumu ortada; bununla ilgili bir hüküm yok. Yargı paketiymiş; bu, sarayın paketi, insanları uyutma paketi. Gerçekten şu yargı paketini haftaya insanların, Meclisin önüne nasıl getireceksiniz merak ediyorum; utanç verici bir tablo.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Son olarak, kısaca ekonomiye değinmek istiyorum Sayın Başkanım, uzattığının farkındayım, bir dakika daha alırsam çözülecek.

BAŞKAN – 9'uncu dakikadayız.

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Tamam, bitiyor.

Şimdi, ülkeyi “Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi” denen ucube sistemden sonra bu hâle getiren iktidar... Bugün dolar 31 lira, enflasyon üç hanelerde, Türkiye’nin yarısından çoğu yoksulluk sınırının altında yaşıyor ama devlet ocak ayında 141 milyar net borçlanmaya gitmiş. Devletin bütçesi ise ocak ayında 150 milyar lira açık vermiş. Şimdi ben soruyorum: Nereye kadar? Ha, seçime kadar devam edecek ama seçimden sonra bu ülkeyi büyük bir felaket bekliyor. Seçime kadar zamları sınırılıyorlar çünkü bu açıklar halkın üzerinde olacak diyorum. Seçimde affetmesinler, yurttaşlarımızdan özellikle rica ediyorum, bir ders versinler yoksa durum gerçekten kötü.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Usta, buyurun.

35.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta’nın, 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü’ne, Kürtçeye düşman olmadıklarına ve AK PARTİ iktidarının vatandaşların ana dillerini kullanmalarına yönelik yaptığı değişikliklere, Cumhurbaşkanının Hatay’daki konuşmasına, CHP Hatay Büyükşehir Belediye Başkanı adayı Lütfü Savaş’ın seçim çalışmalarında söylediklerine ve bugün ilk uçuşunu gerçekleştiren Türkiye’nin millî muharip uçağı KAAN’a ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Evet, bugün 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü; ben de bu vesileyle, ana dilinin korunmasını ve yaşatılmasını, kültürel mirasımızın bir parçası olarak gelecek nesillere aktarılmasını sağlamak hepimizin sorumluluğudur diyorum. Dünyanın en kadim, en yaygın dillerinden biri olarak en büyük zenginliklerimizden biri olan Türkçemizi korumak da hepimizin görevidir. Bu özel günün, güzel Türkçemizin yaşatılması, gelecek nesillere tüm özgünlüğü ve derinliğiyle aktarılması için, özellikle küreselleşen dünyada dillerin yıpratılmasına, yozlaştırılmasına karşı korunması ve yaşatılması için bir vesile olmasını diliyorum.

Biz Kürtçeye düşman değiliz, biz hiçbir başka dile düşman değiliz; tam aksine, bu ülkede Kürtçe, sadece Kürtçe değil ana dilinde savunma hakkını AK PARTİ iktidarı döneminde biz getirdik.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Bir dönün, bakın “Ana dilinde savunma hakkı işliyor mu?” diye; bir dönün, bakın!

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Samimiyseniz azıcık az önceki sansüre ses çıkarırdınız!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Kürtçede veya ana dilinde, istediği dilde görüş imkânını biz getirdik. Yine, ana dilinde siyasi propaganda yapabilme hakkını biz getirdik.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Ana dilini ağzınıza bile almayın!

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Samimiyetiniz bu kadar!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Yine, ana dilinde -ister Kürtçe olsun ister başka bir dilde- siyasi propagandaları metin hâline getirip broşür, afiş dağıtmaya biz izin verdik ve izinli hâle getirdik.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Evet, siyaset, seçim için olunca her şeyi yapıyorsunuz. Samimiyetiniz bu kadar!

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Sizin lütfunuz değil, bizim mücadelemizdi! Susmuyorum! Susmuyorum! Kürtçeyi susturdunuz, Türkçeyi de mi susturacaksınız? Susmuyorum! Kürtçe konuşmuyorum şu anda!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Yine, ana dilinde, Kürtçe veya farklı dillerde eğitim hakkı Millî Eğitim Bakanlığının bünyesinde açılan -pek çok okulumuzda- “seçmeli dersler” adı altında, şu anda, 24 bini aşkın kurs sayısıyla devam etmektedir.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Adı altında, evet! İtiraf ettiniz: “Adı altında.”

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Özellikle talep edilen Kurmanca ve Zazaca dillerinde öğrencilerimizin istekleri ve ailelerin istekleri doğrultusunda eğitimler verilmektedir.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Malazgirt İlköğretim Okulunda “Kürtçe dersi seçilemez.” diye bir ibare vardı, gördünüz mü, haberiniz var mı ondan?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Bunları getiren biziz. Kürtçe dilde eğitimle beraber Kürtçe dilde yayın hakkını getiren biziz.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Seçmeli dersi bile seçtirmiyorsunuz aslında, birde “Sansür yok.” diyorsunuz. Bu çatı altında bile yasak, bu çatı altında bile.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – TRT Kürdî ve TRT Radyo’nun ve bunun dışında radyoların da kurulmasına izin veren, değişiklikleri yapan, bunları kanunla düzenleyen yine biziz. Ancak burada bir sorun var. Kendilerini sadece etnik köken ve etnik dil üzerinden siyasi bir zemine oturtmaya çalışanların elbette ki birilerine karşı saldırması ve kendini güçlü göstermesi gerekiyor, buna müsaade etmiyoruz.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – O zaman Türk milliyetçiliğini de sorgula. Türk milliyetçiliği de sorunlu o zaman.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Bizim grubumuzda da pek çok Kürt kökenli milletvekilimiz var.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Sizin müsaade etmediğiniz şey Kürtçe konuşulması, Kürtçe savunma yapılması, Kürtçe ana dilinde eğitim; işte, sizin müsaade etmediğiniz şey bu.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Siyasi çalışmalarını yaparken kendi illerinde, bölgelerinde ana dillerinde konuşmalarını, güzel propagandalarını yapmaya devam ediyorlar ve kullanacaklar tabii ki, onlar da kendi haklarını sonuna kadar kullanıyorlar.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Kendi milliyetçiliğinizi sorgulayın o zaman.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Gelelim Hatay’daki Sayın Cumhurbaşkanımızın konuşmalarıyla ilgili mevzuya. Çok açık ve net, Sayın Cumhurbaşkanımızın sözlerini çarpıtarak, oradan da aslında CHP’nin “Bir türlü aday yapsak mı, yapmasak mı?” diye tartıştığı Lütfü Savaş’ın sözlerini hatırlatmak istiyorum. Lütfü Savaş seçim çalışmalarında mahalleleri ve köyleri gezerken Hataylılara şunları söylüyor: “Siz, bizi adam yerine koyacaksınız, biz de sizi adam yerine koyacağız. Niye mecburum ki? Bu kadar net, oy vermiyorsunuz, konuşuyorsunuz. Oy yoksa hizmet yok.” Yine, Lütfü Savaş’ın vatandaşlarla yaptığı tartışmalarda aynı sözleri farklı yerlerde defalarca söylediğini hatırlatmak istiyorum. Sayın Cumhurbaşkanımız şunu söylemiştir -neye dayanmıştır, onu da açıklayacağım- “Merkezî Hükûmet olarak Hatay’a getirdiğimiz hizmetlerin karşılığının tam yerine getirilebilmesi için yerel yönetime de desteğimizin, verdiğimiz hizmetlerin tam anlamıyla gerçekleştirilmesi için yerel yönetimde de bizim olmamız Hatay’a hizmetin daha kolay gelmesini sağlayacak.” demiştir.

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Ya, Cumhurbaşkanından söz ediyoruz. Cumhurbaşkanı nasıl ayırım yapabiliyor; nasıl bölge bölge, şehir şehir ayrımcılık yapabiliyor? Ya, normal bir vekilden söz etmiyoruz, Cumhurbaşkanından söz ediyoruz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Neden bunu demiştir söyleyeyim: İstanbul’da metroların, Sancaktepe-Yenimahalle metrosunun üstüne beton örtüp kapatan zihniyetin anlayışından bıktığımız için bunu söylemiştir. Başakşehir Şehir Hastanesinin yapımı tamamlandıktan sonra yolu yapması gereken büyükşehir belediyesinin inatla yapmaması üzerine Sayın Cumhurbaşkanımız bunu söylemiştir.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Hastane yolu Karayollarına aittir, Tekirdağ’da da yapmadı.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – “Yerel yönetim de hizmet anlayışıyla hizmetine devam edecek ki merkezî Hükûmetin getirdiği hizmetler tam olarak vatandaşla buluşsun, herkes sorumluluğunu yerine getirmelidir.” şeklindeki izahatı tekrar yapıyorum; bu çarpıtmaya da müsaade etmediğimizi özellikle söylemek istiyorum.

Bugün yine, önemli ve gurur verici bir günü yaşıyoruz hep birlikte. Türkiye’yi Türkiye Yüzyılı’na taşıyacak en önemli güçlerimizden biri olan savunma sanayimiz bugün yine kalbi bu ülke için atan herkesi

heyecanlandıran bir başarıya imza attı. Türkiye Havacılık ve Uzay Sanayii Anonim Şirketi (TUSAŞ) tarafından üretilen millî muharip uçağımız KAAN ilk uçuşunu bugün başarıyla gerçekleştirdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Uzunluğu 21 metre, kanat açıklığı 14 metre olan KAAN’la Türkiye 5’inci nesil uçak üreten sayılı ülkeler arasına girdi. Seri üretime geçtikten sonra Türk Hava Kuvvetlerimiz bölgedeki en güçlü hava kuvvetlerinden biri hâline gelecektir. Bu adımı büyük ve güçlü Türkiye yolunda atılmış çok önemli bir adım olarak gördüğümü ifade etmek istiyorum ve bizlere bu gururu yaşattığı için TUSAŞ’a, mühendislerimize, bu projeye emek veren her bir çalışana ülkem ve milletim adına teşekkür ediyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Bugün Milletvekili olarak da aramızda bulunan önceki dönem kıymetli Bakanımız Sayın Mustafa Varank’a da özellikle teşekkür etmek istiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Onların başlatmış olduğu bu süreci şu anda yine, genç bir bakanımız olan Bakanımız görevi başarıyla devam ettirmekte, bu projeler aksamadan devam etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Umarım Türk havacılık tarihinin en önemli projesi olan KAAN’ın proje aşamasında, bir parçasının görselini koyup -görseli arkadaşlardan rica edeceğim- bu fotoğrafı paylaşıp “kalorifer peteği” diye dalga geçenler biraz utanırlar ve inşallah onlar da bu gururu ortak olurlar ve bu heyecanı yaşarlar diyorum.

Yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Başarır, buyurun.

36.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır’ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta’nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Şimdi, bu tartışma 3’üncü kez Mecliste yapılıyor ve ben gerçekten sıkıldım. Bu ülkenin Cumhurbaşkanı çıkıp aynen şunu söylemeli Cumhurbaşkanıysa eğer, yeminine sadıksa eğer, şerefi üzerine ettiği yemine sadıksa “Hangi partiden olursa olsun her belediye benim; her belediyeye eşit, adil hizmete tarafım.” demeli.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Defalarca söylemiştir.

AYHAN SALMAN (Bursa) – Öyle yapıyor zaten.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Şimdi size bir şey söylemek isterim...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Defalarca söylemiştir bunu.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Yıl 2018, İBB Başkanı Mevlüt Uysal “Metroda birinci önceliğimiz en fazla oy aldığımız yerler.” diyor. Hemen sonra AKP Erzurum Belediye Başkanı Mehmet Sekmen “Oy vermezseniz hizmet vermem.” diyor. Geliyorum 2009, Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin “Hükûmetle kavga eden, zıtlaşan belediyelerin projeleri geçmez.” diyor. Bugün de Cumhurbaşkanı ne diyor? “Eğer oy vermezseniz...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bitiriyorum Başkanım.

AYHAN SALMAN (Bursa) – Öyle demiyor, sen yanlış anlıyorsun.

BAŞKAN – Bunlar bana göre çok konuşulan konular.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET BAYKAN (Konya) – Bir de İstemihan Talay Bey’in açıklamalarını okusanız.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Aynen dediği: “Oy yoksa hizmet yok.”

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Senin Başkanın diyor, Lütfü Savaş diyor.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Şimdi, burada, konuşmamız gereken şey şudur, biz de seçim bölgemizde aynen şunu söylüyoruz: Oy veren de vermeyen de bizimidir. Bizden her gün yüzlerce, binlerce insan bir şey istiyor “Hangi partisiniz?” demiyoruz ama bu ülkenin Cumhurbaşkanı; halkı, insanları, belediyeyi maalesef ki bölüyor.

BAŞKAN – Sayın Temelli, kısa...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Temelli’ye söz verdim, sonra size vereyim.

Buyurun.

37.- *Muş Milletvekili Sezai Temelli’nin, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta’nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Sayın Usta konuşmasını “Bizde de Kürt kökenli milletvekilleri var.” dedi. Bari onlara da hakaret etmeyin “kökenli” demeyin, Kürt milletvekilleri var deyin. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Onlar içine sindiriyorsa bilemem ama Kürt onlar, kökenli değil. “Siyaset, propaganda, bu konuda Kürtçenin kullanılmasına biz izin verdik.” dedi. Bu bir insan hakkı, siz hangi şeyle izin veriyorsunuz, bunu da anlamış değiliz fakat bu hak da kullanılamıyor. Şimdi, siyaset, propaganda yani “Bunu sağladık.” diye övündüğünüz şeyin bizzat Mecliste kullanılmasını engelliyorsunuz. Dolayısıyla, burası sizin arka bahçeniz değil, Meclis; burada engellediğiniz bir şeyi başka yerde nasıl savunacaksınız? Kaldı ki uygulamalar böyle mi? Hiç de değil, söyledikleriniz tutarsız. Diyarbakır İnfaz Hâkimliği, ekim ayında Kürtçe savunma yapanlara ne cevap verdi biliyor musunuz? “Susma hakkını kullanıyorsunuz.” dedi ve savunmalarını almadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika, bir dakika...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – E-reçete sisteminde Kürtçe yok. Van kayyumu, geçen hafta Kürtçe afişleri billboardlardan indirdi. Ne kadar Kürtçe tiyatro varsa her gün yasaklanıyor. Dolayısıyla, bütün bu gerçeklik ortadayken siz burada “Biz ona izin verdik, buna izin vermedik.” diyerek kendinizi öyle bir yere taşıyorsunuz ki aslında siyasete karşı olduğunuzu, bizzat kendi ifadelerinizle burada partinizi de duruşunuzu da teşhir ediyorsunuz. Bence iyi oldu bu tür bir konuşma yapmanız çünkü Kürt halkı şu anda bunu izleyerek sizin seçim zamanları “...”(*)la...

(Mikrofon kapandı)

SEZAI TEMELLİ (Muş) – ...bu işi götüremeyeceğinizi bir kez daha anlamış oldu. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şimdi gündeme geçmemiz gerekiyor.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Söz vereceğim.

Bana göre, Grup Başkan Vekillerinin düşüncelerini herkesin çok iyi anlayacağı şekilde verdiği kanaatindeyim.

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Bir sataşma olmadan buyurun size söz vereyim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sataşma olmasın ama Sayın Başkanım.

38.- *Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ile Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Cumhurbaşkanımız her seferinde “Dili, dini, ırkı, milleti, mezhebi ne olursa olsun her vatandaşımıza hizmet etmek bizim vazifemizdir. Biz bu millete efendi olmak için değil, hizmet etmek için gelmişizdir.” diyerek çok açık ve net her zaman için hizmette hiçbir ayırım yapılmadığını defalarca her konuşmasında vurgulamıştır. Bunu hatırlatmak istiyorum.

Biz yaptığımız işleri anlatmaktan gurur duyarız, onur duyarız. Bunu anlayan anlar, eminim Kürt halkı da anlamıştır.

Teşekkür ederim.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Kürt halkı sizin ne olduğunuzu çok iyi biliyor, hiç merak etmeyin.

BAŞKAN – Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır, okutup bilgilerinize sunacağım.

Okutuyorum:

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) TEZKERELER

1.- *Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye-Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonunda Kocaeli Milletvekili Hasan Bitmez'in vefatı dolayısıyla boşalan üyeliğe Saadet Partisi Grubu Başkanlığınca bildirilen Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın üyeliğinin Başkanlık Divanında yapılan incelemede uygun bulunduğuna ilişkin tezkeresi (3/846)*

21/2/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanun'un 3'üncü maddesi uyarınca 25 üyesi bulunan Türkiye-Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonunda Kocaeli Milletvekili Hasan Bitmez'in vefatı dolayısıyla boşalan üyeliğe Saadet Partisi Grubu Başkanlığınca Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap aday olarak bildirilmiştir.

Mezkûr kanunun 12'nci maddesinde öngörülen yabancı dil şartını karşıladığı 22 Haziran 2023 tarihli 2 sayılı Başkanlık Divanı kararıyla tespit edilen Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın Türkiye-Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonu adaylığı Genel Kurulun bilgisine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Saadet Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

VI.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- *Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin tarafından, kamuda israf düzeninin ortaya çıkardığı maliyetin araştırılması ve kamuda tasarruf uygulamasının hayata geçirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 21/2/2024 tarihinde Türkiye*

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 21 Şubat 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 21/2/2024 Çarşamba günü toplanamadığından Grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

İsa Mesih Şahin

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili ve Grup Başkan Vekili İsa Mesih Şahin tarafından, kamuda israf düzeninin ortaya çıkardığı maliyetin araştırılması ve kamuda tasarruf uygulamasının hayata geçirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 21/2/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırma önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 21/2/2024 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İstanbul Milletvekili Sayın İsa Mesih Şahin.

Buyurun Şahin. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Bugün kamuda yaşanan israf düzeninin zararlarının ve maliyetinin araştırılması ve ayrıca, kamuda tasarruf için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması önergemiz var. Bu konuda söz almış bulunuyorum.

Değerli milletvekilleri, biz devletimizin bekası ve milletimizin selameti için önemli gördüğümüz her konuyu milletin Meclisine taşıyoruz. Evet, iktidar duyarsız kalıyor, reddediyor ama emin olun, biz bunları tarihe not olarak düşünüyoruz. Elbet bu çarpık kamu düzeni değişecek, elbet Türkiye’de arzu ettiğimiz bir düzen, adil bir düzen gelecek ama değerli milletvekilleri, bundan yirmi sene sonra bizim evlatlarımız ülkede bu kötü gidişat yaşanırken, ülkede bu adaletsiz, bu liyakatsiz, bu israf düzeni, siyasi ahlaki sorunlu bu kamu düzeni yaşanırken “Sen ne yaptın?” diye sorduklarında Meclis tutanaklarında benim ve benim gibi düşünen arkadaşlarımızın mücadelesini görecekler. Bu mücadeleye devam edeceğiz arkadaşlar çünkü bu mücadele bir kişisel gelecek mücadelesi değil, bu mücadele ülkemizin geleceği mücadelesidir.

Evet, değerli milletvekilleri, kamuda tasarruf meselesinde para politikası da maliye politikası da önemlidir. Maliye politikası, gelirler ve harcamaların yönetiminden oluşur. Kamu kaynakları; etkili, ekonomik ve verimli kullanılmalıdır. Bunun için ise harcamalarda şeffaflık, hesap verebilirlik ve dolayısıyla etkinlik sağlanmalıdır. Peki, bugüne dek orta vadeli programlarda değinilen bu hedeflere gerçekten ulaşabildik mi? Kamu kaynaklarının verimli kullanılması amacıyla, harcamaların azaltılması, gelirlerin kalitesinin artırılması amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde Kamu Maliyesi Dönüşüm ve Değişim Ofisi kuruldu, sonra da büyütülüp Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü hâline getirildi. Peki, bu Genel Müdürlük, kendisinden beklenileni gerçekleştirebildi mi? Bizzat Genel Müdürlüğün kendisi, kurulduğu dönemde ve izlenen dört yılda tam 192 milyar TL harcamış yani bizatihi kendisi ülkeye yük olmuş ama belediyelerin ödeneklerinin kısıtlanması haricinde hangi konuda tasarrufa gidilmiş belli değil. Şehir hastaneleri kira kullanım bedeli ödemeleri yüzde 108 artmış, hiçbir kesime yapılmayan zamlar buraya yapılmış. Yine, son yedi yılda taşıt giderleri için harcanan para, Avrupa Birliği ülkelerinin giderlerini katbekat aşmış. Bu örnekler çoğaltılabilir değerli milletvekilleri.

İhale kanunlarımızın sorunlu oluşu, fiyiyatta iltimas boyutuyla işlemesi, pek çok alanda kontrolsüz, şeffaf olmayan, denetimden ari harcamaların yapılmasını beraberinde getirmekte. Peki, sormak istiyorum: Kamu ihaleleri düzene sokulmadan kamuda tasarruf mümkün müdür? Çıktığı günden bu yana 190 kez

değiştirilen bir ihale yasasından bahsediyoruz. Açık ihale usulünün çevresinden dolanıp pazarlık usulü ihalelerle kamuda tasarruf nasıl yapılır? O yüzden, pazarlık usulü tamamen terk edilmeli, istisna alımları zorunlu olmadıkça yapılmamalı ve sıkı bir şekilde denetlenmelidir. Etkinlik, sürat, güven, şeffaflık ve hesap verilebilirlik de bunlara eklenmelidir. İhale sistemimizde düzenleme yapılmadan tasarruf sağlanması da boş giden milyarlarca kamu kaynağının bütçeye kazandırılması da mümkün görünmemektedir. Maalesef, 2023 Sayıştay raporları bu usulsüzlüklerle doludur. 128 milyar doları da fersah fersah aşan arka kapı operasyonlarıyla boşaltılan Merkez Bankası kasasını düşünelim, KKM'yle hazineye binen yükü düşünelim. İhtiyaç fazlası özel uçaklar, kurumların alt birimlerinin özel araçları, fahiş fiyatlarla kiralanan kamu binaları vesaire vesaire; liste uzayıp gidiyor arkadaşlar. Bütün bu harcama kalemleriyle gerçekçi bir tasarrufta bulunabilmek mümkün müdür? Maalesef değildir.

Evet, Sayın Şimşek, kırtasiye, personel giderleri, ağırlama, tören gibi maddelerde tasarruf içeren bir genelge yayımladı. Şimdi soruyorum: Bu genelge sadra şifa oldu mu? Genelgeden sonra atılan adımları frenleyebildik mi? Sözü nü bu kurumlara geçirdi mi Sayın Bakan?

Halkın gözü önündeki alanlarda samimi bir uğraş verildiğini ortaya koyacak makro bir anlayışa ihtiyaç var değerli milletvekilleri. Tarımda, sağlıkta, eğitimde, her alanda varlıklarımızı koruyacak, doğru planlamayla etkinliğini artıracak yeni bir siyasi zihniyete ihtiyaç var, yeni bir zihniyet dönüşümüne, esaslı bir zihniyet devrimine ihtiyaç var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) – Atılacak adımlar bellidir. Yapısal reform hareketi başlatabilmek için öncelikle toplumda da bir inandırıcılık, bir sinerji oluşturmak gerekir. Bu anlamda, bir siyasi ahlak yasası çıkarmaya da acilen ihtiyaç vardır. Bunun alt başlığı olan bir imar rantı yasası da acilen devreye sokulmalıdır. Yanlış anlaşılmasın “imar rantı” derken imar rantının kişilere değil, kamuya gitmesinden bahsediyorum. Bunlara dayalı bir kamusal reform hareketi hedeflenmeden, yaratılması umulan kaynaklara ulaşamayız, tasarruf yapanı cezalandıran ekonomi politikalarından da kurtulamayız; günün sonunda “-mış” gibi siyasetle milleti inim inim inletmek zorunda kalırız. İşte, bizim itirazımız, cürümüş olan bu kamu düzeninedir. Dolayısıyla, Meclis araştırmamıza ön yargısız olarak bütün vekillerimizden, özellikle iktidar vekillerinden destek beklediğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Acil olduğunu söylemişsiniz.

Emre Bey, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

39.- Nevşehir Milletvekili Emre Çalışkan'ın, fizyoterapistlerin taleplerine ve bazı sağlık meslek mensupları için serbest çalışma yönetmeliğinin çıkarılması gerektiğine ilişkin açıklaması

EMRE ÇALIŞKAN (Nevşehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meclisimizin tarihindeki ilk ve tek fizyoterapist milletvekili olmanın sorumluluğuyla ülkemizdeki yaklaşık 60 bin meslektaşımın mesleğimize dair dilek, istek ve taleplerini tüm meclarlarda dile getirmek ve çözüm üretmek için gereken tüm çalışmaları yapıyorum.

Birçok ülkedeki fizyoterapistlerden daha kaliteli eğitim almış, daha donanımlı olan meslektaşlarımızın sadece FTR hekimleriyle değil, yoğun bakım, ortopedi, nöroloji servislerinde de ilgili branş hekimleriyle çalışabilmeleri için gerekli tüm adımları atacağız. Ayrıca, fizyoterapistler, diyetisyenler, psikologlar gibi sağlık meslek mensuplarımızın kendi işletmelerini açarken ruhsatlandırmanın belediyeler üzerinden değil, bizzat Sağlık Bakanlığımızca yapılmasını sağlamak adına serbest çalışma yönetmeliğinin çıkarılması sahada büyük bir gereklilik hâline gelmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VI.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin tarafından, kamuda israf düzeninin ortaya çıkardığı maliyetin araştırılması ve kamuda tasarruf uygulamasının hayata geçirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 21/2/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 21 Şubat 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Aykut Kaya.

Buyurun Sayın Kaya.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYKUT KAYA (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Uzun süren yüksek enflasyonun olumsuz etkilerinin hissedildiği bir dönemde kamu tasarrufunun geç de olsa konuşulmaya başlaması ümit verici. Zaten sadece para politikasıyla enflasyonu düşüremeyeceğimizi konuşmaya bile gerek yok. Sayın Şimşek bir tasarruf genelgesi yayımlamıştı ve bu genelgeden sonra da basına bazı açıklamalarda bulunmuştu. En öne çıkan olarak “Makam araçlarınızı satın, yerine Togg alın.” diye bir öneri vardı. Eğer tasarruftan bahsediyorsak elbette lüzumsuz derecede pahalı araçlar yerine daha düşük fiyatlı araçları tercih etmek, doğru bir öneri ancak daha da önemlisi, gereksiz araç miktarını azaltmak gerektiğidir. Bununla ilgili size birkaç anormal durumdan bahsetmek istiyorum.

Biliyorsunuz, Sayın Şimşek kamu kurumlarına Temmuz 2023’te bir tasarruf genelgesi iletti. Ocak-temmuz arasında kara taşıtı kiralamalarına ödenen miktar 1,43 milyar TL’ydi, ağustos-aralık döneminde ise 1,46 milyar TL oldu. 2022’ye kıyasla taşıt kiralama giderlerinin yılın ilk yedi ayında yüzde 70 arttığını, son beş ayında ise yüzde 28,6 arttığını görüyoruz yani yüzde değişimi açısından bir azalma var ama son beş ayda her ay ortalama 293 milyon TL taşıt kirası ödemek ne kadar anlamlı?

Diğer bir husus ise hava taşıtlarının kiralanması alanında karşımıza çıkıyor; 2023 yılının ilk yedi ayında yani tasarruf genelgesinden önce hava taşıtlarının kiralanmasına 1,65 milyar TL ödenmiş, genelgeden sonraki beş ayda ise 3,93 milyar TL ödenmiş yani âdeta kamu kurumları arabadan vazgeçip uçağa terfi etmiş gibi bir durum var ortada. Hâl böyle olunca da

“Tasarruf bunun neresinde?” diye sormak lazım.

2016 yılında toplam merkezî yönetim harcamaları içerisinde eğitim harcamalarının payı yüzde 17,8 iken 2023 yılında bu oran yüzde 11,4’e gerilemiş. Tarım, ormancılık ve balıkçılık faaliyetlerine bütçeden ayrılan pay 2012’de yüzde 4,5 iken 2023’te bu pay yüzde 3’e gerilemiş. Neden bu örnekleri size veriyorum? Çünkü bir ülkenin itibarı insan kaynağının niteliğiyle ölçülür, gıda alanında kendisine yetmesiyle ölçülür. Şimdi, ben bu itibar unsurlarını bir yana, bütçe gerçekleştirmelerini diğer yana koyduğumda ülkemiz itibardan tasarruf yapıyor sonucuna varıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

AYKUT KAYA (Devamla) – Ancak belli ki Hükûmetin farklı bir itibar tanımı var ve o tanıma istinaden itibardan tasarruf etmiyor! Mesela, temsil ve tanıtma giderlerine 2023’te 1,93 milyar TL para harcanmış. Ocak-temmuz döneminde bu kalemtaki harcamaları bir önceki yıla göre yüzde 79 artmış, genelgeden sonraki beş ayda ise yüzde 95 artmış. Buna bakınca da genelgenin pek bir işe yaramadığı görülüyor. Demek ki kamunun itibar bileşenlerinden biri de temsil ve tanıtım! Sayın Şimşek’in “Bu para milletin parası.” ifadesi oldukça doğru. Eğer Hükûmetin düşüncesi bu olsaydı, milletin parasını milleti hem kısa hem de uzun vadede müreffeh kılacak alanlara harcardı ama bürokrasi sadece Mehmet Şimşek’ten oluşmuyor ve

söz konusu kamu yönetiminin geneli olduğunda Mevlâna'nın şu sözünü hatırlamak gerekir: Ya olduğun gibi görün ya da görüldüğün gibi ol.

Saygılarımla. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Elçi, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

40.- *İstanbul Milletvekili Türkan Elçi'nin, Ana Dili Günü'ne ilişkin açıklaması*

TÜRKAN ELÇİ (İstanbul) – Sayın Başkan, bugün Ana Dili Günü. Bilinmelidir ki Kürtler için de ana dili, herkesin ana dili gibi kıymetlidir. Kürtler de başkaları gibi kendi ana diliyle dünyaya gözlerini açar, anneleri kendi çocuklarını sözcükleriyle severken hayatı bu dille anlamaya başlar; Kürtçe sevinir, Kürtçe kederlenir, Kürtçe ağlar, Kürtçe güler. Bir dilin yok sayılmasının, kamusal alandan dışlanarak ev içine hapsedilmesinin Kürtler açısından zorluğu, acııcılığı, rencide ediciliği görülmek istenmedi. Kimileri dili seçim meydanlarında oy devşirmek için “...”(*) ya da “...”(*)

(Mikrofon kapandı)

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Size de sansür. “Sansürcü Celal Adan.” diye yayınlanacak artık her yerde, farkındasınız değil mi?

TÜRKAN ELÇİ (İstanbul) – Kimileri dili seçim meydanlarında oy devşirmek için “...”(*) sıkıştırıp Kürtleri selamlarken kimileri de sadece 2 sözcükle slogan atmak için kullandı. Oysa...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) *SIYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

1.- *Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin tarafından, kamuda israf düzeninin ortaya çıkardığı maliyetin araştırılması ve kamuda tasarruf uygulamasının hayata geçirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 21/2/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 21 Şubat 2024 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)*

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Sayın Heval Bozdağ. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SÜMEYYE BOZ (Muş) – “Heval” Kürtçe bir kelime, farkındasınız değil mi? Adını da anmayın isterseniz. “Celal Adan da Kürtçe konuştu.” diyecekler Başkan, Heval Bozdağ'ı anons ettiniz.

DEM PARTİ GRUBU ADINA HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Sayın Genel Kurul, 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü kutlu olsun. Tüm dünya halklarını, tüm dilleri buradan saygıyla selamlıyorum. Unutturulmaya çalışılan, kaybettirilmeye çalışılan tüm halkların, tüm dillerin önünde saygıyla eğiliyorum. “...”(*)

(Mikrofon kapandı)

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Mikrofon kapatıldı arkadaşlar. [DEM PARTİ sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, alkışlar(!)]

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) – Kürtçe, bugün ülkemizde asimilasyon politikalarına maruz bırakılmış durumda ama Kürtler ve Kürtçe direnmeye devam edecek; Kürtler ve Kürtçe, Kürt halkı özgürleşecek; yakındır.

Halkların Demokratik Kongresi toplumsal alanda çalışmalar yapar; çok kültürlü, kimlikli, çok dilli olarak. Halkların Demokratik Kongresi Sağlık Meclisi toplum sağlığı alanında çok dilli olarak çalışmalar yapar, onların bir mesajını burada sizinle paylaşmak istiyorum: Bizler halklarımızın kendi dillerinde sağlık hizmeti almasını istiyoruz, ana dilinde sağlık bütün halkların hakkıdır. “...”(*)

(*) Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

(Mikrofon kapandı)

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Bu kadar da olmaz ama yani! Ben ilk defa böyle bir şey görüyorum Mecliste.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkanım, bu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesine karşı bir dayatmadır, bunu kabul etmemiz mümkün değil.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Siz de milliyetçilik yarışı yapın.

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Ne diyorsun ya!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Çalışma dili Türkçedir, yapmayın ya, Allah aşkına...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Mecbur muyuz yani?

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) – Bundan çok rahatsızsınız Sayın Başkan, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi...

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Milliyetçilik yarışı yapıyorsunuz.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Hayır, siz de Türk vatandaşısınız, ona göre konuşun.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – “Ana dili” diye bir şey var.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Türk vatandaşı olduğunuz için buradasınız.

Konuşmayın!

(DEM PARTİ sıralarından “Saygılı olun.” sesi)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Burada saygılı bir şey yok, kimsenin diliyle ilgili bir sıkıntımız yok; bu dayatmanız ve art niyetinizi kabullenmiyoruz. Konuşmayın burada.

(DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

BAŞKAN – Siz devam edin Sayın Milletvekili, buyurun.

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) – Evet, tekrar tekrar söylüyorum.

BAŞKAN – Türkçe... Türkçe...

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) – 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü kutlu olsun. “...”(*)

(Mikrofon kapandı)

(DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Bu dayatma değil, çalışma hayatını bu şekilde...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Dayatma değil bu, niyet bozukluğu bu, niyetiniz bozuk sizin.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Vallahi, en bozuk niyet sizde.

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Bizim niyetimiz falan bozuk değil, bu şekilde söyleyemezsiniz.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Türk vatandaşı olduğunuz için o sıralarda oturuyorsunuz; yerinizi bilin, hukukunuzu bilin, hakkınızı bilin!

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Biz Kürt’üz ve biz milyonlarca Kürt’ün iradesiyiz, tabii ki Kürtçe konuşacağız, tabii ki Kürtçe selamlayacağız.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – 85 milyon Türk’ü temsil ediyorsun burada.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – 85 milyon Türk yok.

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Hiçbir şeyi...

(DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

BAŞKAN – Buyurun devam edin Sayın Milletvekili.

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) – Bakınız...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Türk milletinin içinde Kürt de var, Çerkez de var, Laz da var; sizin yaptığınızı kimse yapmıyor.

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

BAŞKAN – Türkçe konuşun, devam edin.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Evet, Türkçe konuş, çok konuş!

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) – Süreme ekler misiniz?

BAŞKAN – Türkçe konuşun.

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) – Ama bakınız, burada...

BAŞKAN – Siz devam edin, sizi dinliyor millet.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – 80 Anayasası’nda geçenler gibi, Türkçe konuş, çok konuş değil mi?

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Yani bana bıraktırmayın bunu. Haddinizi bilin!

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Siz haddinizi bilin!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ben haddimi bildiğim için buradayım, Türkiye Cumhuriyeti devletinin de bir milletvekiliyim, buna müsaade etmiyorum! (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Evet, 80’de Diyarbakır Cezaevinde de “Türkçe konuş, çok konuş.” diyorlardı, şimdi Meclisin duvarına da bunu yazacaksınız.

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) – Sayın Genel Kurul, Kürtçeye tahammülsüzlük var; bu çok net, ortada, görünüyor.

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Meclisi çalışamaz hâle getirmek istiyorsunuz.

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) – Çalışamaz hâle getirmek istemiyoruz, burada ana dili hakkını savunuyoruz, her alanda ana dilinin yaşamsal olduğunu söylüyoruz.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ülkeyi germek istiyorsunuz, bunun size de bir faydası yoktur; aklınızı başınıza alın! (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) – Sağlık alanından emek alanına, tüm alanlarda ana dilinde yaşam haktır ve en temel insan hakkıdır, bunu savunuyoruz. Buradaki bu tahammülsüzlüğü de anlamıyoruz ve kabul etmiyoruz.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bu, tahammülsüzlük değil, kuralların hatırlatılmasıdır; bu, tahammülsüzlük değil.

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) – Saadet Partisinden çok özür dilerim, önerileri üzerine birkaç kelime söylemek isterdim ama maalesef ki buna izin vermediniz; süreme ona göre ayarlamıştım, iki dakika da olsa konuşmak istiyordum, bu izni buradan istiyorum.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – İki dakika daha konuşun, bizce bir mahzuru yok ama Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesine dayatma yapamazsınız! (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) – Dayatma değil...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, böyle bir yöntem olabilir mi?

BAŞKAN – Ama Sayın Grup Başkan Vekili, arkadaşlarınız laf atıyor.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Arkadaş Türkçe konuşuyor, yine müdahale ediyor; bu ne?

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) – İki dakika konuşmamın burada harcandığını görüyorum.

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Milletvekili...

Şimdi, değerli milletvekilleri...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Başkanın takdirinedir.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Niye müdahale ediyorsun sen?

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sen her hatibe müdahale ediyorsun oturduğun yerden.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Niye müdahale ediyorsun?

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ben ederim.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Kimsin!

BAŞKAN – Ama hep çatışmayı siz çıkarıyorsunuz.

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Oraya da bakın Başkan, parmak sallamayın, oraya da bakın!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Burada Anayasa çiğnenmeye kalkılıyorsa, Türk millî varlığı çiğnenmeye çalışılıyorsa ben de bu milletin milletvekiliyim.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – İrkçi!

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Niye müdahale etmiyorsunuz?

BAŞKAN – Bir dakika...

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Parmak sallamayın Başkan!

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, anlaşılan...

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Parmak sallayarak...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bu dayatma...

BAŞKAN – Bir dakika... Sayın milletvekilleri...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Parmak değil, yakam ilikli konuşurum isterseniz ama bunu yapmaya hakkınız yok! Bu Mecliste bölücülük yapamazsınız!

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Sen bir seçim çalışmanı yap burada, seçim çalışmanı.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Stratejinizi yaşama geçiremezsiniz! Bırakın bu işleri!

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Milliyetçilik yarışı yap, milliyetçilik yarışı yap!

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Bölücülük yapan sizsiniz, siz; bölücülüğü siz yapıyorsunuz. En büyük bölücü sizsiniz!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bir dakika...

Şimdi, Sezai Temelli kendi düşüncelerini ifade ettikten sonra, Divanı yöneten arkadaşınız olarak ben “Anayasa’nın 3’üncü maddesine göre, Türk devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür ve dili Türkçedir. Konuşmaların Türkçe yapılması gerekmektedir.” dedim ve bu Mecliste Türkçe konuşulması konusundaki iradeyi beyan ettim.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – “İrade” ve “beyan” Türkçe kelimeler mi Sayın Başkan?

BAŞKAN – Türkçenin dışında konuşulunca otomatik olarak müsaade etmeyeceğimi ifade ettim. Bu temel değerler çerçevesinde düşüncelerinizi ifade ederseniz sevinirim.

Buyurun Sayın Milletvekili.

Size iki dakika söz veriyorum.

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) Teşekkürler.

Bugün Dünya Ana Dili Günü ve burada farklı dillerde selamlamalar yapmak, konuşma yapmak da en doğal bir gelişme ve hak olarak bence yazılmalı tarihe.

Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın Tasarruf Tedbirleri Genelgesi var, 2021 yılında açıklamış bu genelgeyi, aynı döneme tekabül eden İsrافی Önleme Vakfının da raporu var. O genelgede diyor ki: “Arsa ve arazi satın alınmayacak. Yeni kiralama yapılmayacak. Taşıt sayıları, 2023 sonu, en az yüzde 20 olarak azaltılacak. Yabancı menşeli taşıt edinilmeyecek. Günlük gazete alımı yapılmayacak. Rapor, bülten ve benzeri yayınlar basılmayacak. Kâğıt kullanımı en aza indirilecek.”

Bu genelge, Cumhurbaşkanlığının dışında tutulduğu bir genelge olarak sunulmuş. Aynı dönem, 2021 yılında ise İsrافی Önleme Vakfı raporu diyor ki: “Türkiye, millî gelirinin yaklaşık yüzde 15’ini israf etmektedir.” Yani Türkiye 2021 yılında 1 trilyon 81 milyar liralık kaynağını israf etmiştir.

Bakınız, bu israfı giden paralar eğer hastane yapımına harcansaydı, 600 yataklı, tanesi 70 milyon lira olan 15.447 hastane -2021 yılı rakamlarıyla- yapılacaktı. Her biri 6 milyon 600 bin lira değerinde 16 derslikli 841 ilkokul yapılacaktı, 21 milyon çiftçiye destekleyecek yıllık 50 bin lira tutarında bir meblağ

ortaya çıkacaktı fakat biz, yirmi iki yıldır iktidarın savurganlığıyla sınanmış bir ülkede yaşıyoruz. Sürekli olarak yurttaş tasarruf çağrısı yapıyor. Türkiye’de kamu yönetiminin rüşvetten, zimmetten, ihale başta olmak üzere usulsüzlüklerden arınmış olduğunu, bu alanda etkili ve caydırıcı yaptırımların uygulandığını yirmi iki yıldır görmedik; en büyük israf devlette.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

41.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül’ün, burada “DEM PARTİ Kürtçe taraftarı, bunun dışındaki partiler bunun düşmanı.” gibi göstermenin bu millete karşı yapılan çok büyük bir provokasyon olduğuna ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkanım, şimdi, bugün bu ana kadar gerçekleşen tartışmaların çok sağlıklı bir ortamda yürümediğini ve daha öte noktalarının da Meclisin hem saygınlığını hem vakarını hem de Türkiye Büyük Millet Meclisinin Gazi Meclis olma vasfını çok sıkıntıya düşüreceği kanaatindeyiz. İç Tüzük’ümüz ve Anayasa’mız açıktır. Herkes bu Anayasa’nın varlığını kabul etmektedir ve bu Anayasa üzerine yemin etmiştir. Bu anayasal düzene uyum konusunda bu Meclise gelirken bütün kutsal değerlerimiz adına yemin etmiş bulunmaktayız. Dolayısıyla burada Kürtçe üzerinden çok hassas bir tartışmayı, sanki sadece bunu, işte, “DEM PARTİ Kürtçe taraftarı, bunun dışındaki partiler bunun düşmanı.” gibi göstermek, bu millete karşı yapılan çok büyük bir provokasyondur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Türk milleti, içerisinde bütün bu kapsamda -Kürt kökenli kardeşlerimiz de dâhil olmak üzere- bu oyunlara düşmeden, bu oyunlara hiçbir şekilde tevessül etmeden veya bunlara tevessül edenlere karşı durarak bugünlere geldi; biz, bu memleketi bu şekilde tesis ettik, bu şekilde kurduk.

Şimdi, burada “Mecliste birileri Kürtçeyi yasaklıyor, Kürtçeye tahammül edemiyor.” gibi özellikle bizleri göstermek yanlışır. Burası Türkiye Büyük Millet Meclisidir; Türkiye’nin dili, Türkiye Cumhuriyeti devletinin dili Türkçedir. Dolayısıyla bu dille hitap etmek, bu dille burada çalışmak esastır; bunu bilerek, bunu biliyor olmasına rağmen bu konuda ısrar edilmesinin iyi niyetle bağdaşır bir tarafı yoktur. Bunu asla kabul etmeyeceğimizi, bu hususta İç Tüzük’ün gereğinin yapılması gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sezai Bey, buyurun.

42.- Muş Milletvekili Sezai Temelli’nin, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu’nun yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ve Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül’ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grup Başkan Vekilinin ırkçı hezeyanlarıyla ilgilenmiyoruz ama “Anayasa 3” diye bir mevzu gündemimizde yok. Bir kere, Anayasa 3’ü bir kez daha okuyorum: “Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir.” Kimin? Türkiye devletinin. E, biz devletin aparatları mıyız?

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Demagoji yapmayın!

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Biz milletvekiliyiz, halkın seçilmiş temsilcileriyiz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Demagoji yapmayın!

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Devletin aparatı Türkçe konuşmak zorunda. Devletin işlemlerinde resmî dil Türkçe mi? Evet, Türkçe yapılmak zorunda. Çalışma dili Türkçe mi? Türkçe yapılmak zorunda, Anayasa değişene kadar böyle.

MEHMET DEMİR (Kütahya) – Sen de devletin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir milletvekilisin; sen de Türkçe konuşmak zorundasın!

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Konuşmak zorunda değilim!

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Ama bir dakika... Bir dakika... Anayasa'yı iyi okuyun, okumak zorundasınız.

MEHMET DEMİR (Kütahya) – Orada ne anlatıldığı da bariz!

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Virgül, noktalı virgül, iki nokta... Hani Türkçe üzerine Sayın Usta dedi ya “Dilimiz Türkçeyi çok iyi bilmeliyiz, geliştirmeliyiz.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET DEMİR (Kütahya) – Orada ne söylenmek istenildiği belli, virgüllerle, noktalarla başka bir şey çıkarmanın anlamı yok.

BAŞKAN – Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Bir dakika... Noktalama işaretleri de buna dâhil. Biz devletin aparatı değiliz, biz milletvekiliyiz.

BAŞKAN – Bir dakika... Bir dakika...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Devletin nasıl yönetilmesi gerektiğine dair bir yasama kurumundayız.

MEHMET DEMİR (Kütahya) – Türkiye Cumhuriyeti Büyük Millet Meclisinin bir milletvekilisin.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Dolayısıyla çalışma dilinin Türkçe olduğunu biliyoruz; bu bir eksiklik. Keşke çok dilli olabilseydi ama burada “Kürtçe konuşamazsınız, Kürtçe hitap edemezsiniz, Kürtçe selamlayamazsınız.” diye bir şey yok. Bizim bu anlamdaki itirazımızın aslında neye tekabül ettiğini, neye karşılık geldiğini burada hepimiz çok iyi biliyoruz ama burada tahammülsüzlük gösterip sonra da “Biz Kürt halkına karşı değiliz, biz Kürtçeye karşı değiliz...” Ya, bunu söylemeyin bari! Kendi içinde bir tutarlı olun; ya bu düşmanlığı yapmayın ya da gelin, burada, gerçekten Meclisin teamüllerine, tarihine, kültürüne uygun bir şekilde çalışmaları sürdürelim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Dervişoğlu, buyurun.

43.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Şimdi, bu konu defalarca gündeme geldi, Mecliste de zaman zaman tatlı, tatsız tartışmalar yaşadık. Şimdi, bir Anayasa maddesini yorumlarken bile “Biz Türkiye Cumhuriyeti devletinin aparatı değiliz.” ifadesini...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – “Türkiye Devleti” yazıyor.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – “Türkiye devletinin aparatı değiliz.” ifadesinde bulunabilirsiniz, bizce hiçbir mahzuru yok çünkü biz sizin neyin aparatı olduğunuzu biliyoruz, önce bunu söyleyeyim. (İYİ Parti, AK PARTİ, MHP sıralarından alkışlar)

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Biz bu halkın temsilcileriyiz. Sen git, devletin aparatı ol.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – İki, siz Türk düşmanı olabilirsiniz, siz Türklük düşmanı da olabilirsiniz ama bizi Kürt düşmanı yapamayacaksınız, bunun da altını çizerek söylüyorum. Ayrıca...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Biz Türk düşmanı değiliz, halk düşmanlarına düşmanız. Siz halk düşmanısınız.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Tabii, dinlemeyi...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Bugün bu Meclis sırasında DEM PARTİ içerisinde Türkler de Kürtler de Süryaniler de Araplar da var; kendi dilimizle, kendi varlığımızla varız.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Siz benim söylediklerimi anlayamayacağınız için zaten...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Hakaret etmeyin!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Anlaşılır laflar etmiyorsunuz! İnsanlığın anlayacağı laflar etmiyorsunuz!

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Hakaret etme, etme!

BAŞKAN – Buyurun Sayın Dervişoğlu.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ben sizin ne yapmak istediğinizi gayet iyi biliyorum.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Konuşamayınca hakaretler savuruyorsunuz, hayırdır?

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Ya, sen Türkçeyi öğren önce.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Valla ya!

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Biz özgür, adil, demokratik bir toplum yaratmaya çalışıyoruz ama siz bölücülük yapıyorsunuz!

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Biz konuşmaya devam edeceğiz!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Türkiye Büyük Millet Meclisinin tutanaklarına bu ifadeleri geçirmek suretiyle kendi stratejinize uygun bir vasat oluşturmaya çalışıyorsunuz.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – "...”(*)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi, sizin stratejinize ve değirmeninize su taşımayacağız şart ne olursa olsun, millet de bunu böyle bilsin. Şimdi, bu sıralarda oturuyoruz, hepimiz bu sıralarda oturuyoruz. Öncelikle, bakın, buna başka siyasi partiler de...

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Valla gidip sokaklarda, her yerde Kürtçe seçim propagandası yapın ikiniz de ondan sonra, burada, gelin...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Görüyor musunuz tahammülsüzlüğü? Başka siyasi...

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Ya bir utanmıyorsunuz, hem Kürt olup hem de şu sıralarda Kürtçeye tahammülsüzlük ediyorsunuz! AKP sıralarındaki Kürtlerden inanın utanıyoruz.

RESUL KURT (Adıyaman) – En büyük Kürt düşmanı sizsiniz kardeşim! Kürtler dağda tecavüz edilirken neredesiniz!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Başkanım, arkadaşlar susmayı öğrenirse görüşlerimi açıklayacağım.

RESUL KURT (Adıyaman) – Ayıp ya! Yeter! Meclis çalışsın, bırakın, bu Meclisin işi gücü var! Yeter!

BAŞKAN – Bir dakika sayın milletvekilleri...

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Konuşma! Haddini bil!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bağırma, bağırma! Bana cevap verin bana.

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Dervişoğlu...

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Ahlaksızca konuşma!

RESUL KURT (Adıyaman) – İndir parmağını! Parmağını indir!

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Sana mı soracak parmağını indirip indirmeyeceğini!

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Bağırma! İndirmiyorum!

RESUL KURT (Adıyaman) – Ayıp! Ayıp ya!

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Al sana!

RESUL KURT (Adıyaman) – Bırakın da Meclis işini yapsın!

(*) Bu bölümde Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Sana ayıp! Bağırmadan konuşmayı bilmiyorsun değil mi! Bağırmadan konuşmayı bilmiyorsun!

RESUL KURT (Adıyaman) – Kendi grup toplantınızda konuşun, size karışan yok ama burası Türkiye Büyük Millet Meclisi!

ZEYNEPODUNCU (Batman) – Biz neyi nasıl yapacağımızı çok iyi biliyoruz, size soracak da değiliz!

RESUL KURT (Adıyaman) – Saygı göstereceksiniz!

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Bir susar mısın! Anayasa’yı bilmiyorsun! Türkçeyi bilmiyorsun! Çıkıp gelmişsin burada bana konuşuyorsun. Gereksiz.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkan, şimdi bu değirmene su taşımayalım. Şimdi, bakınız, Türkiye’de seçimler olduğunda kampanyalarda kullanıldığı söylenir Kürtçemizin, hepimizin zenginliğidir. Şimdi...

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – İşte tahammülsüzlük bu kadar!

RESUL KURT (Adıyaman) – Çok tahammüllüsünüz maşallah, maşallah!

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Bağırmadan konuşmayı bilmiyorsun değil mi!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ya, bir müsaade buyurun da iki kelim belki faydalı bir laf ederim yani...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Sezai Bey konuşurken buradan laf atan arkadaşları ikaz ettim laf atmayın diye.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Duymadık!

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Hiç duymadık!

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Hiç de bile.

(AK PARTİ sıralarından “İşinize gelmeyi duymuyorsunuz da ondan.” sesi)

BAŞKAN – Grup Başkan Vekilleriniz gayet güzel düşüncelerini ifade ediyorlar.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Zaten sataşmıyoruz, merak etmeyin.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Evet, evet, biraz önce bağırın yanımızdakiydi, duymadınız galiba(!)

BAŞKAN – Müsaade edin Sayın Dervişoğlu konuşmasını tamamlasın.

Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Yani şimdi, aslında, şunun da hassasiyetle altının çizilmesi lazım: Yaşadığımız coğrafyanın kültürel zenginlikler içerdiğini hepimiz biliyoruz ama bu kültürel zenginliklerin bir istismar vasıtasına dönüştürülmemesi de lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Türkiye Cumhuriyeti devletinde, şayet Türkiye’de seçimler yapılıyorsa Türkiye Cumhuriyeti devleti vatandaşı olduğumuz için oy kullanıyoruz, evvela bunu kabul edeceğiz.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Vatandaş, vatandaş!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Siz vatandaşlık tanımına da itiraz edebilirsiniz.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sizin vatandaş tanımınız çok net!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Seçme ve seçilme hürriyetinden yararlanıyorsak da onu taşıdığımız kimliğe borçluyuz.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı kimliğidir o.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Dolayısıyla her seçimin öncesinde Kürt halkının oyları, işte, diğer etnik kökenlerin oyları üzerinden siyaset yapılmaya kalkışılması da bölücülüğün daniskasıdır.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Siz de Türk milliyetçiliği üzerinden yapıyorsunuz. Yarıştırıyorsunuz Türk milliyetçiliğiyle.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Türklüğünüzü inkâr ederseniz Türkiye Büyük Millet Meclisine gelemezsiniz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar, DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Biz Türk değiliz, biz Türk değiliz ama buradayız! Türk değiliz ama buradayız! Türk değiliz ama buradayız!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Türklükten yararlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisine geliyorsanız Türk düşmanlığı ve bölücülük de yapamazsınız; herkes bunu iyi bilmek zorundadır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Şu an yaptığınız Kürt düşmanlığının...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bölücülük yapmayın!

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Karabük Milletvekili Sayın Cevdet Akay.

Buyurun Sayın Akay. (CHP sıralarından alkışlar)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bölücülük yapmayın!

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Türk değiliz ve buradayız!

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Valla, en büyük bölücü sizsiniz, en büyük Kürt düşmanlığını sizler yapıyorsunuz; ayıptır, ayıp!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sırrı Bey, Sırrı Bey, sizin ne zaman ne yaptığınızı biz gayet iyi biliyoruz.

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Bunları yapıyorsunuz bir de dönüp bize “Bölücü...” Biz bu dil için, bu kültür için, bu kimlik için bedel ödüyoruz.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sen kime ne hizmet etmek gerekiyorsa o hizmeti yerine getirsin, tanıyoruz sizi.

BAŞKAN – Sayın Milletvekilimizi dinleyelim beyler.

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Ayıp ya, ayıp!

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Kürtleri öldürüyorsunuz onun için, değil mi?

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Panzerlerin ezdiği çocukları biz mi öldürdük? Önünde savaş uçağı var, ondan bahset.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – İşinize gelmedi değil mi!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Savaş işimize gelmez.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin tarafından, kamuda israf düzeninin ortaya çıkardığı maliyetin araştırılması ve kamuda tasarruf uygulamasının hayata geçirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 21/2/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 21 Şubat 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Cevdet Bey, buyurun.

CHP GRUBU ADINA CEVDET AKAY (Karabük) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Saadet Partisinin vermiş olduğu bu araştırma önergesini yani kamu harcamalarıyla ilgili, tasarruf tedbirlerinin uygulanmasıyla ilgili araştırma önergesini Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak da desteklediğimizi ifade ediyoruz, komisyonun kurulmasının önemli olduğunu bir kez daha buradan ifade ediyoruz.

Gerçekten, tasarruf tedbirleri çok önemli. Bu konuyla ilgili 2023 Temmuzunda Hazine ve Maliye Bakanımız Sayın Şimşek'in bir genelgesi yayınlandı, tasarruf tedbirleriyle ilgili. Gerçi, geçmişte kendisi özellikle araç alımlarıyla ilgili harcamaların bütçe içerisinde çok küçük bir tutar ifade ettiğini, önemli olmadığını söylemişti ama bu dönemdeki Bakanlığı döneminde bunun önemli olduğunu da ifade etti. Fakat uygulandı mı, uygulamaya geçildi mi? Buna baktığımız zaman uygulamada tasarruf tedbirlerinin uygulanmadığını görüyoruz. Birkaç örnek vereceğim size neden olduğuyla ilgili, kamu bankalarıyla ilgili olarak. Mesela, Ziraat Bankası başta olmak üzere kamu bankalarının büyük bölümü geçmiş dönemde, hemen yakın dönemde çok ciddi araç alımları yaptılar, son derece lüks araç alımları yaptılar ve özellikle de bu bankanın eski Genel Müdürünün oğlunun da ilişkide olduğu şirketler üstünden bu alımları yaptılar. Buradaki haksız kazançlarla ilgili biz Bakanlığa da sorumuzu sorduk, cevabı bekliyoruz. Burada hem kamu zarara uğratılmış oldu hem gereksiz harcamalar yapılmış oldu. Çok detaya girmeyeceğim, bu konuyla ilgili basın açıklaması yapmıştım, Meclis TV'den kayıtları alıp inceleyebilirsiniz.

Diğer bir konu, burada önemli olan, yine kamu birimleriyle ilgili, Orman Genel Müdürlüğünün araç alımları var biliyorsunuz, arazi araç alımları var; 177 tane araç aldı ve bu araçlarla ilgili olarak da 11,5 milyon TL haksız bir ödeme yapıldı. Bu araçlar beyaz alındı, burada gösteriyorum, Orman Genel Müdürlüğünün beyaz araç alımı fakat kurumsal rengi beyaz olmadığı için, gri olduğu için bu araçlar arkada gördüğünüz şekliyle gri renge boyandı; her biri 65 bin TL ve toplam 11,5 milyonluk bir kamu zararı var. Sadece bununla da kalmadı değerli milletvekilleri, bu araçlar, buradan gruplar hâlinde bu otomobil şirketinin bölge müdürlüğüne yani Bursa'ya onarlı gruplar hâlinde tırlarla gönderildi. ayrıca ekstra bir sürü mazot harcaması da yapılmak zorunda kaldı.

Yine, bir başka bakanlıktan örnek vereceğim sağlıkla alakalı. Sağlık harcamalarıyla ilgili de hakikaten tasarruf tedbirlerine uyulmuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

CEVDET AKAY (Devamlı) – Hadrianapolis Antik Kenti'mizin de bulunduğu Eskipazar ilçesinde bir devlet hastanesi yapıldı 12 milyona fakat hastane kaydı, zemin etütleri yapılmamış, harcanan para boşa gitti, kamu israfı oluştu; bununla ilgili de kamu zararıyla ilgili de müsebbiplerden bir şey sorulmadı. Bunun gibi bir sürü örnek var.

Yine, sadece yurt içinde kalınmamış, yurt dışından da özellikle Avrupa Birliği fonlarından alınan birtakım... Biliyorsunuz "FRIT" diye bir mali program var göçmenlerle ilgili, oradan alınan tutarlar, bedeller, maalesef, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından makam aracı olarak kullanılıyor, 500 adet araç alınmış; özel kalem kullanıyor, genel müdür kullanıyor, genel müdür yardımcısı kullanıyor, ilgili yerde kullanılıyor.

Sonuç olarak, bu, kamu tasarruflarıyla ilgili, kaynakların etkin ve verimli kullanılmasıyla ilgili uygulamayı destekliyoruz; şeffaflığa önem veriyoruz; yolsuzlukla mücadeleye, liyakate önem veriyoruz; bunların ortadan kaldırılması lazım. Süratle komisyon kurulması gerektiğini ifade ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Aksaray Milletvekili Sayın Hüseyin Altınsoy. Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizi izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, kamu kaynaklarının maksadına uygun, azami tasarruf prensiplerine riayet edilerek kullanılması her kamu kurumu ve görevlisi için bir görev ve aynı zamanda bir mecburiyettir. İktidarlarımız döneminde bu disiplinle her türlü idari ve uygulamaya yönelik tedbirleri her zaman aldık,

almaya da devam ediyoruz. Bilindiği üzere, 30/6/2021 tarihli ve 31527 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Tasarruf Tedbirleri Genelgesi hayata geçirilmişti. Söz konusu genelge kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarının kendi bütçeleri veya tasarruflarındaki diğer kaynaklardan yapacakları yurt içi ve yurt dışı harcamaları ile taşınır ve taşınmazların kullanılmasında uyulması gereken kuralları paylaşarak uygulamaya konuldu. Cumhurbaşkanlığı genelgesinde genel ilke olarak kamu hizmetlerinin bütçe sınırları içerisinde kalınarak ayrılan kaynakların üzerinde harcama yapılmasına yol açılmadan azami tasarruf anlayışı içinde yerine getirilmesi sağlandı. Böylece kamu kurum ve kuruluşlarının harcamalarında tasarruf sağlanmasına, bürokratik işlemlerin azaltılmasına ve kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanımına ilişkin tedbirler alındı.

Bunlara değinmek gerekirse genelge kapsamında, acil ve zorunlu hâller dışında yeni taşıt alınmaması kararı uygulanarak kamu kurum ve kuruluşlarının taşıt sayılarının 2023 yılı sonuna kadar en az yüzde 20 oranında azaltılması sağlandı; kamu kurum ve kuruluşlarının hizmet içi eğitim, konferans, seminer, çalıştay, sempozyum, toplantı, organizasyon ve benzeri her türlü faaliyetlerinin uzaktan erişim yöntemiyle yapılması esas alındı.

Değerli milletvekilleri, elbette değişen şartlar ve ihtiyaçlara göre uygulama alanı ve içeriği revize edilen tasarruf tedbirlerine yönelik çalışmaları hayata geçirmeye devam ediyoruz. Bu kapsamda Hazine ve Maliye Bakanlığımız tarafından yayımlanan Temmuz 2023 tarihli Tasarruf Tedbirleri Genelgesi’yle uyguladığımız mali ve idari disiplinin devamı niteliğinde kararları hayata geçirerek kamu hizmetlerinin azami tasarruf anlayışı içinde yerine getirmesini sağlamaya devam edeceğiz.

Deprem kaynaklı maliyetler haricinde tüm harcamaların gözden geçirilmesi, tedbirlerin ivedilikle uygulanabilmesine yönelik gerekli adımların atılması ve tasarruf takibinin tavizsiz sağlanması amacıyla yayımlanan genelgeyle kamu kurum ve kuruluşları taşınmaz edinimi ve kiralınması, resmî taşıt edinimi ve kullanımı, haberleşme giderleri, personel görevlendirmeleri, basım ve yayın giderleri, kırtasiye ve demirbaş alımları gibi giderlerin tasarruf kurallarına uygun gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HÜSEYİN ALTINSOY (Devamla) – Tasarruflarımızın bir ürünü de bugün yerli ve millî gururumuz, yerli savaş uçağımız KAAK ölkemize, milletimize hayırlı uğurlu olsun. Ben Cumhurbaşkanımız başta olmak üzere emeği geçen tüm kamu kurumlarımıza, bakanlarımıza teşekkür ediyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle, verilen araştırma önergesine katılmadığımızı ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.25

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 16.48****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Sibel SUİÇMEZ (Trabzon), Adil BİÇER (Kütahya)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 63’üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

2.- İYİ Parti Grubunun, İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir ve 19 milletvekili tarafından, su kaynaklarının korunmasında karşılaşılan sorunların tespit edilerek çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla 18/1/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 21 Şubat 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

21/2/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 21/2/2024 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İzmir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir ve 19 milletvekili tarafından, su kaynaklarının korunmasında karşılaşılan sorunların tespit edilerek çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla 18/1/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 21/2/2024 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Sayın Sarıbaş, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

44.- Aydın Milletvekili Seda Sarıbaş’ın, Türkiye’nin millî muharip uçağı KAAN’a ilişkin açıklaması

SEDA SARIBAŞ (Aydın) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; millî muharip uçağımız KAAN bugün gökyüzünün maviliklerine yeni bir renk kattı. Havada, karada, denizde, denizlerin altında ve uzayda her alanda varız, geleceğe güvenle bakıyoruz. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın da ifade ettiği gibi, Türkiye artık yeni bir devrin eşiğindedir. Millî uçaklarımız, millî silahlarımız, İHA’larımız, SİHA’larımız, Akıncı’larımız, KIZILELMA’larımız, TCG ANADOLU’muz, millî uydularımız, millî tanklarımız, tüfeğimiz daha niceleri için çok çalıştık, başardık; çalışmaya, daha da büyük başarılar kazanmaya devam edeceğiz. Bu gurur hepimizin, bu gurur milletimizin, bu gurur Türkiye’nin. Millî muharip uçağımız KAAN’ı geliştiren ve üreten Türk evlatlarına yürekten teşekkür ediyorum.

VI.- ÖNERİLER (Devam)*A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

2.- İYİ Parti Grubunun, İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir ve 19 milletvekili tarafından, su kaynaklarının korunmasında karşılaşılan sorunların tespit edilerek çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla 18/1/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 21 Şubat 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Nimet Özdemir.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye yakın bir zamana kadar su kaynakları bakımından dünyanın en şanslı ülkelerinden biriydi. Bilinçsiz ve vahşi sulamanın yanı sıra, iklim değişikliğinin olumsuz etkisiyle Türkiye son kırk yılda 3 Van Gölü büyüklüğüne denk gelen 1 milyon 300 bin hektar sulak alanı kaybetti, bir o kadarı da risk altında. Fırat, Dicle, Kızılırmak, Aras, Sakarya, Murat, Seyhan, Büyük Menderes, Ceyhan ve Meriç başta olmak üzere, büyük nehirlerimiz her geçen gün debilerini kaybetmektedir. Tuz Gölü ve Beyşehir Gölü’yle birlikte 100’ün üzerinde kapalı gölümüz doğa ve insan kaynaklı sorunlar nedeniyle kurumakta, çölleşmeyle karşı karşıyadır. Dünyanın en büyük sodalı gölü Van Gölü kuraklığın yanı sıra, gölü besleyen kaynaklar üzerine kurulan HES’ler sebebiyle büyük tehdit altındadır. Konya’da kaçak su kuyularının sayısı 60 bini aştı. Konya Ovası’nın adı oldu “obruk ovası”, sayıları 2.500’ü geçti. Doğa harikası Uzungöl her geçen gün biraz daha küçülüyor, kirleniyor; her yer beton. Kontrol dışı kurulan kum ve çakıl ocakları, su kaynaklarını, taşkınlar için su seddelerini, Kızılırmak ve Yeşilirmak başta olmak üzere, barajları tehdit eden başka bir unsur. Fay hattının üzerinde Fırat Nehri’nin dibindeki İliç’te zehirle altın aranmasına göz yummak felakete davetiye çıkarmak değil de nedir?

Tarım ülkesi olan Türkiye su kaynaklarını korumak adına acilen çare üretmek, yeni politikalar geliştirmek zorundadır. Ülkemizde kişi başına düşen yıllık su miktarı 2000 yılında 1.652 metreküp iken, 2022 yılında bu miktar 1.322 metreküpe düşmüştür. Bu tablo, ülkemizin su stresi yaşayan ülkeler arasında olduğunu göstermektedir. Bir ülkenin su zengini sayılabilmesi için kişi başına düşen su miktarı 5 bin metreküp olmalıdır. Bu miktar Irak’ta 2.020, Batı Avrupa’da 5 bin, dünya ortalamasında ise 7.600 metreküp civarındadır. Görünen o ki, Türkiye çoktan su fakiri bir ülke hâline gelmiştir. Suya duyulan ihtiyacın büyük savaşlara neden olacağını şimdiden kestirmek güç olmasa gerek.

Bu tabloya rağmen biz ne yapıyoruz? Yirmi iki yıldır ülkemizi tek başına yöneten AKP doğal çevremizin su kaynaklarımızın korunması adına ne gibi önlemler alıyor? İktidarın doğa ve çevre konusunda verdiği sözlerin eksiksiz yerine getirilmesini beklerken her geçen gün başka bir doğa felaketiyle karşılaşyoruz. Akbelen ormanlarındaki kıyım gibi Ordu’da siyanürle güzelim doğanın can damarları yok ediliyor; çay, fındık üretim alanları yok oluyor, tıpkı oksijen deposu Kaz Dağları’nda, Marmara ormanlarında olduğu gibi. Akarsu ve dereler üzerine kurulan HES’lerle Karadeniz Bölgesi hızla çölleşiyor. Günümüzde susuzluk sadece yağışlara bağlı bir olay olmaktan çıkarak insan davranışlarının bir sonucu hâline geldi. Yani kuraklık doğadan, susuzluk insandan kaynaklanıyor. Dolayısıyla, tüm imkânları seferber ederek toplumsal hassasiyetleri yükseltmek gerekiyor. Yani diyoruz ki şu kâinatın ve galaksinin iletişim başkanlığı, bütçesinin bir kısmını kara propaganda çalışmaları yerine bu konuya ayırsa ne güzel olurdu.

Değerli milletvekilleri, bu manzara su kaynaklarımızı verimsiz kullandığımızı göstermektedir. Depolama sisteminin geliştirilmesi, su kaynaklarının amacına uygun şekilde değerlendirilmesi, kayıpların önlenmesi acil çözüm bekleyen sorunlar olarak karşımızda durmaktadır. Bu kapsamda bir araştırma komisyonu kurularak sorunların tespit edilmesi, çözümler üretilmesi, siyasilere birlikte bilim insanları ve sivil toplum kuruluşlarının görüş ve önerilerinin alınması büyük önem taşımaktadır. Kendine yeterli bir ülkenin korunması ve temiz bir dünyanın yaratılması adına ülkemizin destekleneceğine inanıyorum.

Son söz olarak, bu ülkenin adı Türkiye Cumhuriyeti’dir, resmî dili Türkçedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

NİMET ÖZDEMİR (Devamla) – Türkiye’nin çok dillilik gibi bir gündemi yoktur, asla olmayacaktır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

SİRRI SAKİK (Ağrı) – Bravo, seni kutluyorum vallahi(!) Türkiye’nin yüz yıl sonra geldiği hâle bakın!

BAŞKAN – Saadet Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İktidarların esasen iki şeyi yönetmesi beklenir: Birincisi, insan kaynağını; ikincisi de doğal kaynakları. İnsan kaynaklarını nasıl yönettiğini görüyoruz. KHK’yle, bir imzayla yüz binlerce insan kapı dışarı ediliyor, vatan haini ilan ediliyor; elimizdeki kaynak israf ediliyor. Peki “Doğal kaynaklarda durum nasıl?” denecek olursa doğal kaynaklarda da bir yerde kaynak varsa onu nasıl rantabl kullanırız değil, tersine kimlere peşkeş çekeriz... Âdeta sömürge valisi edasıyla kaynaklar kullanılıyor hoyratça, hovardaca ki son günlerdeki facialardan da bunu net olarak görüyoruz.

Elbette ülkemiz bugün itibarıyla suya aşırı muhtaç gibi görünmese de gelecekte su fakiri olacağı öngörülen ülkelerden biridir. Bu meyanda, sudan bahsederken deprem bölgesinde yaşanan trajediyi de asla göz ardı edemeyiz. Bugün itibarıyla su, deprem bölgesi için hem içme suyu açısından hem hijyen itibarıyla hem de salgın hastalık riskine karşı son derece önemlidir. Bugün deprem bölgesinde binlerce insan 3-5 litre su alabilmek için yüzlerce metre sıra oluşturarak beklemektedir ama bunu masabaşında deprem bölgesinin sorunlarını çözmeye çalışanlar anlayamazlar.

Değerli milletvekilleri, şunu da belirtmemiz gerekir ki suyu yönetim açısından baraj lazım. Yağmur yağıyor ama yağmuru kontrol altına alabilecek altyapıyı oluşturmazsanız yağmurun çamurdan başka bir faydası olmaz. Reyhanlı’da baraj yapıldı ama barajın aktarmaları, isale hatları tamamlanmadığı için gövde olarak duruyor. Yani siz 5 milyon lira verip bir araç alabilirsiniz ama o aracın benzini yoksa ya da lastiği patlarsa bir anlamı olmaz. Yapılan işin sadece göstermelik, seçim kazanmak için şov amacıyla değil, insana bizzat hizmet verinceye kadar ulaşmadığı sürece bir anlamı olmaz. Bugün Hatay’da Amik Ovası’ndaki çiftçiler büyük bir baskınla, sel riskiyle karşı karşıyalar. Her büyük yağmurdaki büyük sel felaketleri olmaktadır ama bunların hiçbirinin gündemde olmadığı gayet açıktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, sürelere bağlı kalalım Değerli Milletvekilim.

Buyurun.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) – Eyvallah Başkanım, sağ olun.

Değerli milletvekilleri, son olarak tarihî bir vesika olarak ifade etmemiz gerekir ki iktidar tarafından AB ilerleme raporu çerçevesinde Avrupa Birliğine verilen taahhütler var. Bu taahhütler içerisinde pek çok değerimiz feda ediliyor ama feda edilen şeylerden en önemlilerinden biri de aynen metindeki ifadesiyle: “Gelecekte su insanlık açısından önemli olacağından suyun yönetiminin bir ülkenin kontrolü altında olması dünya barışını tehdit eder.” Bu nedenle, Dicle ve Fırat havzasında bulunan suyun kontrolünün uluslararası konsorsiyuma devrine “evet” dedi AK PARTİ iktidarı. Bu, aslında ihanetle suçlanabilecek çünkü İsrail’in güvenliği sözü verenler İsrail’in su krizini de çözme sözü vermişti.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Batman Milletvekili Sayın Zeynep Oduncu.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Değerli milletvekilleri, farklı dilleri, dinleri, renkleri, inançları yaşatan ve sahiplenen, bunun için mücadele eden bütün halkları saygıyla selamlıyorum. Tüm dünya halklarının 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü’nü kutluyorum.

Birleşmiş Milletler tarafından 28 Temmuz 2010 tarihinde yaşam hakkını sağlamak için zorunlu hak olarak tanımlanan su hakkı, yurttaşların temiz, içilebilir suya erişiminin ve ekolojik varlıkların devamlılığının sağlanması için korunması gereken bir haktır. Su varlıklarının ticari bir meta olarak görülmesi veya su varlıklarına zarar verilmesi hem insan hakkı hem de doğa hakkı ihlalidir. 2024 yılında ekolojik varlıkların var olma hakkı, sistemlerin devamlılığını gözetmeden sadece rant, büyüme ve gelişme odaklı devlet politikalarıyla kendini devam ettiremeyecek durumdadır. Maalesef günümüzde hâlâ su dünya devletleri tarafından bir varlık değil kaynak olarak görülmektedir.

2024 yılında Türkiye’de su varlıkları kirletilmiş, zarar görmüş, hatta yok edilmiştir. Karadeniz, kürdistan, Marmara ve Ege başta olmak üzere neredeyse ülkedeki her akarsu sermaye tarafından ya kirletilmiş ya da tutsak edilmiştir.

Diyarbakır’ın Kulp ilçesine 30 kilometre uzaklıkta bulunan Geliye Goderne yalnızca doğal güzellikleriyle değil içerisinde barındırdığı biyoçeşitlilik ve tarihî varlıklarıyla birçok kültüre ev sahipliği yapmış bir alandır. Süryaniler, Ermeniler ve Kürtler tarafından izler taşıyan bu alan, aynı zamanda toplumsal ortak bir hafızadır.

17 Ocakta Diyarbakır Karayolları 9’uncu Bölge Müdürlüğünün viyadük yapım işi sırasında kullanılan dinamitler nedeniyle Kulp ilçesine bağlı Geliye Goderne’deki tarihî yapılar zarar gördü ve köprünün olduğu yol ulaşımına kapandı. Son olarak ise, çalışmalar kapsamında Geliye Goderne’deki dağlarda dinamit patlatıldı; bir güvenlik barajı olan Silvan Barajı’yla onlarca köy ve yaşam alanı yok edildi. On iki bin yıllık Hasankeyf’te olduğu gibi, Geliye Goderne de tarihî köprüsünün ve dağlarının dinamitlerle patlatılması sonucu hasar gördü. Gerek barajlarla birlikte güvenlik gerekçeli politikalar gerekse insansızlaştırma amaçlı ekolojik yıkımlar, yine, güvenlik gerekçe gösterilerek gerçekleştirilen ağaç kesimleri ve orman yakmalar sistematik hâle getirilmeye çalışılıyor. On binlerce yıllık geçmişi olan bölgede coğrafyasına özgü güzellikler tarihe gömülecek, Silvan Barajı’nın kurulduğu yer ve topoğrafya açısından baraj göletine birikecek toprak tarımda ya da yaşamın hiçbir alanında kullanılmayacak ve zehirli bir çökeltiye dönüşecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEYNEP ODUNCU (Devamla) – Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

ZEYNEP ODUNCU (Devamla) – Bu ekolojik kırım bir an önce durdurulmalı, burada insanlığa karşı açık bir suç işleniyor. DEM PARTİ olarak, suyun tıpkı yaşam gibi bir hak olduğunu savunuyoruz. İktidar, doğayı ve su kaynaklarını tahrip eden rantçı politikarlardan vazgeçmelidir.

Tekrar buradan diyorum ki: “...”(*) (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) ÇEŞİTLİ İŞLER

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu teşrif eden ASEAN Grubu büyükelçilerine “Hoş geldiniz.” denilmesi

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, ASEAN Grubu büyükelçileri Genel Kurulumuzu teşrif etmişlerdir. Kendilerine Başkanlık Divanımız, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu adına hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

VI.- ÖNERİLER (Devam)*A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

2.- İYİ Parti Grubunun, İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir ve 19 milletvekili tarafından, su kaynaklarının korunmasında karşılaşılan sorunların tespit edilerek çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla 18/1/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 21 Şubat 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Bolu Milletvekili Sayın Türker Ateş.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubunun su kaynaklarımızı tehdit eden faktörlerin incelenmesi için verdiği araştırma önergesi üzerine Cumhuriyet Halk Partisi adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Küresel ısınmanın tehdidi altındaki ülkemizde, azalan su kaynaklarının kirlenmesi ve suyun kullanılamaz hâle gelmesi yaşamı tehdit etmektedir. İliç'te yaşadığımız maden felaketinin su kaynakları üzerinde yaratabileceği kirlilik hem bölge halkını hem tüm Türkiye'yi son derece tedirgin etmektedir. Siyanürlü toprağın Fırat Nehri'ne karışması durumunda hem temiz su kaynaklarının yok olacağı hem de ciddi, hatta ölümcül sağlık sorunlarıyla baş başa kalacağımız aşîkârdır.

Su kaynaklarımız sadece İliç ve benzeri büyük felaketler nedeniyle kirlenmiyor. Günlük yaşam içerisinde gerekli önlemler alınmadığı için su kaynaklarımızı her an, her saniye hızla kaybediyoruz. Bolu'da çok güncel bir örneği var. Gerede ilçemizde yaşanan ve yıllardır çözümlenemeyen bir çevre sorununu gündeme getirmek istiyorum. Gerede Çayı, organize sanayilerde gerekli arıtma tesislerinin yeterli kapasitede inşa edilmemesi ve evsel atıklar nedeniyle ciddi bir kirlilikle karşı karşıyadır. Yirmi senedir devam eden bu konunun... Arıtma tesisinin inşaatının teslim süresinin sürekli uzatılmasıyla, bitmeyen inşaatın üç yıldır devam etmesiyle sorun devam etmektedir. Bu durum köylülerimizin isyan etmesine neden oldu ve onların sesini buradan, kürsüden yüksek sesle duyurmak benim asli görevim. (CHP sıralarından alkışlar) Köylülerimiz diyor ki: “Yerel yöneticiler zenginlerin ve tabakhane sahiplerinin çıkarlarını koruyor, bu kirliliğe sebep olanların çoğu AK PARTİ'li encümenler.” Köylülerin talebi açık: “Sanayi tesisi olmalı ama arıtma tesisi de yapılmalı. Biz AK PARTİ'liyiz, bize bu rezilliği yaşatan da iktidar partililer.” diyor. Çözüm, şirketleri kapatmak, göstermelik cezalar kesmek değil, gerekli arıtma tesislerinin hızla inşa edilmesi, gerekli kaynakların sağlanmasıdır. “Uzaya çıktık.” diye caka satan iktidar yıllardır Gerede'nin ihtiyaç duyduğu arıtma tesisini inşa edemiyor. Sadece zekâtı bu inşaata yeter. Atık su arıtma tesisi şu an hizmete girse bile çayın temizlenmesi seneler sürecek. İktidar olarak yıllardır Gerede Çayı'nın yavaş yavaş ölmesine göz yumdunuz, bu vebal sizin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRKER ATEŞ (Devamla) – Köylülerimiz “Ata toprağını terk etmek istemiyoruz.” diyorlar ve ben onların seslerini yetkililere duyurma ve bu konuyu Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine taşıma sözünü verdim. Bu sorun sadece Gerede için değil çayın geçtiği 238 kilometrelik alanda yaşayan çevre illerin de ciddi sağlık sorunudur. Bu çevre felaketinin kaynağının belirlenmesi ve bir an önce durumun düzenlenmesi için hepimizin sorumluluğu vardır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Ardahan Milletvekili Sayın Kaan Koç.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA KAAN KOÇ (Ardahan) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti grup önerisi hakkında AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi ve ekranları başında bizleri izleyen saygıdeğer vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Suyun verimli kullanılması kapsamında, son yirmi bir yılda 742 baraj, 498 gölet, 127 yer altı depolaması ve suni besleme, 625 HES, 316 içme suyu tesisi, 24 atık su tesisi, 1.733 sulama tesisi, 5.769 taşkın koruma tesisi, 342 toplulaştırma projesi olmak üzere, toplam 10.086 tesis hizmete açılmıştır.

Tarımda suyun etkin kullanılması DSİ Stratejik Plan’ında yer almakla birlikte, ulusal düzeyde kalkınma planları içerisinde de öne çıkmaktadır. DSİ Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülen suyun etkin kullanımına yönelik yapısal çalışmalar kapsamında yeni inşa edilecek sulama sistemlerinin basınçlı borulu olarak inşa edilmesi, işletmedeki sulama tesislerinin yenileme projesi kapsamında basınçlı borulu sisteme dönüştürülmesi ve modernizasyonu, suyun adil ve güvenilir biçimde iletim ve dağıtımının sağlanması, kayıp ve kaçaklarının tespit edilebilmesi maksadıyla işletmedeki sulama tesislerine ölçü tesisleri kurulması, hidrantlarda sayaç kullanımı ve akıllı sulama sistemlerine geçiş, suyun adil kullanımı için kullanılan su miktarının takip edilmesi, kullanılmış suların sulamada yeniden kullanımına yönelik çalışmalar kapsamında atık su tesislerinin inşa edilmesi ve buna benzer tüm hususlar Tarım ve Orman Bakanlığımız ve DSİ Genel Müdürlüğümüz tarafından titizlikle değerlendirilip gerekli çalışmalar yapılmaktadır. Ayrıca, Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi’nin “Türkiye Yüzyılı’na Bir Damla Da Sen Ol” çağrısıyla su verimliliği seferberliği başlatılmıştır. Bu vesileyle İYİ Parti tarafından verilen önergeye katılmadığımı bildiriyorum.

Ayrıca, 23 Şubat Cuma günü 103’üncü yıl dönümünü idrak edeceğimiz aziz memleketim serhat Ardahan’ımızın düşman işgalinden kurtuluşu vesilesiyle birkaç cümle kurmak istiyorum.

Tarih boyunca var olan ve kadim medeniyetlere ev sahipliği yapmış, Ruslara karşı savaş tazminatı olarak verilmiş ve uzun yıllar boyunca Rus, Ermeni zulmüne maruz kalıp “Ardahan can idi gitti/Lisanı Türk idi gitti/Sultan Hamid’e haber verin/Anadolu’nun kilidi gitti” mısralarıyla adına ağıtlar yakılan, 3 ve 7 Ocak 1919 tarihli 1’inci ve 2’nci Ardahan Kongreleri’yle Erzurum ve Sivas Kongrelerine yön verip cumhuriyete öncülük eden, “Boğazlar boğazımız; Kars, Ardahan belkemiğimizdir.” diyen Doğu Cephesi Komutanı Kâzım Karabekir Paşa öncülüğünde, Deli Halid Paşa komutasındaki Türk birlikleri Ardahan’ımızın kurtuluş ve şanlı bayrağımıza kavuşma hülyasını 23 Şubat 1921 günü gerçekleştirmişlerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

KAAN KOÇ (Devamla) - Bu vesileyle Serhat Ardahan’ımızın düşman işgalinden kurtuluşunun 103’üncü yıl dönümünü kutluyor, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları olmak üzere vatanımızın aziz topraklarını canları pahasına savunan bütün şehitlerimizi saygıyla ve hürmetle anıyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, ana dilinin önündeki engellerin araştırılması amacıyla 21/2/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 21 Şubat 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 21/2/2024 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli

Muş

Grup Başkan Vekili

Öneri:

21 Şubat 2024 tarihinde Kars Milletvekili Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Grup Başkan Vekili Sezai Temelli tarafından (4543 grup numaralı) ana dilinin önündeki engellerin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 21/2/2024 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Van Milletvekili Sayın Sinan Çiftiyürek.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) – “...”(*)

(Mikrofon kapandı)

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – “...”(*)

HALUK İPEK (Amasya) – İç Tüzük... İç Tüzük...

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – “...”(*)

HALUK İPEK (Amasya) – İç Tüzük... İç Tüzük...

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – “...”(*)

HALUK İPEK (Amasya) – Bu ne ya!

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – “...”(*)

Sayın vekiller, Sayın Başkan...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Anlaşılmasını istemiyor.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – ...konuşmamın -Kürtçe- kesilmesinden dolayı bu tutumu kınıyorum.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Yok, İç Tüzük'e davet etti, kötü bir şey yapmadı.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – Bugün DEM PARTİ'nin vermiş olduğu öneri üzerine söz almış bulunmaktayım.

SİRRI SAKİK (Ağrı) – Ses yok...

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Sesini açar mısınız Başkan, devam ediyor.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – Özellikle şunu belirtmek istiyorum: Dün DEM Grubunun toplantısını izlemeyen herkesi izlemeye çağırıyorum. Sayın Bakırhan'ın Kürtçe konuşması, onun yanı sıra 6 kişinin çıkıp kendi ana dilinde halka, topluma, kavmine hitap etmesi tam anlamıyla bir halklar ve diller bahçesiydi, Anadolu ve kürdistanın tam da gerçeği idi.

(*) Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Kürdistan diye bir yer yok kardeşim, saçmalayıp durma ya! Burası Türkiye!

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – İkincisi, dünyada küreselleşme trendiyle ters orantılı olarak yerleşme güçlenirken 6.900 civarında bulunan dil ciddi bir tehdit altındadır. Her dil bir millettir, her dil bir kültürdür, her dil farklı bir bakıştır. Bizim, Türkiye Büyük Millet Meclisine ve dünyadaki bütün siyasi odaklara, sivil kurumlara çağrımız şudur: Yerel güçlenirken diller üzerindeki, baskı altında yok olmayla yüz yüze olan diller üzerindeki baskının kaldırılması yönünde çağrımız var.

Şimdi size çok kısa -zaman dar- cumhuriyetin Kürt diliyle olan yüz yıllık serüveninin özetini sunacağım. Cumhuriyet kurulurken tekliliğe geçildi ya 1924 Anayasası'yla birlikte, Diyarbakır sokaklarında Ape Muhammed dolaşüyor, al ver yapıyor; haberi yok, Kürtçe yasaktır ama zabıta peşinde dolaşılıyor, her Kürtçe kelimeye 5 kuruş ceza yazıyor. Bir noktadan sonra kolundan tutup karakola götürüyorlar, niye bilmiyor. Tercüman getiriyorlar, diyorlar ki: “Sen Kürtçe konuştuğun için, her Kürtçe kelimeye 5 kuruş ceza kestiğimiz için cezan şudur.” 5 lira mı? Ape Muhammed 10 lira veriyor, çıkıp gidiyor. Zabıta bakıyor ki fazla para vermiş, peşine düşüyor, diyor ki: “Ya, sen 10 lira verdin, fazla verdin.” Diyor ki: “E, ben akşama kadar konuşmaya devam edeceğim, peşimden gelmenize gerek yok. Dolayısıyla cezamı peşin ödedim.” (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, şuraya gelmek istiyorum: Nereye geldik biz 5 kuruş cezadan? Türk Dil Kurumunun öğrettiği 600 sayfalık Türkçe dil kurumuna geldik. Türk Dil Kurumu Habeşistan'ın mı, Arjantin'in mi? Türkiye'nin. TRT Şeş, kürdoloji bölümü, seçmeli dili uygulayan Türkiye Millî Eğitim Bakanlığı Habeşistan kurumu mu? Devletin resmî kurumları değil mi? Resmî kurumları. Oralarda Kürtçe...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Evet, biz yaptık.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – Oraya geleceğim.

Oralarda Kürtçe dil olarak kabul ediliyor, dünyanın en zengin dili olarak kabul ediliyor. Burada neden “x” diyorsunuz, neden “x” diyorsunuz? İkisi de devletin resmî kurumu; Meclis de Türk Dil Kurumu da.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Türkçe dışında bütün diller öyle yazılıyor, Kürtçe'ye mahsus değil.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – İkincisi, buraya nereden gelindi? Kürt halkının yüzyıllık çok ağır bedeller ödemesiyle buraya gelmesiyle yoksa bu adımlar kolay atılmadı. Attığınızı için de sağ olun lakin bu adımları çoğunun içi boş. “Seçmeli ders” diyorsunuz, pratikte uygulanmıyor, bunu fark etmenizi öneririz.

Diğer bir mesele, şimdi, bir taraftan “x dil” olarak -Sayın Adan “x dil” diyor- kaydediliyor, diğer taraftan Türk Dil Kurumu... Eski İçişleri Bakanı Soylu Bitlis'te konuşurken ne dedi? Dedi ki: “Dilinize sahip çıkın, dünyanın en zengin dilidir.” Doğrudur, Kürtçe dünyanın en zengin 8 dili arasında sayılıyor. Biz demiyoruz sayın vekiller, uluslararası yetkin dil bilimcileri söylüyor, kurum söylüyor. Dolayısıyla, bu çelişki devlet açısından sürdürülemez bir çelişkidir.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Hiçbir çelişki yok.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – Buraya gelindi, burada durulmayacak. Bize “x dili” diyorsunuz ama Sayın Adan konuşmamı kestiği zaman benim yine aklıma cezaevindeki yüzbaşının uygulaması geldi.

Söyleyeceğimiz şudur bizim toparlarsak: DEM Grubu olarak bizim önerimiz, bu atılan adımlar yeterli değildir, Kürtçe'nin, dünyanın en zengin dilinin mutlaka; bir, ilkokuldan üniversiteye kadar eğitim dili olması; iki, Türkçe'nin yanı sıra resmî dil olması. Dünyanın birçok ülkesinde onlarca resmî dil vardır. Beğenmediğimiz, eleştirdiğiniz, “aşiret” dediğiniz, güney Kürdistan'da bile 5 tane resmî dil vardır, 8 tane inanç vardır orada. Burası tekçi.

İkincisi; çağrımız şudur bizim: Madem Kürt dilini en zengin diller arasında saydınız, yarın şunu dememek için bugünden, ilkokuldan üniversiteye kadar eğitim dili yolunda adım atmaya çağırıyoruz sizi. Ben şuna inanıyorum sayın vekiller...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – Dile getirmiştım geçmişte, yarın “En büyük kürdistan bizimdir.” diyeceksiniz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Böyle bir şey yok!

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – Yarın “En zengin diller arasında yer alan Kürtçe bizim dilimizdir.” diyeceksiniz. Niye şimdi itiraz ediyorsunuz?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Zaten bizim dilimiz.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – Niye bize kırmızı kart gösteriyorsunuz şimdi?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Bizim dilimiz diyoruz zaten.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – Bu nedenle...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – İtirazımız dile değil, dile değil, niyetle!

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – Bu nedenle biz biliyoruz, biz biliyoruz...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – İtiraz niyetle!

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – ...cumhuriyetin resmî kurumunun yasak olduğunu biliyoruz ama her yasak nasıl ortadan kaldırılır?

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Milletvekilliği yeminini ediyorsun ama “büyük Türk milleti huzurunda” diye.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Yasak değil ya, kuralı var.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – Mücadeleyle, değil mi? Nerede mücadele edeceğiz Sayın Grup Başkan Vekili, nerede mücadele edeceğiz? Nerede değişmesini isteyeceğiz? Burada. Burada da yasak varsa nerede edeceğiz biz?

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Buradaki mücadeleye gerek yok ki yan yana oturuyoruz zaten.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – Hayır, mücadele etmeden bu olmayacaktı. Bak, görüyorsun, değil mi?

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Siz yanlış bir mücadele...

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – Bu nedir? Görüyorsunuz değil mi? (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Bu sizin kurumunuz değil midir Sayın Grup Başkan Vekili?

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bunu yapamazsınız, yanlış yoldasınız!

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – Teşekkür ederim, sağ olun, var olun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ben de size teşekkür ediyorum!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Atatürk’ün kurduğu bir kurum o, o herkesin kurumu.

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Bu kadar kurallara uyuyorsanız hırsızlık yapmayın, AKP’nin adı hırsızlıkla anılıyor.

BAŞKAN – Saadet Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Cemalettin Kani Torun.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ tarafından verilen ana dilinin eğitim başta olmak üzere kamusal alanlarda kullanımıyla alakalı grup önerisi hakkında Gelecek-Saadet Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ana dili, adından da anlaşılacağı gibi, bir insanın doğumuyla beraber tanıştığı, ailesini ve çevresini tanıdığı, duygularını ifade ettiği dildir. Her insan için ana dili kutsaldır; kültürün, kişinin ve toplumların manevi varlığının gelecek nesillere aktarıldığı en önemli araçtır. Yazılı kaynaklardan önce tarihin aktarılmasına vesile olan, yazıdan sonra yapılan tüm çalışmalara zemin olan esasında ana dillerin serbestçe kullanımıdır.

Türkiye, bu iş için kurulmuş Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Yunus Emre Enstitüsü gibi bazı kurumlarıyla yurt dışında yaşayan Türklerin ana dillerini öğrenme haklarını kullanmaları, ana dillerini unutmamaları için, geliştirebilmeleri için bizim de desteklediğimiz çok güzel çalışmalar yapmaktadır. Birçok ülkede Türk okulları kurulmuş, ülkemizden Türkçe öğretmenleri gönderilerek eğitimlerine katkı verilmektedir. Ancak üzülerken görüyoruz ki ülkemiz, aynı hassasiyeti kendi vatandaşlarına göstermemekte, hatta ana dilinin kullanımı konusunda çeşitli engeller çıkarmaktadır. Örneğin, Kürtçe ve Zazaca seçmeli dersler açılmışken yeterli öğretmen atanmamakta, ana dilleri kamusal alanlarda etkin bir şekilde kullanılamamaktadır.

Değerli milletvekilleri, tüm demokratik ülkelerde olduğu gibi, ana dilinin eğitimde ve sosyal hayatta öğretilmesi ve kullanımının vatandaşlarımızın bu vatana duydukları aidiyet bilincini güçlendireceğine, toplumsal barış ve dayanışmamızı tahkim edeceğine inanıyoruz. Bunu ayrıca uzun tarihî süreçlerde Balkanlar, Kafkaslar, Orta Doğu ve Orta Asya'daki akraba topluluklarla aramıza girmiş kültürel bariyerleri aşmamızı sağlayacak stratejik bir unsur olarak değerlendiriyoruz. Farklı toplum kesimlerini ilgilendiren bu hassas süreçlerin her tür istismarı ortadan kaldıracak şekilde katılımcı bir ortak akılla yürütülmesi büyük önem taşımaktadır. Gelecek Partisi bu ortak akıl ve süreçlerin her zaman öncüsü ve destekçisi olacaktır. Bilhassa eğitim hayatında ana dilinin kullanımının, bu dillerin gelişen ve büyüyen dünyaya adapte olması, hayatımıza yeni giren birçok materyalin, durumun, terimin ana dillerinde karşılık bulabilmesi için elzem olduğunu düşünüyoruz. Yer isimlerinden uçak anonsuna kadar bazı konularda adımlar atılması; yasakçı uygulamalardan, ötekileştirici söylemden vazgeçilmesi vatandaşlarımızın aidiyet bilincini artırması yanında birlik ve beraberliğimize de katkı sağlayacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Devamla) – Kıymetli milletvekilleri, Rûm suresi 22'nci ayette şöyle deniyor: “Göklerin ve yerin yaratılması, renklerinizin ve dillerinizin ayrı ayrı olması Allah'ın ayetlerindendir.” Ayetten hareketle, ülkemizde konuşulan bütün diller Allah'ın ayetidir. Gelin, Allah'ın ayetlerini yaşatalım, onları inkâr etmekten veya inkârı netice veren uygulamalardan vazgeçelim.

Yeri gelmişken bir şeyi söylemek istiyorum: Özellikle mahkemelerde ve bazı devlet kurumlarında, doğru, artık Kürtçe savunma, Kürtçe konuşma serbest bırakıldı; bu, Anayasa'nın 3'üncü maddesine aykırı değilse Mecliste de aslında selamlama tarzındaki şeylere bu kadar sıkı davranmanın doğru olmadığını düşünüyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Manisa Milletvekili Sayın Şenol Sunat.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ŞENOL SUNAT (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ'sinin grup önerisi üzerine büyük Türk milleti lehine görüş bildirmek üzere söz aldım. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Evet, bugüne kadar hiç durmadan kürdistanından, “Eğitim dili Kürtçe olsun.” veya işte bebek katiline “sayın” demekten ve hiç durmadan kendilerine özgü hukuki sistem geliştirmenin yolunu açacak sözler söyleyen bu partiye kuklacıların böyle istediğini ifade ediyorum.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – “Kuklacı” ne ya?

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Saygılı davranın.

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Yani bugüne kadar susmuşsak asaletimizden olduğunu da ifade etmek istiyorum.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Hangi asalet?

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Ya, ne asaleti? Kukla sensin, sen! Kuklasın sen!

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Sizlere, sizlere tane tane açıklamak istiyorum.

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Başka bildiğin bir şey var mı, başka bildiğin? Ayıp, ayıp!

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Anayasa’nın 3’üncü maddesinde Türkiye devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olduğu ve dilinin Türkçe olduğu yazılmaktadır.

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Sayemizde Anayasa’yı öğreniyorsunuz! Buraya boş boş geliyorsunuz, sayemizde Anayasa’yı öğreniyorsunuz!

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Buradan Türkiye Cumhuriyeti sınırları içindeki idarenin tüm iş ve işlemlerinde kullanılacak dilin Türkçe olacağı çok açık bir şekilde belirtilmiştir. Türkçe, Türkiye Cumhuriyeti devletinin sadece resmî bir dili değil, aynı zamanda Türk vatandaşlarının yani sizin de içinde olduğu eğitim ve öğretim dilidir. Hiç durmadan dillendirilen ana dilinde eğitim ve öğretim ülkenin ünite yapısına ve gerçeklere asla uygun değildir.

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Emredersin, emredersin(!)

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Böyle bir durumun devlet olma gereği ve idarenin bütünlüğü ilkesi açısından çeliştiği ortadadır. Bundan maksat, ayrı millet olmak, ayrı devlet kurmak için altyapı hazırlanmasıdır. Derdiniz de budur, istediğiniz de budur ama başaramazsınız.

Avrupa’yı çok önemseydiğinizi biliyorum, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi konuya ilişkin kararlarında “İstediğim dilde eğitim yapmalıyım.” gibi bir hakkın sözleşmeyle sağlanmış bir hak olarak kabul edilemeyeceğini bildirmektedir. Örneğin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Belçika’da, eğitim dili davasında verdiği kararda “Sözleşmecî devletin egemenlik yetkisi içinde bulunan kimseler, 1’inci Protokol’ün 2’nci maddesine dayanarak kamu makamlarının belirli bir türde eğitim sistemi kurmasını isteyemezler.” demektedir. Yine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Fransız Polinezyası Meclisinde, resmî dil dışında hitap etme yasağıyla ilgili, Fransız vatandaşının başvurusunu kabul edilemez bulmuştur ki siz burada hiç durmadan aynı şeyi yapıyorsunuz. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin hiçbir maddesi bireye idareyle ilişkilerinde istediği dili kullanma hakkını tanımamaktadır. Ayrıca, seçimle oluşturulan parlamento veya diğer meclislerin seçilmiş üyelerinin de istedikleri dili kullanmalarını güvence altına almamaktadır.

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Faşizm öyle emrediyor!

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Ulusal özelliklerin çeşitliliği olduğu dikkate alındığında, bu alana müdahale edilemez.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Faşizmi tarif ediyorsun.

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Özel, tarihsel ve siyasal nedenlerin belirlemiş olduğu dilsel tercihler devletin münhasır yetkisi alanına girmektedir. Sayın vekiller, her devletin kurumsal sisteminin normal biçimde işleminde meşru çıkarları kabul edilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak, üniter ve millî bir devlet olarak çıkarlarımız çok dillilik değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Katı faşizmdir.

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Senin dediğin faşizmdir, faşizmdir, tekçiliktir, ırkçılıktır.

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Devletin kurumsal sistemlerinin ulusal özelliklerine saygı ilkesi gereğince...

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Sizden bir şey mi bekliyoruz? Siz kafatasçısınız ya!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Hoca ders veriyor, dinle.

ŞENOL SUNAT (Devamla) – ...parlamento çalışmalarında yerel dil kullanılması talebinin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin koruduğu hak ve hürriyetler kapsamına girmediği kabul edilmektedir.

Sayın vekiller, siz azınlık mısınız? Lozan’da azınlıklarımız bellidir bizim.

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Biz ne olduğumuzu biliyoruz.

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Türkiye, kültürel haklar konusunda çoğulcu bir politika izlemektedir; her türlü imkân sağlanmıştır. Tabii ki ana dili öğrenmeye evet ama ana dilinde eğitime hayır!

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Emredersin(!) Emredersin sen(!)

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Yoksa bu ülke nereye doğru gider zannediyorsunuz? Türk vatandaşlarının günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçeleri kullanmaları konusunda yasal ve idari birçok gelişme sağlanmıştır.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Bunun kararını o halkın kendisi verir.

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Bakın, eğer böyle olduğu takdirde, aksi bir eğilim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Bitiriyorum efendim.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Yeter, yeter; anlaşıldı meramin.

ŞENOL SUNAT (Devamla) – ...çalışma hayatı dâhil birçok alanda fırsat eşitsizliklerine sebep olabilecektir. Bunu mu istiyorsunuz?

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Ya, boş boş konuşma be!

KORAY AYDIN (Ankara) – Ne münasebet ya!

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Boş konuşma ya, Allah rızası için! Boş boş konuşma ya!

KORAY AYDIN (Ankara) – Ne müsasebet! O kadar da değil yani. Haksızlık etmeyin.

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Siz; Kürt kardeşlerimizin haklarını savunun...

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Senin konuşman faşizmdir, ırkçılıktır ya! Bu nedir ya!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Hoca ders veriyor; dinle, dinle, bir şey öğren.

ŞENOL SUNAT (Devamla) – ...ekonomiyi savunun, o bölgelerdeki kalkınmayı savunun, bırakın bu suni gündemleri.

SIRRI SAKİK (Ağrı) – El sallama bize! El sallamayın!

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Kuklacınıza uymayın!

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Kürt düşmanları.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Rize Milletvekili Sayın Tahsin Ocalı. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TAHSİN OCAKLI (Rize) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; saygıyla selamlıyorum.

21 Şubat, Dünya Ana Dili Günü ve ben de bu Ana Dili Günü’nü biraz böyle anlaşılır biçimde Türkçeyle, tabii, Başkanımın da izin verdiği kadar araya Lazcayı da karıştırarak anlatmaya çalışacağım; umarım fazla kısılmayız.

BAŞKAN – Katma sen araya, Türkçe devam et.

TAHSİN OCAKLI (Devamla) – Değerli milletvekillerim, tabii, dünyada bütün canlılarda iletişim dili var, bütün bitkilerde de iletişim dili var. Dünyada yaşayan işte kaç milyon insan var ise 6 bin adet dil, Türkiye’de de 20 dil filolojik olarak hâlâ konuşulmaya devam ediliyor. Filoloji, biliyorsunuz, yaşayan dilleri inceleyen bilim dalı. Bu bilim dalında da Türkiye’de ben de 7 yaşında Türkçe öğrenmiş, 7 yaşına kadar Lazca konuşabilen bir vekil olarak karşınızdayım. Annemle, ailemle iletişim kurduğumda hâlâ Lazca konuşuyoruz. Şimdi, annem beni bekliyor, ekranlardan beni bekliyor “Benim için Lazca bir şey söyleyecek.” diye ve ben onun için, annem için kurguladığım belki birkaç cümleyi size söylemeye başladığımda kürsü dokunulmazlığı olan bu mikrofonu kapatmak suretiyle aslında bir demokrasi ayıbı yapmış olacaksınız. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Lütfen, o nedenle...

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Devletin dili Türkçe Sayın Vekil!

TAHSİN OCAKLI (Devamla) – Efendim?

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Devletin dili Türkçe Sayın Vekil, hatırlatıyorum.

TAHSİN OCAKLI (Devamla) – Evet, devletin ama dokunulmazlık da kürsü dokunulmazlığı da insanlara aittir.

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Ne dokunulmazlığı, onunla ne alakası var?

TAHSİN OCAKLI (Devamla) – Şimdi, annem için söyleyeceklerimin Lazcası burada, Türkçesi de burada. Ben, bugün, çok basit, okunabilir, görünebilir bir şekilde Türkçesini sizin karşınıza koyuyorum böyle. Şimdi, bunu, bu cümleleri Lazca okumaya başlayacağım size ve Parlamentoda, bu, mikrofonumun kapanmasına sebep olacak. Vatandaşlarımızın bilgisi olsun, eğer kapanırsa sosyal medya hesaplarımda tamamını görebileceksiniz.

Ayrıca, şunu da bilin, bugün ayın 21’i, 23’ünde Rize meydanında toplanacak olan Rize halkı içinde Gürcüler, Lazlar, Çerkezler vesaire insanlar olacak. Dillerinde var olmayan “Kadro istiyoruz.” diye bağıracaklar. Lazcası yok, Gürcücesi yok ama Türkçe ortaklaşmış olarak “Bize verdiğiniz sözü yerine getirin, ÇAYKUR işçilerinin kadrosunu verin.” diye, söz veren Cumhurbaşkanına, milletvekillerine bağıracaklar, ben de onlara destek için orada olacağım. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, anne, vakit bitiyor, beni dinle, senin için sesleneceğim. Hadi, şimdi, sesim kesilecek. “...”(*) (Mikrofon kapandı)

TAHSİN OCAKLI (Devamla) – Yani bugün Dünya Ana Dili Günü’dür. “...”(*) Ben de onun için Lazca konuşacağım, onun anlaması için.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Okuyorsunuz ama konuşmuyorsunuz.

TAHSİN OCAKLI (Devamla) – “...”(*) Evet, sürem bittiği için tamamlanmayacak, biliyorum.

(AK PARTİ sıralarından “Süren zaten bitmiş Vekilim.” sesi)

TAHSİN OCAKLI (Devamla) – Bundan sonrasını sosyal medyadan vatandaşlarımız takip eder.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Normal bir dakika uzatır.

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Bir dakikanız var.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bir dakikanız var, bir dakikanız.

TAHSİN OCAKLI (Devamla) – Bu kadar dillere karşı olmayın, bu kadar diller kendini ifade edebilsin.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Saptırmayın ya, dile karşı olan yok, demagoji bu ya!

TAHSİN OCAKLI (Devamla) – Meclisi, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bırakın ya, demagoji yapıyorsunuz!

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Madde 3, Tüzük falan hani o şeyler vardı; unuttunuz mu?

İyi Parti, niye sesiniz çıkmadı?

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kars Milletvekili Sayın Adem Çalkın. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ADEM ÇALKIN (Kars) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ grup önerisi hakkında AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım.

Ben bir Kürt’üm, ana dilim de Kürtçedir.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Kürtçe konuş!

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Kars AK PARTİ Milletvekiliyim ve Kürtlüğümle de ana dilimle de gurur duyuyorum...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – İçinde olduğun halkların seni duymuyor.

ADEM ÇALKIN (Devamla) – ...100 tane de dil bilsem burada Türkçe konuşacağım. (AK PARTİ, MHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(*) Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Çünkü Kürtlerin örfüne, âdetine göre bir dil bilmeyenin yanında...

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Çok ayıp! Çok ayıp!

ADEM ÇALKIN (Devamla) – ...ikinci bir dille konuşmak ayıp karşılanır, kusura bakmayın.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Bizim halklarımız dil biliyor...

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Çok ayıp! Çok ayıp!

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Milyonlarca Kürt anlaşılıyor ve siz bunun için bir uygulama yapmıyorsunuz.

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Başka şeyler de konuşalım. AK PARTİ olarak bu aziz vatanın, bu aziz milletin ayağına takılan...

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Bir Kürt olarak hiçbir uygulamanın altına...

ADEM ÇALKIN (Devamla) – ...önünde set olan tüm engelleri kaldırmak için yirmi iki yıldır büyük bir gayretle çalışıyoruz.

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Bari bir Kürt olarak kürsüye çıkmasaydın.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Despot ve baskıcı tutumunuz burada da gösteriyor kendini.

ADEM ÇALKIN (Devamla) – İktidara geldiğimiz ilk günden beri özgürlüklerin ve demokratikleşmenin karşısında kim varsa, hangi engel bulunuyorsa...

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Kars'ta görüşeceğiz seninle!

ADEM ÇALKIN (Devamla) – ...bir bir ortadan kaldırmak için büyük bir gayret sarf ediyoruz.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Ana dilinde konuş!

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Kars'ta kendi dilinde mi konuşacaksın, Türkçe mi?

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Kürtçeyi ve Kürtleri sorun hâline getiren Türkiye'de çoğulculuk, demokrasi, din ve inanç özgürlüğü gibi değerlere saygı duyulmayan, zor kullanılan bir dönem yaşanmıştır.

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Yazıklar olsun! Senin gibi Kürt'e yazıklar olsun!

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Hâlâ yaşıyoruz her gün!

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Demokratikleşme önündeki bu büyük yükü Türkiye'nin sırtından kaldıran ise AK PARTİ hükümetleri ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmuştur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Az önce “İç Tüzük” diye bağırıyordun sen!

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Sadece Kürtçeyle ilgili de değil, inanç ve ifade özgürlükleri de dâhil birçok alanda...

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Bir daha “Recep Tayyip Erdoğan” de, bir dahaki dönemi garantilersin. Milletvekili olarak seni Kars'tan yine gösterirler, çok bağırma!

ADEM ÇALKIN (Devamla) – ...ülkemin özgürlük, demokrasi ve çoğulculuk karinesini artırarak devrim niteliğinde adımlar atılmıştır.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Bundan halkın haberi yok!

ADEM ÇALKIN (Devamla) – İnkâr ve asimilasyon politikaları kaldırıldı, ana dillerinin önündeki engelleri bitirdik.

SEZÂİ TEMELLİ (Muş) – Nasıl bitirdiniz ya!

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Ana dilinde propaganda hakkı getirdik. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler) İlk defa, Millî Eğitim müfredatında Kürtçe seçmeli ders oldu. Özel okullarda bütün engellemelerinize rağmen Kürtçe ana dilinde eğitim hakkı verildi.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – İktidar sizsiniz, kim engelledi?

SEZÂİ TEMELLİ (Muş) – Onu İYİ Partiye söyle, bize değil!

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Kürtçe yayınların önündeki engeli biz kaldırdık.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Buraya söyle, buraya.

ADEM ÇALKIN (Devamla) – 2009 yılında TRT Şeş yayına başladı. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Ülkemizde ve dünyada bütün Kürtler en çok TRT Şeş’i izliyor.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Kapatmayın kanalları. Doğu ve Güneydoğuda Kürtçe kanalları kapattınız. Neyi izleyecek Kürtler? Mecbur TRT Şeş’i...

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Kürtçe üzerinde yasak var diye Meclise dilekçe verilirken bile aynı zamanda şimdi ülkemizde TRT Kürdi yirmi dört saat Kürtçe yayın yapmaya devam etmektedir.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Kanalları kapatmasaydınız, radyoları kapatmasaydınız!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Ya, yeter ya! Hatibi dinler misiniz?

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Kürt edebiyatının öncü isimlerinin eserleri Kültür Bakanlığımızca yayınlanıyor. Mahkemelerde ana dilinde savunma getirdik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Hatibiniz yalan söylüyor!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Ya, yeter! Ayıp ya! Azıcık saygı gösterip konuşma! Bir milletvekili konuşuyor, bir susun ya! (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Daha nice büyük adımlar AK PARTİ hükûmetleri tarafından hayata geçirildi.

SIRRI SAKİK (Ağrı) – O zaman bir Kürtçe konuş!

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, demokrasiden, insan haklarından, kardeşlikten bahseden ve bu önergeyi hazırlayanlara karşı bakış açısı aynen şöyledir: Kürt bir milletvekili başka bir partiden milletvekilliği yapıyorsa size göre Kürt değil.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Olur mu ya?

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Olmuyor.

SIRRI SAKİK (Ağrı) – O zaman Kürtçe konuş!

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Size göre yurt dışında yayın yapan kanallar Kürt kanalı oluyor.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Grup Başkan Vekilin sana “Kürt kökenli” dedi.

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Devletin yirmi dört saat Kürtçe yayın yapan kanalını kabul etmiyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – “Kürt kökenli” diyor sana.

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Kürtçe eğitim devletimiz eliyle Kürt öğretmenlerimiz tarafından verildiği için ne eğitimi veren ne de eğitim alanı Kürt saymıyorsunuz.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Ya, bizimle konuşma! Leyla Hanım’a söyle, sana “Kürt kökenli” dedi, Kürt kökenli!

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Size göre sizin fikirlerinize hizmet etmeyen Kürt, Kürt olarak kabul edilmiyor.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sen niye bizimle konuşuyorsun?

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Aziz milletimize, taviz vermeden, ayrımcılık yapmadan, Türk’ü ve Kürt’üyle birlikte vatanına, Türkiye’imize sahip çıkalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Biz Kürt’üz, sen Kürt kökenli!

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Elhamdülillah, Türkiye’imizde bugün tüm vatandaşlarımız evde, sokakta, çarşıda, devlet kurumlarında hiçbir baskı olmadan ana dilini konuşmaya istediği gibi devam etmektedir.

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Yüreğin yetiyorsa orada Kürtçe konuş, Kürtçe konuş, senin Kürt olduğunu kabul edelim.

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Dilimiz isterse Türkçe olsun isterse Kürtçe olsun, gönlümüz Türkiye’dir. (AK PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

4.- CHP Grubunun, Niğde Milletvekili Ömer Fethi Güler ve arkadaşları tarafından, çırak veya stajyer öğrenci olarak çalışanların sorunlarının araştırılması amacıyla 21/2/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 21 Şubat 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

21/2/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 21/2/2024 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Ali Mahir Başarır

Mersin

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Güler ve arkadaşları tarafından çırak veya stajyer öğrenci olarak çalışanların sorunlarının araştırılması amacıyla 21/2/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (494 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 21/2/2024 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi Güler. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanı 2024 yılının emekliler yılı olacağını açıkladı, öyle olunca yıl boyunca emeklileri çok konuşacağız çünkü emeklilerin 7.500 lira olan en düşük emekli maaşı 10 bin liraya çıkarıldı. Bu arada bayram ikramiyesi de 2 bin liradan 3 bin liraya çıkarıldı. Ne yazık ki bin liralık artışla 5 litrelik bir teneke zeytinyağı dahi alınmıyor. Onların mağduriyeti bir tarafta dururken emekli olanların yaşadığı bu acı tablonun dışında bir de emekliliğe erişmek isteyenler var. Staj ve çırak olarak işe başlayanlar, 18 yaş altında işe başladıklarında onlara yapılan sigorta, kazayla ilgili sigorta yani yaşlılık sigortasıyla ilgili sigorta başlamıyor. Ankara’da, İstanbul’da miting yaptılar, Ankara’daki mitinglerine katıldım; o insanlar umutla bekliyor ki emekliliğe erişebilmek için işe başladıkları gün yaşlılık sigortasının başlangıcı sayılsın. Bunların bu hakkı yani büyük bedenlere yaptırılan işler “staj” adı altında çocuklara yaptırılıyor, öğrencilere yaptırılıyor ve bunların hakkı gasbediliyor, bu gaspa bir son verelim. Onun için Meclisimiz bu duruma bir el koysun.

Keza, emeklilikte adalet arayanların da Ankara ve İstanbul’da mitingleri oldu. O arkadaşların da Ankara’daki mitinglerine gidip katıldım; gördüğüm tablo gerek staj ve çırak mağdurlarının gerekse

emeklilikle adalet arayanların haklarının verilmemesiyle oluşmuş duygusal bir kopuşları da var. Onlar bu ülkenin evlatları; emek vermişler, çalışmışlar, haklarını istiyorlar. Emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili mücadelede onların hakkının alınması sağlandı ama bir günle, on yedi günle, bir ayla on yedi yıl emekliliği ötelenenler var. Bu bir hakkaniyet değil. Onun için emeklilikte adalet arayanların bu hakkının verilmesi yönünde Meclisimiz devreye girmelidir. Keza, BAĞ-KUR’lu olan çiftçinin, esnafın 9000 gün olan çalışma prim gün sayılarının 7200’e indirileceğini tam bir yıl önceki seçimden önce iktidar partisi de vadetti, bugüne kadar o da gerçekleşmedi.

Arkadaşlar, emeklilerin içinde bulunduğu koşullar ağır ama emekliliğe erişim de ağır. Adalet ve Kalkınma Partisi hem emekli olmayı zorlaştırdı hem emekli olduktan sonra yaşamayı zorlaştırdı. (CHP sıralarından alkışlar) Bugün emeklinin ekonomik anlamda içine düşürüldüğü durum içler acısı. Bakınız, bu ülkenin geniş kesimleri açık sınırının altında bir ücrete mahkûm edildi; yoksulluk yaygınlaşıyor, derinleşiyor; bu ülke hepimizin. Yıllarca iş yerinde çalışmış, emek vermiş, primini yatırmış, “Emekli oldum, rahat edeceğim.” diyor. Adamın primini doğru dürüst bankalarda faize koyup da yatırmış olsanız bugün aldığından fazlasını alır. E, kayıt dışı patlamış gidiyor, böyle giderse ileriki aşamada emeklinin maaşa erişimi dahi problemli olacak. Sistemi yürütenlerin bu sistemin içindeki çürümüşlüğü görmeleri gerekiyor ama AK PARTİ iktidarlara seçimden seçime oylarını almak için kısmi iyileştirmeler yapıyor; seçim bitiyor emekliyi de unutuyor, staj mağdurunu unutuyor, taşeronu unutuyor, emeklilikte adaletle takılanları unutuyor ve hakkını isteyen bu insanları görmezden geliyor.

Bakınız, sosyal medyaya giriniz, staj ve çırak mağdurlarının her gün bu konuda yaptıkları “Bizlerin hakkını verin.” çağrısı var, emeklilikte adaletle takılanların çağrısı var, esnafın “9000’den 7200 güne düşsün.” çağrıları var; bunlara kulak tıkmak Meclisin işi olmamalı, Meclis bunları sahiplenmeli. Onun için bir Meclis araştırması istiyoruz. Durumlarını bir görelim, bakalım, neden bu insanlara bu mağduriyet yaşıyor Meclis olarak birlikte çözüm üretelim. Getireceğimiz bir kanun teklifiyle de bunların hepsini bir kerede halledelim, şu insanların yüzünü güldürelim. (CHP sıralarından alkışlar) İçinde bulunulan koşullarda ekonomik anlamda daralmanın yarattığı sorunlar ailelerin mutluluğunu artık ortadan kaldırdı, yuvalar çatırdıyor. Verilen asgari ücret ile büyük kentlerde dahi ev kiralari neredeyse başa baş giderken en düşük emekli aylığıyla yaşam mümkün değil.

Niğde Ulukışla ilçemizde pazarda geziyorum, bir kadın geldi, bana dedi: “10 bin lira veriyorlar, 6 bin lira kira veriyorum, elektriği, suyu çıktıktan sonra 3 bin lirayla biz nasıl yaşayacağız?” Yani bu insanları bu duruma düşürmeyelim. Verilecek yere para bulunuyor da emekliye gelince mi bulunamıyor? Emeklilikte adaletle takılanların hakkının verileceği zaman mı bulunmuyor? Staj ve çırak mağdurlarının hakkı verildiğinde mi bulunamıyor? Hepsini bulur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Güler.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) – İyi bir yönetim -yönetim anlayışı- halka yüzünü dönerse halkın sorunlarının çözümüyle uğraşır; ranta, ithalatçıya, yandaşa dönerse bu sorunları görmezden gelir.

Türkiye’nin en büyük sorunu, bugünkü yönetim anlayışının yaygın, sorunlu yoksul kesimleri görmemesi. “Aile yardımı adı altında 4 milyon haneye bu ülkede yardım veriyoruz.” deniyorsa o kadar insan yoksullaştırılmış demektir. O anlamda emeklimizi de staj ve çırak mağdurumuzu da emeklilikte adalet arayanımızı da esnafımızı da çiftçimizi de sanayicimizi de koruyarak onların sorunlarına çözüm üreten bir anlayışla sorunlara yaklaşım gösterelim; bunu Meclisimiz kabul etsin, bir inceleyelim bu insanlar ne istiyor, neden verilmiyor. Bunun için de Meclis araştırması verdik, takdirinize sunuyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Güler.

Niğde’den bahsetmedin Sayın Gürer bugün.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Yaşasın Niğde!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, yani çok açık bir dille, veciz bir dille ifade etti, yani kabul edilmesi lazım ama...

BAŞKAN – Saadet Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Mehmet Atmaca.

Buyurun Sayın Atmaca. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MEHMET ATMACA (Bursa) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Emekli maaşları konusu Meclis gündemini yoğun bir şekilde işgal ediyor. Ben zannediyorum ki hiçbir milletvekilimiz 10 bin liranın bir emekli aileye kâfi geleceğini düşünmüyordur. Bunu, burada, 10 bin lirayla geçinemeyeceğini anlatmaya çalışmak bile aslında bir milletvekili için büyük bir züldür. Bunu AK PARTİ’li milletvekillerimizin de çok iyi bildiğini biliyorum ama bunu iyileştirme yönünde çaba sarf etmeleri yerine hâlâ bunu görmezlikten gelmelerini anlamak mümkün değil. Gerçekten emeklilerle her karşılaştığımızda bir muhalefet milletvekili olarak hep bunun şikâyetlerini biz almaktayız. Acaba iktidar milletvekilleri bu emeklilerle karşılaştıklarında neler duyuyorlar ve onlara ne tür cevap verdiklerini de çok merak ediyorum. Bu yetmemiş gibi, bir de “bayram ikramiyesi” diye bir ikramiyemiz vardı; ilk çıktığı zamanlarda kısmen bazı ihtiyaçlara katkı sağlayabiliyor iken, hele kurban alımında fayda sağlıyor iken bugün artık Şeker Bayramı’nda şeker almaya bile yetmez bir rakama inmiştir. Bunu da kabul etmek mümkün değil, izah etmek mümkün değil. Satın alınacak bütün ürünlerin fiyatı artarken gelirin azalmasını anlamak mümkün değil, bunu savunmak mümkün değil. Yine, emekli maaşlarındaki adaletsizlikler gerçekten izah edilmesi mümkün olmayan duruma geldi. Ben bir örnek vermek istiyorum: 60 bin lira maaş alan bir memur eğer 2018 öncesi sigortalı olmuşsa emekli olduğunda alacağı maaş 35 bin TL’dir. Yine, 60 bin TL maaş alan ve 2008 sonrası memur olan bir memurun alacağı emekli maaşı ise 10 bin TL’dir. Bunu hangi matematikle, hangi mantıkla kimin kabul ettiğini anlamak mümkün değil. Çalışanlar arasında ücret adaletsizliği had safhada iken emeklilikte de bunun devam etmesi zaten yönetim anlayışından kaynaklı sorunlar olduğunu ortaya koyuyor.

Tabii, 2024 yılı emekliler yılı kabul edilmiş; çok doğru bir karar. Bu ücretlerle geçinmeyi, hayatta kalmayı başaranlar gerçekten büyük insanlardır, o yüzden ben de onların 2024 yılı emekliler yılını tebrik ediyorum.

Efendim, yüce Meclisi selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Hasan Toktaş.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HASAN TOKTAŞ (Bursa) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu önerge üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum.

AK PARTİ iktidarının 2024 yılını emekliler yılı olarak ilan etmesini de büyük bir memnuniyetle karşılamakla beraber, emekli maaşının da en azından asgari ücret seviyesine çıkarılmasını özellikle talep ediyoruz. Bugün emekliler açlık sınırının altında yaşamaya mahkûm edilmişlerdir. Emeklilere verilen sözde bayram ikramiyesi 2018 yılında ilk çıktığında 1.000 TL iken bugün Sayın Cumhurbaşkan 3.000 liraya çıkarmayı büyük bir kıyak -âdeta- olarak adlandırmakta ama maalesef o günün değeriyle yarısının da altındadır.

Değerli milletvekilleri, özellikle bu staj mağdurları konusu, önergede de belirtildiği üzere ciddiye alınması gereken, vatandaşlarımız üzerinde adaletin de tesis edilmesi gereken bir konudur. 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu çerçevesinde 80’li ve 90’lı yıllarda meslek liselerinde ve çıraklık okullarında iken zorunlu staj yapanların hakları ciddi anlamda yenmektedir çünkü bu staj yapan öğrencilerimizin

ödenekleri, yaşlılık ödeneği yapılmaksızın yapıldığı için, sadece sağlık üzerinden yapıldığı için... Mesela yurt dışında staj yapan bir Türk genci Türkiye’de emekli olabilmekte fakat Türkiye’de staj yapan bir Türk gencinin ise maalesef bu yaşlılık ödeneği yatırılmadığı için emeklilik hakkı elinden alınmaktadır. Bu, adalete sığmayan bir durumdur.

Bakınız, bunlar bizim Türkiye Cumhuriyeti’mizin vatandaşlarıdır, bizim insanlarımızdır. Bu insanlar meydan meydan, sokak sokak mitingler yaparak haklarını aramaktadırlar. Gelin, bu insanlarımızın mağduriyetlerini görün. Bunlara, stajyer olarak işe girdikleri yıllarda muhtemelen okul müdürleri tarafından sırtı sıvazlanarak “Evladım, işe girdin; bak, emeklilik hakkını da yine erken yaşta alabilirsin.” denmiştir. Fakat bugün 80’li ve 90’lı yıllarda özellikle stajyer olarak çalışan gençlerimiz maalesef bu emeklilik hakkından faydalanamıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HASAN TOKTAŞ (Devamla) – Yaşlıları emekli olmuş iken hakları yenildiği için bunlar emekli olamıyorlar. Bunların bir kabahati yoktur. 17 yaşında, 18 yaşında staj gören bir gencin, devletin bunların yaşlılık ödeneğini yatırmadığından haberinin olması mümkün değildir. Bu bir mağduriyettir ve bu mağduriyetin de mutlaka giderilmesi gerekmektedir.

Bu yönüyle öneriyi desteklediğimizi ifade ediyor, heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Kezban Konukçu.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Değerli milletvekilleri, burada emeklilerin sorunlarını defalarca konuştuk ve maalesef, anlaşılan konuşmaya devam edeceğiz. Zenginlerin çok sevdiği AKP iktidarı boyunca emekçilerin sayısı arttı ama emekçilerin millî gelirden aldığı pay düştü. Emeklilerin sayısı arttı ama onların millî gelirden aldığı pay düştü. Çok övündükleri büyümeden zenginler sürekli pay alırken emekçilerin, emeklilerin aldığı pay sürekli olarak düştü. Şimdi “Emekliler geçinmiyor.” diyoruz ama bir bakıyoruz ki “İtibardan tasarruf edilmez.” diyen saraya oluk oluk para aktarılıyor, bu para da emekçilerden ve emeklilerden çekiliyor.

Şimdi, öyle yalana dolana değil de gerçek rakamlara bakarak bunu çok iyi anlayabiliriz. Emekli yaşlılık maaşı ödemelerinin gayrisafı millî hasılaya oranı 2008-2020 döneminde ortalama yüzde 5,87 iken bu oran 2022 yılında yüzde 3,77’ye düşmüştür. Cumhurbaşkanlığının ise 2023’te 6,6 milyar olan bütçesi 2024 yılında 12,3 milyar liraya çıkarılmıştır. Yani Cumhurbaşkanlığına ayrılan ödenek, bütçe yüzde 85 artırılırken emekli maaşlarına resmî enflasyon rakamlarına göre bile zam, artış yapılmamıştır. Emekli maaşının asgari ücrete oranına da bakmamız gerekiyor, son yirmi yıl boyunca çok ciddi bir gerileme olmuştur bu konuda. 2003 yılında en düşük emekli maaşı asgari ücretin 1,5 katıydı, şimdi ise bu oran beşte 3’e düşmüştür arkadaşlar.

Şimdi, burada asıl önergeyle ilgili olan EYT gerçeğini ise defalarca dile getirdik. EYT yasasını çıkardınız ama insanları perişan ettiniz, öyle bir yasa çıkardınız ki bir günle insanlar on yedi yıl kaybettiler, bir de üstüne üstlük çıraklık ve staj döneminde geçirilen sürelerde ödenen sigorta primleri emeklilik kapsamında sayılmadı ve çıraklık ve staj dönemindeki bu arkadaşlarımızın da çok ciddi bir mağduriyeti açığa çıktı.

Şimdi, buradan biz şunu tekrarlamak isteriz: Emekli sendikalarımız var, emekli sendikalarımız sorunlarını dile getirebilmek için Meclise geldiler, eylemler yaptılar, mitingler yaptılar. Talepleri çok açıktır, bir kez daha bu taleplerini buradan dile getirmek isteriz: En düşük emekli aylığı asgari ücret

tutarında olmalı, asgari ücret de öyle 17 bin lira falan değil en az 30 bin lira olmalı ve bu asgari ücrete bağlı olan emekli aylığı yılda 4 kere yenilenmelidir. SSK, BAĞ-KUR ve Emekli Sandığı emekli aylıkları ile hak sahibi aylıkları arasındaki eşitsizlik ve adaletsizlik ortadan kaldırılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) – Herkes için eşit, nitelikli, parasız ve ulaşılabilir sağlık hizmeti ilkesine göre emekli maaşlarından yapılan tüm sağlık kesintileri iptal edilmelidir. Emekli maaşlarının TÜİK'in açıkladığı sahte enflasyon oranlarına göre Hükümet tarafından tek yanlı olarak belirlenmesi uygulamasına da bir an önce son verilmelidir. Emekli maaşları ile diğer hak sahibi aylıklarının toplu sözleşme yoluyla belirlenmesi için emekli sendikaları yasası çıkarılarak iç hukukta gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Buradan bir kez daha ifade edelim: Bu adaletsiz uygulamaya bir an önce son vermeniz gerekiyor. Bir günle on yedi yıl kaybeden emeklilerimizin, 10 bin lirayla geçinmeye çalışan emeklilerimizin yanındayız ve her zaman da yanınızda olacağız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Burdur Milletvekili Sayın Mustafa Oğuz.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA OĞUZ (Burdur) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; “Ce-Ha-Pe” grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım.

İZZET AKBULUT (Burdur) – CHP kardeşim, CHP.

MUSTAFA OĞUZ (Devamla) – Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Millet olarak bugün bir gururu daha yaşadık; millî muharip uçağımız KAAN bu sabah saatlerinde ilk uçuşunu başarıyla gerçekleştirdi. Yerli ve millî muharip uçağımızın bu başarısında emeği geçen tüm ekibi yürekten tebrik ediyorum. Vatanimize ve milletimize hayırlı ve uğurlu olsun.

Bahse konu olan, lise ve üniversite öğrenciliği döneminde uygulanan aday çırak, çıraklığa başlama yaşını doldurmamış ve çıraklık döneminden önce kendisine iş yeri ortamı tanıtılan, sanat ve mesleğin ön bilgileri verilen kişiyi tanımlar. Çırak ise çıraklık sözleşmesi esaslarına göre bir meslek alanında mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını iş içerisinde geliştiren kişiyi tanımlar. Staj ise Yükseköğretim Kurulunca yükseköğretim kurumlarında verilmekte olan her düzeydeki alana özgü olarak belirlenen teorik ve uygulamalı dersler dışında işletmede yaptıkları, mesleğin öğrenilmesine yönelik çalışmayı ifade etmektedir.

Aday çırak, çırak ve işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler hakkında iş kazası ve meslek hastalığı ile hastalık sigortası, meslek liselerinde okumakta iken veya yükseköğrenimleri sırasında staja tabi tutulan öğrenciler hakkında iş kazası ve meslek hastalığı sigortası uygulanmak üzere sosyal güvenlikleri sağlanmaktadır.

Değerli milletvekilleri, mesleki eğitim, kamu ve özel sektöre ait kurum, kuruluş ve iş yerleri ile mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarındaki eğitim ve öğrenimi kapsamaktadır. İşletmelerde mesleki eğitimin amacı, öğrencinin iş hayatına dâhil olması değil eğitiminin bir parçası olarak eğitim gördüğü mesleği uygulamayla mesleği öğrenmesine yönelik eğitim faaliyetidir. Başka bir ifadeyle, bu kardeşlerimiz bildiğimiz anlamda bir çalışan değil öğrencidirler.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – TÜİK’e sor, TÜİK işçi olarak gösteriyor. Niye onları işçi olarak sayıyorsunuz?

MUSTAFA OĞUZ (Devamla) – Dinle, dinle, bak dinle; bilgi veriyorum burada.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ben sana veriyorum bilgi. TÜİK işçi sayıyor onları. İşsizliği azalttık diye stajyerleri sayıyorsunuz. İşinize geldi mi öyle, işinize geldi mi böyle.

MUSTAFA OĞUZ (Devamla) – Bu öğrencilerimiz, eğitimleri esnasında meydana gelebilecek risklere karşı kısa vadeli sigorta kolları kapsamında, özellikle iş kazası, meslek hastalığı kapsamında sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınmışlardır. Dolayısıyla, çıraklık ve stajyerlik eğitiminde geçen süreler, çalışma süreleri yani işçi-işveren ilişkisi olmamasından kaynaklı hizmet akdi koşulları var olmadığı için bu öğrenciler malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası kapsamında bulunmamaktadırlar.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – 3 çocuk öldü daha yeni, stajyer 3 çocuk öldü ya iş yerinde.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Umurlarında mı, umurlarında mı? Araştırılmasının ne zararı var?

MUSTAFA OĞUZ (Devamla) – 3308 sayılı...

BAŞKAN – Devam edin.

MUSTAFA OĞUZ (Devamla) – Sayın Fethi Vekilim, şöyle ifade edeyim: 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu 1986 yılında kapsama alındı.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Değiştirelim.

MUSTAFA OĞUZ (Devamla) – Bir önceki Genel Başkanınız Kemal Kılıçdaroğlu da 1992 ve 1997 yılları arasında, biliyorsunuz, SSK Genel Müdürlüğü yaptı. Keşke şu samimiyetinizi...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sizin başkanınız, Cumhurbaşkanınız... Yirmi yıldır ülkeyi yönettiniz, daha yeni mi aklınıza geliyor onlar ya, bırakın!

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Otuz sene önceyi söylüyor.

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Genel müdürün yasa çıkarma yetkisi var mı Allah rızası için ya.

MUSTAFA OĞUZ (Devamla) – Keşke şu samimiyetinizi o dönemlerde gösterseydiniz diyerek yine yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum ve ekranları başındaki aziz milletimizi de saygıyla selamlıyorum.

Sağ olun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – TÜİK'e göre işçi sayılıyorlar, o zaman onlar işçi sayılmıyordu.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Otuz sene evveli söylüyor.

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Sayın Kocamaz...

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

45.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, Mersin'in Turunçlu, Değirmençay ve Hamzabeyli Mahallelerine yapılacak 4 ayrı taş ocağına ilişkin açıklaması

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Hükûmete buradan sesleniyorum: Turunçlu, Değirmençay ve Hamzabeyli Mahallelerimize 4 ayrı taş ocağının yapılması için nihai ÇED raporu Mersin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından 15 Şubat 2024 tarihinde askıya çıkmış ve halkın görüşüne açılmıştır. Mersin Limanı'na yapılacak ve Atatürk Parkı'nı yok edecek ilave iskele amacıyla planlanan taş ocakları, Kırmızı ve Efrenk Derelerine, içme suyu kaynaklarına, tarım alanlarına ve yerleşim yerlerine çok yakın bir konumdadır. Bölgede orman ve tarım arazileri yoğunluklu olup yayla turizmi yapılmaktadır. Taş ocakları, bölgenin ormanlık ve tarım alanlarına, içme suyu kaynaklarına, derelere ve yayla turizmine büyük zarar verecektir. Patlatmadan ve taşımadan kaynaklı oluşacak gürültü ve toz insan sağlığına zarar verecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VI.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

5.- AK PARTİ Grubunun, gündemdeki sıralama ile Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerinin yeniden düzenlenmesine ilişkin önerisi

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

21/2/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 21/2/2024 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Leyla Şahin Usta

Ankara

AK PARTİ Grubu Başkan Vekili

Öneri:

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 98 ve 99 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin aynı kısmın sırasıyla 2'nci ve 3'üncü sıralarına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun;

21 Şubat 2024 Çarşamba günü birleşiminde 99 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

21 Şubat 2024 Çarşamba günü birleşiminde 99 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanamaması hâlinde 22 Şubat 2024 Perşembe günü birleşiminde 99 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

22 Şubat 2024 Perşembe günü birleşiminde 99 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanamaması hâlinde, haftalık çalışma günlerinin dışında, 23 Şubat 2024 Cuma günü saat 14.00'te toplanması ve bu birleşiminde denetim konularının görüşülmeyerek gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan işlerin görüşülmesi ve aynı birleşiminde 99 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

çalışmalarını sürdürmesi,

21 Şubat 2024 Çarşamba günü birleşiminde 99 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanması hâlinde 22 ve 23 Şubat 2024 Perşembe ve Cuma günleri toplanmaması,

22 Şubat 2024 Perşembe günü birleşiminde 99 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanması hâlinde ise 23 Şubat 2024 Cuma günü toplanmaması,

önerilmiştir.

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Ataş, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

46.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, Kayseri'nin Melikgazi ilçesinin bazı mahallelerinde yoksul vatandaşların yıllar önce yapı ruhsatı alarak yaptırdıkları konutlara ilişkin açıklaması

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Teşekkürler Sayın Başkan.

İYİ Parti Melikgazi Belediye Başkanı adayımız Sayın Sedat Kılınc'a vatandaşların aktardığı üzere, Melikgazi ilçesinde yer alan, Belediye tarafından gecekondü önleme bölgesi olarak belirlenmiş Eskişehir Bağları, Osmanlı, Selçuklu ve Danişmentgazi Mahallelerinde birçok yoksul vatandaşımız yıllar önce yapı ruhsatı alarak konut yaptırmıştır. Uzun yıllardır ikamet ettikleri evlerinin arsa tapularını kat mülkiyeti tapusuna çevirmek istediklerinde ise Belediye, SGK'den ilişiksizlik belgesi alınmasını istemektedir. Bu belgenin alınabilmesi için SGK'ye geriye dönük işçilik bedeli yatırılması gerekmektedir ancak bu vatandaşlarımız yoksul insanlardır ve zaten sosyal devlet ilkesi gereği bu hak tanınmıştır, yüksek tutardaki bu primleri yatıramamaktadır. Konut olarak kullanılan bu mülklerin masrafsız fiilî duruma uygun hâle

getirilmesi, vatandaşların daha fazla mağdur edilmemesi gerekmektedir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ertuğrul, buyurun.

47.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, ehliyet affı beklentisine ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; büyük çoğunluğu şoförlük mesleğiyle hayatını kazanan, geçimini sağlayan, ölümlü ya da yaralamalı kazaya karışmamış ve sadece trafik cezaları nedeniyle ehliyetsiz kalmış yüz binlerce vatandaşımız var. Bu vatandaşlarımız sürekli olarak seslerini duyurmaya çalışıyorlar. Puan affı yasalaşmış olsa da ehliyet affı için net bir tarih verilmemiş durumda. Cezalar ağır, yaşam şartları zor; daha fazla mağdur edilmelerinin hiçbir anlamı yoktur. Bu vatandaşlarımız çıkacak bir kanunla ehliyet affı haberlerini bekliyorlar; acilen gündeme getirilmeli ve beklenen müjdeli haber vatandaşlarımıza verilmelidir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, söz istemiştik.

BAŞKAN – 1'inci sırada yer alan, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Uşak Milletvekili İsmail Güneş, Bayburt Milletvekili Orhan Ateş ile 106 milletvekilinin Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Uşak Milletvekili İsmail Güneş ve Bayburt Milletvekili Orhan Ateş ile 106 Milletvekilinin Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1980) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 107) (*)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde, İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 107 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümünde yer alan 17'nci madde kabul edilmişti.

Değerli milletvekilleri, Grup Başkan Vekillerimizle de görüşerek bundan sonraki hatiplerin tam sürelerinde konuşmalarını tamamlamalarını rica ediyorum; bir dakika uzatmayı vermeyeceğiz.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, kısa bir söz talebimiz vardı.

BAŞKAN – Sayın Temelli, bir söz vermiştim, ondan sonra size söz vereceğim.

Buyurun Sayın Aldatmaz.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

48.- Bartın Milletvekili Yusuf Ziya Aldatmaz'ın, Bartın'a ilişkin açıklaması

YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Bartın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri tarihin, doğanın beşiği Bartın'ımıza davet ediyorum. Tarihî mirasının yanında salatasına, balığına doyum olmayan, Fatih Sultan Mehmet'in deyimiyle dünyanın göz bebeği, çeşmicihan Amasra'yı, üzerinde taşımacılık yapılabilen Türkiye'deki tek ırmak Bartın Irmağı Parthenios'u, Güzelcehisar'da Karadeniz'e uzanıp görsel bir şölen sunan lav sütunlarını, 59 kilometrelik sahil şeridimizdeki -Ankara'ya en yakın- 11 plajımızı, ülkemizin en yaşlı el değmemiş ormanlarını barındıran Küre Dağları Millî Parkı'nı, doğa kenti Ulus'u, Ulukaya Şelalesi'ni, Osmanlı'dan beri ahşap yat ve tekne yapımında marka olan Kuruçişle'yi ve burada sayamadığımız daha nice güzellikleri görmek için sizleri Bartın'a davet ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Temelli, buyurun.

(*) 107 S. Sayılı Basmayazı 14/2/2024 tarihli 60'ıncı Birleşim Tutanağı'na eklidir.

49.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

İYİ Parti hatibi kürsüde konuşurken partimize yönelik nefret söylemine varan ırkçılığını çok açık ifade etti. Bir sataşma olsun diye söz almadım ama ufak bir iki hatırlatma...

Şimdi, Anayasa 3'ten bahsedildi ama bir Anayasa 10 var. Anayasa 3'teki bu virgül hikâyesini dile getirdik; şimdi Anayasa 10'u okuyalım: "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir." Tamam mı? Tamam. Peki, kanunu yapan neresi? Burası. Burada eşitlik olmayacak, yaptığı kanunla vatandaş o kanunun önünde eşit olacak; bir kere burada inanılmaz bir çarpıtma...

İkincisi, bize Belçika'dan örnek verdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Belçika'nın 3 tane resmî dili var, 3 bölgeden oluşuyor. Fransa'dan örnek verdi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nden örnek verdi. Ya, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını da biz savunuyoruz ama hazin olan şu: Türk milliyetçisi olup da Belçika'da, Fransa'da dolaşacağınıza burada Türkiye halklarıyla beraber bir çözüm üretmeniz çok daha sağlıklı olur diye düşünüyoruz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Uşak Milletvekili İsmail Güneş ve Bayburt Milletvekili Orhan Ateş ile 106 Milletvekilinin Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1980) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 107) (Devam)

BAŞKAN – 18'inci madde üzerinde 1'i Anayasa'ya aykırılık önergesi olmak üzere 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk olarak Anayasa'ya aykırılık önergesini işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1980) esas numaralı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin Anayasa'ya aykırı olması sebebiyle teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Sümeyye Boz

George Aslan

Kezban Konukçu

Muş

Mardin

İstanbul

Zeynep Oduncu

Sırrı Sakık

Salihe Aydeniz

Batman

Ağrı

Mardin

Ceylan Akça Cupolo

Diyarbakır

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Öncelikle, şu an ekranları başında bu Genel Kurulu takip eden, bir ana dilinin reddini canlı bir şekilde izleyen bütün halklara selamlarımı gönderiyorum.

Başlamadan önce, madde hakkında konuşmadan önce bizim hakikatimize, Kürtçeye, Kürt diline, kürdistanın hakikatine saldıran kişilere önce gidip kendi içlerindeki kiralık katilleri temizlemelerini öneriyorum.

Yine, ikinci olarak, Kürtçenin var olmadığını, bir “x” olduğunu söyleyenlere, Kürtçenin resmî bir ana dili, bir eğitim dili olabileceğine karşı şerh koyanlara biz Kürtçede diyoruz ki: “...”(*) (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon kapandı)

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) – Şimdi madde üzerinde konuşacağım.

18’inci madde üzerine söz aldım. Teklifin geneli içerisinde teklife dair katıldığımız bazı şeyler var elbette ki olumlu bulduğumuz bazı yanlar var ve bu, bizim olumlu bulduğumuz yanları olumlu bulan STK’ler de var ama bunlar Paris İlkeleri’ne uygun bir şekilde o komisyona davet edilmiş olsalardı, orada konuşmuş olabilselerdi size itirazlarını dile getirirlerdi. Örneğin, 18’inci maddede diyor ki: İşte, üniversitelerle yapılan sözleşmelerde bir öğretim elemanının sözleşme süresi üç yıldan iki yıla indirilecek. Nasıl indirilecek? Sözleşme yapan öğretim elemanı 3 kez yazılı olarak ikaz edildiği hâlde sözleşmenin feshedileceği, bu kişinin artık görevini ifa edemeyeceği söyleniyor. Şimdi, neye itiraz ederse... Örneğin, uzun çalışma sürelerine itiraz ederse mi ikaz edeceksiniz veya sınır ötesinde sürdürdüğünüz savaş yerlerine, ölümüne sebep olduğunuz gençleri, o kalekollarda yaralı bir şekilde bekleyen gençleri tedavi etmek için oraya geçmek istemediklerinde mi ikaz edeceksiniz ya da ana dilde tedavi hakkını sağlamaya çalıştıklarında mı ikaz edeceksiniz? Neye göre ikaz edeceksiniz, neye göre bu insanların sözleşmelerini feshedeceksiniz?

Genel olarak bu teklife baktığımızda, aslında, Milton Friedman’ın ruhuna Fatiha okutacak özelleştirme, sağlık sisteminin içini boşaltma denemeleri görüyoruz. Mesela, bugün birçok ilde aile sağlık merkezlerinde çalışan emekçiler ve aynı zamanda doktorlar, Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası ve Türk Tabipleri Birliği Aile Hekimliği Kolu olarak bir açıklama yaptılar ve dediler ki: “Biz vergide adalet istiyoruz. Bize yılın ikinci yarısından itibaren uygulanan yüzde 35’lik vergi oranı bizi eziyor. Hem çok çalışıyoruz hem de kazanamıyoruz, hem açıklıkla hem de uzun çalışma süreleriyle bir şekilde ezilip kalıyoruz.” Ve belli talepleri vardı, bu talepleri içinde diyorlar ki: “Öncelikle vergi yükümüzü azaltın çünkü yığınla sorunlarımız birikmiş, bunlardan bir tanesi de finansal meseleler olmasın.” İkinci olarak diyorlar ki: “Aile hekimliği sistemiyle dönüştürülen birinci basamak sağlık hizmetleri toplum sağlığı açısından sürekli olarak sorunların birikmesine neden olmaktadır. Derhâl bu esnek, güvencesiz, performansa dayalı ücretlendirme sistemini sona erdirin.” Üçüncü olarak; aile hekimliğine geçiş süreciyle bu alanda farklı istihdam biçimleri ortaya çıkmış. Bunlar ortaya çıkınca da birçok sağlıkçı için statüsüzlük oluşmuş yani ara eleman, ne olduğu belli olmayan, statüsü olmadığı için iyice ezilen ve sömürülen eleman diye bir gerçek çıkmış ortaya.

Dördüncü olarak; bu aile sağlık merkezlerinde çalışan, bulunan doktorlar bir şekilde müdüre dönüştürülmüş durumdalar. Bu merkezlerin faturasını takip etme, paspasını atma, temizliğini yapma, çayını takip etme gibi angarya işlerle uğraşmak zorunda bırakılıyorlar.

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Beşinci olarak; bunların kira, elektrik, su, doğal gaz ücretleri bile kimi zaman hekimin cebinden çıkacak şekilde bir hâle getirilmiş durumda.

Altıncı olarak diyorlar ki: “Biz ara eleman olmak istemiyoruz. Bizim özlük ve mali haklarımız arasındaki bu eşitsizliği derhâl giderin.”

Sekizinci olarak da diyorlar ki: “Artık bize işletme olarak bakmayın, biz bu sağlık sisteminin kritik bir parçasıyız, biz bu sağlık sisteminin olmazsa olmazıyız. Eğer biz gidersek şu anda acillerde kuyruklar oluşuyor ya, bunun çok daha ötesi oluşacak.”

Sağlık emekçileri sizlerin kölesi değildirler. Hepiniz özel hastanelerde güzel güzel tedavi oluyorsunuz ama bu halkın yoksulları gidip oralarda tedavi görüyor ve onların bu haklarını gasbetmeye hiçbir şekilde hakkınız yok.

Bitirirken “...”(*) (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 107 sıra sayılı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Karaoba

Kayhan Pala

Mehmet Tahtasız

Uşak

Bursa

Çorum

Aşkın Genç

Aliye Timisi Ersever

Reşat Karagöz

Kayseri

Ankara

Amasya

Talat Dinçer

Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ

(Bayburt) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Amasya Milletvekili Reşat Karagöz.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. 107 sıra sayılı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesindeki önergemiz üzerine söz almış bulunuyorum.

Maddeyle 3359 sayılı Kanun'un ek 9'uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Yapılan değişiklikle Sağlık Bilimleri Üniversitesi özelinde öğretim elemanlarıyla akdedilecek sözleşmenin içerisinde yer alacağı ve feshedileceği hâller tanımlanmaktadır. Birlikte kullanılan hastanelerde sözleşme akdedilerek istihdam olunan akademik personelin bu kapsamdaki disipline aykırı fiillerinin hastane koordinasyon kurulunca tespit edilmesi öngörülmektedir. Yeni yapılan düzenlemede, disiplin işlemleri, bir disiplin kurulu gibi tanımlanan ancak disiplin kurulu görev ve yetkilerine kanuni olarak haiz olmayan, 657 sayılı Kanun'da tanımlanmamış olan yeni bir kurul tarafından tesis edilecektir; bu husus, Anayasa'nın 129 ve 130'uncu maddelerine aykırıdır. Bununla birlikte söz konusu merci bir ön disiplin kurulu gibi yetkilendirilmiş ve “ıkaz” adı altında yeni bir tür ceza tanımlanmıştır. Dahası, bu ceza türü hem ek ödeme ödemesi hem de sözleşmenin feshi açısından bir kriter hâline getirilmiştir.

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Kadrolaşma uğruna şeytanın bile aklına gelmeyecek uygulamalarla zarar vermediğiniz tek bir kurum kalmamıştır. Eğitimi bitirdiniz, adaleti yok ettiniz, tüm kurumların içini boşalttınız. Kural, kaide tanımadan hukuku hiçe sayarak atadığınız rektörlerle üniversiteleri bilim yuvası olmaktan çıkarmak için adımlar attınız. Yetmedi, şimdi sıra öğretim elemanlarına mı geldi? Sağlık alanında çalışan bilim insanlarımızın yakasını bırakın artık.

Sağlık alanı, AKP'nin yirmi iki yıllık iktidarında “dönüşüm” adı altında hastanın müşteri, hastanenin ise şirkete dönüştüğü bir duruma geldi. İnsanların en temel haklarından biri olan sağlık hizmetlerine ücretsiz erişim hakkı giderek kısıtlanarak sağlık hizmetlerinin kamudan özele kaydırılması için özel bir çaba harcandı. Parası olanlar özel hastanelerde tedavi olurken parası olmayan vatandaşlarımız hastanelerden aylarca sıra alamayarak evlerinde can verir oldu.

Değerli milletvekilleri, sağlıkta özelleşmede geline son noktalardan biri de şehir hastaneleri oldu. “Şehir hastanesi” yerine “şirket hastanesi” demek bu binaların özelliğini ortaya koyma açısından daha doğru bir tanım olacaktır. Kamu-özel ortaklığı modeliyle müteahhitlere kaynak aktarmanın bir başka yolu olan şirket hastaneleri hasta garantileri verilerek açılırken kent merkezlerinde bulunan birçok hastane kapatılmıştır. Kamu hastanelerindeki aşırı yoğunluk ve buna bağlı olarak muayene sürelerinin beş dakikaya kadar düşürülmesi hekim ile hasta arasındaki ilişkiyi bozmaktadır. Doktorlarımız huzurlu çalışma ortamları yok edilerek, itibarları zayıflatılarak şiddetin hedefi hâline getirildi. Sağlık Bakanlığının verilerine göre günde en az 30, son beş yılda ise 50 bini aşkın sağlık çalışanı şiddete uğradı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın “Giderlerse gitsinler.” dediği hekimler sağlıkta artan şiddet, ekonomik ve özlük haklarındaki gerileme nedeniyle yurt dışına göçmek için sıraya girmiş vaziyette. Son on iki yılda yurt dışı için Türk Tabipleri Birliğinden iyi hâl belgesi alan hekim sayısı tam 100 kat artmıştır.

Değerli milletvekilleri, ekonomik istikrarsızlık sonucu İlaç Fiyat Kararnamesi ile reel döviz kuru arasındaki makas açılınca yüz binlerce yurttaşımız ilaçlara erişim sorunu yaşamaktadır. İmkânı olanlar yurt dışından kendi çabalarıyla getirdiği ilaçlarla tedavilerine devam etti, imkânı olmayanlar ise maalesef ölüme terk edildi. İşte, yirmi iki yılda “Sağlıkta devrim yaptık.” diyerek Türkiye'yi getirdiğiniz son nokta burası. (CHP sıralarından alkışlar) Yani sizin devrim yapmaktan kastınız, aylarca doktor sırası alamamaksa, sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin günden güne artmasıysa, hazine garantileriyle yapılan şirket hastaneleri üzerinden vatandaşın parasını müteahhit çetelere aktarmaksa evet, siz sağlık alanında bir karşı devrim yaptınız ama vatandaşlarımızı doktora, doktorlarımızı ise huzurlu çalışma ortamlarına hasret bıraktınız ve vatandaşın sağlığına kasteden bir Hükûmet olarak tarihe geçtiniz, büyük hastane patronlarını zengin ederken vatandaşın cebindeki son parasını özel hastanelere, pahalı ilaçlara harcamak zorunda bıraktınız.

AKP'nin yirmi iki yıllık döneminde sağlık alanında yaptıklarını göz önüne alarak tek bir cümleyle özetlemek istiyorum: Sevgili vatandaşlarımız, değerli milletvekillerimiz; AKP sağlığa zararlıdır. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1980) esas numaralı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin çerçeve hükmünde bulunan “değiştirilmiş” ibaresinin “yeniden düzenlenmiş” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Burhanettin Kocamaz

Nimet Özdemir

İzmir

Mersin

İstanbul

Selcan Hamşioğlu

Ersin Beyaz

Mehmet Akalın

Tekirdağ

İstanbul

Edirne

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Edirne Milletvekili Mehmet Akalın.

Buyurun Sayın Akalın. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEHMET AKALIN (Edirne) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, ilk olarak, elli yılı aşkın süredir havacılık sanayisinde faaliyet yürüten Türk Havacılık ve Uzay Sanayii (TUSAŞ) tarafından geliştirilen millî muharip uçağımız KAAAN'ın Türk milletine ve gazi ordumuza hayırlı olmasını diliyor, emeği geçenlere teşekkür ediyorum.

Bugün Meclis Genel Kurulumuzda ülkemizin en önemli meselelerinden biri olan sağlık meselesini tartışıyoruz. Sağlık, sadece bir devletin değil her bir vatandaşın temel hakkıdır ve bu hakkın korunması devletimizin en önemli görevlerinden biridir ancak sağlık sektörümüz ciddi sorunlarla karşı karşıyadır ve bu sorunlar hem sağlık çalışanlarımızın hem de vatandaşlarımızın hayatını doğrudan etkilemektedir.

İlk olarak, Edirne ilimiz başta olmak üzere birçok ilimizde yaşanan doktor eksikliği meselesine değinmek istiyorum. Bu eksiklik vatandaşlarımızın kaliteli sağlık hizmetlerine erişimini zorlaştırmakta ve beklenen sağlık hizmetinin aksamalarına neden olmaktadır. Doktorlarımızın maaşlarının iyileştirilmesi ve çalışma koşullarının düzeltilmesi bu sorunun çözümünde kritik bir öneme sahiptir. Adil bir ücretlendirme ve insanca çalışma saatleri mesleğe olan ilgiyi artırarak doktor eksikliğini azaltacaktır.

Bir diğer konu, sağlıkta şiddet konusudur. Bu durum maalesef son yıllarda giderek artan bir problem hâline gelmiştir. Sağlık çalışanlarımıza yönelik şiddet olayları sadece onların fiziksel güvenliğini tehdit etmekle kalmamakta, aynı zamanda mesleki motivasyonlarını da ciddi şekilde baltalamaktadır. Bu kabul edilemez durumun önüne geçmek için acil önlemlerin alınması şarttır. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin caydırıcı cezalarla engellenmesi sektördeki motivasyon ve hizmet kalitesini artıracaktır.

Sağlık sistemimizdeki eksiklikler ve randevu süreçlerinde yaşanan uzun bekleme süreleri vatandaşlarımızın tedaviye erişimini geciktirmekte ve bazı durumlarda ciddi sağlık sorunlarına yol açabilmektedir. Bu sorunların çözümü için sağlık hizmetlerinin verimliliğinin artırılması ve randevu sisteminin daha etkin bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir.

Giderek büyüyen tıbbi malzeme eksikliği üzerinde durmamız gereken önemli bir meseledir. Son dönemlerde tıbbi malzeme eksikliği sağlık hizmetlerinin kalitesini doğrudan etkileyen bir başka önemli sorundur. Bu eksiklik, tedavi süreçlerini olumsuz etkilemekte ve maalesef bazı durumlarda ölümlere dahi yol açmaktadır. Tıbbi malzeme temininde yaşanan sıkıntıların acilen giderilmesi sağlık hizmetlerinin aksamadan yürütülmesi için hayati bir öneme sahiptir.

Son olarak, sağlık çalışanlarının toplu sözleşme hakları. Sağlık çalışanlarının sendikal haklarının kısıtlanması ve hekimlerin demokratik haklarının sınırlandırılması, bu meslek grubunun toplumsal ve mesleki sorunlara karşı seslerini duyurma kapasitesini azaltmaktadır. Bu hakların Anayasa'yla güvence altına alınması ve sağlık çalışanlarının özgürce ifade ve örgütlenme haklarının teminat altına alınması gerekmektedir. Sağlık sektöründeki bu sorunların çözümü, sadece sağlık çalışanlarımızın değil tüm vatandaşlarımızın yaşam kalitesini doğrudan etkileyecektir. Bu nedenle, bir an önce, kapsamlı ve etkili çözümler üretilmesi ve uygulanması gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, konuşmamı burada tamamlarken memleketim Edirne'deki birkaç konuya da değinmek istiyorum. Araziler üzerine inşa edilen beton yığınları tek başlarına sağlık problemlerimizin çözümüne yeterli değildir. Konuşmamın başında da ifade ettiğim gibi hastanelerimizdeki doktor eksikliği önemli bir problemdir. Edirne ilimize bağlı İpsala ilçemizde 30; Havsa ve Enez ilçemizde 10; Meriç, Lalapaşa ve Süloğlu ilçelerimizde 5 yataklı devlet hastanelerimiz bulunmaktadır. Bu hastanelerimizde

maalesef ya uzman doktor bulunmamakta ya da dönemsel nitelikte doktorlar bulunmaktadır. Bu ilçelerimizde ikamet eden vatandaşlarımız tedavi olabilmek için Edirne şehir merkezine veya Keşan ilçemize gitmektedir.

Anlattığım bu sorunların ivedilikle çözülmesini umut ediyor, yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

18’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

19’uncu madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görülmekte olan 107 sıra sayılı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 19’uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Kayıhan Pala

Ali Karaoba

Mehmet Tahtasız

Bursa

Uşak

Çorum

Aşkın Genç

Aliye Timisi Ersever

Talat Dinçer

Kayseri

Ankara

Mersin

Okan Konuralp

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ

(Bayburt) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerine söz isteyen Ankara Milletvekili Okan Konuralp.

Buyurun Sayın Konuralp. (CHP sıralarından alkışlar)

OKAN KONURALP (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sağlıkla ilgili bazı kanunlarda değişiklik yapılmasını öngören teklifin görüşmeleri kapsamında huzurlarınızdayım. Bu vesileyle, ilk olarak sağlık politikalarının da doğrudan konusu olması gereken bir hadsizlikle ilgili düşüncelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Sayın milletvekilleri, birkaç gündür, eski bir milletvekilinin Büyük Önder Atatürk’e yönelik fikir ve ifade özgürlüğünün, din ve vicdan özgürlüğünün evrensel sınırlarını aşan saldırısını tartışıyoruz. Üstelik, dinimizi de istismar edecek şekilde gerçekleştirilen hadsizliğe destek verenler arasında bir Diyanet İşleri Başkanlığı memuru da bulunmakta. Bu çerçevede, Milli Mücadele’mizin eşsiz komutanı, cumhuriyetimizin kurucusu Atatürk’e yönelik bu ve benzeri saldırılar bir toplum sağlığı problemi olarak karşımızda duruyor çünkü ülkemizin ortak değeri olan Atatürk’e yönelik her türden saldırı, cumhuriyetimizi güçsüzleştirme, elden ayaktan düşürme hedefi taşımaktadır. Oysaki cumhuriyetimizi korumak, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmek hepimizin görevi olmalıdır.

Toplum sağlığı probleminin bir diğer boyutu da Atatürk’e yönelik saldırının faillerinin kamuoyunun haklı tepkisini görünce takındıkları riyakâr tavidir. Ardı ardına yaptıkları açıklamalarda kastettiklerinin Atatürk olmadığını söylüyorlar, akılları sıra kurnazca bir geri adımla ve sığ bir polemikle tartışmalardan sıyrılmaya çalışıyorlar. Bu hâllerleriyle ikiyüzlü, sözlerinin arkasında duramayacak kadar korkak olduklarını göstermiş oldular. Mertlikleri yoktur, kendileri bilir. (CHP sıralarından alkışlar) Bizim tercihimiz ise Hazreti Ali’ye atfedilen “Açık kalpli, mert düşman içten pazarlıklı dosttan iyidir.” sözüdür. Ve yaşanan tüm tartışmalardan şunu görüyoruz: Büyük Atatürk’ün mazlum milletlere örnek olmaya devam eden Millî Kurtuluş Savaşı zaferi ve zaferin ardından kurduğu cumhuriyetimiz, bu ve benzer isimlerin uyularını kaçırmaya devam ediyor, edecektir.

Sayın milletvekilleri, şunu da vurgulamak isterim ki kimi isim ve çevreler, Atatürk'e doğrudan ve dolaylı dil uzatan bu şahısların siyaseten kendilerine fayda getirdiği düşüncesinde olabilirler lakin kendilerine teslim edilen kürsülerde kendince cesaret pozları takıyan lümpen, sığ bir jargonla ve akılları sıra kendisi gibi düşünmeyen herkese ayar verdiklerini zanneden bu şahısların yaptıklarından sağlanacak bir fayda yoktur. Bu ve benzer isimlerin dili toplumsal birlik ve beraberliğimizi zehirleyen bir dildir; bunların dili nefret, ötekileştirme ve hakaret dilidir; bunların dili düşmanlaştırma dilidir. Dolayısıyla fikir ve ifade özgürlüğünün, din ve vicdan özgürlüğünün sınırlarının dışına çıkan bu dile, bu üsluba, bu tarza hep birlikte "Dur!" demeliyiz; vicdan sahibi, izar sahibi kim varsa hep birlikte bu dile karşı mücadele etmeliyiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu bağlamda, belli ki Diyanet İşleri Başkanı, o yılışık gülüşün sahibi şahsı özel koruması altına almış; alsın. Diyanet İşleri Başkanı şunu da unutmasın: Başkanlık dönemi Diyanetin çöküntü dönemidir, bugünler geçecektir ve tarih kendisini ağırlığınca tartacaktır.

Sayın milletvekilleri, son olarak, Türkiye'nin değerli bilim insanlarından Şükrü Hatun Hocamın satırları aracılığıyla bir başka konuya da dikkat çekmek istiyorum. Diyabetli Çocuklar Vakfının da kurucusu olan Şükrü Hocamın bir çağrısı var, şöyle diyor: "Dünyada, başta Almanya'nın ki de dâhil, birçok sosyal güvenlik kurumu uzun dönemdeki komplikasyonlardan kaynaklı maliyetlerin yanında sensör maliyetinin bir hiç olduğunu dikkate alarak davranmaktadır. Gelişmişlik düzeyi dikkate alındığında ülkemiz sensörler konusunda adım atmakta geç kalmıştır. Bu konuda Maliye Bakanı Mehmet Şimşek olmak üzere yetkililerin gerekeni yapmasını ve sensörlerin ödeme kapsamına alınmasını bir kez daha talep ediyoruz."

Sayın milletvekilleri, gelin, Tip 1 diyabetli çocuklarımız için Almanya'yı kıskanalım, Almanya'nın diyabetli çocuklara sunduğu sensör hizmetini kendi çocuklarımızdan esirgemeyelim. Her beş dakikada bir kan almadan ve çocuğun haberi bile olmadan glikoz ölçümü sağlayan, kan şekerinde yükseliş ve düşüşleri alarmlar sayesinde önceden haber veren bu sensörleri çocuklarımıza ücretsiz olarak verelim.

Bu duyularla Genel Kurulu sevgiyle saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1980) esas numaralı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Burhanettin Kocamaz

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Nimet Özdemir

Mersin

İzmir

İstanbul

Selcan Hamşioğlu

Ersin Beyaz

Uğur Poyraz

Tekirdağ

İstanbul

Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Antalya Milletvekili Uğur Poyraz.

Buyurun Sayın Poyraz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

UĞUR POYRAZ (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Antalya ilimizde 14 Şubat tarihinde meydana gelen ve 1 vatandaşımızın hayatını kaybettiği sel felaketi sonrasında Antalya'nın afet bölgesi ilan edilmesi için bir kanun teklifi vermiştik. Antalya'daki vatandaşımız, çiftçimiz, esnafımız

şu an orada perişan, gözleri kulakları burada bizlerle. Selde hasar gören seralar yüzünden manavda, pazarda fiyatlar artmış durumda yani sel, sadece Antalya'yı değil bugün tüm vatandaşımızın bütçesini de önüne katıp götürmüş durumda. Bu konu siyasetüstü olduğu için bu kanun teklifine tüm grupların destek vermesini isteyerek sözlerime başlıyorum.

Sayın Adalet Bakanının bir demecini okudum “FETÖ’yle mücadele kırmızı çizgimizdir.” diyor. Sayın Adalet Bakanı vallahi billahi tallahi FETÖ’yle mücadeleyi doğrudan FETÖ’ye yaptırırsaydınız inanır sizden çok daha iyi yaparlardı. Bu sözde mücadeleye FETÖ bile şaşkın “Bizle mi mücadele ediyorlar yoksa bizi bahane mi ediyorlar?” diye onların da kafasının karışık olduğunu düşünüyorum. Zira, mevzu sadece FETÖ de değil; demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti sadece isimlendirilmiş örgütlerle değil “tarikat” ve “cemaat” adı altında devletin kurumlarını sarmış her türlü yapıyla mücadele eder. Emniyet ve yargıda türlü türlü tarikat ve cemaat fık atıyor, bir de bunların güç kavgalarından atamalar, kamu görevlisi atamaları yapılamıyor. Yaptıkları mobbinglerle birçok nitelikli hâkim, savcı, Emniyet müdürü ya emekli oluyor ya istifa ediyor. Artık sadece ülkeden değil devletten de beyin göçü başladı. Bu göç eden beyinlerin yerini ise iradelerini kullara hasretmiş kuklalar tek tek alıyor.

FETÖ paralel bir yapılanmaydı, yerine bin tane daha koydunuz, onlar da kendi aralarında devleti paylaşıyorlar. Adalet duygumuzu yok eden ikircikli mücadelenizden anlıyoruz ki FETÖ’yle millete düşman olduğu için değil size rakip olduğu için hasım olmuştunuz; zira, yegâne kriteriniz, tarikat ve cemaatlerin siyasi çıkarlarınıza hizmet edip etmediği. Ülkeden kaçarken yakalanan FETÖ’cüler artık ülkeye girerken yakalanıyorlar. En azılı isimler hâlâ firarda. “İsveç FETÖ’cülerini iade etmezse NATO üyeliğini veto ederiz.” dediniz, İsveç’in NATO üyeliğini kabul, milletin FETÖ’yle mücadelesini veto ettiniz. Danıştay, FETÖ iltisakı ve irtibatından dolayı ihraç edilmiş 400’den fazla hâkim ve savcının ihraç kararını iptal edince de yaygara kopardınız. Peki, soruyorum size: 5.112 hâkim, savcı ihraç edildi, bunların verdiği kararlarla ilgili ne yapıldı? Kaç kararda yargılamanın yenilenmesine karar verildi? İhraç ettiklerinizi günahlarınızın keçisi yapmak dışında vatandaşın hangi zararını tazmin ettiniz? KPSS sorularıyla gelecekleri çalınan, kumpas davalarıyla hayattan koparılan kimin hayatına can suyu oldunuz? “Senin FETÖ’cün, benim FETÖ’cüm” tutumunuzla hem vatandaşın hem milletin adalet duygusunu yok ettiniz. Akıl ve ruh sağlığını muhafaza etmeye çalışan toplum devletten ve siyasetten uzak duruyor. Yol verdiğiniz tarikat ve cemaatler devletin her yanına metastaz yapmış durumda. Devlet akılı, kurmay zekâ, akademik ahlak, toplumsal değerlerimiz, hepsi allak bullak. İktidarınızın bekası, siyasetinizin selameti milletin devletin önüne geçtikçe himayeniz altında ya da bunu tekzip etmeyerek algısına müsaade ettiğiniz çürümüş zihniyetlerin cüreti millet olma şuur ve bilinç değerlerimizi hedef alıyor. Mavi Gözlü Bozkurt’umuz Mustafa Kemal Atatürk’e “soysuz” diyen, beddua eden soysuzlar çetesi bu çürümüşlüğün örneğidir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Kafasını kuma gömmüş yargı bu çürümüşlüğün örneğidir. Yargıyı dizayn edip Emniyeti boşaltan zihniyet bu çürümüşlüğün örneğidir. Kurumlarımızı, mahkemelerimizi yeni Anayasa propagandası için karşı karşıya getiren strateji ekipleriniz de bu çürümüşlüğün örneğidir. Ancak, emin olun ki o havaya bakıp ıslık çalan yargıya ve Ankara’da toplandıkları ofislerden yargı ve Emniyeti tasarlayan korkaklara sesleniyorum: Ağababalarınıza eyvallah etmedik; siz bizi, biz de sizi çok iyi biliyoruz. Bugün bir kez daha uyarıyorum: Aidiyeti devlete değil de kendilerine olan o makamlara getirilenlerle yürüdükçe, bunların “istihbarat” adı altındaki ajandalarındaki gizli planlarını siyaseten hayata geçirdikçe, dün, bugün ve yarın stabil bir kahraman ve hain tanımınız olmadıkça, “muhalif söylem” diyerek uyarılarımızı dinlemedikçe yakın zamanda ülkeyi yine uçuruma sürükleyeceksiniz. Ancak, muhalefet olarak bizim gördüğümüzü, elinizdeki imkânlarla rağmen iktidar olarak görmemenizi de iyi niyetle açıklamak mümkün değil.

Bu duygularla Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1980) esas numaralı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinde yer alan "aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir." ibaresinin "şu şekilde değiştirilmiştir." şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Sümeyye Boz

George Aslan

Kezban Konukçu

Muş

Mardin

İstanbul

Salihe Aydeniz

Sırrı Sakik

Zeynep Oduncu

Mardin

Ağrı

Batman

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SALİHE AYDENİZ (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bizleri izleyen halklarımızı saygıyla selamlıyorum.

Maalesef, ülkemizde en değersiz şey insan hayatı. Bu durumu sadece maden facialarıyla, yanlış ve yetersiz deprem politikalarıyla, şehir planlamaları üzerinden değil, ülkedeki sağlık politikaları üzerinden daha net bir şekilde görmek mümkün. Bunların en önemlisi de ana dilinde sağlık hizmetidir ki bu, en temel insan hakkıdır. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, e-reçetem üzerinden İngilizce, Almanca, Arapça, Fransızca ve Rusça olmak üzere 5 dilin eklendiğini duyurdu. Bakanlık bu uygulamasıyla Türkiye’de en çok kullanılan 2’nci ana dili olan Kürtçeyi görmezden gelerek yurttaşların bir kısmının, anayasal bir hak olan sağlık hakkına ulaşımını engelleyen ayrımcı politikalarına devam etmiştir. Oysaki bir hastalığın tanısı ve tedavisi ancak hasta ile hastaya müdahale etmek durumunda olan sağlık personelinin aynı dili konuşmasıyla ve elbette hastanın kendisini en iyi ifade edebileceği ana diliyle derdini anlatabilmesiyle mümkündür. Bu konuda insan hayatına mal olabilecek birçok örnek varken bunlardan biri olan 52 yaşındaki Ayşe Hanım, Diyarbakır’da bir hastaneye başvuruyor ve var olan şikâyetleri nedeniyle 3’üncü başvurusunda şanslı olacak ki Kürtçe bilen bir doktorla karşılaşılıyor ve doktor hastanın şikâyetlerini sorunca Ayşe Hanım Kürtçe cevap veriyor, doktor da “...”(*)

(Mikrofon kapandı)

SALİHE AYDENİZ (Devamla) - Yaklaşık bir yıl boyunca Kürtçe bilmediği için derdini anlatamadığını, soğuk algınlığı ilacıyla gönderildiğini anlatıyor ve son gittiği dönemde Kürtçe bilen doktorla karşılaştığı için tetkikleri yapılıyor ve 3’üncü evre kolon kanseri olduğu tanısı konuyor ve maalesef, Ayşe Hanım ana dilinde hizmet alamadığı için kendi hastalığının birçok organına yayıldığını ve ameliyat şansını da kaybettiğini, sadece kemoterapi tedavisi görebilecek evreye geldiğini öğreniyor. Yine, Siirt’te meme kanseri bir hasta Türkçe bilmediği için şikâyetleri yanlış anlaşıyor ve sadece grip tedavisi verilerek eve gönderiliyor. Tanısı geç konulduğu için maalesef bu hasta da hayatını kaybediyor. Yine -Diyarbakır SES şubesinin- meme kanseri taraması yapıp yapmadıkları konusunda 347 kadınla yüz yüze bir görüşme yapılıyor. Bu görüşme sonucunda kadınların yüzde 62’si Türkçe bilmediklerinden dolayı, kendilerini dinleyip anlayacak sağlık personeli olmadığından dolayı gitmediklerini ifade ediyorlar.

Bu örnekleri çoğaltmak mümkün elbette ancak şu anda cezaevlerinde de birçok hasta tutsak var ve bunların bir kısmı ağır hasta olmakla beraber tedavileri zamanında yapılmıyor.

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Yine, inanılması güç ama yaşlı ve hasta tutsağın tekerlekli sandalye istemesi bile engelleniyor ve ATK, birçok hasta tutsağın hakkında siyasi nedenlerle kararlar, cezaevinde kalabileceğine dair kararlar veriyor ve bu kararlarla hastaların ölümüne neden oluyor. Oysaki ulusal ve uluslararası hukuka göre hükümlülerin güvenliğinden de sağlığından da devlet sorumludur.

Değerli milletvekilleri, Orta Doğu’da en güçlü ülkelerin başında Türkiye geliyor ama hâlâ sağlık hizmetine ulaşamayan binlerce insan var. Sağlık çalışanlarının maruz kaldığı şiddet ve ücret adaletsizliği artarak devam ediyor. Kanser ilaçlarına ulaşamadığı için yaşam riski taşıyan binlerce hasta var. Sağlıkta dönüşüm yasasıyla birlikte ticarethaneye dönüştürülen ve piyasalaştırılan sağlık hakkı parayla satın alınan bir sisteme dönüştürüldü ancak geline nokta sağlık çalışanlarının yaşanan göç, ekipman yetersizliği, ilaç yetersizliği gibi nedenlerden ötürü parası olan bile artık sağlık hizmetine ulaşamayan bir durumda. Bu kanun teklifiyle sağlıkta bir şeyleri değiştirmek istiyorsanız şeker hastası çocukların aplikasyonunu ve HPV aşısını ücretsiz ulaşılabilir hâle getirin. Öncelikle, yurttaşlarımızın ana dilinde sağlık hizmeti alabilmesi için gerekli bütün koşulların oluşturulmasını sağlayın. Bir ülkedeki gelişmişliğin, adaletin, insan haklarının en önemli göstergelerinden biri de ulaşılabilir, eşit, ana dilinde ve ücretsiz sağlık hizmetine ulaşım hakkıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

19’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20’nci madde üzerinde 2 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 107 sıra sayılı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 20’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Karaoba

Mehmet Tahtasız

Aşkın Genç

Uşak

Çorum

Kayseri

Talat Dinçer

Aliye Timisi Ersever

Ayça Taşkent

Mersin

Ankara

Sakarya

Kayıhan Pala

Bursa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

SümeYYe Boz

Salihe Aydeniz

George Aslan

Muş

Mardin

Mardin

Sırrı Sakik

Kezban Konukçu

Zeynep Oduncu

Ağrı

İstanbul

Batman

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ

(Bayburt) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz, Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent’e ait.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

AYÇA TAŞKENT (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

20’nci madde üzerine söz almış bulunmaktayım.

Muhalefet partilerinin, Tabipler Birliğinin, konuyla bağlantılı sendikaların önerilerine, görüşlerine zerre kadar önem verilmeyen sağlıkla ilgili bir kanun teklifini görüşüyoruz. İktidar döneminde birçok garabet yaşadık, yaşamaya da devam ediyoruz; sağlık bu alanların başında geliyor. Hastaneleri şirket, hastaları ise müşteri hâline getiren yanlış sağlık politikalarıyla hekimler ve sağlık emekçileri güvencesizlik kaskasında.

İktidarın sağlık politikaları hem halk hem hekim sağlığını açıkça hiçe sayıyor, sistemi içinden çıkılmaz bir hâle sokup kavramların içini boşaltıyor. Sağlık gibi temel bir hakkı, hasta yararı yerine artık son derece göreceli bir kavram olan “hasta memnuniyeti” ya da işletmelere özgü “verimlilik” gibi kavramlar üstünden tartışıyoruz. Kamu sağlık hizmeti sayenizde ortadan kalktı. Piyasacı ve performansa dayalı sağlık sistemini “sağlıkta devrim, dönüşüm” diye pazarlamaya çalışıyorsunuz ama randevu alamayan yurttaşlar randevuları için bir sene beklediklerinde sağlıkta dönüşümü görüyorlar. Hekim ve sağlık emekçileri aldıkları ücrete baktıklarında ya da kendilerine yönelen şiddeti gördüklerinde “sağlıkta dönüşüm”le neyi kastettiğinizi çok iyi anlıyorlar.

Şehir hastanelerine bakalım. Malum “tek adam rejimi” dediğimiz garabet içinde bir kişinin hayallerine ve dolayısıyla yanlışlarına teslim olmamız bekleniyor. Şehir hastaneleriyle ilgili sorunlar bir türlü bitmiyor. Örneğin, bitirilen şehir hastanelerine bakalım. Köklü devlet hastaneleri kapatılarak yerine hasta garantili ya da yatak doluluk garantili ve bir şekilde kentlerin dışında inşa edilen ve kamu-özel ortaklığıyla işletilen şehir hastaneleri modeliyle bütçede bir kara delik oluştu. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Programı’na göre şehir hastaneleri 2024 yılı içinde Sağlık Bakanlığı bütçesinin yüzde 11,4’ünü harcayacak. Denetlemeleri tam yapılmayan devasa bütçelerle birileri zengin edilirken sağlık emekçilerinin ve yurttaşların kullanmadığı, büyük, işlevsiz projeler, hayaller... Bitirilip satılması planlanan şehir hastaneleri de var. Kamuya bunca yük olan bu hastaneler küresel sermayeye satılma peşinde. Kamu kaynakları yine ülke dışına aktarılacak. Dağı taşı Arap yatırımcılara satma peşindeki yerli ve millî iktidarımızın hazin sonu... Madem şehir hastaneleri çok gerekliydi, kamu zararına yol açmıyordu, en büyük hayalinizdi, şimdi neden Körfez sermayesine satma peşindesiniz?

Son olarak, bir türlü bitirilemeyen hastanelere bakalım. Kendi bölgem Sakarya’dan örnek vermek istiyorum: Bir milletvekili olarak bizlere gelen en yoğun talep -ki eminim tüm milletvekillerimize geliyordur- ameliyat günü alma, yoğun bakım için randevu alma gibi talepler. Böbürleniyorsunuz, “mega proje” diye sunuyorsunuz ama yurttaş doktora ulaşamıyor bile. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, MR randevusu için bir sene bekleyen vatandaşlar var. 2023 yılında Sakarya’da da bitireceğinizi iddia ettiğiniz, “Tamamlayacağız.” dediğiniz bin yataklı şehir dışı hastane inşaatı hâlâ devam ediyor. Konuyla ilgili soru önergemize de yanıt bekliyoruz.

Sağlık sistemi bir ülkenin çağdaşlık ölçüsünde en önemli unsurlardan biridir. Halk sağlığının hiçe sayıldığı ve yaşam hakkının âdeta belli bir kesimin hakkıymış gibi sunulduğu günümüz Türkiye’si artık çağdaş ülkelerin çok gerisinde kalıyor. Sağlık emekçilerinin sağlıklı koşullarda çalışıp haklarını aldığı, toplum sağlığının korunmasının öncelendiği bir sağlık sistemini mümkün kılana kadar mücadele etmeye devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz, İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu’nun.

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Değerli milletvekilleri, sağlık alanındaki uygulamaları konuşuyoruz. Kamusal hizmetlerin adım adım özelleştirilmesi çok ciddi sorunlar açığa çıkarıyor, bunlardan biri de sağlık alanı.

Sağlıkta özelleştirme, adım adım emekçi halkların sağlığa erişimini sınırlandırırken sağlık emekçilerininse koşullarını ağırlaştırıyor ve ücretlerini, reel ücretlerini her geçen gün daha da kötüleştiriyor. Bu yüzden de doktorlarımız maalesef yurt dışına gidiyor ve bu ülkenin Cumhurbaşkanı da “Giderlerse gitsinler.” diyor. Tabii ki kendileri özel hastanelerde çok özel koşullarda tedavi gördükleri için, emekçi halkların yeterince sağlığa erişememesi ve sağlık emekçilerinin durumu kendisini pek ilgilendirmiyor çünkü aynı ülkede yaşamıyoruz, aynı gemide değiliz anlaşılan.

Yarın Meclise dış hekimleri gelecek. İstanbul Dış Hekimleri Odası bizlere ulaştı ve taleplerini dile getirdi, yarın da kendilerini ağırlayacağız. Ben buradan bir kez daha taleplerini ifade etmek isterim: SGK ve BAĞ-KUR emeklisi dış hekimlerine ek ödeme verilmediği için Emekli Sandığı emeklisi dış hekimleri 40 bin TL alırken SGK ve BAĞ-KUR emeklileri 10 bin TL alabiliyor emekli maaşı olarak yani 4 katı bir fark var ortada, gerçekten inanılmaz bir fark.

Kentsel dönüşümde muayenehanelerinin ruhsatlandırmalarını koruyamıyorlar, yeniden çok uzun bir süreç içine girip ruhsatlandırma almak zorunda kalıyorlar. Muayenehane ve klinik ruhsatında ise bina iskânının yeterli olması gerekirken çok daha zorlu koşullar kendilerine dayatılıyor. Bir diğer talepleri ise meslekte on beş yıl çalışan dış hekimlerinin yeşil pasaport almasını istiyorlar, biz de bu taleplerinin çok haklı olduğunu söylüyoruz ve destekliyoruz.

Sağlık konusuyla ilgili konuşurken mutlaka ve mutlaka dile getirmemiz gereken bir diğer konu ise 30 bin şeker hastası çocuğun ücretsiz olarak aplikasyona ulaşımının mutlaka sağlanması gerekiyor. Her şeye bütçe ayrılırken, oluk oluk paralar saraya aktarılırken 30 bin şeker hastası çocuğumuzun da mutlaka bu hakkına ulaşması gerektiğini düşünüyoruz.

Burada konuşmamın bir bölümünü, neredeyse yarısını Erzincan İliç'teki maden faciasına, oradaki iş cinayetine ayırmak istiyorum çünkü hâlâ 9 işçi göçük altında ve yakınları hâlâ çıkarılmalarını bekliyor. Biz bu Erzincan İliç'teki maden katliamına, işçi katliamına baktığımızda, bu ülkede AKP'li yıllarda adım adım bu soygun ve talan düzeni nasıl kurulmuş çok net bir şekilde görebiliyoruz. Bakın, rakamlara bakalım: Anadolu ve Trakya'ya yayılan bütün madenlere baktığımızda, 20 bin tane yeni maden sahası alındığını, ruhsatlandırıldığını görüyoruz. Mesela, Kütahya'nın yüzde 92'si, Ordu'nun yüzde 74'ü, Artvin'in yüzde 71'i şu anda maden sahası; tarım arazileri, meralar, sit alanları maden sahası hâline getirilmiş durumda. Mesela, 2023'te 525 maden projesi başvurusu yapılmış, bunun sadece 1'i reddedilmiş. Bakalım, Erzincan İliç'te adım adım nasıl cinayet işlenmiş. Mesela, İliç'te mahkeme kararı beklenmeden kapasite artırımı yapılmış. Siyanürlü solüsyon sızıntısı olduğu yetkililer tarafından söylenmiş ama buna rağmen oradaki çalışmalar devam ettirilmiş, sadece cüzi bir para cezası kesilmiş ve para cezasının ödenmesinin ardından vergi affı getirilerek verilen ceza ödül gibi kendilerine geri verilmiş neredeyse.

Şimdi, İliç'e baktığımızda, Kanadalı firma yüzde 80'ine sahip buradaki madenin, Çalık ise yüzde 20'sine sahip. Ne kadar yerli ve millî olduğunu buradan çok net bir şekilde görebiliyoruz ve AKP'li yıllarda Çalık Holdingin nasıl adım adım büyüdüğünü çok net bir şekilde görebiliyoruz. 2012'den 2020'ye öz kaynaklarını yaklaşık 9 kat artırmış Çalık Holding.

Ben özellikle şunu söylemeden geçemeyeceğim: Bir Murat Kurum faciasıyla karşı karşıyayız. Bölge olan İstanbul'da belediye başkan adayı olarak ortaya çıktı kendisi ancak madenin 3 katı büyütülmesi için kapasite artışı talebine ekoloji hareketlerinin itirazlarına rağmen “ÇED Olumlu” kararını kendisi verdi zamanında yani bu katliamdan sorumludur ve İstanbul gibi büyük deprem beklenen bir bölgede belediye başkan adayı gösteriliyor kendisi. Bunun karşısında olduğumuzu ifade etmek istiyorum tekrar ve tekrar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

21'inci madde üzerinde üç önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 107 sıra sayılı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Karaoba
Uşak
Aliye Timisi Ersever
Ankara

Mehmet Tahtasız
Çorum
Talat Dinçer
Mersin

Aşkın Genç
Kayseri
Mustafa Adıgüzel
Ordu

Kayıhan Pala
Bursa

Ömer Fethi Gürer
Niğde

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel.

Buyurun Sayın Adıgüzel. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Değerli arkadaşlarım, 21'inci maddeyle ilgili bir çekincemiz var. Çekincemiz daha önce bu konuda yapılan düzenlemenin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi, üniversite hastaneleri bakımından iptal edilmesi nedeniyle buna uygun bir düzenleme yapılması gereğidir. Aslında tıbbi hatalarda tazminat için kamusal bir fon kurularak serbest çalışan hekimler ile özel sağlık kuruluşlarında çalışan hekimler de güvence kapsamına alınmalıdır.

Değerli arkadaşlar, sağlıkta hatalı hizmetin asıl nedeni sağlık sisteminin sorunlarıdır. O yüzden soruna genel bir bakış açısıyla bakmak lazımdır. Türkiye'de sağlık sistemini doğru parametrelerle inceleyelim: Özetle, Türkiye'de hastane bulsan doktor yok, doktor bulsan randevu yok, randevu bulsan ilaç yok, ilaç bulsan para yok. (CHP sıralarından alkışlar) Hükûmet ise sistemi düzeltmek yerine hastalar ile hekimleri karşı karşıya getirmektedir. Vatandaş sağlık sisteminin tüm sorunlarını doğrudan muhatap olduğu doktordan çıkarmaya kalkmaktadır. Sağlık çalışanları çoğu defa bulunamayan ilacın, bulunamayan tıbbi malzemenin, sebebi olmadığı bir sorunun tarafı hâline gelmektedir. Sorunların çözümünde kanun ve mevzuatların hazırlanmasında ilgili STK'lere, mesela burada Türk Tabipleri Birliğine, sağlık sendikalarına hiçbir şey sorulmuyor ama yandaş vakıf ve dernekler her alanda hâkim. Devleti bu cemaatler ve bu yandaş vakıflar yönetiyor, meslek kuruluşları kendileriyle ilgili konularda dahi dışarıda tutuluyor. AKP iktidarlarında hekim göçü katlanarak büyüyor. Yapılan araştırmalara göre tıp fakültelerindeki öğrencilerin yüzde 94'ü yurt dışına gitme isteği yaşıyor, yaklaşık yarısı da bu konuda kararlı olduğunu belirtiyor. Bu oran Pakistan'da bile yüzde 60 değerli arkadaşlarım.

Modern bir ülke devasa şehir hastaneleri yapmakla övünmez. Modern ve demokratik ülkeler kaç kişiye bir doktor, kaç kişiye bir hemşire düştüğüne bakar. Değerli arkadaşlar, nüfusa göre doktor sayısı bakımından Avrupa sonuncusuyuz. Fazla aramayın, bakın, dipte yer alıyor. Hemşire sayısı bakımından da 37 OECD ülkesi içerisinde 36'ncıyız, sondan bir önceyiz. Aslında orada da sonuncuyduk ama Kolombiya'nın 2020'de üye olmasıyla beraber sonunculuktan kurtulduk değerli arkadaşlarım.

Modern ülkeler başka ne yapar? Mesela siz hiç deprem olan bölgede deprem öncesi ve deprem sonrası sağlık analizi yaptırdınız mı? Gebeler, çocuklar, kronik hastalar ne durumda? Mesela Türkiye'de düşük gelirli ailelerin çocukları ile varlıklı ailelerin çocukları arasında vücut gelişimi, boy kısalığı gibi sağlık ölçütleri analizleri yaptırdınız mı? Mesela siyanür ve sülfürik asit çetelerine, maden kartellerine açtığınızı

bu güzelim ülkede bu madenlerde çalışanlar ve çevresinde yaşayanlar kanser ve diğer organ hasarları bakımından araştırıldı mı, bir artış var mı diye baktınız mı?

Modern devlet sağlıklı su ve gıdaya erişimin de teminatıdır. Defalarca gıda sağlığına dikkat çektik, sahte bala dikkat çektik. Markette satılan balların yüzde 80'i hileli bal dedik. Ne yaptınız? Sattırmaya devam ediyorsunuz. Gine gıda değil zehir yiyoruz.

Modern ülkeler doktora ve sağlığa kolay erişimiyle övünür. Bakan Yardımcısına diyorum ki: Ya, bu büyük hastanelerin başhekimlerine ulaşamıyorum, vekiller olarak bize bir birim kurun. Bana diyor ki: “Ben de ulaşamıyorum.” Bakan Yardımcısının, milletvekilinin ulaşamadığı hastaneye vatandaş nasıl ulaşsın değerli arkadaşlarım?

Şimdi, bütün bu işlerin sebebi kötü yönetim. Bir sağlık hikâyesiyle bu durumu anlatayım. “Hastanın tansiyonunu ölçtük, biraz yüksekti; hocaya sorduk ‘Tuz verelim.’ dedi. ‘Ama hocam...’ dedik. ‘Tuz ver oğlum! Benden daha mı iyi bileceksin?’ dedi. Tuz verdik, tekrar ölçtük, tansiyon daha çok arttı tabii ki. Hocaya sorduk ‘Yine tuz verin.’ dedi. ‘Ama hocam, kitaplarda...’ demeye çalıştık ‘Hayır, bu işi en iyi ben bilirim, ben tansiyon hocasıyım.’ dedi. Yine, tuz verdik tekrar ölçtük tabii, tansiyon tavan, hastanın eli yüzü kızardı artık emindik ki tansiyon ilacı verecek ya da tuz vermeyecek. ‘Hayır, bu benim yöntemim, dünyada ilk kez ben uyguluyorum, daha çok tuz verin; tansiyon sebep, tuz sonuç.’ dedi. (CHP sıralarından alkışlar) Yine tuz verdik hastanın bilinci gitti, sonradan öğrendik ki doktorun diploması yokmuş.” Türkiye’deki tablo budur, bütün bu işlerin sebebi kötü yönetim. İstedığınız kadar kanun yapalım, mevzuat yapalım bilimden ve akıldan uzak, kibirli yönetim anlayışla sağlıkta Türkiye de can çekişiyor. Bir de gelmiş Ordu’ya diyor ki: “Oy yoksa doğal gaz yok.” Sen Türk milletini ve Karadeniz halkını tehdit edebileceğini mi sanıyorsun? Telefon yağıyor, Ordu’dan Ali amca diyor ki: “Bugüne kadar kimse bizi böyle tehdit etmedi, eğer bu şekilde doğal gazı da oyla vereceksen size oy moy yok.”

Teşekkür ediyorum değerli arkadaşlarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1980) esas numaralı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 21’inci maddesinde yer alan “ikinci fıkrasından sonra” ibaresinin “ikinci fıkrasının ardından” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Sümeyye Boz

Kezban Konukçu

George Aslan

Muş

İstanbul

Mardin

Salihe Aydeniz

Sırrı Sakik

Zeynep Oduncu

Mardin

Ağrı

Batman

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Mardin Milletvekili George Aslan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

GEORGE ASLAN (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifin 21’inci maddesi üzerinde Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi adına söz aldım. Genel Kurulu ve televizyonları başında bizleri izleyen halklarımızı ve üç aydır İmralı tecridine karşı açlık grevinde olan devrimci tutsakları ve birçok ilde nöbet tutan Barış Annelerini saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Bugün 21 Şubat Uluslararası Ana Dili Günü. Bu vesileyle tüm dillerin Ana Dili Günü'nü kutluyorum.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz maddeyle, tıbbi uygulama kaynaklı zararların ödenmesinden sonra sigorta şirketlerinden tahsilat yapılmasına dair bir düzenleme yapılmaktadır yani sigorta şirketlerine gereksiz yere aktarılan paralar tekrar kamu bütçesine kazandırılmaktadır. İktidar arada bir de olsa kimi olumlu düzenlemeler de yapmaktadır, bu da onlardan biridir. Ancak bu yasa teklifinin geneline baktığımızda, aslında Erzincan'da yaşanan maden faciasıyla ortak bir yanı olduğunu görüyoruz, o da insan sağlığı yerine şirketlerin yararının gözetilmesi ve insan hayatının yok sayılmasıdır. Para kazanmayı her şeyin üstünde gören, işçi sağlığı ve iş güvenliğini sadece maliyet unsuru olarak değerlendiren anlayış, bu cinayetlerin müsebbibidir. AKP hükümetleri döneminde 32 bin işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi. Soma, Ermenek, Şırnak, Amasra'da yaşanan işçi katliamlarından sonra, şimdi de Erzincan'da katliam yaşanmıştır. Her seferinde “fitrat, kader, kaza” dendi. Maden katliamlarını engellemek için taşeron ve güvencesiz çalıştırma yasaklanmalı, işçi sağlığı ve iş güvenliği denetimleri işçilerin ve sendikaların da katılımıyla ciddiyetle yürütülmeli, hukuki ve cezai yaptırımlar uygulanmalıdır.

Değerli milletvekilleri, maalesef ki insan hayatını direkt etkileyen sağlık alanına ve bu alanda çalışanlara gereken değer ve önem verilmemektedir. Sağlık emekçilerine dayatılan kötü çalışma koşulları ve maruz kaldıkları şiddet nedeniyle binlerce doktor ve sağlık çalışanı daha iyi çalışma koşulları ve daha iyi yaşam kalitesi umuduyla ülkeyi terk etmiştir, etmeye de devam etmektedir çünkü iktidar, sağlık alanını âdeta metalaştırmış ve ticarileştirmiştir; hastanelere ticarethane, hastalara ise müşteri gözüyle bakmaktadır. Özel sermayenin kârını ve tekelleşmesini amaçlayan iktidarın sağlık politikaları, insan yaşamını ve bir bütün olarak toplum sağlığını tehdit etmektedir. İnsanlar hastanelere gitmek için haftalar, bazen aylarca randevu sırasını beklemek zorunda kalmaktadır; sıra geldiğinde de derdini doktorlara ifade edebilecekleri fırsatı bulamıyorlar. Doktorlar birkaç dakikada muayene etmek zorunda bırakılıyor; üç beş dakikada bir doktor, bir hastayı nasıl muayene edebilir? Oysa gelişmiş ülkelerde muayene süresi en az yirmi dakikadır. İnsanların sağlığa erişimde yaşadığı sorunlar asıl muhatap olan iktidara değil, maalesef günah keçisi ilan edilen doktor ve sağlık çalışanlarına yönlendirilmektedir.

Değerli milletvekilleri, sağlık harcamalarında her geçen yıl artış yaşanmasına rağmen hasta ve hastalık sayısı giderek artmaktadır. İktidar tarafından sorun geçici yöntemlerle çözülmeye çalışılmakta, yapılan düzenlemeler hekimlerin ve sağlık emekçilerinin maruz kaldığı şiddete çözüm getirmemektedir. Anayasa'yla da güvence altına alınan hekimlerin ve sağlık çalışanlarının yaşam hakkı korunmalı, sağlık emekçilerinin karşılaştığı şiddet nedeniyle yaşanan mağduriyetler giderilmeli, sağlık emekçileri için güvenli çalışma koşulları oluşturulmalı ve sağlık hizmeti aşamasında yaşanan şiddete karşı önleyici tedbirler alınmalıdır. Sağlıkla ilgili yapılacak en önemli iş, insanların hastalanmalarına sebep olan koşulların ortadan kaldırılmasıdır ama her şeyden önce sağlıktan bahsedeceksek en başta insanların hayatlarına mal olan ve tüm canlıların yaşam alanlarını zehirleyen madenler kapatılmalıdır, aksi hâlde insanların sağlık hakkından bahsedemeyiz.

Bu duyurgularla Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. “...”(*) (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon kapandı)

BAŞKAN – Sayın Özer, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

50.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, Türkiye'nin millî muharip uçağı KAAN'a ilişkin açıklaması

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bugün milletimiz için önemli bir gün. Türkiye'nin 5'inci nesil savaş uçağı, millî muharip uçağımız KAAN bugün gökyüzüyle buluştu. Gök vatanın mavisine Türk mühendisliğinin imzasını atan, yerli ve

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

millî savunma sanayisine öncülük eden Sayın Cumhurbaşkanımıza ve bu tarihi başarıda emeği bulunan Türk Havacılık ve Uzak Sanayii ekibine teşekkür ediyoruz.

KAAN sadece bir Türk uçağı değil aynı zamanda Türk milletinin azmi ve kararlılığının simgesidir. Gelecek nesillere ilham olacak bu başarı ülkemizin uluslararası alanda da konumunu güçlendirecektir. KAAN, Türkiye Yüzyılı'nın büyük gururlarından biridir. Dünyada 5'inci nesil uçak üretebilen 5 ülkeden 1'i olmanın gururunu yaşıyoruz. Yolumuz uzun, hedeflerimiz büyük. Savunma sanayisinde tam bağımsız Türkiye ideallerimizi gerçekleştirmek için hep birlikte Türkiye Yüzyılı'nı inşa ediyoruz. Millî muharip uçağımız KAAN vatanımıza ve milletimize hayırlı olsun.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Uşak Milletvekili İsmail Güneş ve Bayburt Milletvekili Orhan Ateş ile 106 Milletvekilinin Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1980) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 107) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 107 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 21- 3359 sayılı Kanunun ek 18 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle, ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut beşinci fıkrasında yer alan “üçüncü” ibaresi “dördüncü” şeklinde değiştirilmiştir.

“Devlet üniversitelerinde görev yapanlar bakımından, ilgili üniversite tarafından Mesleki Sorumluluk Kurulu kararı ve varsa ilgili hakkında görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullandığına dair kesinleşmiş ceza mahkemesi kararı dikkate alınarak altı ay içinde nihai karar verilir.”

“İdare, kesinleşen mahkeme kararında hüküm altına alınan tazminatı ödedikten sonra hukuken sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle tazminatın ödenmesine sebep olan ve zorunlu meslekî malî sorumluluk sigortası bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile devlet üniversitelerinde görev yapan sağlık meslek mensuplarının yerine geçer. Bu sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle her türlü kusuru ve görevinin gereklerini yapmakta ihmal veya gecikme göstererek verdikleri zararlardan dolayı idare tarafından ödenen avukatlık vekalet ücreti ve yargılama masrafları dâhil tazminat sağlık meslek mensubunun kusuru oranında ve sigorta teminatı dâhilinde tıbbi kötü uygulamaya ilişkin zorunlu malî sorumluluk sigortası yaptırdığı sigorta şirketinden talep edilir.””

Leyla Şahin Usta
Ankara

Ruken Kilerci
Ağrı

Yusuf Ziya Aldatmaz
Bartın

Tuğba Işık Ercan
İstanbul

Durmuş Ali Keskinçilic
Karabük

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Takdire bırakıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen yok.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçesini okutuyorum.

Gerekçe:

Anayasa Mahkemesinin 2/2/2024 tarihli ve 32448 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan kararı kapsamında 3359 sayılı Kanun’un ek 18’inci maddesinin üçüncü fıkrasının anılan maddenin ikinci fıkrasında yer alan “Devlet üniversitelerinde” ibaresi yönünden Anayasa’ya aykırı olması sebebiyle iptal edilmiştir. Teklifte, devlet üniversitesinde çalışanlar bakımından Anayasa Mahkemesi kararı gerekçesi göz önünde bulundurularak nihai kararın ilgili üniversite tarafından verilmesi ve bu kararı verirken değerlendirmeye esas hususların belirlenmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 21’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 21’inci madde kabul edilmiştir.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.19

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.51

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Sibel SUİÇMEZ (Trabzon), Adil BİÇER (Kütahya)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 63’üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

107 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

22’nci madde üzerinde 2 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 107 sıra sayılı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 22’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Karaoba	Mehmet Tahtasız	Aşkın Genç
Uşak	Çorum	Kayseri
Aliye Timisi Ersever	Talat Dinçer	Aylin Yaman
Ankara	Mersin	Ankara
	Kayıhan Pala	
	Bursa	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Ankara Milletvekili Aylin Yaman. (CHP sıralarından alkışlar)

AYLİN YAMAN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli bürokratlar ve değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

22’nci maddeyle, eleman temininde güçlük çekilen yerlerde sözleşmeli sağlık personeli çalıştırılmasıyla ilgili olarak var olan 4924 sayılı Kanun’da bir değişiklik yapılarak bir yılda dağıtımı yapılacak pozisyon sayısı en fazla 27 binden 36 bine çıkarılmak istenmektedir. Kısacası, hekim bulma zorluğu çekilen yerlerde 9 bin hekime daha sözleşmeli çalışma imkânı tanınmaktadır.

Çözüm önerileri sunarken esas olan, her zaman sorunun doğru tespitidir. Bu nedenle, sorunlara bakacak olursak hekim sayısının az olduğu doğrudur. Nitekim, 100 bin kişiye düşen hekim sayısı 228’dir, bu sayı hâlâ açıklanmamış olan 2022 yılı sağlık istatistiklerinden değil, haber bülteninden temin edilmiştir ve Avrupa Birliği ortalaması olan 397’nin çok altındadır fakat hekim azlığından daha çok dağılım sorunu mevcuttur. Batı Anadolu’da 100 bin kişiye 346 hekim düşerken Güneydoğu Anadolu’da 100 bin nüfusa sadece 151 hekim düşmektedir. Uzman hekim özelinde baktığımızda ise tablo daha vahimdir. Batı Anadolu’da 100 bin kişiye 157 uzman hekim düşerken Güneydoğu Anadolu’da sadece 69 uzman hekim düşmektedir. Pratisyen hekim özelinde baktığımızda ise durum daha da kötüdür, zira tüm ülkede 100 bin kişiye düşen pratisyen hekim sadece 63’tür. Üstelik uzman egemenliği olan İstanbul’da pratisyen hekim sayısı ülke ortalamasının çok daha altındadır. Bu durum, hekimleri tüketen temel konulardan biridir. Ayrıca, yapılması gereken, birinci basamak koruyucu hekimliğin merkeze konulması ve güçlendirilmesidir. Bu

nedenle, aile hekimi uzmanı ve pratisyen kadrosunun da artırılması gerekmektedir. Bununla birlikte, kontrollü akışın sağlanması için sevk zincirinin mutlaka konulması gerekmektedir.

İkinci soruna bakacak olursak, bu maddeyle, istihdam edilecek personel unvanları ek-1 cetvelde gösterilmiş ve bu cetvelde hemşire, ebe, psikolog, odyolog gibi çok sayıda sağlık çalışanı olmasına rağmen, burada bahsi geçen sayı artımı sadece hekime aittir. Sağlık sistemi maalesef sadece hekim sayısına endekslenmiştir. Sağlık bir ekip işidir ve tükenmişliğin ve tırmanan şiddetin önüne geçmede en önemli yaklaşım görev tanımı belli, yetkin kadrolarla donanmış bir sağlık ekibidir. Beş dakikada hasta bakmaya zorlanan hekimler için yardımcı sağlık personelinin önemi büyüktür. Sistemi kurarken branşa göre hekim-hemşire oranları mutlaka gözetilmelidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Üçüncü konuya bakacak olursak, kamuda istihdam biçimi, sözleşmeli çalışmaya yönlendirilmektedir. Bu tür çalışmayla sağlık çalışanı daha yüksek ücret alabilmektedir. Önerimiz, sözleşmeli çalışana verilecek yüksek ücretin temel ücret olarak 657 sayılı Yasa'ya bağlı olarak kadrolu şekilde verilmesidir. Sözleşmeli çalışma, performans dayalı çalışma gibi yöntemler; hekimi güvencesiz bırakmakta, tüketmekte ve etik değerleri bozmaktadır. Bazı uzmanlık dallarını artırırken mutlaka uzun vadeli programlar yapılmalıdır. Örneğin, dâhiliye uzmanlık dalı, çoğunlukla yan dal geçişi olarak kullanılmaktadır. Genel dâhiliye yaklaşımı gereken hastalık grupları için dâhiliye uzmanı bulunamamaktadır. Planlama yapılırken sadece sayıya değil, bölüme özel duruma da bakılmalıdır.

Tükenmişlik, hekimin önündeki en büyük engeldir. Tükenmişliğin önüne geçmenin en önemli yolu hekime kaybettiği itibarı geri vermektir. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) İfade itibarı, hekimi sözleşmeyle çalıştırarak değil, güvence altına alarak gerçekleştirilir. Verdikleri emeğin karşılığını hem maddi hem de manevi olarak sunmak gerekir. Tek sorun maddiyat da değildir; özendirilmiş hasta şikâyet hatları, bu kanun teklifiyle konulan disiplin ve para cezaları, sopa gibi her an üstlerinde gezdirilen idari takip mekanizmaları, hekimi yoğun hasta yükünden daha fazla tüketen ve değersiz hissettiren konulardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYLİN YAMAN (Devamla) – Sonuç olarak, sağlık sistemindeki sorunlar sadece uzman hekim sayısını artırarak çözülemez.

Teşekkürler. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Sayın Dinçer...

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

51.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Mersin Limanı'nı genişletmek için yapılanlara ilişkin açıklaması

TALAT DİNÇER (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

1958 yılında yapılan Mersin Limanı, Türkiye'nin dünyaya açılan en büyük limanıdır. 2007 yılına kadar devlet eliyle işletilen liman, 2007 yılında düşük bir bedelle özelleştirilmiştir. 1/100.000'lik Çevre Planı ve Onuncu Kalkınma Planı'nda yeni bir liman yapılması planlanmışken liman işletici firmanın daha fazla kazanç sağlaması için genişletilmesine karar verilmiştir. İşletici firma, ihtiyaç duyulan 5 milyon ton dolgu malzemesini taşeron firma aracılığıyla merkeze yakın köylerimiz olan Turunçlu, Değirmençay, Hamzabeyli, Çukurkeşlik ve Hacediği köylerinde taş ocağı açmak kaydıyla karşılamak istemiştir. Mersin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü bu köylerimizde taş ocağı açılması için ÇED raporunu ilana çıkmıştır. Bu durum, köylerimizde yaşayan köylülerimizi ve üreticilerimizi tedirgin etmiştir. Bahse konu alanlar, narenciye ve diğer tarım ürünlerinin elde edildiği verimli bölgelerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)***A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- *Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Uşak Milletvekili İsmail Güneş ve Bayburt Milletvekili Orhan Ateş ile 106 Milletvekilinin Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1980) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 107) (Devam)*

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görülmekte olan (2/1980) esas numaralı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesindeki "yer alan" ibaresinin "bulunan" şeklinde değiştirilmesi arz ve teklif ederiz.

SümeYYe Boz	George Aslan	Kezban Konukçu
Muş	Mardin	İstanbul
Zeynep Oduncu	Sırrı Sakık	Salihe Aydeniz
Batman	Ağrı	Mardin
	Heval Bozdağ	
	Ağrı	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ.

Buyurun Sayın Bozdağ. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Madde 22; 4924 sayılı Yasa'da eleman temininde güçlük çekilen yerlerde sözleşmeli sağlık personeli çalıştırılmasıyla ilgili bir düzenleme var. Bu ülkede demek ki bazı yerlerde çalışma konusunda istekli olunmuyor ve hekimler buralarda zorunlu hizmete tabi tutularak kendi rızaları dışında çalışmak zorunda kalıyorlar ve hizmet süreleri de dolunca hemen bulundukları bölgeyi terk ediyorlar. Bu yüzden devlet buralarda çalışmaya dair özendirici tedbirler almaya çalışıyor. Bu özendirici tedbirler, öncelikle çalışma koşullarını kolaylaştıran ve sorunları doğru analiz eden bir değerlendirmeyi esas alsın kök nedenlerin çözümüyle gelecek dönemler açısından "eleman temininde zorluk" dediğimiz mesele de ortadan kalkar. Fakat 4924 sayılı Yasa'da bu işi sadece maaşlardaki ücretlerin artırılması üzerinden sağlamaya çalışan, bunu yaparken de hekime esnek çalışmayı dayatan bir yaklaşımı öngören ve maalesef, gerçek sebepleri göz ardı eden "Sorun yok ve olana uyum sağla."yı dayatan bir durum açığa çıkıyor.

4924 sayılı Yasa'yla getirilen çözüm, öncelikle sözleşmeli hekim ile olmayan hekim arasında başta ücret eşitsizliği olmak üzere eşitsizlikler yaratmıştır. Aynı işi yapan, aynı mesaiye tabi olan hekimler arasında ücret farkına neden olmuştur. İş barışını bozmuştur, hekimler arasında rekabet getirmiştir. Sağlıkta performans baskısı, kısırtılmış talep ve iş yükünün artması, sağlıkta şiddet, çalışma koşullarının niteliksizliği bir bütün olarak sağlık çalışanlarında memnuniyetsizliğe ve hekimin ülkeden göçüne neden olmaktadır belli bölgelere çalışmanın özendirilmeye çalışılması ise bu işin trajik yanıdır. Türkiye'de sağlık sistemi hem yurttaş hem de sağlık emekçileri ve hekimler açısından bir bütün olarak çalışılabilir olmaktan çıkmıştır. Hekimler çalışma koşullarından şikâyetçiler. Hekimleri yurt dışı operasyonlara gönüllü olarak görevlendiriyorsunuz, bir gece telefonlarına düşen mesajla hiçbir eğitimini almadıkları savaş hekimliği gibi bir alanda çalışmaya zorluyorsunuz. Mecburi hizmetle ve sözleşmeli çalışma

uygulamalarıyla dilini bilmedikleri, iletişim kuramadıkları hastalarına derman olmalarını istiyorsunuz. Anamnez, hastanın hikâyesinin doğru şekilde alınması tanı ve tedavinin düzenlenmesinde en önemli basamak iken ana dilinde sağlık hizmetinin önemine bunca atıfta bulunmamıza rağmen talepler dikkate alınmıyor. Sonuç: Hasta, hekim memnuniyetsizliği, tanısı gecikmiş hastalıklar.

Evet, maalesef, bugün tüm politikalarınız sonucu hekimler ülkeyi terk ediyorlar. 2023 yılı TTB'den alınan iyi hâl belgesi 3.025, iyi hâl belgesi başvuru sayısı on bir yılda 60 kat artmış.

Evet, 4924 sayılı Yasa 2003'te çıkarılmıştı. İlk hâlindeki düzenlemede “Sözleşmeli personel sayısı 22 bini geçemez.” denirken bugün, en son 27 bin olan sözleşmeli personel sayısı 36 bine çıkarılmakta. Bunun anlamı, hekim temininde güçlük yaşanan yerlerin ve hizmet dallarının artmış olması demektir. Buralarda hâlâ zorunlu olarak ihtiyaç devam ediyor ve bu kanun maddesi de artan ihtiyaç ve talep nedeniyle sürekli revize ediliyor. Bu yerlerle ilgili çözüme kavuşturulamayan, görmezden gelinen kök nedenler var ve maalesef, hekimler bu çözümsüzlüğün parçası kılınmaya çalışılmaktadır.

Ben size bu çözümsüzlüklere dair, Kürt illeri için olanları sıralayacağım. Ulaşım sınırlı, uçak seferleri az, hastaneler yeterli düzeyde hizmet sunacak kapasitede değil, sosyoekonomik göstergeler diplerde, siyasal ve kültürel olarak baskı, devlet otoritesi, tekçi dayatmalar, baskılanmış halk gerçekliği, antidemokratik uygulamalar, yasaklar ve kayyum politikaları. Resmî kurumlarda ana diliyle hizmet alamayan, devlete ve kurumlarına karşı mesafeli, hizmet alma ilişkisi sırasında yabancılaşmış, nitelikli sağlık hizmetinden yoksun bir realite söz konusu. Sağlık göstergeleri kötü, tanısı gecikmiş hastalıklar, artmış kanser vakaları, hekim açısından iletişim problemleri, uyum sağlama güçlüğü, sosyal koşulların imkânsızlıkları, mesleki tatminin olmadığı, hatta yoksunlukların getirdiği sorumluluğun muhatabı olarak yaşadığı stres, kaygı ve mutsuzluk. Tüm bu sorunlara hekim neden muhatap olsun, neden gitsin, neden kalsın?

İşin özeti, bu yasalarla, düzenlemelerle sorunlar çözülemez. Bu ülkenin önce barışmaya, eşitliğe, adalete ve demokrasiye ihtiyacı var. Siyasiler buna izin verirse halklar çoktan hazır.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

22'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 22'nci madde kabul edilmiştir.

23'üncü madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım, okutacağım.

İlk 2 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 107 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İsa Mesih Şahin	Bülent Kaya	Mesut Doğan
İstanbul	İstanbul	Ankara
Cemalettin Kani Torun	Necmettin Çalışkan	Doğan Demir
Bursa	Hatay	İstanbul
Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:		
Sümeyye Boz	George Aslan	Kezban Konukçu
Muş	Mardin	İstanbul
Salihe Aydeniz	Sırrı Sakik	Zeynep Oduncu
Mardin	Ağrı	Batman

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan’da. Buyurun Sayın Çalışkan. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bir torba yasa daha görüşüyoruz sağlık konusunda. Maddelerden biri için Anayasa Mahkemesi diyor ki: “Araştırma hastanelerine atamanın Sağlık Bakanlığı ve YÖK tarafından yapılması bilimin özerkliğine aykırıdır.” Düzenleme yapılmış, YÖK önerecekmiş, Bakan onaylayacakmış, sonra gerçekleşecekmiş. Kanuna karşı hile nasıl yapılır düpedüz, onu görüyoruz. Onun için, bu arkadaşlar kanuna karşı hile nasıl yapılır sorusuna cevap aramaktansa keşke faydalı şeylere kafalarını yorsalar çok daha yararlı işler yaparlar.

Bakın, bugünlerde, seçime gittiğimiz bugünlerde çok önemli konular görüşmemiz lazım. Bu torba içerisinde taşeron işçilerin sorunu yok, yardımcı hizmetler sınıfında çalışan on binlerce insanın kadroya alınması yok, ücretli öğretmenlerin durumu yok, fahri Kur’an kursu öğrencileri yok, uzman çavuşlar -yedi yıl çalışıyorlar, kapı önüne konuyorlar- yok; burada ne emekliler ne emekçiler ne işçiler ne işverenler, hiç kimseyi memnun edecek bir şey yok. Ülkede ne kamu çalışanı ne de sivilde kimse hayatından memnun değil zaten, sadece yönetime, külliye yakın birtakım insanlar, külliye adına iş yapan insanlar hayatından memnun ancak, yoksa belli bir zümrenin huzur içerisinde olduğu gibi bir durum söz konusu değil.

Değerli milletvekilleri, burası milletin temsil edildiği yer. Bugün yasamanın, yürütmenin, yargının da dâhil tek elde toplandığı yeni bir rejime gittik. Bakın, şu milletvekillerinin danışmanlarına bile hile yapılıyor. Her yılbaşında danışmanlar işe başlayıp yıl sonunda işten çıkarılıyor. Neymiş? Tazminat ödenmeyecekmiş. Eğer bu hileyi sıradan bir vatandaş yapsa devlet tepesine biner ama Türkiye Büyük Millet Meclisi eliyle bu çalışanların mağdur edilmesi asla kabul edilemez.

Nafaka problemi... Yıllardan beri sorun kaç bakan eskitti, hiçbir şekilde gündemde yok.

Başiboş hayvanların sorunu gündemde yok hiçbir şekilde ama hileye gelince, algıya gelince iş var.

Bu dönemde çözülen en iyi işlerden birisi şu: Toplum Yararına Program (TYP) üzerinden eleman almak, İŞKUR üzerinden işe eleman almak. Seçim yaklaşıyor, parti yöneticileri tarafından listeler oluşturulmuş, insanların duygularını sömürerek, altı aylık iş alan bir adam iş yapıyorum zannıyla gün geçiriyor ve tabii, bugün, burada bir başka önemli problem, seçim döneminde kamu çalışanları zorla mitinglere götürülüyor. Her partide yaşanan hadise “Geleceksiniz mitinge, buradan imza vereceksiniz, konum atacaksınız, sizi göreceğiz.” Ya, Allah aşkına, bunun için mi varsınız? Ve tabii, başka bir problem, rakip partilerin meclis üye listelerinin yedeklerine bile müdahale edilip baskı yapılıyor “Sakın ha, burada durmayın, çekilin.” diye. Bu kadar acze düşmemeliydi bu ülke ve şunu söyleyeyim ki aslında kafa iyi şeylere bassa, samimiyetle olaylara yaklaşılsa bu Meclisin birkaç dakika içerisinde çözeceği çok önemli problemler var ama bunların hiçbiri gündemde değil, acaba tepeden hangi talimatlar geldi, hangi talimat faks çekildi, cep telefonlarına gelen mesaj ne, ona bakılıyor.

Ve maalesef, ben şunu özetle söyleyeyim ki bakın, depremzede insanlar mağdur, hâlen eşya yardımı yapmadınız, araç hasarları tazmin edilmedi, iş yeri zarar gören insanlara yardım yapılmadı, deprem konutları tamamlanmadı; kura çekiliyor, ev gelecek; ortada bir şey yok. Ne kadar rahatsız olursanız olun, depremzedenin problemini, Hatay halkının sorunlarını her platformda dile getirmeye devam edeceğiz, bizi asla bunda susturamayacaksınız. Onun için, ne olur kafanızı iyi şeylere bastırın, doğru işler yapmak için uğraşın, kısa süre içerisinde emin olun ki birçok problem çözülecek ama iş sadece hile nasıl yapılır, nasıl baskı yaparız, nasıl insanları aldatırız, algı yaparız... (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz, Batman Milletvekili Zeynep Oduncu’ya ait. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tüm ülkede sağlık problemleri çığ gibi büyüyor. Sağlık personeli, medikal ekipman ve tıbbi cihaz donanımı, hastanelerin fiziksel koşulları yetersizdir. Yine, başta göçmen kadınlar olmak üzere genel olarak kadınların sağlık hakkına erişimde büyük sıkıntılar yaşanmaktadır. Artan şiddet, taciz, kadın kanserleri, HPV aşısının ücretsiz olmaması kadınların sağlık hakkına erişimde yaşadığı engel ve ihlallerden sadece birkaç tanesidir. Savaş nedeniyle göç alan ülkelerde mülteci, göçmen kadınlara yönelik cinsel istismar ve tacizlerin artması kadınlarda psikolojik travmalara, bunlarla birlikte cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar açısından büyük riskler taşımaktadır. Dünya Sağlık Örgütü, Suriye’de 2016 yılından bu yana 500’den fazla sağlık Merkezinin saldırılara maruz kaldığına dair açıklamalar yapmıştır.

Kapitalist, emperyalist güçler tarafından Orta Doğu’da yürütülen paylaşım savaşları masum insanları canından, yerinden, yurdundan etmeye devam ediyor ve maalesef, bugün, bu kadar eksikliğin içerisinde AKP sıralarında savaş uçaklarının reklamları yapılıyor. Türkiye’ye ait savaş uçaklarının 17 Ağustos 2021 tarihinde Şengal kent Merkezinin güneyinde Sikeniy köyünde bulunan bir hastaneyi bombalaması sonucu 8 sağlık emekçisi yaşamını yitirmiş ve bu insanlık suçu BM Mahkemesine taşınmıştı. 5 Ekim 2023 tarihinde Rojava’daki yaşam alanlarının yanı sıra Derik kentindeki corona hastanesinin bombalanması sonucu onlarca sivilin yaşamını yitirmesi uluslararası basına yansımıştır.

Kanun teklifinin 23’üncü maddesine gelirse, 4924 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinde yapılan değişiklikle, 4924 sayılı Kanun’a tabi sözleşmeli sağlık çalışanlarının harekât, salgınla mücadele ve benzeri ihtiyaçlar kapsamında Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ile Sahil Güvenlik Komutanlığı emrine geçici olarak görevlendirilebilmesinin önü açılmıştır. Bu bağlamda, yasa teklifinde birçok itiraz noktası vardır ama bizler açısından en sorunlu yerlerden biri de hekimlerin TSK kapsamında operasyonlara görevlendirilmesidir. Düzenleme, bu kapsamda, çalışanların iki aya kadar TSK harekâtında görevlendirilmesinin önünü açmaktadır. Türkiye’deki hekim yetersizliği, hekimlerin Avrupa’ya göç etmesi, randevu sistemindeki eksiklik, hastaların sadece beşer dakika muayeneye sınırlandırılması, yaşanan sağlık sorunlarının artık ciddi bir noktaya geldiğinin önünü açmaktadır.

Söz konusu kanun teklifi sağlık emekçilerinin emeğinin değersizleştirilmesine ve hatta sömürülmesine neden olacaktır. Sağlık emekçilerinin askerî kuruluşlarda geçici görevlendirilmesinin yasal dayanağının olmamasına rağmen, söz konusu düzenlemeyle yasal hâle getirilmektedir. Düzenlemenin sağlık emekçilerinin haklarını koruyacak hükümlerden yoksun olmasının yanı sıra askerî kuruluşlara yönelik eğitim almayan personelin de sorun yaşayacağı aşikârdır.

Bu bağlamda, 21 Şubat Uluslararası Ana Dili Günü sebebiyle sağlık sektöründe yaşanan bazı sorunlara da değinmek istiyorum. Ana dilinde kamu hizmeti ve sağlık hizmeti almak evrensel bir insanlık hakkıdır, devletlerin temel yükümlülüklerindendir ancak halkın sağlık hizmeti alırken ana dillerinden kaynaklı sorunlar yaşamasını görmezden gelmek, Türkçe bilmeyen veya ana dilinde sağlık hakkını kullanmak isteyen Kürt halkının nitelikli sağlık hizmeti almasının önünde büyük bir engeldir.

Değerli milletvekilleri, bu kürsüden defalarca dile getirdik ve söylemeye devam edeceğiz. Sağlık Bakanlığı e-reçete sistemine İngilizce, Almanca, Fransızca, Arapça, Rusça dillerini ekledi. Bu diller arasına kadim dillerden Kürtçenin eklenmemiş olması hukuki açıdan yoksun ve hakkaniyetten uzaktır. Kamuoyunun tepkisi sonucu yapılan “Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan kişilere Türkçe dışında reçete yazımı söz konusu değildir.” şeklindeki açıklama ise Kürt dilinin yüzyıllık inkârının kanıtıdır. Sağlık hakkının, sağlık hizmetinin herkes için eşit, ulaşılabilir, parasız ve ana dilde sunulması ve temelde sağlıksızlığı yaratan koşulların ortadan kaldırılması gerektiğini söylüyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 107 sıra sayılı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesinin işlenecek üçüncü fıkrasında "on iş günü" olarak belirtilen sürelerin "bir ay" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ali Karaoba	Mehmet Tahtasız	Aşkın Genç
Uşak	Çorum	Kayseri
Aliye Timisi Ersever	Talat Dinçer	Kayıhan Pala
Ankara	Mersin	Bursa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge Üzerinde söz isteyen Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız.

Buyurun Sayın Tahtasız. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

AKP iktidarı 2003 yılında ortaya koyduğu Sağlıkta Dönüşüm Programı için yirmi iki yılda çok yasal düzenleme yaptı ama sorunlar bitmedi, bu kanun teklifi de onlardan biri ama sorunları çözmeyecek. Sağlıkta Dönüşüm Programı'nın iflas ettiği ortadadır, yapılan bu değişiklikler de iflası ertelemekten ibarettir. AKP iktidarında özel hastaneler mantar gibi çoğaldı, kamu hastanelerindeki tecrübeli doktorlar özel hastanelere geçti ya da yurt dışına gitmek zorunda kaldı, sayenizde devlet hastanelerinde uzman doktor yetersiz ya da yok. Böylece, halkımızı özel hastanelere muhtaç ettiniz. Devlet hastanelerinde tıbbi malzeme yetersiz, birçok ilaç yok. "Dönüşüm" diye askerî hastaneler kapatıldı, kıtada ve gemideki askerî doktorların sayısı 2 binden 300'e düşürüldü. AKP döneminde işsizler ordusuna binlerce sağlık mezunu genç de eklendi. SMA, kanser gibi hastalığı olanlar devletten destek göremeyince yardım kampanyalarına başvurmamak zorunda kaldı.

Bakın, bugün Amasya'da yaşayan Çorumlu hemşehrim bana ulaştı, bu annemizin dirençli epilepsi hastalığının yanında zihinsel ve yürüme engelli olan 8 yaşında Elif Elvan Levent isimli bir kız evladı var. Devletimiz bu kızımızın ilacını karşılamadığı için Diacomit isimli ilaca her ay 30 euro para ödüyor. Bu annemiz engelli bakım parası da alıyor ama üniversiteyi bitiren oğlu çalışmaya başlayınca aldığı bakım parası da kesileceği için çok endişeli çünkü engelliye ve ona bakana eve giren gelire göre maaş veriliyor. Eve giren gelir yükselince engellinin engeli düzeliyor mu ki maaşını kesiyorsunuz? Engelli ve engelli maaşı engel kalkmadığı sürece eve giren gelire bakılmaksızın ödenmelidir. Hastaların başka illere sevklerinde ödenen gider ücretleri de artırılmalıdır. Bugün geline nokta hastanelerden randevu almak, ameliyat sırası bulmak, ultrason, MR çekirmek deveye hendek atlatmaktan daha zor. (CHP sıralarından alkışlar)

Türkiye'nin her yerinde durum aynı, Çorum'un içinde bulunduğu durumu özetleyeyim: Çorum Devlet Hastanemiz yedi yıl önce yıkıldı, ihalesi üç ay önce yapılmasına rağmen bu sefer de yer teslimi yapılmadı. Yer teslimi bugün yapılmış olsa Çorum halkı üç yıl daha beklemek zorunda. 528 bin nüfusu olan Çorum halkı maalesef, tek hastaneye muhtaç edildi. Alaca, Bayat, Boğazkale, Dodurga, İskilip, Kargı, Laçın, Mecitözü, Oğuzlar, Ortaköy, Osmancık, Sungurlu ve Uğurludağ olmak üzere 13 ilçemiz var. Uzman doktor olmaması sebebiyle ilçedeki vatandaşlarımız maalesef Çoruma gelmek zorundalar.

Atamayla gelen doktorlarımız ilçelerde durmuyor, bir an önce tekrar buralardan ayrılma yollarını deniyor. Hitit Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerimiz var, hâlâ liseden bozma, kampüsü olmayan, kütüphanesi olmayan ve hastaneye uzak bir yerde eğitim öğretim görmek zorundalar. Söz verilmesine rağmen Hitit Üniversitesi Güney kampüsüne maalesef beş yıldır bir çivi dahi çakılmadı, ihalesi yapılmadı. Merkezde Erol Olçok Eğitim ve Araştırma Hastanemiz var. Gelin, görün ki Erol Olçok Araştırma Hastanesinde de uzman doktor yetersiz. Hastanemizde endokrin doktoru yok; dermatoloji, nöroloji, kulak burun boğaz, plastik cerrahi, beyin cerrahi, göz, çocuk psikiyatrisi, kardiyoloji bölümleri yetersiz. Oysa bu bölümler bu hastaneyi hastane yapan ana bölümlerdir. Araştırma hastanesinde acil ameliyatlarda dışarda ameliyat olmanız, MR, ultrason sırası bulmanız tamamen torpille bağlı. Kısa bir süre önce hastaneye gittim, doktor sırası bekleyen hastalarımızı dinledim. Randevu alabilmek için sabahın altı otuzunda sıraya giriyorlar. Merkezî Hekim Randevu Sistemi maalesef çalışmıyor. AKP'ye göre sağlıkta çağ atladık. Sayın milletvekilleri, inanmıyorsanız ve cesaretiniz varsa bir gün sabah erken saatlerde siz de herhangi bir hastaneye gidin, hastaları dinleyin. Bakın bakalım, dönüşüm sağlanmış mı, sağlanmamış mı? Sizin sağlık zulmünüzden halkımızı kurtaracağız çünkü AKP sağlığa zararlıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Ateş, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

52.- Bolu Milletvekili Tümer Ateş'in, Ankara-İstanbul Süper Hızlı Tren Projesi'ne Bolu ve Düzce kent merkezlerinin dâhil edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ankara-İstanbul arasında devam eden hızlı tren seferleri ne Bolu ne de Düzce kent merkezine uğruyor. Cumhurbaşkanlığının seçim öncesi açıkladığı Ankara-İstanbul arasında inşa edilecek olan yeni süper hızlı tren Bolu ve Düzce kent merkezlerine uğramayacak. Hat Bolu ve Düzce kent merkezlerinden geçecek şekilde yeniden projelendirilmelidir, Bolu ve Düzce kent merkezleri görmezden gelinmemelidir. Hattın yeniden projelendirilmesi hem yolcu potansiyelini yükselterek ekonomik kazancı artıracak hem de yapılan yatırımın geri dönüş süresini kısaltacaktır. Bolu ve Düzce'de yaşayan yaklaşık 1 milyon yurttaşımız bu hizmetten mahrum bırakılmamalıdır. Yüce Meclisten Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına sesleniyorum: Bolu ve Düzce kent merkezlerini görmezden gelmeyin, hızlı tren projesine bu iki kentin merkezlerini bir an önce dâhil edin. Bolu ve Düzce bu kez hızlı treni kaçırmasin.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Uşak Milletvekili İsmail Güneş ve Bayburt Milletvekili Orhan Ateş ile 106 Milletvekilinin Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1980) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 107) (Devam)

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1980) esas numaralı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesinin çerçeve hükmünde bulunan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Burhanettin Kocamaz

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Nimet Özdemir

Mersin

İzmir

İstanbul

Ersin Beyaz

Selcan Hamşioğlu

İstanbul

Tekirdağ

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, 107 sıra sayılı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesi üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

(Uğultular)

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun, siz devam edin.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) - Teklifin bu maddesinde, Sağlık Bakanlığı bünyesinde görev yapan sözleşmeli personelin Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının harekât ve benzeri ihtiyaçları ile genel hayatı etkileyen afet, salgın hastalık durumlarında olağanüstü hâl, seferberlik ve savaş hâllerinde geçici olarak görevlendirilme süreleri yeniden düzenlenmektedir.

Değerli milletvekilleri, 15 Temmuz 2016 hain darbe girişimi sonrasında İstanbul ve Ankara'daki Gülhane Askerî Tıp Akademisi -GATA'lar- kapatılmış, Sağlık Bakanlığına devredilmiştir. Her iki askerî hastanemizde görev yapan harp cerrahları, askerî tabipler, sağlık astsubayları ve askerî hemşireler sivil hastanelere dağıtılmıştır. Böylece Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının harekât ve benzeri ihtiyaçlarına cevap verebilecek harp cerrahisi uzmanları kalmamış ve yenileri de yetiştirilememiştir. Gülhane Askerî Tıp Akademisi yeniden açılmalı ve dünyanın hemen her ülkesinde olduğu gibi, Türk Silahlı Kuvvetleri kendisine ait hastanesine, GATA'lara yeniden kavuşmalıdır. Harp cerrahı, askerî tabipler, sağlık astsubayları ve askerî hemşireler, Mehmetçiklerimize ve deprem gibi doğal afetlerde vatandaşlarımıza yeniden merhem olmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hükûmetin sağlıkta dönüşüm sistemi tamamen çökmüştür. Şehir hastanelerinden randevu almak büyük bir çileye dönüşmüştür; Merkezî Hekim Randevu Sistemi'nden muayene ve tetkik için randevu almak neredeyse imkânsız hâle gelmiştir, randevu almayı başaran hastalar da ancak aylar, hatta yıllar sonrasına randevu alabilir hâle gelmiştir. Ankara'da olduğu gibi, Mersin Şehir Hastanesinde Anamurlu bir vatandaşımıza kolonoskopi için 3 Ocak 2025 tarihine yani tam üç yüz otuz iki gün sonrasına randevu verilmesi hastaların randevu konusunda yaşadıkları içler acısı durumu açık bir şekilde göstermektedir. Bakın, burada vatandaşın bana çektiği, WhatsApp'tan gönderdiği mesaj: “Akdeniz anemisi olan bir hastayım. Geçen gün mide kanaması geçirdim, ambulansla Mersin Şehir Hastanesine sevk ettiler. Doktor kolonoskopi istedi, bana da gelecek yıl ocak ayına randevu verdiler. Lütfen, sesimize ses olun.”

Değerli milletvekilleri, sağlık hizmetlerine ulaşım iyice zorlaşmıştır. Hastaların daha önce yürüyerek veya tek bir araçla rahatlıkla ulaşabildikleri şehir merkezindeki hastaneler birer birer kapatılmış, onların yerine şehre çok uzak yerlerde, hasta garantili şehir hastaneleri yapılmıştır. Mersin Şehir Hastanesi merkeze 9 kilometre uzağa, şehrin dışına yapılmış, şehir hastanesine ulaşım konusunda hastalar büyük sorunlar yaşamaktadır. Şehir hastanesinin hizmete açılmasıyla birlikte Mersin Devlet Hastanesi ve bazı hastaneler hizmete kapatılmış, böylece hastalar âdeta tek hastaneye ya da kent merkezindeki özel hastanelere yönlendirilmiştir. Hastalar eskiden Mersin Devlet Hastanesine tek bir araçla rahatlıkla ulaşım sağlarken, şimdi şehir hastanesine gidebilmek için ancak 2-3 araç değiştirmek zorunda kalmaktadır. Bu nedenle, şehir hastaneleriyle birlikte merkezde kapatılan hastanelerin yeniden hizmete açılmaları gözden geçirilmelidir.

Sayın Başkan, Değerli milletvekilleri; ülkemizde hastalar sadece randevu konusunda değil, ilaca ulaşım konusunda da büyük sorunlar yaşamakta. Yine, eczanelerde hayati önem taşıyan ilaçlar bulunamaz hâle gelmiştir. Hastalar ilaçlarını bulabilmek için her gün eczane eczane dolaşmaya başlamıştır. İnatlaşmaya gerek yok, gerçeği inkâr etmeye gerek yok, gerçeklerin üzerini kapatmaya çalışarak problemlerin çözülmesi mümkün değildir. Randevu ve ilaç konusu hastaların hayatına mal olacak düzeye ulaşmıştır. Buradan herkesi uyarıyorum: Hükûmet bu konuda bir an evvel tedbir almalı ve bu problemleri en kısa sürede çözmelidir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 23'üncü madde kabul edilmiştir.

24'üncü madde üzerinde 1'i Anayasa'ya aykırılık önergesi olmak üzere 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk olarak Anayasa'ya aykırılık önergesini işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1980) esas numaralı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesinin Anayasa'ya aykırı olması sebebiyle teklif metninden çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Sümeyye Boz

George Aslan

Salihe Aydeniz

Muş

Mardin

Mardin

Sırrı Sakik

Kezban Konukçu

Zeynep Oduncu

Ağrı

İstanbul

Batman

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SIRRI SAKİK (Ağrı) – "...(*)"

(Mikrofon kapandı)

SIRRI SAKİK (Devamla) – Sevgili arkadaşlar, ben hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün gün boyu burada bir terörizm, bir şiddet uygulandı ana dili konusunda, arkadaşlarımız çıkıp ana dilleriyle tek bir cümle kurarken. Bu dil size ne etti Allah aşkına? Bu dil 1071 yılında Malazgirt'te size ev sahipliği yaptı, Kurtuluş Savaşı'nda bu dil size omuz verdi ve bu ülkeyi birlikte inşa ettik. Nedir bu düşmanlığınız?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yani misafir mi oluyoruz? Ne demek istiyorsun yani?

SIRRI SAKİK (Devamla) - Bakın, 1930'larda Mahmud Esad Bozkurt ne diyor? "Bu memleketin efendisi Türk'tür. Öz Türk olmayanların Türk vatanında bir tek hakkı vardır, o da köle olma hakkıdır." diyor. İşte, bizim o gün bugündür, atalarınızdan bugüne kadar size karşı bir mücadelemiz var: Köleliği reddediyoruz, siz efendi, biz köle değiliz, bunu böyle bilmelisiniz. Bu topraklarda bir kadim halk vardır ve bu halkın dilini inkâr ediyorsunuz, iradesini yok sayıyorsunuz. Seçiliyor, geliyor buraya, ulusal bir

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

ittifak sağlıyorsunuz, milletvekillerinin dokunulmazlığını kaldırılıyorsunuz, kimliğini reddediyorsunuz, sonra yerelde kayyumlar atılıyorsunuz. Şimdi, 31 Mart seçimlerine gidiyoruz, ne oluyor? Vallahi Ağrı'da, Hakkâri'de, Siirt'te, Kürt coğrafyasında her yerde ciddi bir nüfus artışı var. Bakın, Ağrı'da 55 bin insan son iki yıl içerisinde uluslararası yolculuğa çıkmış ama son birkaç aydır Ağrı'da 7.500 yeni seçmen var. Bu seçmenler kimler? JÖH'ler, PÖH'ler, uzman çavuşlar... Doğubayazıt'tan sonuç alamayacaksınız, oradaki bütün memurları Ağrı'ya kaydıracaksınız. Siirt gibi bir yerde 16 bin nüfus artışı var; Antalya'da bu artış yok, Kocaeli sanayi kenti, bu artış yok ama hilelerle -siz, Ağrı halkının- Kürt coğrafyasındaki bütün belediyeleri almaya çalışılıyorsunuz. Şimdi, bunun adı nedir biliyor musunuz? İç sömürgeci. Büyük Kürt halkına sesleniyorum: Milyonlarca Kürt, iradenize sahip çıkın, bunlara teslim olmayın. Bakın, hepsi size karşı bir ulusal ittifak oluşturuyor. Birçok parti farklı partiler olduğunu söylüyor ama İğdır'da bize karşı birlik oluşturuyorlar, Ağrı'da bize karşı birlik oluşturuyorlar ve sizin iradenizi uzman çavuşlarla, özel timlerle ne yapmak istiyorlar? Gasbetmek istiyorlar. Size bir tek görev düşüyor, alanlarda hep söylüyorsunuz ya "Oy namustur." diye, şimdi hepinize sesleniyorum: Oylarınıza sahip çıkacaksınız, bunlara ders vereceksiniz, bunların üzerine yürüyeceksiniz. Sizin dilinize, kimliğinize, kültürünüze düşman olanların -Ahmed Arif'in dediği gibi- yürüyeceksiniz üstüne; hainin, fesadın, sizi inkâr edenlerin üstüne yürüyeceksiniz, tüküreceksiniz yüzüne; bunu yapacaksınız, sizden bu taleplerimiz var. İrademizi gasbetmeye çalışanlara bir demokrasi dersini siz Kürt coğrafyasında ve bütün Türkiye halkları bütün Türkiye'de bunu vermelidir. Öylesi uyduruk seçimlerle, alamadığınız seçimleri zor kullanarak almaya çalışılıyorsanız yanılırsınız; bunun adı "demokrasi" olmaz, bunun adı "hak gasbı" olur. Bunları yaptınız, milletvekili arkadaşlarımızın dokunulmazlığını kaldırdınız, kayyumlar atadınız. Ne oldu, Kürt halkı size boyun mu eğdi? Vallahi, siz Kürt coğrafyasında kesilmiş başlar görürsünüz ama asla eğilmiş baş göremezsiniz, mücadelelerimiz böyle onurludur. Bizi tehditlerle, baskılarla susturmaya hakkınız yok. Bizim irademize saygı gösterin, bu hilelere başvurmayın. Biz bu hilelerle baş etmeyi biliyoruz. Eğer halkın iradesine inanıyorsanız halkın iradesine saygı duymalısınız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bülül.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

53.- *Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülül'ün, Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in 107 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkanım, şimdi, hatibin konuştuğu... Tabii, ev sahibi olarak 1071'de kiminle mücadele ettiğimiz, hatta öncesinde, Türk tarihine bakıldığı zaman, geçmişinden bugüne Anadolu'ya Türk milletinin ne zaman itibarıyla girmiş olduğu, gelmiş olduğu tarih kaynaklarında bugün açıktır, 1071'in çok öncesine dayanmaktadır. Selçuklu Devleti itibarıyla bakıldığı zaman da 1071 yılı Malazgirt Savaşı'yla birlikte siyasi hâkimiyetin temin edilmeye başlandığı dönemdir. Bu noktada, bizim kendi orucumuzdan herhangi bir şüphemiz söz konusu değildir, tarih kaynakları açıktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bütün kaynaklarda geçmektedir ki köleliğe karşı, sınıfsal oluşumlara karşı dünyadaki feodal yapılara, sınıf ayırımından kaynaklı adaletsizliklere, vahşete karşı Türk milleti, Türk devleti her zaman, tarihin her döneminde deva niteliğinde görülmüş. Bu millet, tarihi boyunca, kılıç kuşanmadan, savaş etmeden, birçok devletin, birçok milletin bizzat hâkimiyeti altına girdiği, adaleti ve merhameti için hâkimiyeti altına girdiği büyük bir millettir.

Şimdi, bunlar bütündür, bunları kabul etmiyoruz. Hele hele Kürt kardeşlerimizi, Kürt kökenli kardeşlerimizi köle, diğerlerini de efendi mesabesinde bir karşılaştırma yapmak çok tehlikeli bir ayırımdır.

Bizim mücadelemizin kiminle olduğunun ben burada bir sefer daha altını çiziyim: İçinde Kürt kökenli kardeşlerimiz de olmak üzere veya hatta Kürt kökenli kardeşlerimizin dün İngiliz, bugün Amerikan emperyalizminin çarklarında yok olmasına, onların köle olmasına sebep olabilecek faaliyetler içerisinde olan alçaklara karşıdır mücadelemiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bizim yerimiz, tavrımız, duruşumuz budur. Bu çerçevede, Kürt’ü, Kürt kökenli kardeşlerimizi dünün ve bugünün emperyalistlerinin kucağına oturtmak isteyen alçaklar bu noktada başarılı olamayacaktır. Yanlarında Kürt kökenli kardeşlerimiz Türk milletinin şerefli bir ferdi olarak her zaman o mücadeleyi birlikte vereceğimiz bir yapı olacaktır, altını çizmek istiyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun.

54.- *Muş Milletvekili Sezai Temelli’nin, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül’ün yaptığı açıklamadaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, demişler “Boynun eğri.” demiş “Nerem doğru?” Böyle bir tarih bilgisini düzeltmek burayı aşar, birkaç akademisyenin falan bir araya gelip bayağı bir kolokyum yapması lazım.

“Geldiğimizde kimse yoktu.” “Biz geldik.” “Ev sahibiyiz.” “Misafiriz.” Biz bir ayrımcılığa karşı çıkıyoruz, hatibimiz de bunu çok güzel ifade etti, 1930’ların o hastalıklı aklının ne olduğunu teşhir etti. Buna alınganlık gösterebilirsiniz, bu hastalığı sürdürmek niyetinde olabilirsiniz ama bu halk bunu kabul etmez, bunu bünyeden attı. Sizin bu halkın, bu toplumun nezdinde hiçbir yeriniz yok. Sürekli olarak “Kürt kökenli” “Kürt kökenli” diyorsanız, onu bize değil Sayın Usta’ya söyleyin çünkü kökenliler orada. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Uşak Milletvekili İsmail Güneş ve Bayburt Milletvekili Orhan Ateş ile 106 Milletvekilinin Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1980) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 107) (Devam)*

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi okutacağım 2 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 107 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 24’üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İsa Mesih Şahin
İstanbul

Cemalettin Kani Torun
Bursa

Bülent Kaya
İstanbul

Mesut Doğan
Ankara

Doğan Demir
İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ali Karaoba
Uşak

Mehmet Tahtasız
Çorum

Aşkın Genç
Kayseri

Aliye Timisi Ersever
Ankara

İzzet Akbulut
Burdur

Talat Dinçer
Mersin

Kayıhan Pala
Bursa

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergelere katılıyor musunuz?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya’ya ait.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meclise gelen ve sağlık alanında düzenlemeler içeren kanun teklifinin 24’üncü maddesi üzerinde söz almıştım ama bugün Meclisimizde yapılan birçok tartışma beni farklı bir konuyla ilgili burada Saadet Partisi olarak görüşlerimizi açıklamak durumunda bıraktı.

Ülke tarihimiz bugün geriye dönüp baktığımız zaman birçok anlamsız ve ülke enerjisini boşa harcayan tartışmalarla doludur. Çok uzağa gitmeye gerek yok, Kürtçe müzik kasetlerinin yasaklandığı günleri ve ona dönük tartışmaları bu ülke yaşadı. Gün geldi Kürtçe müzik kasetleri serbest bırakıldı, ülke bölünmediği gibi Türkiye Cumhuriyeti’nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne de bir halel gelmedi. Cezaevlerinde tutuklu veya hükümlü bulunan kişilerin aile ziyaretlerinde Kürtçe konuşmaları yasaklandı, bu da Türkiye devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü gerekçesiyle savunuldu. Gün geldi bu yasak da kalktı ama ne ülke bölündü ne de milletin bölünmez bütünlüğüne halel geldi. Türkiye devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü bu tip hadiselerden herhangi bir şekilde etkilenmedi. Kürtçe yerleşim yerlerinin isimlerinin birçoğu Türkçe isimlerle değiştirildi ve bu uygulama da Türkiye devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü gerekçe gösterilerek savunuldu. Gün geldi bu yasaklar da kalktı, ülke bölünmediği gibi millet de bölünmedi. Mahkemelerde Kürtçe savunma yapmak isteyen vatandaşlarımızın talepleri de Anayasa’daki resmî dil gerekçe gösterilerek karşı çıktı. Gün geldi bu yasaklar da kaldırıldı hatta Adalet ve Kalkınma Partisinin yaptığı reformlarla Ceza Muhakemesi Kanunu’na bir madde eklendi. Türkçe’nin resmî dil olmasına da herhangi bir halel gelmedi. Gün geldi üniversitelerde okuyan kız öğrencilerin başörtüsüyle okula girmeleri yasaklandı, bu yasak da laik devlet hassasiyetiyle savunuldu. Gün geldi üniversitelere kızlarımız başörtüsüyle rahatlıkla girebildiler, laik devlete de herhangi bir şey olmadı. Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir milletvekilinin başörtülü olarak Meclis çalışmalarına katılamayacağı savunuldu, 1999 yılında buraya gelen başörtülü bir milletvekili yemin içmek için bu kürsüye çıktığı zaman birçok milletvekili bu Meclis kürsüsünü işgal etti hatta dönemin Başbakanı bu kürsüye hırsıyla gelerek “Burası devlete meydan okuma yeri değildir.” diyerek karşı çıktı. Gün geldi buraya başörtülü milletvekilleri geldi, kimse de devlete meydan okumadı hatta Sayın Leyla Şahin Usta, bugün devleti en fazla savunan isimlerin de başında geliyor. Dolayısıyla, başörtüsüyle buraya gelmek devlete meydan okuma değil, yer yer vatandaşı bile ikinci derecede kenara itecek şekilde devleti savunulabilecek bir hâle dahi gelebiliyor. Gün geldi bu yasak da kaldırıldı. Şimdi burada tarihte kalmış bu kısır tartışmalara bugün dönüp bakıyoruz ve “Allah aşkına biz nelerle uğraşmışız, nelere enerjimizi harcamışız, bu ülkemizin birçok imkânlarını nasıl bu kısır tartışmalarla geçirmişiz?” diye hayıflanıyoruz. Tarihi tekerrür ettirmeyelim, bugün de Mecliste Kürtçe birkaç kelime kullanan milletvekillerinin Anayasa madde 3’teki devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü ve resmî dilin Türkçe olması hatırlatılarak yasak getiriliyor, mikrofonları kapatılıyor ve sözleri kesiliyor; muhtemelen bu yasak da kalkacak. Bu yasağa karşı çıkan arkadaşlarımızın da gerçekten kendilerince haklı hassasiyetleri olduğu için karşı çıktıklarını da biliyorum. Bir üniter devletin resmî dilinin olması son derece doğaldır ama bir ülkenin resmî bir dilinin olması o ülkede başkaca dillerin kullanılmasına bir engel değil. Emin olun, bu anlamsız yasakları da bir gün geride bırakacağız ama geriye dönüp baktığımız zaman burada bu Meclisin bu kadar zamanını alan yersiz tartışmaların bu ülkeye neler kaybettirdiğini hayıflanarak hatırlayacağız.

Devletin bölünmezliği gibi vatandaşlarımızın aidiyet duygularının artırılması da son derece önemlidir. Anayasa madde 3’le ilgili Milliyetçi Hareket Partisinin, İYİ Partinin hassasiyetlerini anlıyorum

ve bu uygulamalar yapıldığı zaman da istikrarlı bir şekilde buna karşı çıkıyorlardı. Bugün de karşı çıkmaları bu fikri takibin ve siyasi istikrarın bir gereğidir. Allah aşkına Adalet ve Kalkınma Partisindeki arkadaşlarımız, Kürtçe Kur-an'ı Kerim mealini meydanlarda salladığınız zaman Anayasa madde 3 yok muydu? Mahkemelerde Kürtçe savunma yasağını kaldırdığınız zaman Anayasa madde 3 yok muydu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (Devamla) – TRT Şeş'te, bir televizyon kanalında Kürtçe yayına izin verdiğiniz zaman Anayasa madde 3 yok muydu? Türkiye'yi bu kısır tartışmalardan kurtarmak, hassasiyetlerimizi ve taleplerimizi ortak bir paydada buluşturmak bu Meclisin vazifesidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ne yapalım? Onu da söyle gitmeden.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz, Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'a ait.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

İZZET AKBULUT (Burdur) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

Sağlıkla ilgili bazı kanunlarda değişiklik yapılmasını konuşuyoruz. Ben de ne yazık ki merkezi Hükûmetten sağlık anlamında tam olarak istediğini alamayan ilim için, Burdur'umuz için konuşmak istiyorum.

Çok saygıdeğer milletvekilleri, Burdur'umuzun devlet hastanesi 2023 yılının Aralık ayı itibarıyla sonlandırıldı ama il merkezi aşağı yukarı 100 bin, ilçelerimize baktığımız zaman 300 bin nüfuslu bir şehirde tek hastanesi olmasından kaynaklı birçok probleme yetişemiyor; ne yazık ki hastaya hekimlerimiz, hemşirelerimiz ve sağlık personelimiz yetişemiyor. Bu anlamda, çok acil bir şekilde eğitim ve araştırma hastanesine, çok acil bir şekilde tıp fakültesine ihtiyacımız var. En son yapılan bu hastane olmadan önce, Burdurlu hemşehrilerimiz, herhangi bir kalp krizi geçirmesi durumunda ilk müdahale yapıldıktan sonra, dilaltı verildikten sonra ne yazık ki yakın illere, komşu illere gönderilmek zorundaydı. Son yapılan devlet hastanesine anjiyo ünitesi getirildi ama ne yazık ki az önce bahsettiğim doktor yetersizliğinden kaynaklı olarak yarın icapçı olacak, yarın polikliniğe gelecek kalp cerrahı çok az olduğu için, yine, aynı şekilde, kalp krizine yeterli bir şekilde müdahale edilemiyor. Geçenlerde -kulakları çınlasın- Burdur'da Şevkiye Ülkü teyzemiz vardı, hastalanıyor, hastaneye acile gidiyor, bir bakıyor, sırada 370 kişi var. Doktorlarımızı eleştirmek mümkün değil çünkü baş edemiyorlar, sayıları çok az ama hasta sayısı çok fazla. Oradan Isparta'ya sevki yapılmak durumuna geliyor, hatta sevk de değil çocukları kendi imkânlarıyla götürüyor; oradan oraya, oradan oraya. Âdeti bir gribal enfeksiyondan dolayı ne yazık ki teyzemizi kaybedecektik ki çok şükür, doktorlarımız sayesinde kurtuldu.

Bizler yine diyoruz ki buraya, devlet hastanesi yapılmadan önceki eski yere -az önce söylediğim gibi- bir tıp fakültesi, bir eğitim ve araştırma hastanesi gelirse o bölgede oluşan durgunluğun da önüne geçeceğiz. Biliyorsunuz, hastaneler sadece sağlıkla alakalı hizmet vermiyorlar; etraflarında eczaneler oluyor, etrafında medikalciiler oluyor, kafeler oluyor, lokantalar oluyor. Şimdi o eski hastanenin yerinde yellersiyor. Burdur'a tıp fakültesi ya da eğitim ve araştırma hastanesi getirilirse bu sorun da ortadan kalkacak diye düşünüyoruz.

Kıymetli hemşehrilerim, kıymetli milletvekillerimiz; yine 21'inci yüzyılda ilçelerimizden gelen şikâyetlere baktığımız zaman bizlere, milletvekillerine bunları çözmemek ne yazık ki yakışmıyor. Bakın, 50 bin nüfuslu Bucak ilçemizde göğüs hastalıkları uzmanı sadece 1 kişi, kulak burun boğaz uzmanı sadece 1 kişi. Hastanenin çatısı akıyor, en son 2017'de yapılmış. Çeltikçi ilçesinde doğru dürüst uzman doktor yok, ne yazık ki birçok hasta Bucak'a ya da Burdur'a sevk oluyor. Yeşilova gibi Salda Gölü'nün olduğu turistik bir ilçede toplam 5 doktor var, tıbbi cihazlar yok denecek kadar az. Karamanlı'da, Tefenni'de

aile hekimleri var, pratisyenler var ama onlar da ne yazık ki yetemediklerinden dolayı önemli hastaları gönderiyorlar Burdur'a veyahut da yakın büyük illere.

Çavdır'da hastanede asansör yok, düşünün; röntgen bodrum katta çekiliyor, Allah muhafaza bir hastanın ayağı kırılrsa karga tulumba o bodrum kata indirilmek durumunda kalınacak. Yine, Kemer diye bir ilçemiz var, orada da eski bir sağlık ocağı var; dikiş atacak, iğne vuracak kimse yok. Dirmil'de -yine, güzel bir ilçemiz- 5 yataklı, sağlık ocağı görünümünde bir hastane var. "Sağlıkta devrim yaptık." diyorsunuz ama ne yazık ki Türkiye'nin dört bir yanından olduğu gibi Burdur ilimizin de dört bir yanından sağlık konusunda feryatlar yükseliyor.

Umarım, inşallah, en kısa sürede bu sorunları Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında hep birlikte çözeriz diyorum.

Saygılar sunuyorum.

Sağ olun, var olun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1980) esas numaralı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesinin çerçeve hükmünde bulunan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Burhanettin Kocamaz

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Selcan Hamşioğlu

Mersin

İzmir

Tekirdağ

Nimet Özdemir

Ersin Beyaz

Bilal Bilici

İstanbul

İstanbul

Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Adana Milletvekili Bilal Bilici.

Buyurun Sayın Bilici. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BİLAL BİLİCİ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gündemimizde yer alan kanun teklifinin 24'üncü maddesinde İYİ Parti Grubumuzun değişiklik önergesi üzerine söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Teklifin 24'üncü maddesinde yer alan ve sözleşmeli personelin disiplin cezasına esas teşkil eden fiilleri alışkanlık hâline getirmelerini engellemesini öngören değişiklik hakkaniyet açısından geri dönüşü olmayan mağduriyetlere sebebiyet verecektir. Aylıktan kesme ve benzeri cezalar üzerine bir de sözleşme feshi kişiyi aynı hatadan dolayı 2 kere cezalandırmak anlamına gelecektir. Disiplin cezalarının hüküm verildiği anda idarece tek taraflı uygulanabiliyor olmasının, sözleşme feshine giden yolda telifisi olmayacak zararlara yol açacağından da altını çizmek istiyorum. Halk sağlığının korunması ve kamu hizmetlerinin sürekliliğinin sağlanmasını amaçlarken hekimlere hakkaniyetten uzak, usule aykırı ceza verilmesi doğru bir yaklaşım da olmayacaktır. Sağlık sistemimizdeki sorunların çözümü için gayret göstermek, gerekli yasal düzenlemeler için çalışmak elbette ki hepimizin görevidir ancak sorunları çözmek adına yapılacak düzenlemelerin başka sorunlara yol açmaması gerektiğini de buradan ifade etmek istiyorum.

Türkiye'de sağlık sisteminde yaşanan ve vatandaşlarımız tarafından sıkça dile getirilen bir konu da randevu almakta yaşanan sıkıntılardır. Burada parti ayırmaksızın tüm milletvekillerimize randevu

konusunda yaşanan sıkıntıların aktarıldığını tahmin etmek hiç de zor değil. Hekimlerimizin iş yoğunluğu sağlık hizmetlerindeki aksaklıkların sebepleri arasındadır. Hekimlerimizin hasta başına beş dakika zaman ayırabildiği düşünüldüğünde, bu kadar kısa zamanda hastalık tanısı konulması ve tedavi yöntemi belirlenmesi akla, mantığa çok uygun gözükmemektedir. Aile hekimliği modelinin amacına uygun hâle getirilerek hastanelerdeki yoğunluğun azaltılması ve daha kaliteli sağlık hizmetinin vatandaşlara ulaştırılması da gerekmektedir. Koruyucu sağlık hizmetlerine gereken önem verilmeli, bu sayede, sağlık çalışanlarının ve sağlık kuruluşlarının yükünün azaltılması için gerekli çalışmalar da yapılmalıdır. Bu çalışmalar sağlık harcamalarımızın bütçede oluşturduğu yükün de azalmasını sağlayacaktır.

Değerli milletvekilleri, şehir hastanelerinin merkezî bütçeye oluşturdukları yük bir tarafa, fiziki olarak büyük ve yeterli binaların içerisinde vatandaşlarımıza daha kaliteli ve sürdürülebilir sağlık hizmeti sunmak da oldukça önemlidir. Milletimizin vergileriyle gerçekleştirilen her türlü kamu yatırımı maksimum düzeyde milletimize fayda sağlamalıdır.

Sayın milletvekilleri, Kahramanmaraş merkezli depremlerde hasar gören ve geçtiğimiz yıl 21 Şubatta boşaltılan Adana'daki Balcalı Hastanesi binasıyla ilgili maalesef hâlâ bir gelişme yoktur. Daha önce buradan bu konuya değinmiştim ve Balcalı Hastanesinin hem tıp fakültesinde öğrenim gören öğrenciler hem de vatandaşlarımız için ne kadar önemli olduğunu da belirtmiştim. Balcalı Hastanesi aynı zamanda ülkemizin elli yıllık sağlık hafızası olma özelliğini de taşımaktadır. Sadece Adana'ya değil çevre illerimize ve hatta yurt dışından gelen hastalara da hizmet vermekteydi Balcalı Hastanesi.

Bu konuya gerekli önemin verilmesini ve harekete geçilmesinin gerektiğini bir kez daha dikkatinize sunuyorum, Genel Kurulu da saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

25'inci madde üzerinde 1'i Anayasa'ya aykırılık önergesi olmak üzere 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk olarak Anayasa'ya aykırılık önergesini işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1980) esas numaralı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 25'inci maddesinin Anayasa'ya aykırı olması sebebiyle teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Sümeyye Boz

George Aslan

Kezban Konukçu

Muş

Mardin

İstanbul

Salihe Aydeniz

Sırrı Sakik

Zeynep Oduncu

Mardin

Ağrı

Batman

Dilan Kunt Ayan

Şanlıurfa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sayın milletvekilleri, ekranları başında bizi izleyen kıymetli halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

21 Şubat Dünya Ana Dili Günü'nü kutluyorum.

Bu topraklarda herkesin kendi ana dilinde özgürce konuşacağı, kendi ana dilinde eğitim alacağı günler gelene kadar bu faşist anlayışa karşı mücadele edeceğimizden halklarımızın şüphesi olmasın. Yüz yıldır sesimizi kesmek isteyenlere karşı en güçlü cevabımız, bu kürsülerden Kürt halkının, ezilen halkların sesi olduğumuz gerçekliğidir.

Yasa tasarısının 25'inci maddesi üzerine konuşacağım ama aile hekimlerimizi selamlayarak başlamak istiyorum. Keza, bu iktidarın umurunda olmasa da dünya da birinci basamak sağlık hizmetleri en temel sağlık hizmetleri olarak görülüyor, koruyucu sağlık hizmetlerinin nitelikli olması için yatırım yapılıyor. Bizim ülkemizde öyle bir durum var mı? Yok. Ne yapılıyor bizim ülkemizde? Hasta sayısı çok olsun ki piyasa mantığıyla kurgulanan şehir hastanelerinin yatırımcıları kazansın; hasta sayısı çok olsun ki -Sayın Bakanın dediği gibi- özel hastane işi olan iş insanları bundan kârını elde etsin ama mesele bu işin yükünü çekenlere geldiğinde reva gördüğünüz şey disiplin cezalarının artırılması. Öyle bir madde eklemiştiniz ki insan okurken bile şaşırıyor yani bunca yıl bu mesleğe emek verenlerin önünde utanıyor. Neymiş? Aile hekimleri ve aile sağlığı merkezi çalışanları disiplin cezası gerektirecek fiilleri alışkanlık hâline getirmiş ama bu maddeyle halk sağlığının korunması ve kamu hizmetinin sürekliliği amaçlanmıyormuş, disiplin suçlarına ceza olarak destek ödemelerinden kesintiler olacaktı, bu cezalar sözleşmenin feshine kadar gidebilecekti. Bu ülkede halk sağlığı korunmuyor ve kamu hizmetleri süreklileşmiyorsa tek sorumlusu bu iktidarın ta kendisidir. Sadece seçim bölgem olan Urfa üzerinden sağlık sistemine bakarsanız bile kimin sorumlu olduğunu net bir şekilde görebilirsiniz. Urfa'nın 2,5 milyon nüfusu var ve 2023 yılında en çok çocuk doğumu Urfa'da gerçekleşmiş ama çocuk alerji uzmanı sadece 1 doktoru var. Bu sonbaharda alerji vakaları patlayınca Urfa Tabip Odası bununla ilgili bir açıklama yaptı, ne dedi: "Sadece alerji alanında değil ölümlerle sonuçlanabilecek pek çok çocuk hastalıklarının yan dallarında büyük eksiklik var." Fakat iktidar bununla ilgili bir düzenleme yapıyor mu? Hayır, bununla ilgili bir düzenleme yapmıyor. Neyle ilgili düzenleme yapıyor? Aslında, bu sağlığa erişebilecek kişileri koruyacağına, bu sağlık emekçilerini, doktorları koruyacağına tam aksine bu doktorların mevcut sistemdeki durumunu daha da aşağı çeken bir sistem getirmeye çalışıyor.

Yine, hastanelerin durumu çok mu iyi peki? Tabii ki değil. Urfa'da ne zaman yağmur yağsa sorumsuz AKP belediyeleri yüzünden sel oluyor, Sayın Urfa Milletvekilimiz kendisi de doktor, bunu çok iyi bir şekilde biliyor, Eyyübiye Hastanesinin geçen seneki selde tuvaletleri patlamış, geçen haftaki selde yine aynı manzara ortaya çıkmış. Yatalak hastalar apar topar başka hastanelere sevk edilmiş, hastane sağlık hizmeti veremez duruma gelmiş. Yine, rant için tarım arazileri imara açılarak kamu sağlığı sekteye uğratılmış durumda.

Sayın milletvekilleri, sağlık çalışanlarımızda hiçbir sorun yok aslında; sorun, bu iktidarın her şeyde olduğu gibi sağlığı da bir piyasaya çevirmesidir. Her sene yüzlerce hekim bu ülkeden kaçıp gidiyor, her ne kadar Sayın Bakan bunu başka sebeplerle algılasa bile kaçıp gittiği bir gerçeklik. Ekonomik krizin yükü herkesin üstünde. Sağlıkta şiddet sorunu her geçen gün büyüyor, en önemlisi de bu iktidar kendi ülkesinin emekçilerine değer vermek yerine cezalandırmayı reva görüyor. Bu maddenin hem etik olarak hem de anayasal olarak düzenlenmesi aykırıdır. Gerçekten halk sağlığını iyileştirmek istiyorsanız birinci basamak sağlık hizmetlerini daha nitelikli hâle getirip sağlığı bir piyasa kolu görmekten vazgeçmeniz gerekiyor.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi okutacağım 2 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 107 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 25'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İsa Mesih Şahin	Bülent Kaya	Cemalettin Kani Torun
İstanbul	İstanbul	Bursa
Mesut Doğan	Mustafa Kaya	Doğan Demir
Ankara	İstanbul	İstanbul
Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:		
Ali Karaoba	Mehmet Tahtasız	Aşkın Genç
Uşak	Çorum	Kayseri
Aliye Timisi Ersever	Asu Kaya	Kayıhan Pala
Ankara	Osmaniye	Bursa
	Talat Dinçer	
	Mersin	

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) – Katılamıyoruz.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz, İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'ya ait.

Buyurun Sayın Kaya. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

MUSTAFA KAYA (İstanbul) – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; 25'inci maddeyle ilgili grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Söz konusu 25'inci madde aile hekimlerini yakından ilgilendiren bir madde. Dolayısıyla ben grubumuz adına bu aile hekimlerine bakışımız ve maddeyle ilgili değerlendirmeleri dikkatlerinize arz edeceğim.

Aile hekimliği uygulaması ülkemizde 2005 yılında pilot uygulamayla başlayan, sağlık hizmetlerinin erişilebilirliğini artıran ve halk sağlığını iyileştirmeye odaklanan önemli bir sağlık modelidir. Bu modelin ülkemizde uygulanmaya başlandığı yıldan bu yıla kadar genel sorunlar incelendiğinde aile hekimliği birimi başına düşen kayıtlı nüfusun fazla olması, çalışma ortamlarında fiziksel yetersizliklerin bulunması, maddi problemlerin yaşanması, aile sağlığı merkezlerinde güvenlik problemlerinin ön safhaya çıkmış olması gibi birçok bazı sorunlar ortaya dökülmüş, ortaya saçılmış durumdadır.

Bu noktada yapılması gerekenler ise şunlardır: Mevcut aile hekimi sayısının artırılması, randevu sisteminin düzenlenmesi, aile sağlığı merkezlerinin fiziki şartlarının düzeltilmesi, aile hekimlerinin görev tanımları ve statülerinin belirlenmesi, mali sorumlulukların üst makamlara devredilmesi ve şiddete karşı caydırıcı yaptırımların getirilmesi gibi temel sorunların çözümüne yönelik düzenlemelerdir fakat söz konusu 25'inci maddeyle birlikte görülen şudur ki özünde ülkeye büyük hizmetler sunan aile hekimliği uygulamasının temel sorunlarını değerlendirmek ve bunlara çözüm sunmaktan öte ne yazık ki çalışanları cezalandırma ve hak arayışında bulunanları tehdit etme anlayışına dönüşmüştür.

Sunulan kanun teklifiyle aile hekimlerinin sözleşmelerinin sonlandırılması daha kolay hâle getirilmektedir. Bu durum aile hekimlerinin iş güvencesi konusunda belirsizlikler neticesinde sürekli bir işsizlik tehdidi altında oldukları izlenimini oluşturmaktadır. Aile Hekimliği Kanunu'na eklenmeye çalışılan maddeler aile hekimlerinin iş güvencesini zayıflatmayı hedeflemekte ve aile hekimi üzerinde ağır bir baskı ortamı oluşturmaya amaçlamaktadır. Özellikle, aile hekimlerini doğrudan etkileyen madde 25'te "Aile hekimi ve aile sağlığı çalışanlarına bir sözleşme döneminde toplam altı ay ve üzerinde ödeme kesintisini gerektirir disiplin cezası verilmesi hâlinde aile hekimi ve aile sağlığı çalışanlarının mevcut

sözleşmeleri feshedilir.” denilmektedir. Başka bir deyişle, bir aile hekimi veya aile sağlığı çalışanı işe gecikirse öncelikle maaşından kesinti yapılacaktır ve eğer iki yıl içerisinde 6 kez işe geç kalırsa sözleşmesi sona erdirilecektir. Ceza hukuku, ceza yargılaması, akıl, mantık bir suçtan 2 cezanın olamayacağını gerek Türkiye’deki Ceza Kanunu gerekse uluslararası sözleşmeler, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmeleri bunu kayıt altına almıştır. Tüm bu açık hukuki gerekçeler ortadayken kanun teklifi 8 Şubat 2024 tarihinde Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna sunulmuş, ne yazık ki onaylanarak Genel Kurula gönderilmiştir. Bu kanun maddesinin kabul edilmesi aile hekimliği alanında büyük kayıplara neden olabilir ve geri dönüşü olmayan hatalara yol açabilir. Dolayısıyla, bir suçta birden fazla ceza öngören, aile hekimlerinin iş güvencesini ortadan kaldıran ve aile hekimliğine zarar verebilecek olan kanun teklifinin geri çekilmesini talep ediyoruz.

Sistemli iyileştirme yapılmadığı için hemşire, ebe sıkıntısı çığ gibi büyümekte, yeni açılan aile hekimliği birimleri boş kalmaktayken bu şekilde cezalandırıcı öğeler içeren bir kanun teklifini sunmak akla, mantığa, hukuka, Anayasa’ya aykırıdır.

Sağlık sisteminin geneli açısından düşünüldüğünde, düşük ücretler, şiddet başta olmak üzere çalışma koşullarındaki kötüleşme, iş yükündeki artış gibi nedenlerle sağlık çalışanlarının yurt dışına gitme eğiliminin gün geçtikçe arttığı da bilinmektedir. Tüm bu nedenler birlikte değerlendirildiğinde hekimler az gelire sahip oldukları için değil hak ettiklerini alamadıkları için, her gün Türkiye’nin dört bir yanından sağlıkta şiddet haberleri gelirken sürekli bu konuyla ilgili düzenlemeler yapılacağı ifade edilirken buna itiraz etmektedir.

Dolayısıyla değerli milletvekilleri, hekimlerin bekledikleri iyileşme ve bu iyileşme neticesinde kendi özlük haklarının tam olarak sağlanması, yerine getirilmesidir. Can güvencesi, iş güvencesi ve gelir güvencesi konularında hekimleri desteklediğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz, Osmaniye Milletvekili Sayın Asu Kaya’ya aittir.

Buyurun Sayın Kaya. (CHP sıralarından alkışlar)

ASU KAYA (Osmaniye) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu, yüce heyetinizi ve ekran başındaki yurttaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. Bir selam ve saygı da yıllarca Oda Başkanlığını yaptığım Türk Tabipleri Birliğine, Aile Hekimleri Dernekleri Federasyonu AHEF’e ve alanda birlikte omuz omuza mücadele ettiğimiz tüm sağlık, emek, meslek sendikalarına. (CHP sıralarından alkışlar)

Bugün sayıları 28 bin olan ve bu kanun maddesiyle yeniden hedefe konulan aile hekimlerinin sesi, sözü olarak bu kürsüdeyim. Aile hekimliği sisteminin pilot uygulamasından bu yana içinde olan, Vekil olana kadar sahada tüm zorluklarını yaşamış bir aile hekimiyim. Pandemi sürecinde olduğu gibi 6 Şubat depremleri sonrasında da büyük bir fedakârlıkla kendi kayıplarını dahi unutup günlerce görevlerinin başında olmuş binlerce aile hekiminden sadece biriyim. Onlar en azından bir teşekkür beklerken siz daha fazla nasıl cezalandırırız, nasıl daha fazla seslerini kısarız diye oturmuş düşünmüşsünüz. Burada, aile hekimi olduğunu bildiğimiz iktidardan meslektaş milletvekillerimiz var. Buna rağmen meslektaşlarımızı bile isteye görmezden geliyorlar; yetmiyor, adaletsizliklerle dolu kanun maddelerini gündeme getirebiliyorlar. Bu maddede diyorsunuz ki: “Aile hekimleri bizim istediğimiz gibi olsunlar, çizginin dışına çıkmasınlar.” Diyorsunuz ki: “Hiçbir haksızlığa, yanılsa itiraz etmesinler.” Diyorsunuz ki: “Sendikal haklarını kullanmasınlar; yoksa onlara ceza üstüne ceza verimiz hatta aile hekimliğinden atarız.” Yani siz katmerli bir ceza yasası getiriyorsunuz, bu ülkenin mücadelecisi sağlık emekçilerini ceza üstüne ceza vermekle tehdit ediyorsunuz. Sizin deprem sonrası girmeye korkacağımız aile sağlığı merkezlerine ertesi

gün girerek hastalarına bakan, hayatını kaybeden binlerce yurttaşımızın günlerce otopsisini yapan aile hekimlerinin sessiz çılgınlıklarını duymadınız, şimdi bu yasayla bu fedakâr insanları cezalandırıyorsunuz. Eleştirilere tahammülü kalmamış, kendi insanlarına, sağlık emekçilerine kulaklarını tıkayan, yabancılaşan bir iktidar hâline geldiniz. Öyle ki geçtiğimiz aylarda Kocaeli’de dövülen bir aile hekimi için yapılan basın açıklamasına katılan hekimlerimize, AHEF temsilcisine soruşturma açtınız. Bugün, bu kanun maddesiyle de aile hekimlerinin sözleşmelerini feshetme noktasına geldiniz. Anayasa’mıza göre bir suça bir ceza verilirken aile hekimleri için bir suça birden fazla ceza öngörüyorsunuz. Sizin zaten adaletten anladığınız bu.

Halkımız bilsin istiyorum, daha evvel büyük maliyetlerle yürümüş bir sistemi aile hekimlerinin sırtına yükleyip devasa harcamalardan kurtulduunuz. Bu sistemle Sağlık Bakanlığının inanılmaz bir kârda olduğunu biliyoruz, biliyorsunuz. Bunca yükün karşılığında sözde yüksek rakamlar verdiğinizi söylüyorsunuz ama biz biliyoruz ki aile hekimlerimiz ASM’lerini kendi maaşlarından harcayarak çevirir hâle geldiler. Siz, uyarıyla, kınamayla geri kalanı da hekimlerin elinden almak niyetindesiniz. Üstelik adaletsiz vergi dilimleriyle ve yüksek enflasyonla bu rakamlar zaten kuşa dönüyor, biliyorsunuz. Aile hekimlerine verdiklerinizi söylemeyi biliyorsunuz ama harcattıklarınızı hiç söylemiyorsunuz. Mesela, kamu binalarında hizmet veren aile hekimlerinden kira almaktan vazgeçmiyorsunuz. Dışarıda hizmet verenlerin başı daha büyük deritte, mülk sahipleriyle karakolluk oluyorlar, kirayı denkleştiremiyorlar. Yüzde 300, yüzde 400’lere varan fatura artışlarının yanında fahiş oranda artan medikal sarf malzemelere, zorunlu giderlere verdiğiniz para yetmiyor, bir de desteği ancak “Hekim bir günde en az 76 hasta görürse vereyim.” diyorsunuz, hekimler hastalarına dakikalar içinde bakmak zorunda kalıyor; bundan ne hasta memnun ne hekim memnun. Durum buyken yasaların içine koyduğunuz muğlak ifadelere karşın, net yaptırımlarla tehdit ediyorsunuz. Biz, sizin ne kastettiğinizi biliyoruz, aile hekimleri iş bırakma eylemi yapmasın istiyorsunuz. Onları dize getiremediğiniz için bildiğiniz tek şeyi yaparak yaptırım uygulamaya çalışıyorsunuz. Ucuz ve insanüstü bir sağlık iş gücü sistemini cezayla devam ettirmek derdiniz. AHEF temsilcisi meslektaşının dediği gibi onların boğazlarında bir ip var. Yarattığınız haksızlıklarla ve tükenmişlikle dolu bu sistemin nihayetinde yığınlarla iyi hâl belgesi alıyor hekimlerimiz. Anlaşılan o ki sizler “Kalanlar da gitsin.” demeye başlamışsınız, bu madde bunun ispatı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ASU KAYA (Devamla) – Esas siz tıkanan sağlık sistemini konuşun; on beş gün sonraya acil safra ameliyatı günü veriyorsunuz, sonbahara kolonoskopi randevusu verebiliyorsunuz, tetkikleri için 2025 yılına randevu verebiliyorsunuz. Siz oturun buna kafa yorun, sağlık emekçilerinin yakasından düşün. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

25’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler.... 25’inci madde kabul edilmiştir.

Sayın Derici, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

55.- *Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici’nin, Türkiye’nin millî muharip uçağı KAA’na, en sıcak gündem maddeleri olan Erzincan İlç’e ve Muğla’nın birçok yerinin maden şirketlerinin kuşatması altında olduğuna ilişkin açıklaması*

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Öncelikle, Türk mühendislerince yapılan millî muharip uçağımız KAA’nın yapımında, faaliyete geçmesinde emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, Erzincan İliç bizim için en sıcak gündem maddesi zira, madencilerimiz hâlâ göçük altında. Bir başka ülkede sorumlular çoktan istifa etmişti, bizler yetkililerden vicdan veya utanma emaresi beklememek gerektiğini bu iktidar döneminde iyice öğrendik. O yüzden, en kısa zamanda hukuken sorumluların cezalandırılmasını talep ediyor ve bekliyoruz.

Muğla’da da madencilik konusu en önemli gündem. Muğla’mızın birçok yeri gibi Köyceğiz ilçesi Sandras Dağı da uzun süredir maden şirketlerinin kuşatması altında. Bölgemizin su kaynaklarının, ekosisteminin iktidar eliyle maden şirketlerince talan edilmesine müsaade etmeyeceğimizi bir kez daha vurguluyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Uşak Milletvekili İsmail Güneş ve Bayburt Milletvekili Orhan Ateş ile 106 Milletvekilinin Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1980) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 107) (Devam)

BAŞKAN – 26’ncı madde üzerinde 1’i Anayasa’ya aykırılık önergesi olmak üzere 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk olarak Anayasa’ya aykırılık önergesini işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1980) esas numaralı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 26’ncı maddesinin Anayasa’ya aykırı olması sebebiyle teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Sümeyye Boz

George Aslan

Kezban Konukçu

Muş

Mardin

İstanbul

Salihe Aydeniz

Zeynep Oduncu

Sırrı Sakik

Mardin

Batman

Ağrı

Ceylan Akça Cupolo

Diyarbakır

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Sayın Komisyon “Katılmıyoruz.” dedi ama niye katılmadıklarını keşke açıklasalar, keşke İç Tüzük’te düzenleme yapsak da sağlıkçıları buraya getirip koysak da onların yüzüne deseniz “Katılmıyoruz, katılmıyoruz.” diye.

Başlarken, dün itibarıyla YSK’ye listelerine verdiğimiz, isimlerini verdiğimiz belediye eş başkan adayı arkadaşlarıma, belediye meclis üyeliğine adaylığını koyan arkadaşlarıma, bütün kayyum siyasetine, bütün saldırgan siyasete rağmen, hukuk düşmanlığına rağmen, hukuki düşmanlığa rağmen kendini öne koyup bu halkın değerlerini, savunmaya gönüllü olan bütün dostlara, bütün arkadaşlara başarılar diliyorum. Hepsine “...”(*) diyorum.

Ayrıca, 1-15 Şubat arası biri Kars’tan, biri Van’dan olmak üzere “...”(*) dediğimiz bir özgürlük yürüyüşü yaptık. Bu yürüyüşün geçtiği her kentte, her ilçede, her köyde bizi coşkuyla karşılayan, bizi coşkuyla sahiplenilen bütün halkıma tekrar teşekkür ediyorum partim adına.

(*) Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Yine, konuşmaya geçmeden önce burada farklı dillerde, Lazca, Süryanice, Kürtçe konuşmak isteyenlerin sesini kesenler belki utanmıyor olabilirler bu ses kesmeden ama bu utancı kendi torunlarına bıraktıklarının farkında olsunlar. Bugün Mahmut Esat Bozkurt'un torunları onun mirasına sahip çıkmıyor, yarın öbür gün sizin torunlar da sizin mirasınıza sahip çıkmayacaklar.

Ben bugün 18'inci madde üzerinde söz almıştım ve burada bu maddenin sağlıkçıları cezalandırma üzerine kurulduğuna dair söz kurmuştum. 18'inci maddeyi takip eden bütün maddeler yine aynı saiki barındırıyordu, sağlıkçıları cezalandırma, sağlıkçıları canından bezdirme saiki taşıyordu. Yani öyle ki Marquis de Sade burada olsa "Ben bu kadar sadistik bir kanun teklifi gerçekten hayal edemezdim." derdi ama oldu, onu da siz yaptınız. Yine, gelirken bakayım dedim bir doktor için ne tür tehlikeler var, bir sağlık emekçisi için çalışma alanında ne tür tehlikeler var? İşte, lateks alerjisinden bahsediyor, keskin objeler tarafından kesilme, hastalık kapma, şiddet, stres gibi şeylerden bahsediyor. Listeye bir de AK PARTİ-MHP ittifakını, Cumhur İttifakını da eklemek gerektiğini bu şekilde görmüş oluyoruz.

Şimdi, Komisyon az önce "Önergeye katılmıyoruz, bu kalabilir." dedi, "Sağlıkçıları çeşitli şekilde cezalandırmakta herhangi bir beis görmüyoruz." dedi. Örneğin, ben buraya çıkarken sağlıkla ilgili bir uzmanlığa sahip olduğum iddiasında değilim, bu iddiaya sahip olmadığım için de sağlıkçıların bugün "sağlıkta ceza yasası" diye tanımladıkları bu yasa teklifi hakkında yazdıklarını size okumak istiyorum, böylece, biz bilmiyorduk, duymuyorduk gibi bir bahane demeyeceksiniz: "Bugün, Mecliste sağlıkta ceza yasasının kalan maddeleri görüşülecek. 'Randevu bulamıyoruz.' yazan herkese anında dönen sağlıklı çözümü sağlık meslek çalışanları hiç duymadı. 'Sizleri anlıyorum, iyileştirme yapacağız.' diyen Sayın Fahrettin Koca bizi duymuyor, görmüyor ve elbette ki bu bir tercihtir. Soruyoruz: 'İyileştirme' diye lanse ettiğiniz ve ek ödemelerin kesilmesine yol açacak düzenlemeyi neden getirdiniz? Personelini anladığımı söyleyen siz değil miydiniz? Her fırsatta başarımızın ve ortaya çıkardığımız işin üzerinden istatistik vererek övünüp reklam yaparken güzel de iş hak teslimine gelince mi kötü? Getirdiğiniz hiçbir yasa hayatımızı daha katlanabilir bir hâle getirmedir. Üç parça maaş alırken beş parça maaşa mahkûm edildik; adına 'beyaz reform' dediniz. Sayın Bakan, yıllardır size seslenir, gündem oluruz, bir kez yüzünüzü personelinize döndüğünüzü görmedik. Sahiden de siz Sağlık Bakanı mıydınız?"

Sağlıkçılar diyor ki: "Biz haftada otuz iki saat çalışmak istiyoruz; tükendik, artık çalışmıyoruz." Bu yükü azaltmanın birincil yolu, KHK'yle ihraç ettiğiniz sağlıkçıları derhâl görevine iade etmektir ve aynı şekilde, ILO 190'ı imzalamaktır. Bugün iş yerlerinde sağlık emekçileri tacize, mobbinge, baskıya maruz kalıyor; bu baskıyı önlemenin yolu ILO 190'ı imzalamaktır. Sağlıkçılar depreme dayanıksız yerlerde çalışmak istemiyorlar. Depremde yıkılan o hastanelerin, o aile sağlık merkezlerinin sorumlusu olanlarla ilgili hiçbir soruşturma yapmayanlar, sağlıkçıyı kaç tane disiplin cezasıyla canından bezdirip, devletteki görevinden istifa ettirip, özele alıp "Sağlık turizmiyle kendi kesemi nasıl doldururum?" diye düşünüyorlar.

Sevgili sağlıkçı arkadaşlar, sağlık emekçileri; vazgeçmeyin, sesinizi dile getirecek olan DEM PARTİ var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) – "...(*)" (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi okutacağım 2 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Okutuyorum:

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 107 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 26'nı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İsa Mesih Şahin
İstanbul

Bülent Kaya
İstanbul

Mesut Doğan
Ankara

Cemalettin Kani Torun
Bursa

Doğan Demir
İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ali Karaoba
Uşak

Mehmet Tahtasız
Çorum

Aşkın Genç
Kayseri

Aliye Timisi Ersever
Ankara

Nurten Yontar
Tekirdağ

Tahsin Becan
Yalova

Kayıhan Pala
Bursa

Talat Dinçer
Mersin

Murat Çan
Samsun

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz, Bursa Milletvekili Cemalettin Kani Torun'a ait.

Buyurun.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan sağlık konusunda bazı değişiklikleri içeren kanun teklifiyle alakalı söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamda ülkemizin sağlık hizmet planlamasında birinci sırada yer alan aile hekimlerimizin sorunlarından ve aile hekimliği sisteminin girmiş olduğu çıkmazdan bahsedeceğim.

Aile hekimliklerinin ve toplum sağlığı merkezlerinin kurulmasındaki temel amaç koruyucu sağlık hizmetlerinden vatandaşımızın faydalanması ve bu konularda bilinçlendirilmesidir. Koruyucu sağlık hizmetlerini kısaca aşılama, gebelik takibi, yeni doğan çocuk takibi, bazı kronik hastalıkların önlenmesi, erken teşhisi ve tedavisi olarak sayabilir ve bunları çeşitlendirebiliriz. Türkiye gibi nüfusu artan ancak aynı zamanda yaşlanma eğilimine giren bir ülke için koruyucu sağlık hizmetlerinin oldukça büyük önemi vardır. Özellikle sigara kullanımının, obezitenin, sezaryen doğumun gitgide artış göstermesi bu önemi hayati seviyeye çıkarmaktadır. Nitekim, Hükûmetin bu alanda yapmış olduğu düzenlemeler aile hekimlerinin esas işlerini yapmalarının önüne geçmektedir.

Acil önlem alınması gereken konuları kısaca saymak istiyorum: Birincisi, Sağlık Bakanlığı tarafından “beyaz reform” adıyla yapılan düzenleme aile hekimlerinin teşvik ücretini tam alabilmeleri için günlük 76 hastaya ulaşmalarını şart koşmuştur. Günde 76 poliklinik hastası ise aile hekiminin koruyucu sağlık hizmetlerine zaman ayıramaması anlamına gelmektedir; ayrıca 76 hasta, hastalara da zaman ayıramaması anlamına geliyor. Bu uygulamadan vazgeçilmeli ve hekimlere bu ödemelerin şartsız yapılarak koruyucu sağlık hizmetlerine yönelmeleri sağlanmalıdır. İkincisi, özellikle Doğu ve Güneydoğu Bölgeleri olmak üzere orta ve küçük ölçekli ilçelerin hastaneleri uzman hekim konusunda sıkıntı yaşamaktadır. Randevu sistemindeki düşük muayene sürelerine rağmen hastanelerin hasta yükünü kaldıramaması hastaları aile hekimliklerine yönlendirmektedir. Uzman doktor sorunu yaşayan hastaneler derhâl tespit edilerek bu konuda önlemler alınmalı, aile hekimlerinin hasta yükü azaltılmalıdır. Üçüncüsü, birim başına düşen hasta sayısındaki yoğunluktur. Hükûmetin 2023 hedefinin 2.700 olmasına rağmen şu an aile hekimliklerinde birim başına düşen hasta sayısı 4 bin olarak uygulanmaktadır. Avrupa ortalaması 2.400 olan bu sayı düşürülmeli, aile hekimliği kadroları açılarak, aile hekimliği uzmanlıkları teşvik edilerek koruyucu sağlık hizmetleri konusunda ilerleme katedilmelidir.

Bu maddelerle birlikte, vatandaşlarımızla hemhâl olarak önemli bir görevi ifa eden aile hekimlerimizin cari ödemeler sorununu bütçe döneminde Sayın Bakana ifade etmiştim. Kira, faturalar, personel ücretleri

gibi kalemlerin aile hekimlerinin üzerine yüklenmesi, hizmet sunumuyla ilgilenmesi gereken hekimlerimizi maddi konularla meşgul etmektedir. Yapılan cari ödeneklerin maaş zamları kadar arttığı bilinmektedir ancak asgari ücret, kira, tıbbi malzeme ve diğer giderlerin enflasyon oranında arttığı göz önüne alındığında bazı aile hekimliklerinde ödenek yetersizliğinden bir kısmının maaşlarla karşılandığını duymaktayız.

Bazı aile hekimliklerinin kamu mülkiyetinde olan binalarda hizmet vermesi ve maaşlarından “kira” adı altında yapılan kesintinin diğerlerine göre cüzi kalması da bir eşitsizliği doğurmaktadır. Bu sorunun acilen çözülerek tüm aile hekimlikleri kamulaştırılmalı, kısa vadede de cari ödeneklerde iyileştirmeler yapılmalıdır.

Aile hekimliklerinde görev yapan ebe ve hemşirelerin de hastanelerde çalışan meslektaşları gibi ek ödemelerden faydalandırılması, yaşadıkları mağduriyetlerin giderilmesi gerekmektedir.

Son olarak, başta hekim arkadaşlarımız olmak üzere tüm çalışanlarımızı ilgilendiren bir husus da vergi dilimlerindeki adaletsizliktir. İlk aydan vergi dilimine giren çalışanlarımızın senenin ortasına geldiklerinde maaşları erimekte, sene sonunda bazen yarıya kadar inmektedir.

(Uğultular)

CEMALETTİN KANİ TORUN (Devamla) – Başkan, bu ne gürültü ya?

BAŞKAN – Buyurun.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Devamla) – Vergi vermek elbette bir vatandaşlık ödevidir ancak bunun adil ve ödeme gücü dikkate alınarak yapılması gerekmektedir. Hükûmet toplayamadığı vergilerin acısını çalışanlardan çıkarmaktan vazgeçmelidir. Koruyucu sağlık hizmeti gibi, her ülke için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz, Samsun Milletvekili Murat Çan’a aittir. (CHP sıralarından alkışlar)

MURAT ÇAN (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bugün felaketin 9’uncu günü, Erzincan’da liç yığınlarının altında kalan Hükûmet, bu kanun teklifiyle çökmüş sağlık sisteminin altında kalmıştır, bunu bir kez daha tekrar ediyorum.

Bugün, 28 maddelik kanun teklifine baktığımızda, halka, vatandaşa dokunan bir maddeyi göremiyoruz; hekimlere, mesai arkadaşlarımıza dokunan bir maddeyi göremiyoruz. Peki, ne görüyoruz? Ceza, disiplin, ceza, disiplin; sopadan başka hiçbir şey yok bu maddelerde. Şurada iki ay kadar önce Sağlık Bakanlığının bütçesi konuşulurken Sağlık Bakanı burada, daha önceden parmak hareketleri ile el hareketleriyle aşağıladığı hekim arkadaşlarımıza bir beyaz reform müjdesi vermişti. Nerede o beyaz reform müjdesi? Bu kanun teklifinin hiçbir yerinde gören var mı? Peki, vatandaşa, randevu yığılmış, randevu sıkıntılarını çözmeye dönük en ufak bir haber, müjde var mı? O da yok.

Ben, üzerine söz aldığım bu maddeyle ilgili, iktidar tarafından yapboz tahtasına çevirilmiş bir yapıyla, hastane koordinasyon kurullarıyla ilgili bir düzenleme hakkında konuşacağım. Bunun hikâyesi nedir? Daha önceden 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle düzenlenmiş, sonra 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle iptal edilmiş ve şimdi tekrar gündeme getirilmiş bir düzenlemeyi konuşuyoruz. Teklif sahipleri ve Bakanlık bürokratları kurulacak olan hastane koordinasyon kurulunun daha çok istişari ve genel gidişatı kontrol eden bir yapı olacağını savunsalar da gerçekte bunun tam tersi olacağını -içinde yaşayan birisi olarak- görmüş olacağız. Ben yirmi yıl bu tür kurulların ne işe yaradığını hem idareci olarak hem de sağlık çalışanı olarak yaşamış birisiyim.

Kurula 3359 sayılı Yasa’ya ek 9’uncu madde kapsamında sözleşme imzalanan personelin yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini takiple gerektiğinde sözleşmenin feshine esas olmak üzere ikaz etme ve disiplin cezası verilmesi gereken hâlleri tespit etme görevi veriliyor yani kurulun elinde disiplin sopası olacak. Biz bunu 1960’taki tahkikat komisyonlarından hatırlıyoruz.

Pandemide ve depremde “Hakkınız ödenmez.” dediğiniz hekimlere ve sağlık çalışanlarına haklarını ödemediğiniz gibi kazandıkları helal haklarını ellerinden almanın kurulunu kuruyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Oysa kamu görevlilerinin tüm özlük hakları ve verilecek disiplin cezalarının yasayla belirlenmesi şarttır. Yine, hangi eyleme hangi disiplin cezasının verileceği de yasayla belirlenmek

zorundadır; bu da Anayasa'nın açık hükmüdür. Görevi hastanelerde hastane hizmetlerinin düzenli, etkin ve verimli yürütülmesini teminen hizmet birimleri arasında koordinasyonu sağlamak olarak tanımlanmış bir kurulun personel üzerinde kullanmak üzere disiplin sopasıyla donatılması son derece yanlıştır. Bundan, bu keyfilikten, bu kayırmacılıktan bir an önce kaçınılmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu madde de teklifin tümü de özetle “ben yaptım oldu” anlayışının ürünüdür. İflas eden, her tarafından patlak veren Sağlıkta Dönüşüm Programı'na yama yapmaya çalışıyorsunuz; tutmuyor, tutturamıyorsunuz. Çünkü önceliğiniz halk sağlığı değil, kamucu sağlık perspektifiniz yok. Önceliğiniz sermaye; hasta, müşteriniz; hastane ise ticarethanemiz. Doktorlara, sağlık emekçilerine, sisteminizin işlemesi, sözde dükkânınızın kâr etmesi için çalıştırdığınız personel gözüyle bakıyorsunuz. Sağlık emekçisinden gasbettiğiniz her hakkı işletmelerinizin kârından sayıyorsunuz. Sağlık alanında düzenleme yapıyorsunuz, ilaç şirketlerinin, özel hastanecilerin bir dediğini iki etmiyorsunuz ama meslek örgütlerini, sendikaları, üniversiteleri yok sayıyorsunuz. Onların fikirlerini, görüşlerini almaya tenezzül dahi etmediniz. Bu ayıp, sizlere yeter maalesef.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1980) esas numaralı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 26'ncı maddesinin çerçeve hükmünde bulunan “yeniden düzenlenmiştir” ibaresinin “değiştirilmiştir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Burhanettin Kocamaz

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Nimet Özdemir

Mersin

İzmir

İstanbul

Ersin Beyaz

Hasan Toktaş

Selcan Hamşioğlu

İstanbul

Bursa

Tekirdağ

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Bursa Milletvekili Hasan Toktaş.

Buyurun Sayın Toktaş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

HASAN TOKTAŞ (Bursa) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; aziz milletimizi ve yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

Millî muharip uçak KAA'N'ın göklerde süzülüyor olmasından dolayı da duyduğumuz memnuniyeti ifade etmek istiyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, konumuz sağlık ve aramızda Sayın Bakan yok, lakin söyleyeceklerimiz mutlaka kendilerine ulaşacaktır. Sayın Bakana ve iktidar mensuplarına seslenmek istiyorum: Başta Sayın Cumhurbaşkanı olmak üzere tüm iktidar mensupları her fırsatta sağlıkta devrim yapmakla övünmektedir. Bilirsiniz muhterem milletvekilleri, bir zincirin sağlamlığı en zayıf halkası kadardır yani kurduğunuz bu sistemi zayıf yönleriyle değerlendirebiliriz.

Bakınız, Sayın Bakanım, Sağlıkta Dönüşüm Programı'yla sağlık kurumlarımızı işletmelere, sağlık hizmetlerini ticari faaliyetlere dönüştürerek ülkemizi bu yönüyle sosyal devlet vasfından uzaklaştırmış bulunmaktasınız. Sorsanız sağlıkta çığır açmakla övünüyorsunuz ama devleti kiracı konumuna düşürmüşseniz, döviz kuru üzerinden yaptığınız sözleşmelerle devletin, bu garip milletin âdeta milyarlarca dolar soyulmasına sebep oluyorsanız eğer, sizin payınıza övünmek değil utanmak düşer ancak.

Siz Sayın Bakan, sahibi olduğunuz hastanelerde vatandaşlarımıza para karşılığı verdiğiniz sağlık hizmetini kamu hastanelerinde veremiyorsanız eğer, sizin payınıza övünmek değil utanmak düşer ancak. Hastanelerden randevu alabilmek için milyonlarca insanımıza işkence çektiyorsunuz, altı ay ömür biçilen kanser hastasına bir yıl sonrasına randevu veriyorsunuz. 1.355 yataklı Bursa Şehir Hastanesine bir gece

acil giden Akay yeğenime ultrason dahi çekemiyorsanız eğer sizin payınıza övünmek değil utanmak düşer ancak.

Buradan Sayın Bakana sormak istiyorum: Siz randevu vermeyerek milleti özel hastanelere yani kendi şirketlerinize mi yönlendirmek istiyorsunuz acaba? Yine, bu memleketin büyük maddi ve manevi imkânlarıyla okuttuğumuz doktorlarımıza, sağlık personelimize “Giderlerse gitsinler.” deniliyorsa ve binlercesi yurt dışına gidiyorsa eğer, sizin payınıza övünmek değil utanmak düşer ancak.

Sayın Bakan, bir türlü sağlıkta şiddetin önüne geçemiyorsunuz. Daha geçtiğimiz gün Bursa’da kadın bir doktor yine saldırıya uğradı. Bakınız, burada vatandaş mı suçlu, doktor mu suçlu, sağlık çalışanı mı suçlu diye aramaktan ziyade bence Sayın Bakan ve Sağlık Bakanlığı yöneticileri kusuru bu arızalı sistemde aramalıdır. “Üç dakikada, beş dakikada bir hastaya bakacaksınız.” diye zorlarsanız, sağlık çalışanına, sağlık personeline yeterli maddi ve manevi imkânları sağlamazsanız eğer ve randevu almakta aylarca beklemek zorunda bıraktığınız hastalar ve bu gergin ortam maalesef sağlıkta şiddeti oluşturmaktadır.

Ezcümle, vatandaşımızın sağlığından sorumlusunuz. Sağlık hizmeti vermekle mükellefsiniz ancak sisteminiz sürdürülemez ve çekilmez bir hâl almıştır. Vatandaşımızın ruh sağlığını bozuyorsunuz, devleti sermayeye soyduruyorsunuz, yönetemiyorsunuz. Emin olun ki milletin sağlığıyla oynuyorsunuz.

Görüşülmekte olan bu kanun teklifi sağlık alanında birtakım sorunları çözmeye yönelik gibi görünse de aslında sizin pandemi döneminde kahraman ilan etmiş olduğunuz sağlık çalışanlarını cezalandırma yasası olarak bu yasayı gördüğümüzü ifade ediyor, heyeti saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

26’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

27’nci madde üzerinde 2 önerge vardır. Önergeler aynı mahiyettedir, okutup birlikte işleme alacağız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1980) esas numaralı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 27’nci maddesindeki “yayımlı tarihinde” ibaresinin “yayımlandığı tarihte” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Sümeyye Boz

George Aslan

Salihe Aydeniz

Muş

Mardin

Mardin

Sırrı Sakik

Zeynep Oduncu

Kezban Konukçu

Ağrı

Batman

İstanbul

Burcugül Çubuk

İzmir

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Burhanettin Kocamaz

Aykut Kaya

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Mersin

Antalya

İzmir

Nimet Özdemir

Ersin Beyaz

Selcan Hamşioğlu

İstanbul

İstanbul

Tekirdağ

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ

(Bayburt) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz, İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk’a ait.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Ekranları başında bizleri izleyen değerli halklara saygılarımı sunuyorum.

“...”(*)

(Mikrofon kapandı)

BURCUGÜL ÇUBUK (Devamla) – Anladınız mı Değerli Meclis üyeleri? Anlamadınız. Türkçeyi de anlamıyorsunuz, sonra da “Ana dilimiz Türkçe, Türkçe konuş, çok konuş.” diyorsunuz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Anlatamıyorsunuz, ne yapalım? Anlatamıyorsunuz ki.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Böyle bir üslup kabul edilemez Sayın Başkanım ya! “Türkçeyi anlamıyorsunuz!” demek ne demek?

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Türkçeyi de bilmiyorlar.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Türkçeyi bilmiyorsunuz ki anlatabilesiniz yani.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Anlamıyorsunuz işte, anlamıyorsunuz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Siz her dili anlıyorsunuz maşallah! Her dili anlıyorsunuz!

BAŞKAN – Buyurun, hitap edin.

BURCUGÜL ÇUBUK (Devamla) – Yani öyle bir eğitim sistemi ki Türkçeyi bile, Türkçenin lehçelerinin bile birbirini anlamadığı bir hayat örgütlediniz, bununla gurur duyuyorsunuz.

EJDER AÇIKAPI (Elâzığ) – Keşke Türkçeyi de çok iyi kullanabilseniz yani.

BURCUGÜL ÇUBUK (Devamla) – Bu vesileyle Türkiye’de göçmen olarak bulunan ve ağır işlerde çalıştırılan Özbekleri saygıyla selamlamak istiyorum. Dillerini burada konuştuklarında onları kimse anlamıyor, onlara da el muamelesi yapılıyor, ağır hakaretlere ve ayrımcılıklara maruz kalıyorlar. Yani Türkiye’de Türk’e de rahat yok. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET BAYKAN (Konya) – Ne alaka?

BURCUGÜL ÇUBUK (Devamla) – Şimdi, bugün sağlığa ilişkin konuşacaktık çünkü sağlık emekçilerinin, sağlığın bütün bileşenlerinin ve sağlık hakkına ulaşamayan insanların sorunlarına sorun ekleyecek bir teklif vardı önümüzde. Ama ne yazık ki örneğin şunu söylemek zorunda kalıyorum: Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi’nin Meclisinde Türkmen Meclis üyesi Türkçe konuşmak istediğinde engellemeye kalkanlara Meclis Başkanı karşı çıkıyor ve diyor ki: “Onun ana dilinde konuşmasının güvencesi biziz, konuşacak.” Burada ne oluyor? Hemen mikrofonlar kapatılıyor. Kürsü dokunulmazlığına el koyan, halkın iradesini yok sayan burada Meclis Başkan Vekilliği yapabiliyor ama örneğin Can Atalay, örneğin Gültan Kışanak, Figen Yüksekdağ, Selahattin Demirtaş hapisteler, tutsaklar. Bu utanç sizin, onların yoldaşı olmak onuru da bizim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Kendilerine sevgimizi yolluyoruz, saygımızı yolluyoruz. Onları iradesi olarak belediye eş başkanı yapmış, Meclise yollamış halkın da mücadelesinin içinde kaybolan kahramanlar değil özneler olacağımıza söz veriyoruz.

Yine ana diliyle ilgili konuşacağım, bizi mecbur bıraktınız ama iyi yaptınız. “Ana dilinde sağlığa erişim hakkı” diye bir şey var, haberiniz yok, böyle şu iki tarafın haberi yok. Ana dilinde sağlığa erişim hakkına en çok kimler ulaşamıyor? Kadınlar. Kadınlar çünkü “3 çocuk, 5 çocuk yap.” diyor ya Başkanınız, eve kapatılıyor. Besliyorsunuz ya bu eril sistemi, kadınlar toplum içerisine çıkamıyorlar, ana dillerinden başka dil bilemiyorlar, hastaneye gittiklerinde dertlerini anlatamıyorlar. Mardin Vekilimiz Salihe Aydeniz örnekleriyle anlattı. Kadınlar, kendileri tek başlarına gittiklerinde anlatamıyorlar; yanında oğlu, torunu, eşi, kardeşi, bir erkekle gittiğinde hiç anlatamıyorlar. Bir tane Kürtçe bilen ve cesaret edip de hastasıyla Kürtçe konuşacak hekim bulacaklar, hemşire bulacaklar, bir sağlık çalışanı, emekçisi bulacaklar da dertlerini anlatacaklar, o da bu kadar bastırılmışlığın üstüne çıkabilirlerse sağlık hakkına ulaşacaklar. Ya, bir örnek var, Fatma Altınmakas, karakolda Kürtçe tercüman olmadığı için katledildi, engellenmedi katledilmesi. Yaşam hakkıdır Kürtçe, yaşam hakkıdır Arapça, yaşam hakkıdır Süryanice, Lazca; insanın ana dili neyse yaşamıdır, buna düşmansınız, halk düşmansınız, çok normal.

Ama size, Türkiye halklarına güzel bir haberim var, İstanbul’da yasaklattınız ya Şano Ar’ın oyununu, bugün İzmir’de sahnelendi, yarın Ankara’da sahnelenecek, biz de orada olacağız. Hadi, gelin, buyurun, “Kürtçenin önünde hiçbir engel yok.” diye bugün bas bas bağırdınız, yarın da Ankara’dakini engellemeye çalışın. Biz oradayız. Hodri meydan! (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

VEYSAL TİPİOĞLU (Kocaeli) – Siz gidin, kumda oynayın! Kumda oyna, kumda!

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz, Antalya Milletvekili Aykut Kaya'ya ait. Buyurun Sayın Kaya. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

AYKUT KAYA (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

AK PARTİ iktidarının başlangıcında büyük umutlarla topluma sunulan Sağlıkta Dönüşüm Projesi, ne yazık ki sağlıkta şiddette dünyanın önde giden ülkesi olmamıza, sağlık çalışanlarının açlık sınırında yaşamasına, sağlık hizmetlerinin sunumundaki kalite ve standardın düşmesine, hastanelerde kuyrukların uzamasına, randevu sisteminin çökmesine ve maalesef en iyi hekimlerin yurt dışına göçüne sebep olmuştur. Sağlık Bakanlığı bütçesi yapılırken bir kez daha gördük ki Sağlık Bakanlığı, Türk milletinin sağlığını ve sağlık problemlerini kale almamıştır. Sağlık Bakanlığına bağlı 18 devasa şehir hastanesi Bakanlık bütçesini yutmaya devam ediyor. Şehir hastaneleri için 2024 yılında ayrılan bütçe toplam Bakanlık bütçesinin yüzde 10'u kadardır; 2024 yılında şehir hastanelerinin Bakanlık bütçesine bir günlük maliyeti 229 milyon TL olacaktır.

Sağlıkta şiddette dünyanın en önde gelen ülkelerinden biri olduk; beyaz kod bildirim sayısı her yıl 30 binlerin üzerine çıkmaktadır. Sağlıkta şiddeti önleyecek etkin ve caydırıcı cezaların getirilmesini, poliklinik ve acillerde sağlıkta şiddet konusunda eğitilmiş güvenlik ve polis bulundurulmasını, yine, acil ve polikliniklerde acil yardım butonu yerleştirilmesini, hastane girişlerine havaalanı ve adliye girişlerinde olduğu gibi x-ray cihazlarının yerleştirilmesini içeren tedbirler en kısa sürede alınmalıdır.

Tıp eğitiminde son yirmi yılda yapılan tahribat ve her alanda olduğu gibi liyakatin ayaklar altına alınması sonucu üniversitelerimizde kalp damar cerrahisi, göğüs cerrahisi, beyin cerrahisi gibi branşlarda eğitim verecek öğretim üyesi kalmamıştır. Bunun sonucu olarak TUS sınavlarında bu bölümleri tercih eden doktor sayısı da azalmıştır. Halkımız yakın zamanda bu branşlarda kendilerini muayene ve ameliyat edecek cerrah bulamayacaklardır. Bakanlığın son açtığı 78 çocuk hematolojisi ve onkolojisi kadrosuna sadece 5 başvuru olmuştur. Öğretim üyelerinin özel sektörü seçmesi, asistan ve uzman bulanamaması sebebiyle Gaziantep Üniversitesi Çocuk Hematolojisi ve Onkolojisi Bölümü kapanmıştır. Bölgedeki illerde çocuk kanser hastaları ciddi anlamda mağdur olmuştur.

Bu branşlarda ihtisasın cazip hâle gelmesi için asistan ve uzman hekimlere ödenecek maaşların çalışma usul ve esaslarının nöbet sisteminin gelişmiş ülkeler düzeyine çıkarılması için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması gereklidir. Unutulmamalıdır ki Kuzey Amerika ve Avrupa Birliği ülkelerinde birinci basamağa başvuru oranı yüzde 65-70, ikinci ve üçüncü basamağa ise yüzde 30 ila 35 dolayındadır. Oysa ülkemizde bu oran Batı dünyasının tam aksi olup birinci basamağa başvuru oranının yalnızca yüzde 30 ila 35 dolayında olduğu görülmektedir. Bu durum sağlık harcamalarını artırmakta, ikinci ve üçüncü basamakta ciddi bir yığılma meydana getirmekte, uzun bekleme sürelerine ve hastane kuyruklarına sebebiyet vermektedir. Ülke genelinde birinci basamağın daha cazip hâle getirilmesi ile ikinci ve üçüncü basamak sağlık kuruluşlarının hasta yükünün azaltılabilmesi adına ASM'lerde kadın doğum, iç hastalıkları, çocuk hastalıkları uzmanı, psikolog, fizyoterapist, diyetisyen ve sosyal hizmet uzmanı istihdamı elzemdir. Konuya ilişkin kanun teklifimiz 6/11/2023 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulmuştur. Sağlık Bakanlığı 29 ilde 185 göçmen sağlık merkezi kurarak binlerce yabancı sağlık profesyonelinin istihdam etmekle yerel işsiz sağlık profesyonellerini göz ardı etmektedir. Tam rakam bilinmemekle beraber, Türkçeyi bile doğru düzgün konuşamayan 6 bin Suriyeli sözde hekim ve sağlık çalışanı istihdam edilirken KPSS'de yüksek puanlar alan 80 bin Türk vatandaşı; fizyoterapist, psikolog, diyetisyen ve sosyal hizmet uzmanı işsiz beklemektedir. Suriyeli sağlık çalışanlarının geçerli diplomalarının olup olmadığı, hangi kriterlere göre ülkemizde çalışmalarına müsaade edildiği, denkliklerinin nasıl yapıldığı, Türkçe yeterliliklerinin nasıl belirlendiği... (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Söz vermiyoruz.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

27'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

28'inci madde üzerinde 1 önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1980) esas numaralı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 28'inci maddesinde yer alan "hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür" ibaresinin "hükümleri Cumhurbaşkanı tarafından yürütülür." şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Sümeyye Boz

George Aslan

Sırrı Sakik

Muş

Mardin

Ağrı

Salihe Aydeniz

Kezban Konukçu

Zeynep Oduncu

Mardin

İstanbul

Batman

Ömer Faruk Hülakü

Bingöl

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Değerli milletvekilleri ve değerli halklarımız; bugün 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü.

Sayın Başkan, Türkçem çok iyi değil, yanlışlıkla kesmeyin, Türkçe konuşuyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Bugün sabahıttır hiçbir vekilimizin kendi ana dilinde konuşmasına izin vermediniz.

MEHMET DEMİR (Kütahya) - Hayatınız tiyatro!

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Devamla) – Dinleyin, dinleyin!

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Size ne oluyor ya, size ne oluyor! Size ne oluyor!

AYHAN SALMAN (Bursa) – Size ne oluyor!

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Size ne oluyor ya! Siz ne konuşuyorsunuz!

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Devamla) – Bu konuda da ikiyüzlü olduğunuzu ispatladınız.

MEHMET DEMİR (Kütahya) – Tiyatro yapıyorsun!

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Devamla) – Şimdi sözümü kesmeden bir beş dakika dinleyin. Bu konuda da ikiyüzlü olduğunuzu gösterdiniz her konuda olduğu gibi.

MEHMET DEMİR (Kütahya) – İkiyüzlü olan sizsiniz!

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Devamla) – Bakın, seçim dönemi... Bakın, ben size anlatayım, eğer bir yanlış varsa düzeltirsiniz. Seçim dönemlerinde bas bas bağırıp Kürtçe konuştunuz, Kürtçe oy istediniz, şimdi yine önümüzde bir seçim var. Bu seçim döneminde o seçmenin yanına gittiğinizde yine ana dilinde konuştuğunuzda onlar size "Niye bizim dilimizi Mecliste konuşmadınız?" dediklerinde ne diyeceğinizi gerçekten çok merak ediyorum, bu birincisi.

MEHMET DEMİR (Kütahya) – Türkiye Büyük Millet Meclisi burası, Türkçe konuşun.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Devamla) – Tamam, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi, onun farkındayız.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Burası Türkiye değil mi? Başka memlekete mi gidiyorsunuz?

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Başka topraklar mı; başka sokaklarda mı propaganda yapıyorsunuz?

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Devamla) – Siz, daha önce söylediğim gibi, her konuda ikiyüzlüsünüz. Bugün burada konuşulduğu için söylüyorum. Şimdi ikiyüzlülükte sınır tanımıyorsunuz.

MEHMET DEMİR (Kütahya) – Sensin ikiyüzlü.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Devamla) – Bakın, bugün burada yine Filistin'le ilgili konuştunuz.

Biz “İsrail’le ticaretinizi kesin.” dediğimizde yine kesmiyorsunuz ama Filistin’e timsah gözyaşları döküyorsunuz. Yine, Filistin’de katledilen çocuklara üzülüyorsunuz ama Rojava’da öldürdüğünüz çocuklara üzülmiyorsunuz, bu da ikiye bölünmüşlüğüñüzün kanıtıdır. Bakın, Filistinli bir baba var, ölen kız çocuğunu son defa gözlerinden öpmüştü, o görüntüyü izleyip de üzülmeyen hiçbir insan yoktur ama bu ülkede çocuklarının cenazelerini kargoyla teslim alan anneler var. Yine, bu ülkede çocuklarının cenazelerini poşetlerde teslim alan babalar var.

MEHMET BAYKAN (Konya) – Nerede geberiyor o çocuklar?

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Devamla) – Bakın, yine bu ülkede kaldırım taşlarının altında cenazelerini alan aileler var.

MEHMET BAYKAN (Konya) – Dağda geberiyor o çocuklar, dağdaki teröristler.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – “Geberiyor” dedi; kurban olun o çocuklara, kurban olun o çocuklara siz.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Cenazeye saygı diye bir şey var bu hayatta.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Kurban olun o çocuklara siz.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Devamla) – Siz bu ikiye bölünmüşlüğüñüzde hiçbir konuda sınır tanıımıyorsunuz.

MEHMET BAYKAN (Konya) – Dağda geberiyorlar.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Devamla) – Bakın, kendinize dindar diyorsunuz, eğer bir insan ölmüşse hüküm Allah’ındır; öldükten sonra hüküm Allah’ındır, hüküm sizin değildir. Bir insan öldükten sonra hüküm Allah’ındır.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Enelhak mı diyorsunuz siz şimdi?

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Devamla) – Orada din konusunda bize ders vermeye çalışıyorsunuz ama dinden de bihaber yaşıyorsunuz. Ölen insanları bile tanıımıyorsunuz siz. Bakın -konumuz sağlık olduğu için sağlığa da dönüyoruz- her şeyde ikiye bölünmüşlüğüñüz devam ediyor sağlıkta da devam ettiği gibi. Bugün her yerde kendi yandaşlarınıza rant sağlamak için hastaneler yapıyorsunuz. Daha önce de bu kürsüde söyledim, yine söylüyorum: Bingöl’de yaptığımız hastane on beş yılını doldurmadan, hiçbir deprem görmeden ağır hasarlı olup terk edildi, yine yetersiz olan Bingöl Devlet Hastanesiyle birleştirildi. Biz bu kürsüden daha önce de söylemiştik: Bingöl Devlet Hastanesi yine depreme dayanaksız bir bina. Şimdi, nereden bunu biliyoruz? Çünkü yapılan testlerden biliyoruz. İki hastane birleştirildi, sadece orada çalışanlar ancak hizmet görebiliyor, hiçbir hasta orada hastalığıyla ilgili bir sağlık desteği göremiyor; bu da sizin ayıbınız. Şimdi, dönüp baktığımızda o hastaneyi kim yaptı? Yine, AKP sıralarında oturan vekil yaptı. Kaç yılda yaptı? Yedi yılda yaptı. Kaç yılda hasar aldı? Beş yılda. Bir binanın ömrü beş yıl. Siz her konuda ikiye bölünmüşlüğüñüzü gösterdiniz, bu konuda da ikiye bölününüz. Biz buradaki tüm halklarımıza söylüyoruz “...”(*) (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

28’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 28’inci madde kabul edilmiştir. Buyurun Sayın Usta.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

56.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta’nın, 107 sıra sayılı Kanun Teklifi’ne, İzmir Milletvekili Burcuğül Çubuk’un 107 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 27’nci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve milletin kürsüsünden Türkçe konuşmaktan kimsenin çekinmemesi gerektiğine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Kanun teklifinin hemen hemen görüşmelerini tamamladık, oylamasına geçeceğiz. Ben emeği geçen tüm Komisyon üyesi arkadaşlarımıza, Komisyonunda katkı veren Bakanlığımızın tüm ekiplerine, bürokratlarına teşekkür ediyorum.

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Sağlıkta dönüşümden kastettiğimiz elbette ki tam anlamıyla dönüşümün tamamlanması değil, devam eden bir süreç, sağlık değişen bir süreç. O yüzden, şehir hastanelerinin yapılması, eski hastanelerin değişmesi, eski Türkiye'nin artıklarıyla değil, yeni Türkiye'nin modern şehir hastaneleriyle birlikte vatandaşımıza hizmet etme amacıyla yaptığımız hastanelerimizden memnuniyetin çok iyi olduğunu yaptığımız ziyaretlerimizle görüyoruz. Elbette ki hizmetin aksamaması ve daha iyi hâle gelmesi için hep birlikte çalışacağız ve hem sağlık çalışanlarımızın, hekimlerimizin, herkesin haklarının ve çalışma şartlarının daha iyi olması için getirdiğimiz yasalarımızla emin olun hem vatandaşlarımız hem de sağlık çalışanlarımız daha memnuniyet içerisinde çalışacaklar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Tekrar emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Az önce kadınların evlerine kapatıldığından, engellendiğinden bahseden hatibe şunu hatırlatmak isterim: Aybükte Öğretmen bir kadın öğretmendi, gencecik yaşında bir öğretmendi ve PKK terör örgütü tarafından katledildi. Bu terör örgütüne “terör örgütü” diyemeyenler, çıkıp da kadınların eve kapatıldığından veya engellendiğinden bahsetmesinler. PKK terör örgütüne en büyük desteği veren İsrail gibi terör devletleridir; bir terör devletidir ve PKK'ya da sonuna kadar destek veren bu İsrail'den farkı yoktur PKK'ya “PKK” diyemeyenlerin.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – İsrail'in attığı roketlerde “Made in Turkey” yazıyor.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Biz burada neden...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – İsraili çocuklara atılan roketlerde “Made in Turkey” yazıyor.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Bir soru da ben sormak istiyorum.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Sayın Usta, yani kadınlar için diyebileceğiniz iki kelimeniz yok mu?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Arkadaşlar, bir saniye...

BAŞKAN – Ya, siz niye bağırıyorsunuz, lütfen...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Ben PKK'ya söylüyorum.

BAŞKAN – Lütfen, Grup Başkan Vekili konuşuyor, demin geldin konuştu sen burada.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Sen de bir tarafsız ol Allah aşkına ya! (MHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Bakınız, burada her konuşmanıza...

(DEM PARTİ ve MHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Bir dakika... Bir dakika...

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Bize atılan laflarda yoksun!

BAŞKAN – Hem size söylüyorum hem buradaki milletvekillerine söylüyorum. Bir dakika susar mısınız ya!

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Bize atılan laflarda yoksun ama bizi susturmak için elinizden geleni yapıyorsunuz, maşallah!

BAŞKAN – Bir dakika... Bir dakika...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Susmuyoruz Sayın Başkan, sabahtan beri sesimizi kesiyorsunuz. Susmuyoruz, siz sabahtan beri sesimizi kesiyorsunuz, niye susalım?

BAŞKAN – Burada yaptığınız her konuşmayı rahatlıkla dinledik, cevap vermedik ama bu ülkede 81 vilayette bir gül bahçesine sokarcasına şehitliklerimiz var.

Buyurun.

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Ne alakası var yahu, ne alakası var? Kürt dilinin şehitlikle ne alakası var?

BAŞKAN – Size cevap vermiyorum bu sefer.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Şunu sormak istiyorum...

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Yani sizin kadın konusunu, çocuk konusunu, savaş konusunu teröre bağlamanız, bilmem neye bağlamanız... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

AYHAN SALMAN (Bursa) – Saygısızlık yapma, dinle!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Irkçılık üzerinden, faşizm üzerinden, etnik köken üzerinden, kimlikçilik üzerinden siyaset yapılmasına bu ülkede müsaade edilmeyecek.

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Siz başka cevap veremiyorsunuz, başka konuşacak konunuz yok sizin, anlatacak başka konunuz yok sizin, cevap verecek başka bir konunuz yok sizin!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Biz biriz, beraberiz, kardeşiz. Şu milletin kürsüsünden Türkçe konuşmak neden bu kadar ağır ve zor geliyor, bunu çözebilmiş değilim.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Niye zor gelsin ya! Tahammül edemeyen sizsiniz ya!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Ben Türk'üm, Türkçe konuşmak zor gelmiyor. Kürtlerin Kürtçe konuşamaması...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Tahammülsüz olan sizsiniz ya!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Bu milletin kürsüsünden Türkçe konuşmaktan kimse çekinmemeli ve gurur duymalı.

Teşekkür ederim Başkanım.

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Yani her konuyu nasıl bağlayabiliyorsunuz ya! Sizin başka kurabileceğiniz bir cümle yok ki!

SEZÂİ TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Vereceğim söz, iki söz daha vereyim, sonra vereyim.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Uşak Milletvekili İsmail Güneş ve Bayburt Milletvekili Orhan Ateş ile 106 Milletvekilinin Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1980) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 107) (Devam)

BAŞKAN – İkinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Başka kurabileceğiniz bir cümle yok mu? Bilmiyorsunuz çünkü, Anayasa'yı da bilmiyorsunuz, kendinizi de bilmiyorsunuz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Kadınları öldürenleri savunmaktan vazgeçin ya! Aybuke Öğretmen'i öldüren PKK'yı savunmaktan vazgeçin!

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Susar mısın, sus! Ne alakası var? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Şimdi, teklifin tümünün oylamasından önce İç Tüzük'ün 86'ncı maddesi gereğince oyunun rengini belli etmek üzere 2 sayın milletvekiline söz vereceğim.

İlk söz, lehte olmak üzere, Kütahya Milletvekili Sayın Ahmet Erbaş'a ait.

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Ne alakası var? Biz Kürtçeden konuşuyoruz, Kürt dilinden konuşuyoruz.

İSMAİL ERDEM (İstanbul) – Kes, kes!

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Sen kes sesini be! Kim oluyorsun sen! Bu nasıl bir hadsizlik! Sen kim oluyorsun!

İSMAİL ERDEM (İstanbul) – Ne oluyor? Yetti be! Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi! Kes! Yeter!

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Sus be! Biz Türkiye Cumhuriyeti olduğunu biliyoruz, kapat çeneni, kapat çeneni!

İSMAİL ERDEM (İstanbul) – Fazla konuşma!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, sayın milletvekilleri, bir dakika...

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Kapat çeneni, kapat çeneni!

İSMAİL ERDEM (İstanbul) – Sen kapat! Ayıp ya!

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Hadsiz!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, AK PARTİ milletvekillerimiz...

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Hayır, bakın, bu çok yanlış bir şey. Kürt dilinden konuşuyoruz ve teröre bağlıyorsunuz, biz kendi dilimizden söz ediyoruz.

İSMAİL ERDEM (İstanbul) – Kusura bakmayın! Yerinizi bilin, sabır taşı sabır, dolduk buraya kadar!

BAŞKAN – İsmail Bey, bırakın, sayın milletvekilimiz konuşsun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bu korsan tebliği yapmaya ne kadar devam edecek ben anlamadım gitti yani.

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Hayır, şu anki müdahalelerin hepsi bu, başka cevap veremiyorsunuz.

(AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Yeter ya!

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Susar mısınız, sizi dinlemek istemiyorum.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Dışarıdan bir kendinizi izleyin.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Erbaş. (MHP sıralarından alkışlar)

AHMET ERBAŞ (Kütahya) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerinde söz almış bulunuyorum.

Kanun teklifiyle diş hekimliği, ebelik, acil tıp uzmanlığı, ilaç üretimi ve eczacılık alanlarında yapılacak düzenlemelerin sağlık çalışanlarına ve ülkemize hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye 2023 ihracatında 256 milyar dolara ulaşarak cumhuriyet tarihimizin rekorunu kırmıştır. 2024 Ocak ayı rakamları bize 2024 yılının sonunda inşallah bu rakamın 300 milyar doları geçeceğini işaret ediyor. Ben, bu başarıları elde etmemizi sağlayan ülkemizin isimsiz kahramanları sanayicilerimize, esnafımıza, ihracatçılarımıza ve bu alanda her türlü desteği sağlayan Ticaret Bakanlığımıza ve ilgili bakanlıklara teşekkür ediyorum.

Ihracatta cumhuriyet tarihinin rekorlarını kırarken Kütahya'mız da bu rekorlarda çok büyük bir pay sahibidir. Kütahya'mızın 2023 ihracat rakamı 1 milyar doların üzerindedir. İlimizde 3.400 esnaf ve sanatkârımıza yaklaşık 1,5 milyarlık destek verilmektedir. Yine, 2023 ihracatına yönelik devlet yatırımları kaleminden 31,6 milyon Türk lirası ödenek ayrılmıştır. Ancak bu yardımlar özellikle çinide, seramikte, ve cam sektöründe Çin devletiyle yarışan Kütahyalı sanayicimiz ve esnafımız için yeterli değildir.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; sanayicinin en büyük gider kalemi enerjidir. Enerji kaynaklarının içerisinde de en avantajlısı, ucuz, güvenilir, çevre dostu, yerli ve yeşil bir enerji türü olan jeotermal enerjilerdir. Kütahya, jeotermal su açısından zengin illerimizin başında gelmektedir. İlimizde sıcaklığı 30 derecenin üzerinde 11 adet jeotermal sahası vardır. Bu sahalardan Simav ilçemiz de 143 derece sıcak suyla ülkemizin jeotermal merkezlerinin başında gelir. Simav'daki bu kaynağı kent ısıtmasında, sera ısıtmasında ve kaplıca suyu olarak değerlendiriyoruz. Yerel girişimciler tarafından işletilen seraların varlığı... Bu konuda Simav ilçesinin birikiminden yola çıkan Simav Kaymakamlığınca 2019 yılında başlatılan, 2021 yılında Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından kabul edilen Simav Çitgöl Sera Organize Sanayi Bölgesi kuruldu. Bu proje ülkemizin örtü altı tarımı için çok önemlidir. Kaplıca bölgesinde saniyede 280 litre çıkan suyun 200 litresi Simav ilçe merkezinin ısıtmasında ve kaplıcalarımızda, 80 litresi ise seralarda kullanılmaktadır. Ne yazık ki bu jeotermal su, reenjeksiyon kuyusu olmadığı için Simav Çayı'na, oradan da Bursa ili sınırları içerisinde Marmara Denizi'ne dökülmektedir. Sıcak suyun bu şekilde boşa harcanması hem doğal kaynaklarımızın israfına neden olmakta hem de çevre üzerinde olumsuz etkiler yaratmaktadır çünkü suyun olduğu yerde hayat vardır. Soğuk ve sıcak su kaynaklarımız iklim değişikliklerinden dolayı gittikçe azalmaktadır. Gelecekte su krizlerinin ve su savaşlarının çıkacağı konuşulurken elimizdeki bu kıymetli suyun denize dökülmesine bizim içimiz elvermiyor. İsteğimiz odur ki Simav bölgesinde en az 2 adet reenjeksiyon kuyusu açılarak sıcak su rezervi muhafaza edilmeli ve bu sayede Simav Çayı korunmalıdır.

Değerli milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan Bey'in 28 Şubat tarihinde, yapımı yaklaşık on bir yıl süren şehir hastanemizin açılışını yapmak için Kütahya'ya geleceğini öğrendik. Yapımı yıllarca süren şehir hastanemizin sonunda açılıyor olması şehrimiz için çok önemlidir. Buradan Sayın Cumhurbaşkanımıza sesleniyorum: Kütahya sizden müjdel bekliyor, eksiklerimizin tamamlanmasını bekliyor. Kütahya yol, kavşak, sanayisinin gelişmesini, Kütahya stadının mevcut yerine yapılmasını, TOKİ ve doğal gazla ilgili hayırlı müjdel bekliyor. İnşallah, Sayın Cumhurbaşkanımızdan bu gelişinde bu müjdeleri alacağız.

Ayrıca, 23 Şubat 2024 tarihinde Tunçbilek'teki 52 milyon tonluk kömür rezervine sahip maden sahasında gerçekleştirilecek olan ihalenin Kütahya'mız için, Tavşanlı'mız için, ülkemiz ve enerji üretimindeki stratejimiz için en güzel şekilde sonuçlanmasını umuyorum.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Uzatmıyorum, demin Sayın Aykut Kaya'ya da vermedim.

AHMET ERBAŞ (Devamla) – Peki.

Teşekkür ederim, sağ olun. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İkinci söz, aleyhte olmak üzere, Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'ya aittir.

Buyurun Sayın Pala. (CHP sıralarından alkışlar)

KAYIHAN PALA (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sağlıkla ilgili birçok düzenleme yapılan kanun teklifinin artık son görüşmeleri içerisindeyiz. Öncelikle, bu kanun teklifinde bazı olumlu düzenlemelerin yer aldığına vurgu yapmalıyım. Örneğin, diş hekimlerinin beklentisini karşılayan bir madde hayata geçiriliyor, normal doğumun eksik de olsa desteklendiğine ilişkin maddeler var, “sosyal pediatri” gibi bir yan dal ilan ediliyor. Bunlar gerçekten bu kanun teklifinde olumlu bulduğumuz özellikler.

Ayrıca, yeri gelmişken Komisyonca dile getirdiğimiz malpraktis kanunuyla ilgili, üniversitelerdeki hekimlerin yararlandırılmaması anlamına gelecek eksik düzenlemeye ilişkin önerimizin kabul edilmesi ve buna ilişkin bir önerge verilerek bugün bu kanun teklifine eklenmesi nedeniyle Adalet ve Kalkınma Partisinin girişimini de memnuniyetle karşıladığımızı buradan söylemek isterim.

Ancak kanun teklifinin geneline baktığımızda epeyce olumsuz özellik var. Daha önce de dile getirmiştik ama ana hatlarıyla bir kez daha söylemek istiyorum. Bakın, ilaç ruhsatlandırılması sırasında bu süreci kısaltmak için yapılan girişimler yalnızca ilaç firmalarının vereceği evraklar üzerinden yapılacak bir ruhsatlandırma süreci nedeniyle bazı sıkıntılara yol açabilir; ayrıntılarını daha önce açıkladık. Ama bu ruhsatlandırma sürecinden sonra ruhsat almış bir ilaçtan eğer bir çocuk ya da bir yetişkin zarar görürse bunun sorumluluğu bugün bu kanun teklifine oy veren milletvekillerininindir aynı zamanda; bunu vurgulamak isterim.

Bu kanun teklifinde daha önce Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş, döner sermayeden ek ödeme yapılmasını bir yönetmeliğe bağlayan düzenleme tekrar getiriliyor; yine Anayasa'ya aykırı. Üstelik, daha önce de bazı milletvekilleri dile getirdiler, bir ceza alan herhangi bir sağlık çalışanının ikinci bir ceza olarak ek ödmeden yararlandırılmasının durdurulması da hem mevzuata aykırı hem Anayasa'ya aykırı.

Bir başka özellik, akademik kadroların Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenmesi ki bu, akademik özerkliği tamamen ortadan kaldırmaya dönük bir düzenlemedir; asla kabul edilemez, Anayasa'ya aykırı. Öğretim üyeleriyle birlikte kullanım protokolleri eşliğinde iki yıllık bir sözleşme yapılması Sağlık Bakanlığının yetki alanında olan bir kavram değildir. Milletvekilleri arasında rektörlük yapmış olan sayın milletvekilleri var, sanırım içlerinden hiçbiri bunu kabul edebilecek durumda değildir çünkü bu da üniversite özerkliğine ve akademik özerkliğe aykırıdır, aynı zamanda Anayasa'ya da aykırıdır.

Bir hastane koordinasyon kurulu kurulmaktadır, böyle bir kurul elbette kurulabilir ancak bu kurula sözleşme yapılmış kişilere uyarı verme, ikaz verme yetkisinin verilmesi ve bunların 3 ikazdan sonra sözleşmelerinin feshedilmesi ve aynı hastanede çalışmalarının ortadan kaldırılması kabul edilemez; mevzuata aykırıdır, Anayasa'ya aykırıdır.

Üniversitelerdeki etik kurullarının Sağlık Bakanlığının iznine tabi olması doğru bir yaklaşım değil. Bu, aynı zamanda ilaç araştırmaları, klinik araştırmalar açısından da sakınca doğurabilir. Ayrıca, klinik araştırmaların akademik kurumlar dışında yapılmasına da izin verecek bir düzenlemenin getirilmesi de kabul edilemez. Bunlar daha sonra, maalesef, ilaç tekellerinin ülkemizde -aynen Afrika’da, aynen Asya’nın bazı ülkelerinde yaptığı gibi- olumsuz birtakım sonuçlara yol açabilecek araştırmalar yapılmasının kapısını açabilir; buradan bu uyarıyı yapmak zorunda hissediyorum.

Askerî sağlık hizmetlerinin geçici yöntemlerle değil, Millî Savunma Bakanlığına bağlı sağlık kuruluşları tarafından verilmesine ilişkin bir düzenlemeyi kapsamaması nedeniyle de bu kanun teklifinde ciddi bir eksiklik olduğunu bir kez daha söyleyelim.

Aile Hekimliği Kanunu’nda değişiklik yapılarak disiplin cezasına bağlı olarak destek ödemelerinin ortadan kaldırılması ve bir süreye bağlı olarak aile hekimlerinin sözleşmelerinin feshedilecek olması daha önce de Anayasa Mahkemesi tarafından gösterildiği gibi hem kanuna hem Anayasa Mahkemesi kararlarına aykırıdır.

Değerli milletvekilleri, bu kanun tekifi ülkemizdeki sağlık sorunlarına çözüm getirmekten uzaktır. Bakın -Sayın Bakan Yardımcımız burada- dün akşam Bursa Şehir Hastanesinde hastaneye yatış endikasyonu verilen bir hekimimiz, bir meslektaşımız için yatak bulamamış durumdayız.

Gelin, böylesine toplum yararına, hastalar yararına olmayan kanunlar yerine toplumun gerçek ihtiyaçlarını karşılayacak kanunları hep birlikte yapalım. Bu kanunu reddediyoruz çünkü bu kanun toplumun yararına değil.

Saygılar sunuyorum. (CHP, DEM PARTİ ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

57.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır’ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta’nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifinin sonuna geldik ve Sayın Grup Başkan Vekili son konuşmasını yaparken bir cümle kullandı, aslında cevap vermek istemiyorum ama bu cümleye mutlaka ki cevap vermek durumundayız Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak. Şehir hastanelerini, yeni sağlık sistemini anlatırken “eski Türkiye’nin artıkları” ifadesini kullandı. Bir sefer, kendisi bir doktor, bakın, burada doktor arkadaşlarımız var; bu nasıl bir cümle.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Binaları kastettim, eski binalardan bahsettim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ben kendisine sormak isterim: Sıtma savaş dispanserleri, verem savaş dispanserleri cumhuriyetin ilk on yılında kurulmuş. Hıfzıssıhha Enstitüsü, askerî hastaneler, numune hastaneleri ve bu ülkede Cumhuriyet Dönemi’nden bugüne kadar tıp fakültelerinde yetişen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Bir dakika...

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Türkan Saylan, Refik Saydam, Gazi Yaşargil, Profesör Sezai Yılmaz, Mehmet Haberal, Aziz Sancar, bunları “eski sistemin artıkları” dediği fakülteler yetiştirdi. (CHP sıralarından alkışlar) Ha, şunu söyleyeyim: Bu sistemin “artık” dediği sistemin yetiştirdiği kahramanları, Mehmet Haberal’ı, Türkan Saylan’ı tutuklamak, gözaltına almak da bu iktidara nasip oldu!

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Ondan mı bahsediyor ya!

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Çarpıtmayın, çarpıtıyorsunuz, çarpıtmayın! Kılıçdaroğlu’nun SGK’sinden bahset, çok çarpıtıyorsunuz! Hançerlediğiniz Kılıçdaroğlu’nun SGK’sinden!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, ne olursa olsun, o binalara da o hastanelere de o sisteme de “eski Türkiye’nin artıkları” denilemez. Bu, yüz yıllık cumhuriyet tarihindeki hastanelere emek veren sağlık bakanlarına da hocalarımıza da bir hakarettir; bir doktora bunu yakıştıramıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Çarpıtıyorsunuz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Geri alsın, geri alsın; kendi hocalarına hakaret...

BAŞKAN – Sezai Bey, söz talebiniz var.

Buyurun.

58.- *Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, 107 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ve Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bir yasa daha geçti. Şimdi, bu yasaya baktığımızda -bütün maddeler üzerinde konuştuk- yasanın toplum yararına bir düzenleme olmadığı ortada, kamu yararına bir düzenleme olmadığı ortada. Çünkü nereden biliyoruz bunu? Bu yasa hekimler tarafından eleştiriliyor ve bu yasanın aslında hekim mesleğine aykırı düzenlemeler içerdiğini söylüyor, onları cezalandıran bir tarafı olduğunu söylüyor. Diğer taraftan, Türkiye'deki sağlık sisteminin ortadaki sorunlarına herhangi bir çözüm getiren bir düzenleme yok. Fakat şimdi Sayın Usta konuşmasında öyle bir şey söyledi ki, dedi ki: “Artık şehir hastanelerimiz var.” Şimdi, biraz istatistiklere baksaydı... Özellikle TÜİK'e baksın, başka bir yere bakmasın, TÜİK yeter.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sezai Bey.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Düşünün, TÜİK bile yetiyor. Bir de bütçeye baksaydı bu şehir hastaneleri meselesinin aslında sağlık sistemini çökerten bir kara delik olduğunu zaten görecekti fakat elde bu var.

MEHMET BAYKAN (Konya) – Mezralardan helikopterle hasta taşınıyor şimdi; at sırtında karda tipide...

BAŞKAN – Beyler, Sayın Grup Başkan Vekilini dinleyelim.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Elde bu olduğu için de bu sistemin çöküşünü kamufle etmek için döndü yine, acze düşmüş o siyasetlerini parlatarak, köpürterek bir saldırgan üslupla konuyu başka bir yere çekti. Bakın, konuyu başka bir yere çekmeyin. Bütçeye bakın, bütçe açığındaki en önemli nedenlerden biri kamu-özel iş birliği ve şehir hastaneleri meseleleridir. Şimdi, bu açığı burada bu yöntemle kapatamazsınız, bu sağlık sisteminin çöküşünü bununla örtemezsiniz; Kürt düşmanlığıyla, Kürtçe düşmanlığıyla, halk düşmanlığıyla, toplum düşmanlığıyla örtemezsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Toparlayın, buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Bakın, başka bir örnek daha vereyim: Ben Kars'tan örnek verdim -sağlığa erişim hakkı- İYİ Partili milletvekili de geldi, Mersin'de aynı sorunu söyledi. Biz ne aynı düşüncedeyiz ne aynı şeydeyiz ama Türkiye'nin bir sorunundan size bahsettik. Siz dinlemiyorsunuz ki yani sağlık sisteminin sorunlarını dinleyip ona çözüm üretmek derinde değilsiniz. Siz batmışsınız, sistem çökmüş; bununla yüzleşmek yerine nefret söylemiyle, saldırganlıkla bunların üstünü örtmeye çalışıyorsunuz; örtemezsiniz, bu sistem çöktü.

Bakın, 31 Marttan sonra buraya geleceksiniz, bu çöken sistemin aslında yeniden ek bütçesini yapmak için burada dolanacaksınız ve yine orada sizin yüzünüze bu sağlık sistemini ve şehir hastanelerinin nasıl bir kara delik olduğunu çok net anlatacağım.

Cevap verecekseniz buna cevap verin, başka yerlere meseleyi götürmeyin.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Sayın Usta, bir sataşmaya meydan vermeden...

Buyurun.

59.- *Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Teşekkür ederim Başkanım.

Başkanım, “eski Türkiye artığı”ndan kastettiğim, eski binalardan, eski hastane binalarından, depreme dayanıksız, koğuş sistemiyle odalarda hastaların üst üste yığıldığı, hijyen şartlarının olmadığı dönemden bahsettim, bu hastane şartlarından bahsettim.

ASU KAYA (Osmaniye) – İskenderun'daki hastaneler niye yıkıldı depremde?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Söylediğimde hiçbir ima dahi kastetmediğim konuları Mahir Bey nasıl oldu da çekti, getirdi bunu çözmek mümkün değil ama Ali Mahir Bey bunu hep yapıyor, sonra da gelip özer diyor. Bence baştan bunu yapmasın, söylediğim lafı başka bir yere çekmesin.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Biz yine modern hastanelerimizle, tek kişilik, 2 kişilik, 3 kişilik odalarda hijyen şartlarında hizmet vermeye, vatandaşımıza da hizmet etmeye devam edeceğiz.

Teşekkür ederim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Başarır...

60.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Şimdi, ben sürekli... Bir sürü grup başkan vekili var AKP'de; nedense Leyla Hanım'a mı denk geliyor.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Evet.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bence Leyla Hanım cümlelerini seçerken daha dikkatli olmak zorunda.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Siz de dikkat edin Ali Mahir Bey, söylemediğim şeylerle beni itham etmeyin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – “Eski Türkiye, yeni Türkiye” nedir ben anlamıyorum.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Yeter ya! Ayıp ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Tutturmuşlar “eski Türkiye, yeni Türkiye; eski Türkiye, yeni Türkiye...”

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Evet!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Yahu “eski Türkiye” dediğiniz bu ülkede huzur vardı. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Ya, nerede vardı, nerede vardı? Yapma ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – İnsanlar iki yıl sonraya randevu mu alıyordu? Allah aşkına, bu ülkede huzur bırakmadınız!

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Neresinde huzur vardı ya, neresinde huzur vardı? Yapmayın ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bu ülkede insanları, toplumu ikiye böldünüz. “Eski Türkiye, yeni Türkiye...” Nedir bu? Ben merak ediyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Nerede yaşadın acaba?

BAŞKAN – Sayın Şahin, buyurun.

61.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, 107 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne “ret” oyu kullanacaklarına ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

MEHMET BAYKAN (Konya) – Eski Türkiye’de Grup Başkan Vekilimiz tıp eğitimini yarım bırakmak zorunda kaldı!

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Kanun teklifiyle ilgili görüşümüzü beyan etmek için söz aldım.

Şimdi...

MEHMET BAYKAN (Konya) – Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde dava kazandı! Eğitimini yarım bırakmak zorunda kaldı!

BAŞKAN – Bir Grup Başkan Vekili konuşuyor değerli milletvekilleri.

Buyurun Sayın Şahin.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Evet, kanun teklifiyle ilgili görüşümüzü beyan etmek için söz aldım.

Tabii, doktorlarımızın, sağlık çalışanlarımızın sorunlarını burada konuştuk; hasta yoğunluğunu, şiddet vakalarını, özlük haklarından kaynaklanan sorunları konuştuk. Tabii ki böyle bir düzenlemede bunu ifade ettik, tekrar ifade ediyoruz: Gönül isterdi ki doktorlarımızın eş durumundan kaynaklanan mazeret, tayin haklarıyla ilgili bir düzenleme burada yapılsın; yapılmadı. Umarım, önümüzdeki dönemde bu eksiklik giderilir.

Bizim, kanun teklifine itirazlarımız var. Disiplin cezası verilmesi hâlinde ek ödemede kesinti yapılmasına ilişkin madde, sözleşmenin feshine ilişkin madde, geçici görevlendirmelere ilişkin madde, sözleşmeli personelde sözleşmenin disiplin cezasıyla feshine ilişkin madde, aile hekimlerinde sözleşmenin disiplin cezasıyla feshine ilişkin madde ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – ...hastane koordinasyon kurulu kurulmasına ilişkin maddede hukuka aykırılıklar olduğundan ve bu maddelerin uygulamada oluşturacağı mağduriyetlerden dolayı grubumuz olarak kanun teklifine “ret” oyu kullanacağımızı belirtmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Uşak Milletvekili İsmail Güneş ve Bayburt Milletvekili Orhan Ateş ile 106 Milletvekilinin Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1980) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 107) (Devam)

BAŞKAN – Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Bu açık oylamanın ve bugün yapılacak diğer açık oylamaların elektronik sistemle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Bu açıklama, bugün yapılacak diye açık oylamalar için de geçerlidir.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Açık oylama sonucu gelmiştir, okutuyorum:

“107 sıra sayılı Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

Kullanılan Oy Sayısı : 307

Kabul : 241

Ret : 66 (*) (**)

Kâtip Üye

Sibel Suiçmez

Trabzon

Kâtip Üye

Adil Biçer

Kütahya”

BAŞKAN – Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır; hayırlı olsun.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.25

(*) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

(**) Bu oylamaya ilişkin düzeltme talebi 27.02.2024 tarihli 64’üncü Birleşim Tutanağı’nın 252’nci sayfasında “Geçen Tutanak Hakkında Düzeltmeler” bölümünde yer almaktadır.

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 22.36****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Sibel SUİÇMEZ (Trabzon), Adil BİÇER (Kütahya)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 63’üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

2’nci sıraya alınan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında “Tercihli Ticaret Anlaşması”nı Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında “Tercihli Ticaret Anlaşması”nı Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1765) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 98) ()*

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 98 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen? Yok.

Soru-cevap yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir...

1’inci maddeyi okutuyorum.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ NUMAN KURTULMUŞ’UN TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA “TERCİHLİ TİCARET ANLAŞMASI”NI TADİL EDEN PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 29 Nisan 2023 tarihinde Samsun’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında ‘Tercihli Ticaret Anlaşması’nı Tadil Eden Protokol”ün onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok.

1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok.

2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok.

3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Oylama için iki dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

(*) 98 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

BAŞKAN – Açık oylama sonucu gelmiştir, okutuyorum:

“98 sıra sayılı Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

Kullanılan Oy Sayısı : 279

Kabul : 273

Ret : 4

Çekimser : 2 (*)

Kâtip Üye

Sibel Suiçmez

Trabzon

Kâtip Üye

Adil Biçer

Kütahya”

BAŞKAN – Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

3’üncü sıraya alınan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1836) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 99) (**)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 99 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen? Yok.

Soru-cevap yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KATAR DEVLETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
TİCARET VE EKONOMİK ORTAKLIK ANLAŞMASININ NOTALARLA BİRLİKTE
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 26 Kasım 2018 tarihinde İstanbul’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşması”nın “Notalar”la birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – 1’inci madde üzerinde Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cüpolo konuşacak.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA CEYLAN AKÇA CÜPOLO (Diyarbakır) - Sayın Genel Kurul, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Uluslararası Ana Dili Günü hasebiyle bir hikâye anlatmak istiyorum. Çok geçmiş bir zamanda değil, yakın zamanda oldu. 6-8 Şubat arası bu Parlamentonun Dışişleri Komisyonu Londra’ya bir seyahat düzenledi, bir heyet ziyareti yapılmıştı. Burada ise bütün siyasi partilerden de üyeler katılmıştı, ben de DEM PARTİ adına katılmıştım. Bu seyahatin bir bölümünde Londra’da faaliyet gösteren Türk STK’leriyle bir toplantı yaptık ve orada Londra’da yaşayan Türkiye vatandaşlarının sorunlarını dinledik. Bu STK’lerdeki STK temsilcileri bize bu sorunlarını anlattılar ve sorunlarının en başında ana dilinde eğitim görememek

(*) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

(**) 99 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

vardı, dediler ki: “Bizim çocuklarımız ana dilinde eğitim alamadıkları için üniversiteye gitme oranları çok düşük, gitmiyorlar.” Bunları hem ara sohbetlerde hem de geniş sohbetlerde dile getirdiler ve dediler ki: “Biz, ana dilinde eğitim görebileceğimiz Türk okulları istiyoruz, Londra’da istiyoruz.” Vallahi hiç kraliyet ailesi de kalkıp “Siz, bölücülük yapıyorsunuz. Bizim dilimize, Büyük Britanya’nın bölünmez bütünlüğüne tehdihtiniz.” demedi. Hatta orada, onları da destekledik. Bizden parti adına yine Londra’dan varsa izleyenler, onlara da diyoruz ki: Londra’da da olursanız olun, ana dilinizde eğitim görme hakkınız haktır, devletler bunu sağlamakla yükümlüdür. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, son günlerde görüyoruz bakanlar, bürokratlar böyle derin bir seyahat hâindeler; jetleriyle maşallah, küresel ısınmaya katkı sağlayan, böyle gaz emisyonunu sağlayan bir faaliyet içindeler. Baktık işte, Sayın Dışişleri Bakanı gitmiş, Uluslararası Ceza Mahkemesinde, ceza mahkemesinin hâkimleriyle birlikte Gazze’deki meseleye dair kaygılarını dile getiriyor. Şimdi, Uluslararası Ceza Mahkemesiyle ilgili baktım yine gelirken; Dışişleri Bakanlığının sayfasında diyor ki: “Türkiye mahkemeye taraf değildir ama yakinen takip etmektedir.” Mahkemeyi bu kadar beğeniyorsanız Roma Statüsü’nü örneğin niye tanıımıyorsunuz? Roma Statüsü yani soykırım suçları; eğer yapmadığınızı iddia ediyorsanız -ki yapmadıysanız- Roma Statüsü’nü buyurun tanıyalım, o zaman korkacağınız hiçbir şey yok. Yine, aynı Dışişleri Bakanı, bugün o uluslararası Ceza Mahkemesinin önünde bekleyen bazı dosyalarda fail durumundadır, orada bazı suçlardan fail durumunda bulunmaktadır.

Şimdi, bu suçlar, buradaki dosyaların bir kısmı işte Türkiye’nin, Başûr’da, Rojava’da, işte federe Kürdistan’da ve aynı zamanda kuzey ve doğu Suriye özerk yönetiminin olduğu bölgelerde işlediği suçlar sebebiyle o dosyalar Uluslararası Ceza Mahkemesinin önünde beklemektedir. Yine, Uluslararası Ceza Mahkemesine Gazze’de işlenen soykırıma varan suçlarla ilgili oraya başvuruyu yapan kişiler Güney Afrikalı avukatlardır. Bu Güney Afrikalı avukatlar... Bugün bazıları İstanbul’da ne diyorlar? “Kürt sorununa demokratik çözüm için İmralı tecridini kaldırın.” diyorlar. Mesela, o avukatların, Güney Afrikalı avukatların Gazze’ye ilişkin beyanını dikkate alırken Kürt sorunuyla ilgili söylediklerini bu kadar dikkate almıyorsunuz.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Ayıp oluyor ya!

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) – Yine, Türk bürokratları, uçaklarıyla vızır vızır uçarken ne diyorlar? “Biz, Gazze’yle ilgili çok iyi bir şekilde, Gazze’de bir müzakere masasına oturabiliriz, bir müzakere masasını oluşturabiliriz ve bu masanın taraflarını getirebiliriz.” diyorlar. Takdire şayan bir çabadır, bunları destekliyoruz. Gazze’de derhâl ateşkesin olması gerekiyor, oradaki ölümlerin durması gerekiyor ama Gazze’de ateşkesi sağlayacak, o masayı kuracaklar ikiyüzlü kişiler olamazlar. Bu ikiyüzlü kişiler, kalkıp işlerine geldiğinde başparmağı kaldırıp millî görüş için başparmak, işlerine geldiğinde bir anda bir bakıyoruz, bozkurt kesiliyorlar, 2 parmak havaya kalkıyor.

VAHİT KAYIRICI (Çorum) – Yap, onu da yap.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Onu da yap, onu da yap.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) – Bakıyoruz, Mısır’da...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bak, o olmadı bak, gördünüz değil mi?

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) – Bakıyoruz, Mısır’da diyorlar ki: “Vallahi, Müslüman Kardeşler’in derdi bizim derdimizdir.” 4 parmak rabia için havaya kalkıyor. Bir baktık, geçen gün 5 parmak havadaydı “Sisi kardeşim, gel bir elini sıkayım.” diyordunuz. Öbür elinizle İstanbul’da şu anda merkezi bulunan Mısır yayın organları yani Müslüman Kardeşler’e mensup gazetecilerin televizyonlarına, radyolarına dediniz ki: “Yemek programı, müzik programı, hayat programı dışında hiçbir şey yapmayın.”

Libya’ya cihatçı ihraç ediyorsunuz. Libya’daki çatışmayı daha da derinleştirecek Suriye’den aldığınız o cihatçıları alıyorsunuz, Libya’ya götürüyorsunuz, alıyorsunuz, Azerbaycan’a götürüyorsunuz.

O “drone”larınız hani var ya... İsveç’in NATO’ya girmesi için derin pazarlıklar başlatmıştınız ya, işte “İsveç’te böyle Kürtler var, şöyle terörü var.” diye bol bol İsveç’le pazarlık yapmıştınız. Tam Kapalıçarşı’daki bir halıcı kurnazlığıyla pazarlık payınızı artırmak için Kürtleri nefret suçlarının hedefi yapmaktan hiç alıkoymadınız, kendinizi alıkoymadınız ve bunlara, nefret suçlarına ortak oldunuz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Oysa dürüst olabilirdiniz, Amerika’ya diyebilirdiniz ki: “Biz yan sanayici,

montajcıyız. ‘Drone’larımız da yan sanayi montajıdır, KAAAN’larımız da yan sanayi montajıdır. Optik sensörlerimiz yok, o yüzden ‘drone’ üretemiyoruz, şu ambargoyu kaldırın.” Onun yerine, Kürtleri kendi pis pazarlıklarınıza meze etmeye çalıştınız. Nordik ülkelerinden gelen heyetlere “Sen benim sırtımı kaşı, ben de senin sırtını kaşırım.” dediniz mi, demediniz mi?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Hayır, hiç demedik.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) – Ukrayna’da barışçıl bir çözüm için Türkiye ara rolü oynayabilir. “...”(*) diye her yerde çok güzel söylüyordunuz ama Rusya’nın yaptırımlarını delerken, Rusya yaptırımları deldin diye burada ara rolleri oynarken Ukrayna’ya da “drone” satmaya devam ediyordunuz.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Yan sanayi mi?

MEHMET BAYKAN (Konya) – Allah’ı var, yalanı hepinizden güzel söylüyor.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Sizden âlâ yalancı yok burada!

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) – Vallahi “yalan” diyorsanız, lütfen, buyurun gelin, buyurun konuşun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Montaj, montaj.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) – Bakın, Gazze’de “müzakere masası” diyorsunuz, İsrail’le akçeli işlerinize devam ediyorsunuz. Samimi olsaydınız derdiniz ki... Bugün, şimdi, İsrail’e askerî parçaların ticari faaliyetlerinin durdurulmasıyla ilgili bir imza dolaşıyor Avrupa genelinde, Avrupa Parlamentosuna üye milletvekillerinin ve partilerin imzaladığı bir kampanya var. Eğer çok samimiyseniz, gidin, bir şekilde burada bunu da imzalayabilirsiniz.

Yani burada peşkeş çekmediğiniz, bu topraklarda peşkeş çekmediğiniz bir şey kalmadı ama Katar’la ilgili yaptığınız bir şeyi takdir edeceğim. Yine, Dışişleri Bakanlığının sayfasında Katar’la birlikte bir eş başkanlık sistemi başlattığınızı okudum; tebrik ediyorum. Görüyorum ki eş başkanlık sizin de mor çizginiz olmuş. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Ama iki erkekle olmuyor o, birinin kadın olması lazım yani Katar’dan bir kadını eş başkanlığa vermeniz gerekiyor.

Eğer ki kadınları önemseydiniz Katar’a derdiniz ki: “Ben seninle ticari anlaşma yaparım ama kadınlara dayattığın himaye sistemini kaldıracaksın.” Siz, AK PARTİ kadın milletvekilleri burada oturabiliyorsunuz ama Katar’daki himaye sisteminde 25 yaşın altındaki bir kadın bir erkeğin rızası olmadan seyahat edemiyor, 30 yaşın altında bir kadın otele bir erkeğin rızası olmadan giremiyor. Ama tabii ki de “Bana ne kadından! Ben hayırlı işlere bakarım, ben akçeli işlere bakarım. Benim dış politikada odağım kesinlikle insan hakkı değildir, kadın hakkı değildir. Benim işim akçeli işlerde.” dersiniz biz size hayırlı olsun deriz ama bu anlaşmaya “hayır” deriz.

Bu anlaşmayı niye getirdiğinizi biliyoruz; geçen hafta Maden Kanunu’yla ilgili teklifi getirecektiniz. O Maden Kanunu ile bunun arasındaki bağı görmüyor muyuz? Buranın yerinin altını, üstünü, insanını, her şeyini pazarlamaya o kadar açıksınız ki gözlerinizde öyle dolar işaretleri geziyor ki bu topraklardaki insanların hayatları sizin umurunuzda değil. İliç’te, o siyanürlü toprağın altında duran 9 işçinin hayatı sizin derdiniz değil diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlamak istiyorum ama içimden gelmiyor; halkları saygıyla selamlıyorum, iyi akşamlar diliyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

VAHİT KAYIRICI (Çorum) – Vekilim, bozkurt yapsaydın ben de alkışlayacaktım valla.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Namık Tan.

Buyurun Sayın Tan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA NAMIK TAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi için partim adına söz aldım.

Bu anlaşmayı değerlendirdiğimizde çok sayıda soru işaretiyle karşı karşıya kalıyoruz. Bu soru işaretlerinin bir bölümü zihninizde özel olarak bu anlaşmayla, diğer bölümü ise genel olarak Türkiye-Katar arasındaki ilişkilere dair oluşuyor. Önce anlaşmanın özeline dair konuşalım. Elimizde 1.500 sayfalık devasa bir metin mevcut. Yüzlerce, belki binlerce ticari ürünün iki ülke arasındaki alım satımı, gümrük vergilerini, tarafların birbirlerine sağlayacağı avantajları düzenliyor. Ümit ediyoruz ki bu anlaşmada

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

sadece Katar'ı değil, Türkiye'yi, bizim üreticilerimizi koruyan hükümler ağırlıkta olsun fakat ne yazık ki Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetlerinin uyguladığı dış politika çizgisi ve yaptığı diğer ticaret ve yatırım anlaşmalarına baktığımızda bu hususta en ufak bir ümit taşıyamıyoruz. Birçok anlaşmada ülkemizi, yerli üreticimizi, ihracatçımızı gözetmeyen hükümlere rastlıyoruz, anlaşma imzalanan ülkelere nedeni belirsiz imtiyazlar verildiğine şahit oluyoruz. Bu anlaşmalardan biri de önümüzdeki haftalarda, belki yerel seçimlerin akabinde Meclisimiz açıldıktan sonra karşımıza gelecek olan ve Birleşik Arap Emirlikleri'ne Osmanlı devrini aratmayacak kapitülasyonlar veren enerji yatırım anlaşması. Daha Komisyona gelmeden anlaşma metnindeki vahim hükümler tüm basın-yayın organlarında tartışma konusu oldu. Bütün bunları gördükten sonra da önümüzdeki 1.500 sayfalık anlaşma metnine baktığımızda doğal olarak şüphelerimiz oluşuyor.

Değerli arkadaşlar, ticaret anlaşmaları metinlerinin hazırlanması ve incelenmesi uzun ve titiz çalışmalar gerektirir. Biz, açıkçası, ilgili bakanlıklarımızın bu çalışmaları ne ölçüde dikkatle yapabildiği konusunda bir malumata sahip değiliz. Başkanımız Sayın Fuat Oktay'ın makamından toplantı gündemine dair Dışişleri Komisyonumuz toplanmadan sadece üç dört gün önce bilgilendiriliyoruz. Sizlere sormak istiyorum: 1.500 sayfalık bir metin ve içindeki hükümleri üç günde kim tetkik edebilir? Kaç milletvekili, kaç danışman bir araya gelse üç günde altından kalkabilir? Bu kapsamlı anlaşma neden Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmedi? Tali komisyonda ticari işler ve ilişkiler konusunda uzmanlık sahibi arkadaşlarımızın bunun üzerinde çalışmasına neden imkân sağlanmadı? Ama her ne hikmetse anlaşma alelacele ana komisyon olarak bize yani Dışişleri Komisyonuna havale ediliyor. Kendi başına bir toplantı konusu olabileceksen 20 uluslararası anlaşmanın yer aldığı bir gündemin içine deyim yerindeyse gizleniyor ve önümüze getiriliyor.

Biz bu anlaşmaya muhalefet serhi vermedik çünkü hakkıyla inceleyebilmemiz için yeterli zaman bize tanınmadı. Sadece bir uluslararası anlaşma metnini incelemek dahi ciddi bir mesai gerektiriyorken 15-20 ayrı anlaşmayı inceleyebilmek için yalnızca üç dört gün verilmesini anlamakta güçlük çekiyoruz.

Değerli milletvekilleri, biz, milletimizin bize verdiği ana muhalefet sorumluluğunu hakkıyla yerine getirmek adına, her biri kanunlaşacak ve hukuk sistemimize girecek bu anlaşmaları kelime kelime inceliyoruz ama iktidara mensup arkadaşlarımız uluslararası anlaşma metinlerine pek alaka göstermiyor olmalı ki bu konuda herhangi bir şikâyetlerini duymuyoruz, Komisyonunda söz aldıklarına da hiç şahit olmuyoruz. Bu çerçevede, anlaşmanın müspet veya menfi yönlerini tam anlamıyla idrak edemediğimiz, ülkemize fayda mı yoksa zarar mı vereceğini tüm yönleriyle inceleyemediğimiz için de Komisyonunda muhalefet ederek serh vermek yerine, Genel Kurulda, halkımızın önünde eleştirilerimizi dile getirmeyi uygun bulduk. (CHP sıralarından alkışlar) Bu konudaki hassasiyetimizi başta Komisyon Başkanımız Sayın Fuat Oktay olmak üzere tüm Hükümet yetkililerine huzurunuzda iletiyor, yüce Meclisin yasama görevini layıkıyla yerine getirmesi için üzerlerine düşen sorumluluğa uygun hareket etmelerini talep ediyoruz. İçeriğine dair ayrıntılı bir çalışma yapma imkânından mahrum bırakılmamızdan ötürü de anlaşmayla ilgili tavrımızı Cumhur İttifakı iktidarının dış politikada Katar'a yönelik tutumuyla ilgili eleştirilerimize dayanarak belirtmek durumunda kalıyoruz.

Değerli arkadaşlar, bildiğiniz üzere Katar sadece bölgesinde değil, son yıllarda tüm dünyada kendisinden giderek daha sık bahsedilen bir ülke ve Arap âleminde yumuşak güç olarak kendini geliştiren belki de tek devlet. Petrol ve doğal gaz kaynaklarının satışı haricinde ekonomisini çeşitlendiriyor, medya ve kültür alanlarında ciddi çalışmalar yaparak yumuşak gücünü giderek artırıyor; bunun için milyarlarca dolar harcıyor. Katar'ın bu büyük meblağlardaki harcamaları da tahmin edebileceğiniz üzere Türkiye'de iktidardaki birtakım kişilerin gözlerini kamaştırıyor. Bu ülkeyle mütakabiliyet ve çıkarların dengelenmesi temelinde kurulması gereken ilişkiler belki de söz konusu iktidar sahiplerinin eliyle Katar lehine ve Türkiye aleyhine şekilleniyor. Öncelikle, Katar'ın Türkiye'deki mal varlıklarından başlayalım; partili arkadaşlarımız ülkemizin toprakları üzerinde ne kadar çok arazinin ve halkımıza ait değerlerin tartışmalı şekilde Katarlılara satıldığını yıllardır dile getiriyor ve halka aktarıyor. Finansbank, Digitürk, A Bank, Banvit, Ankas, BMC, Ergo Portföy, Beymen, Memorial Sağlık Grubu, English Home ve daha bir sürü büyük ölçekli şirket Katarlı iştirak sahiplerinin eline geçerken İstanbul Boğazı'nda onlarca paha

biçilmez yalıya, Türkiye'nin farklı bölgelerinde otellere, yüzlerce gayrimenkul ortaklığına ve nihayet, Kanal İstanbul fantezi projesinin planlama alanı olarak düşünülen bölgedeki en değerli arazilere bugün Katarlılar sahip olmuş vaziyette. Ulusal savunmamızın önemli değerlerinden Tank Palet Fabrikasının yüzde 49 hissesi bizim ciddi eleştirimize rağmen iktidarınız tarafından Katarlılara yalnızca 50 milyon dolara satıldı. Yani Alper Gezeravcı'nın fantastik uzay seyahatine verdiğiniz paradan bile az. Geçen yıl Türk Hava Yollarının yüzde 49 hissesinin de Katarlı iştirakçilere satılacağı, hâlihazırda da Galataport'un satışı için görüşmelerin sürdüğü iddia ediliyor. Katarlılar 2020'de Borsa İstanbul'a dahi ortak oldular. Ülkemiz elbette dışarıdan yatırımlara açık olmalıdır fakat hangisi olursa olsun tek bir ülkenin ticaret, üretim ve sermaye piyasalarımızda bu kadar büyük güce kavuşması sizleri hiç endişelendirmiyor mu? Özel sektördeki yatırımlara da bir sözümüz olamaz. Fakat halkımızın tamamına ait olan, kamuya ait varlıkların ve hazine arazilerinin Katarlılara hangi şartlarda satıldığı, bu satışlardan Türkiye'nin gerçek anlamda bir kârının olup olmadığı hususunun kamuoyunda uzun yıllardır tartışıldığını hepimiz biliyoruz. Katarın uluslararası toplumdan tecrit edildiği, Suudi Arabistan'ın bile Katar'ı dışladığı bir dönemde Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Katar'a ne kadar arka çıktığını hatırlıyoruz. Bu aşırı hassasiyetin kendisinin ya da çevresinin Katar'la birtakım girift ilişkiler kurmasından ötürü mü gerçekleştirildiğini de sormadan edemiyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Netice olarak, kendi halkının çıkarlarını özenle korumayan, başka devletlerin siyasi elitleriyle kurdukları özel ekonomik bağlar ve çıkar ilişkileri için uluslararası anlaşmalar imzalayan bu iktidara da güvenmiyoruz. O yüzden bu anlaşmaya "hayır" oyu kullanıyoruz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Oylama için iki dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Açık oylama sonucu gelmiştir, okutuyorum:

"99 sıra sayılı Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

Kullanılan Oy Sayısı : 283

Kabul : 239

Ret : 40

Çekimser : 4 (*)

Kâtip Üye

Sibel Suiçmez

Trabzon

Kâtip Üye

Adil Biçer

Kütahya"

BAŞKAN – Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Gündemimizdeki işler tamamlanmıştır.

Alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 27 Şubat 2024 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.06

(*) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

VIII.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 107) : Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

2.- (S. Sayısı: 98) : Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında "Tercihli Ticaret Anlaşması"nı Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

3.- (S. Sayısı: 99) : Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

Sıra Sayısı : 107

Oylama Saati : 22:21

Üye Sayısı : 600

Kabul Edenler : 240

Reddedenler : 66

Çekimsizler : 0

Geçersiz Oylar : 0

Mükerrer Oylar : 1

Toplam : 307

Açık Üyelikler : 2

Kanunlaşmıştır

Sıra Sayısı : 98

Oylama Saati : 22:38

Üye Sayısı : 600

Kabul Edenler : 273

Reddedenler : 4

Çekimsizler : 2

Geçersiz Oylar : 0

Mükerrer Oylar : 0

Toplam : 279

Açık Üyelikler : 2

Kanunlaşmıştır

Sıra Sayısı : 99

Oylama Saati : 23:02

Üye Sayısı : 600

Kabul Edenler : 239

Reddedenler : 40

Çekimsizler : 4

Geçersiz Oylar : 0

Mükerrer Oylar : 0

Toplam : 283

Açık Üyelikler : 2

Kanunlaşmıştır

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 107	S. S. 98	S. S. 99
Adana	Aytekin	Faruk	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Barut	Ayhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Bilici	Bilal	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Ret
Adana	Bulut	Burhanettin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Çelik	Ömer	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Doğru	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Ersay	Ayşe Sibel	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Hatimoğulları Oruç	Tulay	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Karamık	Sunay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Kısacık	Sadullah	DEVA	Ret	Kabul	Çekimsiz
Adana	Sümer	Orhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Şevkin	Müzeyyen	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Türkş Taş	Ayyüce	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Varlı	Muharrem	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Zenbiki	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Alkayış	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Kurt	Resul	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Özhan	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Şan	İshak	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Tutdere	Abdurrahman	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Afyonkarahisar	Arslan	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul
Afyonkarahisar	Köksal	Burcu	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Afyonkarahisar	Olgun	Hakan Şeref	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Taytak	Mehmet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Afyonkarahisar	Yurdunuseven	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ağrı	Bozdağ	Heval	DEM	Ret	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Demir	Nejla	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Kilerci	Ruken	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ağrı	Sakık	Sırrı	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Amasya	Çilez	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Amasya	İpek	Haluk	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 107	S. S. 98	S. S. 99
Amasya	Karagöz	Reşat	CHP	Ret	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Akdoğan	Umut	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Alparslan	Murat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Arslan	Yüksel	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Aydemir	Zehranur	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Aydın	Koray	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Baykoç	Ahmet Fethan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Beker	Adnan	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Bilgin	Vedat	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Çelebi	Kurtcan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Demir	Deniz	CHP	Ret	Kabul	Ret
Ankara	Diñçer	Semra	CHP	Katılmadı	Kabul	Ret
Ankara	Doğan	Mesut	SAADET P	Ret	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Durmaz	Sadir	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Enir	Murat	CHP	Ret	Kabul	Ret
Ankara	Erdoğan	Asuman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Ergin	Sadullah	DEVA	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Fakıbbaba	Ahmet Eşref	İYİ PARTİ	Ret	Katılmadı	Ret
Ankara	Gökçek	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	İleri	Ömer	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Karakaya	Mevlüt	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Konuralp	Okan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Oktay	Fuat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Saneroğlu	Jülide	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Şahin	İdris	DEVA	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Taşcier	Günze	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Timisi Ersever	Aliye	CHP	Ret	Kabul	Ret
Ankara	Türkş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Yamalı	Mustafa Nedim	SAADET P	Ret	Kabul	Kabul
Ankara	Yaman	Aylin	CHP	Ret	Kabul	Ret
Ankara	Yegün	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Yıldırım	Yaşar	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Yıldız	Zeynep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Zorlu	Kürşad	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	An	Cavit	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Başkan	Abdurrahman	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Coşar	Aliye	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Çavuşoğlu	Mevlüt	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Çelik	Kemal	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Çorabatur	Sururi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Durgun	Hilmi	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Erdem	Mustafa	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Kaya	Aykut	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Ret

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 107	S. S. 98	S. S. 99
Antalya	Kılıç	Şerafettin	SAADET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Oluç	Hakkı Saruhan	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Poyraz	Uğur	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Taş	İbrahim Ethem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Uslu	Atay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Vural Çokal	Tuba	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Yazıcı Özbudun	Serap	SAADET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Artvin	Çelik	Faruk	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Bülbül	Süleyman	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Karakaş	Ömer	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Karakoz	Evrin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Özmen	Ömer	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Sarıbaş	Seda	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Aytekin	Ensar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Canbey	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Çömez	Turhan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Dalgın	Burak	DEVA	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Ok	İsmail	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Öztaylan	Ali Taylan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Sanı	Serkan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Uygur	Belgin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Yüksel	Ekrem Gökay	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Bilecik	Eldemir	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bingöl	Berdibek	Feyzi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bingöl	Hülakü	Ömer Faruk	DEM	Ret	Ret	Ret
Bingöl	Korkutata	Zeki	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bitlis	Bedirhanoglu	Turan	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul
Bitlis	Çağlar Gökarp	Senra	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bitlis	Olan	Hüseyin	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bolu	Akgül	İsmail	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Bolu	Ateş	Türker	CHP	Ret	Katılmadı	Ret
Bolu	Coşkunyürek	Yüksel	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Burdur	Akbulut	İzzet	CHP	Ret	Katılmadı	Ret
Burdur	Korkmaz	Adem	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Burdur	Oğuz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Ala	Efkan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Altaca Kayışoğlu	Nurhayat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Atmaca	Mehmet	SAADET P	Ret	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 107	S. S. 98	S. S. 99
Bursa	Gözükara Durmaz	Emel	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Kılıç	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Özen	Refik	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Öztürk	Hasan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Pala	Kayıhan	CHP	Ret	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Salman	Ayhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Sarıbal	Orhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Toktaş	Hasan	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Ret
Bursa	Torun	Cemalettin Kani	SAADET P	Ret	Kabul	Kabul
Bursa	Türkoğlu	Yüksel Selçuk	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Varank	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Yavuz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Yavuz Gözgeç	Emine	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Zırhloğlu	Fevzi	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Çanakkale	Ceylan	Özgür	CHP	Ret	Kabul	Ret
Çanakkale	Gider	Ayhan	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul
Çanakkale	Güneşhan	İsmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çanakkale	Uz	Radvan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çankırı	Akbaşoğlu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çankırı	Yılık	Pelin	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çorum	Ahlatıcı	Yusuf	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Kaya	Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Kayncı	Vahit	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Tahtasız	Mehmet	CHP	Ret	Kabul	Ret
Denizli	Arpacı	Şeref	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Biçer Karaca	Gülizar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Ök	Nilgün	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Denizli	Öztürk	Yasin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Silkin Ün	Sema	SAADET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul
Diyarbakır	Akça Cupolo	Ceylan	DEM	Ret	Çekimsiz	Katılmadı
Diyarbakır	Çandar	Osman Cengiz	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Çelenk Özen	Sevilay	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Ensarioğlu	Mehmet Galip	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Eren	Serhat	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Kamaç	Mehmet	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Kaya	Adalet	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Kepolu Ataman	Suna	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Öztürk	Berdan	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Tanrıkulu	Mustafa Sezgin	CHP	Ret	Katılmadı	Ret
Diyarbakır	Türkoğlu	Halide	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Yaz	Mehmet Sait	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Edirne	Akalın	Mehmet	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Ret
Edirne	Aksal	Fatma	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 107	S. S. 98	S. S. 99
Edirne	Ön	Ediz	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Edirne	Yazgan	Ahmet Baran	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Elazığ	Açıkkapı	Ejder	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Elazığ	Erol	Gürsel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Elazığ	Işıkver	Semih	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Elazığ	Keleş	Erol	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Elazığ	Nazırlı	Mahmut Rıdvan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Erzincan	Karaman	Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzincan	Sangül	Mustafa	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Altınok	Selami	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Aydın	Kamil	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Danış Beştaş	Meral	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Fırat	Abdurrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Öncü	Fatma	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Öz	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Ars lan	İbrahim	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Çakırözer	Utku	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Dönmez	Fatih	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Gürcan	Ayşen	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Hatipoğlu	İdris Nebi	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Süllü	Jale Nur	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Atay	Semret	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Bakbak	Derya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Bozatlı	Mesut	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Bozgeyik	Bünyamin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	ÇelİKaslan	İrfan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Demir	Şahzade	HÜDA PAR	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Gül	Abdulhamit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Gürban	Mehmet Mustafa	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Karaca Demir	Sevda	EMEP	Ret	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Kaya	Ertuğrul	DEVA	Ret	Kabul	Çekimser
Gaziantep	Meriç	Melih	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Özkeçeci	Mehmet Eyup	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Öztürkmen	Hasan	CHP	Ret	Kabul	Ret
Gaziantep	Şahin	Ali	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Giresun	Elmas	Nazım	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Giresun	Işık Gezmiş	Elvan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Giresun	Konal	Ertuğrul Gazi	MHP	Kabul	Katılmadı	Kabul
Giresun	Temür	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gümüşhane	Köse	Celalettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gümüşhane	Küçük	Musa	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hakkari	Bartın	Öznur	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hakkari	Düşünmez	Onur	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hakkari	Parlak	Vezir Coşkun	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Çalışkan	Necmettin	SAADET P	Ret	Kabul	Kabul
Hatay	Çirkın	Adnan Şefik	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 107	S. S. 98	S. S. 99
Hatay	Güzelmansur	Mehmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Karahan	Kemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Kaşıkcı	Lütfi	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Mullaçoğlu	Servet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Özel	Abdulkadir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Yayman	Hüseyin	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Hatay	Yeşildal	Adem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Yıldırım Kara	Nemin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İsparta	Gökğöz	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İsparta	Halıcı	Hikmet Yalım	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İsparta	Sönmez	Hasan Basri	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İsparta	Zabun	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Başarı	Ali Mahir	CHP	Ret	Kabul	Ret
Mersin	Bozan	Ali	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Çakar	Hasan Ufuk	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Dinç	Fanuk	HÜDA PAR	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Dinçer	Talat	CHP	Ret	Kabul	Ret
Mersin	Ekmekçi	Mehmet Emin	DEVA	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Kıratlı	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Kış	Gülcan	CHP	Ret	Katılmadı	Ret
Mersin	Koca Doğan	Perihan	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Kocamaz	Burhanettin	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Katılmadı
Mersin	Nebati	Nureddin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Söylemez	Havva Sibel	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Uysal	Levent	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Açıkel	Fethi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Adan	Cela	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Akburak	Burak	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Akkuş İlgezdi	Gamze	CHP	Ret	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Aksakal	Mehmet Önder	DSP	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Alan	Nurettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ayan	Nilhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Ayaydın	Derya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Aydın	Biröl	SAADET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Aydın	Şamil	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Baş	Erkan	TİP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Bayhan	İskender	EMEP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Bekin	Doğan	YENİDEN RE	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Berberoğlu	Kadri Enis	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Beyaz	Ersin	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Ret
İstanbul	Cevizoglu	Mustafa Hülki	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Çelik	Yahya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Çelik Kanat	Sena Nur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 107	S. S. 98	S. S. 99
İstanbul	Çiçek	Cengiz	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Dalkılıç	Halis	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Demir	Doğan	SAADET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Demir	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Durgut	Müşerref Pervin Tuba	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Eker	Behiye	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Ekinci	Azmi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Elçi	Türkan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Enre	Yunus	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Enre	Zeynel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Enginyurt	Cemal	DP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ensarioğlu	Mehmet Selim	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Erbakan	Muhammed Ali Fatih	YENİDEN RE	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Erdem	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Esen	Elif	DEVA	Ret	Kabul	Çekimser
İstanbul	Fırat	Celal	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Gökçek	Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Gören Bölük	Seda	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Günaydın	Gökhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Hacıoğulları	Yücel Arzen	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	İşık Ercan	Tuğba	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	İlhan	Rabia	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	İzsz	Seyithan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kadak	Rümeysa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kadıgil	Salih Sera	TİP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Karabat	Özgür	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Karal	Hasan	DEVA	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Karayel	İsmail Enrah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Karslı	Şengül	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kavuncu	Mehmet Satuk Buğra	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kaya	Bülent	SAADET P	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaya	Mustafa	SAADET P	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kılıçgün Uçar	Çiğdem	DBP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kılınç	Yüksel Mansur	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Konal Süslü	Yıldız	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Konukcu Kok	Keziban	DEM	Ret	Ret	Ret
İstanbul	Kurtulmuş	Numan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kurum	Murat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Otlı	Çiçek	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Önder	Sırrı Süreyya	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özçagdaş	Suat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Nimet	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özer	Turan Taşkın	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Öztürk	Ümmügülşen	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 107	S. S. 98	S. S. 99
İstanbul	Paçacı	Mustafa Cihan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Paker	Büşra	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Pamukçu	Suat	YENİDEN RE	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Rızzanoğlu	Evrin	DEVA	Ret	Kabul	Çekimsiz
İstanbul	Saki	Özgül	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Salıcı	Oğuz Kaan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Sırakaya	Zafer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Sivacıoğlu	Sevan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Soylu	Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Şahin	İsa Mesih	SAADET P	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Şenocak	Bayram	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Şık	Ahmet	TİP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tan	Namık	CHP	Ret	Kabul	Ret
İstanbul	Temurci	Selim	SAADET P	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Toprak	Erdoğan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Üçüncü	Oğuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Yalçın	Edip Semih	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yanıkömeroğlu	Ayşe Sibel	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yapıcıoğlu	Zekeriya	HÜDA PAR	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	DEVA	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yerebakan	Halit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Yıldırım	Adem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Yıldız	Feti	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yılmaz	Medeni	DEVA	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yönter	İzzet Ulvi	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yücel	Ahmet Ersagun	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yüksel	Cüneyt	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Zengin	Özlem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Zeybek	Gökhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Akın	İbrahim	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Altıntaş	Haydar	DP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Arsılan	Ednan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bilici	Mustafa	SAADET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bölünmez Çankın	Ceyda	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bursalı	Şebnem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Çelebi	Mehmet Ali	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı
İzmir	Çubuk	Burçugül	DEM	Ret	Ret	Ret
İzmir	Dervişoğlu	Dursun Müsavat	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Ret
İzmir	Erdoğan Kılıç	Sevda	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Gökçen	Gökçe	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	İnan	Eyyüp Kadir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kasapoğlu	Mehmet Muharrem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 107	S. S. 98	S. S. 99
İzmir	Kâya Ösen	Seda	DEVA	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kırkınar	Hüsmen	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kırkınar	Yaşar	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Nalbantoğlu	Rıfat Turuntay	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Osmanağaoglu	Tamer	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Özalan	Fehmi Alpay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Özkan	Ahmet Tuncay	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Özlale	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Polat	Mahir	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Taşkın	Yüksel	CHP	Ret	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Türeli	Rahmi Aşkın	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Uzun	Mehmet Salih	DP	Ret	Kabul	Ret
İzmir	Yücel	Deniz	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kars	Alp	İnan Akgün	CHP	Ret	Kabul	Ret
Kars	Çalkın	Adem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kars	Kılıç Koçyigit	Gülstan	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kastamonu	Baltacı	Hasan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kastamonu	Ekmekeci	Fatma Serap	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kastamonu	Uluay	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Akar	Hulusi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Kayseri	Arkan	Mahmut	SAADET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Ataş	Dursun	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Böhürler	Ayşe	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Cıngı	Murat Cahid	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Çopuroğlu	Şaban	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Ersoy	Mustafa Baki	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Genç	Aşkın	CHP	Ret	Kabul	Ret
Kayseri	Özdemir	İsmail	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Ösöy	Sayın Bayar	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kırklareli	Gündoğdu	Veddi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırklareli	Özkan	Fahri	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırklareli	Sançam	Ahmet Gökhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kırşehir	Erkan	Necmettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kırşehir	İlhan	Metin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Aşla	Mehmet	YENİDEN RE	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Çakır	Samir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Çiler	Nail	CHP	Ret	Kabul	Ret
Kocaeli	Gengerlioğlu	Ömer Faruk	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Hilagi	Sadettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Kanko	Mühip	CHP	Ret	Kabul	Ret
Kocaeli	Katircioğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Tipioğlu	Veysel	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Türkkan	Lütfü	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Yaman	Cemil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Yıldızlı	Harun Özgür	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 107	S. S. 98	S. S. 99
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Akyürek	Tahir	AK PARTİ	Kabul/Mük.	Kabul	Kabul
Konya	Altunyaldız	Ziya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Konya	Baykan	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Bektaş	Barış	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Ekici	Hasan	SAADET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Erdem	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Göka	Meryem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Karaman	Ünal	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Koçak	Konur Alp	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Özboyacı	Selman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Özer	Mustafa Hakan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Selvi	Latif	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Yüksel	Ali	YENİDEN RE	Ret	Kabul	Kabul
Kütahya	Bayırcı	İsmail Çağlar	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Biçer	Adil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Demir	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Erbaş	Ahmet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Kasap	Ali Fazl	SAADET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Babacan	Abdumrahman	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Fendoğlu	Mehmet Celal	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Malatya	Koca	İhsan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Malatya	Ölmeztoprak	İnanç Sıraç Kara	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
Malatya	Tüfenkci	Bülent	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Akçay	Erkan	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Akkal	Tamer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Arınç	Ahmet Mücahit	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Manisa	Bakırlıoğlu	Ahmet Vehbi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Başevirgen	Bekir	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Kavaf	Selma Aliye	DEVA	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Sunat	Şenol	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Yenişehiriioğlu	Bahadır Nahit	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Debgici	Ömer Oruç Bilal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Karakoç Dora	Zuhal	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Karatutlu	İrfan	DEVA	Ret	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Kirişci	Vahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Köksal	Tuba	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Kurt	Mevlüt	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Öztunç	Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Şahin	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mardin	Adak	Muhammed	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 107	S. S. 98	S. S. 99
Mardin	Aslan	George	DEM	Ret	Ret	Ret
Mardin	Aydeniz	Salih	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Güneş Altın	Beritan	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Kılıç	Faruk	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mardin	Tanhan	Kanuran	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Ergun	Metin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Mete	Kadem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Muğla	Otgöz	Yakup	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Muğla	Öneş Derici	Süreyya	CHP	Ret	Kabul	Ret
Muğla	Özcan	Gizem	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Özdağ	Selçuk	SAADET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Uzun	Cumhur	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Boz	Sümeyye	DEM	Ret	Katılmadı	Ret
Muş	Şinşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Muş	Temelli	Sezai	DEM	Ret	Katılmadı	Ret
Nevşehir	Çalışkan	Emre	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Nevşehir	Kılıç	Filiz	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Nevşehir	Özgün	Süleyman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Niğde	Gürer	Ömer Fethi	CHP	Ret	Kabul	Ret
Niğde	İnce	Cumali	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Niğde	Uzkurt	Cevahir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ordu	Adıgüzel	Mustafa	CHP	Ret	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Hamarat	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ordu	Kaynak	İbrahim Ufuk	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Ordu	Özer	Mahmut	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı
Ordu	Şanlıtürk	Naci	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Rize	Avcı	Muhammed	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Rize	Mertoğlu	Harun	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Rize	Ocaklı	Tahsin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Bayraktar	Lütfi	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Bülbül	Muhammed Levent	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Dikbayır	Ümit	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Erdoğan	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	İnci	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Kaya	Murat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Kocacık	Ertuğrul	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Taşkent	Ayça	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Aksu	Ersan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Çan	Murat	CHP	Ret	Kabul	Ret
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Karaman	Mehmet	SAADET P	Ret	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Kırcalı	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Muş	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Topsakal	İlyas	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Usta	Erhan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 107	S. S. 98	S. S. 99
Samsun	Yılmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Siirt	Bakıran	Tuncer	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Siirt	Erdoğan Sartaş	Sabahat	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Siirt	Gül	Mervan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sinop	Karadeniz	Banış	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Aksu	Hakan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Güler	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Karasu	Ulaş	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sivas	Özyürek	Ahmet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Toy	Rukiye	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Avşar	Cem	DEVA	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Aygun	İlhami Özcan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Diktaş	Gökhan	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Hamıoğlu	Selcan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Koncagül	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Özcan	Mestan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Yontar	Nurten	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Aldemir	Cüneyt	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tokat	Arslan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tokat	Bulut	Yücel	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Durmaz	Kadim	CHP	Ret	Kabul	Ret
Trabzon	Aydın	Yavuz	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Trabzon	Büyükdin	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Karaismailoğlu	Adil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Trabzon	Koç	Vehbi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Suiçmez	Sibel	CHP	Kabul	Kabul	Ret
Trabzon	Şen	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Tunceli	Kordu	Ayten	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Başak	Hikmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Bozdağ	Bekir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Dusak	Abdülrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Eyyüpoğlu	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Kunt Ayan	Dilan	DEM	Ret	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Öcalan	Ömer	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Önen	Abdülkadir Emin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Özyavuz	İbrahim	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Pınarbaşı	Mehmet Faruk	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Sancar	Mithat	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Şenyavaşar	Ferit	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Tanal	Mahmut	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Yazmacı	Cevahir Asuman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Uşak	Güneş	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 107	S. S. 98	S. S. 99
Uşak	Karaoba	Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Uşak	Tuğrul	Fahrettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Buldan	Pervin	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Çiftiyürek	Sinan	DEM	Ret	Çekinsir	Katılmadı
Van	Dindar	Mahmut	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Kaçmaz Sayyigüt	Gülcan	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Kayatürk	Burhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Türkmenoğlu	Kayhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Uçar	Zülfikar	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Varlı	Gülderen	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yozgat	Akgül	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Yozgat	Kayalar	Lütfullah	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yozgat	Sedef	İbrahim Ethem	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yozgat	Şahan	Süleyman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Avcı	Muammer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Bozkurt	Saffet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Çolakoglu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Ertuğrul	Eylem Ertuğ	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Zonguldak	Yavuzylmaz	Deniz	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aksaray	Altınsoy	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
Aksaray	Kaşlı	Ramazan	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Aksaray	Yakır	Turan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bayburt	Ateş	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Eser	Selman Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Sağlam	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Ünver	İsmail Atakan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırıkkale	Kaplan	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırıkkale	Önal	Ahmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırıkkale	Öztürk	Halil	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Batman	Bayındır	Keskin	DBP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Batman	Nasiroğlu	Ferhat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Batman	Oduncu	Zeynep	DEM	Ret	Katılmadı	Ret
Batman	Ramanlı	Serkan	HÜDA PAR	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Batman	Tiryaki	Mehmet Rüştü	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Doğan	Ayşegül	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	İlmez	Mehmet Zeki	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Tatar	Arslan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şırnak	Uysal Aslan	Nevroz	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Aldatmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bartın	Bankoğlu	Aysu	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ardahan	İncesu	Özgür Erdem	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ardahan	Koç	Kaan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İğdır	Alagöz	Cantürk	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
İğdır	Hun	Yılmaz	DEM	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yalova	Akyol	Meliha	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 107	S. S. 98	S. S. 99
Yalova	Becan	Tahsin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yalova	Büyükgümüş	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Karabük	Akay	Cevdet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Karabük	Keskinkılıç	Dumuş Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karabük	Şahin	Cem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kilis	Dal	Ahmet Salih	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kilis	Demir	Mustafa	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Osmaniye	Gülsoy	Seydi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Osmaniye	Kaya	Asu	CHP	Ret	Kabul	Ret
Osmaniye	Yanık	Derya	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Düzce	Özcan	Talih	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Düzce	Öztürk	Ercan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, daha önceki soru önergelerine verilen cevaplara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/8783)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince saygıyla talep ederim. **19.01.2024**

Doç. Dr. Selçuk ÖZDAĞ
Muğla Milletvekili

Ülkemiz yurttaşları, hükümetin uyguladığı bilinçli ve yanlış ekonomi yönetimi yüzünden büyük bir yaşam mücadelesi vermektedir. Vatandaşlarımız hızla yoksullaşmakta, çalışanlar dâhil gelir durumları gün gittikçe eriyerek yok olmaktadır. Hükümet tarafından vatandaşlarımıza getirilen vergi yükü ise katlanılamaz bir adaletsizliğe sebep olmaktadır. Her yıl, yılbaşında yeniden değerlendirme oranları kıstas alınarak yürürlüğe konulan vergi ve harçlar ise adaletsizliğin boyutlarını daha da artırmaktadır. Zira açıklanan resmi enflasyon rakamlarının bile çok üstünde vergi ve harç oranları belirlenmektedir. Bu vesileyle, konunun muhatabı olarak Hazine ve Maliye Bakanı Sn. Mehmet Şimşek'in cevaplama için 14.06.2023 tarihinde aşağıdaki sorularımı yazılı olarak sormuştum:

- 1- Motorlu araç muayene ücretlerine bu yılbaşında, resmi enflasyon rakamlarının çok üstünde olacak şekilde, yaklaşık yüzde 130 oranında zam niçin yapılmıştır?
- 2- Geçen yıl normal bir binek araç muayenesi 507 TL. iken bugün yaklaşık 1.130 Türk lirasına çıkarılmış olmasının gerekçesi nedir?
- 3- Daha önceleri devlet tarafından yapılmakta iken Türk ve yabancıardan oluşan bir firmaya özelleştirilmek suretiyle verilmesi sırasında, rekabet unsurları ve devletin çıkarları korunmuş mudur?
- 4- Türkiye'de yaklaşık 27 milyon motorlu araç var ve bu araçların mutlaka muayene edilmesi gerekiyor. Tek bir firmaya bu yetkinin verilmesi ile bir tekelleşme meydana geldiği, bilinmektedir. Söz konusu durum hakkında rekabet unsurlarının da devreye sokulacağı yeni bir düzenleme yapılması düşünülmekte midir?
- 5- Özelleştirmeden kasıt: devletin daha fazla gelir elde etmesi ve atıl durumda olan kurumların halkımıza daha iyi ve ucuza hizmet vermesi iken, öncesinde de zaten gelir getiren ve iyi işleyen

şöz konusu araç muayene hizmetlerinin tekelleşmesinin önünün açılmasında nasıl bir kamu yararı vardır?

6- Vatandaşları bezdiren bir randevu sisteminin ardından yaklaşık 10 dakika süren ve sadece kontrolden ibaret olan bir işlem için alınan bu fahiş ücret makul ve hakkaniyetli midir?

7- Araç muayenesi adı altında, vatandaşlarımızın tanımladığı şekliyle: “soyulmalarına” dur diyecek bir düzenleme yapmayı düşünüyor musunuz?

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek tarafından 7/1277 Esas Sayılı soru önergeye gönderilen yazılı cevap: “Soru önergesinde bahsi geçen hususlar Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı uhdesinde bulunmaktadır” şeklinde olmuştur.

Akabinde aynı sorularımı cevaplamaşı için 08.08.2023 tarihinde bu defa da Ulaştırma ve Altyapı Bakanı’na sorduğumda; “Araç muayene ücretlerine ilişkin tüm iş ve işlemler; 2918 Sayılı Karayolları Tarik Kanunu’nun 35’inci maddesi kapsamında Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenmekte olup Bakanlığımızca uygulanmaktadır” şeklinde bir cevap verilmiştir.

Bu bağlamda:

1. Kadim bir devlet anlayışına/sisteme sahip Türkiye Cumhuriyeti devletinin, kurum ve kuruluşları ile vatandaşlarımıza kanunlar çerçevesinde hizmet vermesi birincil görevi olduğu malumunuzdur. Ayrıca söz konusu görevlerini ifa ederken tüm iş ve işlemleri liyakatli kamu yöneticileri ve personel ile yapması gerekmektedir.
Bu haliyle lakayt ve sorumlu olduğu kurum hakkında bilgi sahibi olmayan, yanlış bilgi veren, vatandaşların ve onları temsil eden milletvekillerinin sorularına bile doğru ve doyurucu cevaplar vermeyen başta kamu kurumlarının başındaki yöneticiler hakkında herhangi bir yaptırım uygulamayı düşünüyor musunuz?
2. Söz konusu bu yöneticiler hakkında sorumlu oldukları kurumların ne gibi görevlerinin olduğu, bu görevlerini ifa ederken seçilmiş milletvekillerine nasıl cevaplar vermesi gerektiği konusunda bir eğitim vermeyi düşünüyor musunuz?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-208498

Konu : Soru Önergeleri

7/8783

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 01.02.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1371200 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca tarafıma tevcih edilen 7/8783 esas numaralı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte gönderilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

Ek: Önerge Cevabı (1 Sayfa)

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Önergeyi Veren Milletvekili: Selçuk ÖZDAĞ
Muğla Milletvekili

Önerge Esas No : 7/8783

YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

